

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
UZAKTAN EĞİTİM UYGULAMA
VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

ULUSLARARASI GENÇ ARAŞTIRMACILAR KONGRESİ - IV

26-27 Haziran 2024

BİLDİRİ KİTAPÇIĞI

Gazi Üniversitesi Uluslararası Genç Araştırmacılar Kongresi-IV Bildiri e-Kitapçığı

(26-27 Haziran 2024)

Gazi Üniversitesi Yayınları No:

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Gazi Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

e-ISBN:

Yayına Hazırlayanlar: Arş. Gör. Büşra GÖRKAŞ KAYABAŞI

Arş. Gör. Hatice ÇAKIR

Arş. Gör. Hatice KARA

Arş. Gör. Dr. Mahmut ÜNAL

Arş. Gör. Dr. Raziye ERKUL HATİPOĞLU

Dil Redaktörleri: Arş. Gör. Büşra GÖRKAŞ KAYABAŞI

Arş. Gör. Dr. Büşra GÜVEN

Kapak Tasarım: Öğr. Gör. Nail AKGÜN

Adres: Gazi Üniversitesi Merkez Kampus Teknoloji Fakültesi B Blok Ek Bina Giriş Kat 06500

Teknikokullar/ANKARA

Telefon: 0(312) 202 37 51

E-posta: gencarastirmacilar@gazi.edu.tr

Web: <https://gencarastirmacilar.gazi.edu.tr>

TAKDİM

Gazi Üniversitesi Uluslararası Genç Araştırmacılar Kongresi'nin değerli katılımcıları,

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün talimatıyla 1926 yılında kurulan Gazi Üniversitesi, kurulduğu günden bu yana eğitim ve öğretim faaliyetlerinin yanında bilimsel ve akademik çalışmalarını ulusal ve uluslararası ölçekteki iş birlikleri ile devam ettirmektedir. Köklü bir mirası ve geçmişi olan Üniversitemiz, geçmişten bu yana bilim ve teknoloji alanlarındaki rolü ve sorumluluğunu taşımakta ve paydaşları aracılığı ile üretilen bilgi ve değerleri topluma aktarmayı amaç edinmektedir. Cumhuriyetin çok değerli öğretmenlerini ve araştırmacılarını yetiştiren Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri alanında gerçekleştirdiği bilimsel ve akademik çalışmalar aracılığıyla da öncü konumdadır.

Değerli katılımcılar, Gazi Üniversitesi bugünü ve geçmişiyle gurur duyduğu gibi, gelecek için de heyecan duymaktadır. Bu heyecanı sizler, genç araştırmacılarla paylaşmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Bu yıl dördüncüsünü gerçekleştirdiğimiz Gazi Üniversitesi Uluslararası Genç Araştırmacılar Kongresi, eğitim bilimleri alanındaki araştırmacıların bilgi, deneyim ve bilimsel çalışmalarını paylaştığı, eğitim bilimlerindeki güncel çalışmalardan haberdar olabildiği, eğitim bilimleri kapsamındaki güncel konuları akademik düzeyde tartışabildiği bir ortamı bizlere sunmaktadır. Öyle ki, geçtiğimiz yıllarda BİLSEM'de eğitim gören çok genç araştırmacılar dahi kongremize ilgi göstermiş, akademik bir dille çalışmalarını paylaşmış ve diğer araştırmacılarla tartışma imkânı bulmuştur. Bu açıdan bakıldığında, Gazi Üniversitesi Uluslararası Genç Araştırmacılar Kongresi, eğitim bilimleri alanındaki genç araştırmacılara büyük bir kapı aralamaktadır.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü ve Uzaktan Eğitim, Uygulama ve Araştırma Merkezi iş birliği ile bu yıl dördüncüsü düzenlenen Genç Araştırmacılar Kongresi'ne eğitim bilimlerinin farklı alanlarında öğrenim gören genç araştırmacılar yoğun ilgi göstermiştir. Bu doğrultuda kongremize Kazakistan, Azerbaycan ve Türkiye'den 145 bildiri gönderilmiş, 131 bildiri kongremizde sunulmak üzere kabul edilmiştir.

Bugünün dünyasında, bilim ve teknolojideki hızlı ilerlemeler, her alanda derinlemesine bilgi sahibi olmayı ve disiplinler arası iş birliğini gerektirmektedir. Siz genç araştırmacılar, enerjiniz ve yenilikçi bakış açılarınızla bu iş birliğini en iyi şekilde hayata geçirecek potansiyele

KURULLAR

KONGRE ONURSAL BAŞKANI

Prof. Dr. Musa YILDIZ (Gazi Üniversitesi Rektörü)

KONGRE BAŞKANI

Prof. Dr. Şaban ÇETİN, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

KONGRE DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Yücel GELİŞLİ (Gazi Üniversitesi Rektör Yrd.)

Prof. Dr. Şaban ÇETİN - Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Prof. Dr. Ayşe YALÇIN ÇELİK - Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetimi

Doç. Dr. Mehmet YÜKSEL - Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetimi

Doç. Dr. Mutlu Tahsin ÜSTÜNDAĞ - GUZEM Yönetimi

Doç. Dr. Togay Seçkin BİRBUDAK - GUZEM Yönetimi

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa TANRIVERDİ - GUZEM Yönetimi

Dr. Öğr. Üyesi Mevlüt UYSAL - GUZEM

Öğr. Gör. Dr. Ahmet ÇELİK - GUZEM

Öğr. Gör. Gizem YILDIZ - GUZEM

Arş. Gör. Büşra GÖRKAŞ KAYABAŞI, Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Arş. Gör. Dr. Büşra GÜVEN, Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Arş. Gör. Hatice ÇAKIR, Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Arş. Gör. Hatice KARA EROL, Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Arş. Gör. Dr. Mahmut ÜNAL, Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Arş. Gör. Dr. Raziye ERKUL HATİPOĞLU, Kafkas Üniversitesi

Ceylan KONUK, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sekreteri (Vekil)

Sonay SEVİM, Enstitü Müdür Sekreteri

DAVETLİ KONUŞMACI

Prof. Dr. Şaban ÇETİN

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Adalet KANDIR, Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Adnan KAN, Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmet SABAN, Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Akmatkali ALİMBEKOV, Manas University
Prof. Dr. Atila YILDIRIM, Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Atilla PULUR, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Aylin SEYMEN, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Ayşe YALÇIN ÇELİK – Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Behçet ORAL, Dicle Üniversitesi
Prof. Dr. Bekir BULUÇ, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Beyhan ZABUN, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Bülent AKSOY, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Cengiz ÇINAR, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Cemal ÇAKIR, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Cemil Cahit YEŞİLBURSA, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Ekrem Levent İLHAN, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Enver SARI, Giresun Üniversitesi
Prof. Dr. Enver TUFAN, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Ergin HAMZAOĞLU, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Fatma TEZEL ŞAHİN, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Filiz ÇETİN, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Gıyasettin AYTAŞ, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Gülgün ALPAN, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Güray KIRPIK, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Gürcü KOÇ, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Halil İbrahim BÜLBÜL, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Halil İbrahim YALIN, Cyprus International University
Prof. Dr. Hasan COŞKUN, Çankırı Karatekin Üniversitesi
Prof. Dr. Hatice BEKİR, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Hayati AKYOL, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Hüseyin AKKUŞ, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Hüseyin UZUNBOYLU, Near East University
Prof. Dr. İlkey ULUTAŞ, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. İsmail KARAKAYA, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. İsmet ÇETİN, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Kalipa T. ATEMOVA, L. N. Gumilyov Eurasian National University
Prof. Dr. Kemal ÖZTEMEL, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Latif AYDOS, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Mahmut SELVİ, Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet KARA, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet YILMAZ, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Ali DOMBAYCI, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Meliha YILMAZ, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Melike ÖZER KESKİN, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Murat Gürkan GÜLCAN, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa KALE, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Nadir ÇELİKÖZ, Yıldız Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Necati CEMALOĞLU, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Necdet HAYTA, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Necdet KARASU, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Nilüfer KAHRAMAN, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Nurmagambetova Botagoz AMANGELDİNOVNA, Pavlodar Pedagogical
University
Prof. Dr. Nurten ÖZÇELİK, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Oktay AKBAŞ, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Osman ÇAYDERE, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Osman ÇİMEN, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Paşa Tevfik CEPHE, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Pervin ÜNLÜ YAVAŞ, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Rabia SARIKAYA, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Sadık ÖZÇELİK, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Salih AKKAŞ, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Salih ŞAHİN, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Sebahat YETİM KARACA, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Serçin KARATAŞ, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Serkan KOŞAR, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Servet KARABAĞ, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Sinan OLKUN, Final International University
Prof. Dr. Soner Mehmet ÖZDEMİR, Mersin Üniversitesi
Prof. Dr. Süleyman RİSBAYEV, Academy of Education of Kyrgyzstan
Prof. Dr. Temel ÇALIK, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Togay Seçkin BİRBUDAK, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Turgunbayeva Botagül ALTAYEVNA, Abai Kazakh National Pedagogical
University
Prof. Dr. Türker KURT, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Ülkü Eser ÜNALDI, Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Yasin ÜNSAL, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Yaşar AYDEMİR, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Yavuz ERİŞEN, Yıldız Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Yusuf DOĞAN, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Yücel ÖKSÜZ, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Prof. Dr. Yüksel DEDE, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Zeynep KURTULMUŞ, Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. A. Selcen BİNGÖL, Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Alimbekova Anar AYMOLDANOVNA, Abai Kazakh National Pedagogical
University
Doç. Anarbek IBRAYEV, Manas University
Doç. Dr. Askar İMANBAYEV, Issyk-Kul State University
Doç. Dr. Asker TURHANBAEV, Abai Kazakh National Pedagogical University
Doç. Dr. Ayhan URAL, Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Azamat AKAN, University of Central Asia
Doç. Dr. Bahadır KILCAN, Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Celal Turgut KOÇ, Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Cennet DEMİR, Bandırma 17 Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Dilorom HAMROEVA, Academy of Sciences of Uzbekistan
Doç. Dr. Ekrem Ziya DUMAN, Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Elza SEMEDOVA, Khazar University
Doç. Dr. Ezgi GÜVEN YILDIRIM, Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Hasan ES, Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Kakajan JANIBEKOV, The Turkmenistan Academy of Sciences
Doç. Dr. Kyakbaeva Ulbosyn KOZYBAEVNA, Abai Kazakh National Pedagogical
University
Doç. Dr. Mehmet YÜKSEL, Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Melek Gülşah ŞAHİN, Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Milyanuşa GAINANOVA, Tatarstan Academy of Sciences
Doç. Dr. Mahmut ÇİTİL, Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet YÜKSEL, Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Mutlu Tahsin ÜSTÜNDAĞ, Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Özden DEMİRKAN, Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Pınar BULUT, Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Serhat ARSLAN, Gazi Üniversitesi
Doç. Süyünbek MURZAHMETOV, Manas University
Doç. Dr. Zekiye Müge TAVİL, Gazi Üniversitesi

Dr. Turalbaeva Almash TURGANBAEVNA, Abai Kazakh National Pedagogical
University

**Bilim kurulu üyeleri alfabetik olarak sıralanmıştır.*

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	i
İÇİNDEKİLER.....	8
ÖZET BİLDİRİLER	16
ALMAN DİLİ EĞİTİMİ.....	16
YEDİ İKLİM TÜRKÇE A1 DERS KİTABI” VE “PLUS + DEUTSCH / DEUTSCH ALS FREMDSPRACHE FÜR GYMNASIEN A1.1” ADLI DERS KİTAPLARININ KÜLTÜREL AÇIDAN İNCELENMESİ.....	16
YABANCI DİL OLARAK ALMANCA DERSLERİNDE DEĞERLER EĞİTİMİ	18
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR.....	20
SPOR FAALİYETLERİNİN ÇOCUKLARIN ÖZGÜVEN GELİŞİMİNE ETKİSİ: AKADEMİK BİR İNCELEME	20
BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN DÜŞÜNME BECERİSİ ÖĞRETİMİNE YÖNELİK ÖZYETERLİK ALGILARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ.....	22
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ.....	24
KAZAKİSTAN'DA YÜKSEK ÖĞRENİMİN DİJİTALLEŞMESİ İÇİN BEKLENTİLER.....	24
BİREYLERİN KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASINA İLİŞKİN FARKINDALIKLARININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK YAPILAN ARAŞTIRMALARIN İNCELENMESİ.....	26
ÖĞRETMENLERİN YAPAY ZEKÂYA BAKIŞ AÇILARI VE EĞİTİM ORTAMLARINDA KULLANIM DURUMLARININ İNCELENMESİ.....	28
KARIŞIK EĞİTİM TEKNOLOJİLERİNİ KULLANARAK BİLİŞİM ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ KAPASİTELERİNİN GELİŞTİRİLMESİ.....	30
YENİLENEBİLİR ENERJİ BAĞLAMINDA STE(A)M ENTEGRASYONUNU TEMEL ALAN ÇEVİRİM İÇİ ÖĞRENME ORTAMININ TASARLANMASI, UYGULANMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ*	32
YOUTUBE PLATFORMUNDA YAYINLANAN YAPAY ZEKÂ ALANIYLA İLGİLİ EĞİTSEL İÇERİKLERİN ANALİZİ	34
DİJİTAL OYUN ALANINDA TÜRKİYE'DE YAYINLANAN ARAŞTIRMALARIN BETİMSSEL İÇERİK ANALİZİ	36
ÖĞRETMENLERİN TARİH EĞİTİMİNDE BAĞLAMSALLAŞTIRMA AMACI İLE KULLANACAKLARI WEB 2.0 ARAÇLARINA YÖNELİK ÖZ YETERLİLİK ALGILARI VE UYGULAMA DÜZEYLERİ	38

ÇOCUK GELİŞİMİ VE EĞİTİMİ.....	40
LİSE ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYA MAHREMİYETİNİ KORUMA BECERİLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ.....	40
EVALUATION OF HIGH SCHOOL STUDENTS' SKILLS TO PROTECT SOCIAL MEDIA PRIVACY ACCORDING TO VARIOUS VARIABLES	40
ORTA ÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN AHLAKİ OLGUNLUK DÜZEYLERİ İLE SİBER ZORBALIK DURUMLARININ İNCELENMESİ	42
EĞİTİM FELSEFESİ.....	44
EĞİTİM FELSEFESİ ODAKLI EĞİTİM ARAŞTIRMALARI ÜZERİNDE BİR ANALİZ ÇALIŞMASI	44
EĞİTİM FELSEFESİ VE TEKNOLOJİ: DİJİTAL ÇAĞDA DEĞİŞEN DİNAMİKLER.....	46
ESKİÇAĞ FELSEFELERİNDE EĞİTİM	48
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM.....	50
YÜZÜAK CİNSEL EĞİTİME YÖNELİK EBEVEYN TUTUM ÖLÇEĞİ	50
ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ DEĞER OKURYAZARLIĞINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ.....	52
WEB 2.0 ARAÇLARININ YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE KULLANILMASI İLE İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMALARIN İÇERİK ANALİZİ	54
İBİ ÇİZGİ DİZİSİNDE KULLANILAN DEYİMLERİN MİLLİ KÜLTÜR UNSURLARI AÇISINDAN İNCELENMESİ.....	56
ÇOCUK KİTAPLARINI İNCELEME VE DEĞERLENDİRME PLANI'NA GÖRE “NAR TANESİ YA DA DÜZME KELOĞLAN” MASALININ İNCELENMESİ.....	58
AÇIK UÇLU SORULARDAN OLUŞAN ÜLKE VE İL GENELİ SINAVLARIN ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ.....	60
CHATGPT UYGULAMASININ BİLSEM ÖĞRETMENLERİNİN TEKNOLOJİ ÖZ YETERLİLİK VE YAPAY ZEKÂYA YÖNELİK TUTUMLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ.....	62
ORTAOKUL GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ GELİR DÜZEYİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ.....	64
TARİHSEL ÇİZGİ ROMANLARIN ÇOCUK EDEBİYATI AÇISINDAN İÇ VE DIŞ YAPI ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ	66
AFET BİLİNCİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDAKİ (ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU 5, 6 VE 7. SINIFLAR) KAZANIMLARIN YENİLENMİŞ BLOOM, SOLO VE DETTMER TAKSONOMİLERİNE GÖRE İNCELENMESİ.....	68

ƏDEBİETİK OQU SABAQTARINDA BASTAUYIŞ SİNYIP OQUŞYLARYNH DİALOQTİK SƏİLƏYİN DAMYTU	70
EĞİTİM SOSYOLOJİSİ, EĞİTİM TARİHİ.....	72
ÖĞRETMENLERİN MİLLİ DEĞERLER EĞİTİMİ SORUMLULUK ALGILARININ İNCELENMESİ	72
ORTAÖĞRETİM TARİH DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA MİLLİ KİMLİK.....	74
ANA DİLDE EĞİTİM: SIRBİSTAN'DA BOŞNAKÇA EĞİTİM VAKA ÇALIŞMASI	76
24.DÖNEM TBMM MİLLİ EĞİTİM KOMİSYONUNUN ÇALIŞMALARININ İNCELENMESİ ...	78
EĞİTİM YÖNETİMİ.....	80
ÖRGÜTSEL AYRIMCILIK DAVRANIŞI İLE ÖĞRETMENLERİN YAŞADIKLARI ÖRGÜTSEL SİNİZM DÜZEYİ ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	80
ÖRGÜTSEL İLETİŞİM İLE ÖĞRETMENLERİN YAŞADIKLARI ÖRGÜTSEL AYRIMCILIK ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	82
ÖĞRETMEN LİDERLİĞİNİN İNCELENMESİ	84
TÜRKİYE VE JAPONYA'NIN EĞİTİM SİSTEMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	86
İDARECİLERİN OKULLARINDA BULUNAN SURİYELİ ÖĞRENCİLERE YÖNELİK METAFORİK ALGILARI.....	88
ÖĞRETMEN, YÖNETİCİ VE AKADEMİSYEN YALNIZLIĞI İLE İLGİLİ YAPILAN AKADEMİK ÇALIŞMALARIN İÇERİK ANALİZİ.....	90
SOSYAL ADALET LİDERLİĞİ İLE İLGİLİ TEZLERİN SİSTEMATİK DERLEMESİ	92
EĞİTİM KURUMLARINDA ÖĞRETMENE ŞİDDET: ÖĞRETMEN ALGILARI VE DENEYİMLERİ	94
EĞİTİM YÖNETİMİNDE ÖRGÜTSEL PSİKOLOJİNİN İŞ PERFORMANSI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ	96
EĞİTİMDE İNOVASYON VE YAPAY ZEKÂ TASARIMLARI.....	98
21. YÜZYILDA ÖĞRENCİ DEĞİŞİMİNDE YAŞANAN GÜÇLÜKLERDEN TÜRKİYE İÇİN ÇIKARIMLAR	100
COVID-19 SÜRECİNDE EĞİTİMDE DERİNLEŞEN EŞİTSİZLİKLER	102
OKUL MÜDÜRLERİNİN PSİKOLOJİK SÖZLEŞME İHLALİNE YÖNELİK İÇSEL VE DIŞSAL FAKTÖRLERE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ	104
ÖĞRETMENLERİN ÖRGÜTSEL YABANCILAŞMA DURUMLARININ OKUL YÖNETİCİSİNİN DAĞITIMCI LİDERLİK DAVRANIŞLARINA GÖRE İNCELENMESİNDE KOLEKTİF ÖĞRETMEN YETERLİĞİNİN ARACI ROLÜ	106
FEN BİLGİSİ EĞİTİMİ, BİYOLOJİ EĞİTİMİ	108

YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN FEN BİLGİSİ ÖĞRENİMİNDE AKRAN ÖĞRETİCİLİĞİ MODELİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ.....	108
UZAKTAN EĞİTİM HAKKINDA ÖĞRETMENLERİN VE ÖĞRENCİLERİN GÖRÜŞLERİ	110
FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMENLERİNİN BİLİME YÖNELİK TUTUMLARININ FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ.....	112
ETKİNLİK TEMELLİ ÖĞRENME SÜRECİNİN ÖĞRENCİLERİN EVRENSEL AHLAKİ DEĞERLERİNE ETKİSİ	114
LABORATUVAR DESTEKLİ ÖĞRETİM UYGULAMALARININ BİYOLOJİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ SINIF İÇİ ETKİLİ İLETİŞİM BECERİLERİ ALGI DÜZEYLERİNE ETKİSİ	116
İNGİLİZ DİLİ EĞİTİMİ	118
ÇOCUKLARDA ÖĞRENEN ÖZERKLİĞİNİ NASIL TEŞVİK EDEBİLİRİZ? İNGİLİZCE ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ	118
MATEMATİK EĞİTİMİ.....	120
ÖĞRENCİLERİN BECERİ TEMELLİ MATEMATİK SORULARINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ ...	120
MATEMATİK SINIFLARINDA ÖĞRENCİLERİN SAHİP OLDUĞU MATEMATİK EĞİTİMİ DEĞERLERİ VE BU DEĞERLERİN BİLİŞSEL KATILIMLARIYLA OLAN İLİŞKİSİ	122
MATEMATİK ÖĞRETMENLERİNİN MATEMATİKSEL MODELLEMeye DAİR FARKINDALIK DURUMLARI	124
MATEMATİK SINIFLARINDA ÖĞRENCİLERİN SAHİP OLDUĞU MATEMATİK EĞİTİMİ DEĞERLERİ VE BU DEĞERLERİN BİLİŞSEL KATILIMLARIYLA OLAN İLİŞKİSİ	126
İŞ BİRLİKLİ ÖĞRENME YÖNTEMİNİN 6.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN GEOMETRİYE YÖNELİK ÖZ YETERLİK ALGILARINA VE BAŞARILARINA ETKİSİ.....	128
İLKOKUL MATEMATİK DERS KİTAPLARINDA YARIŞMAYI TEŞVİK EDEN ETKİNLİKLERE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA	130
ÖĞRENCİLERİN TAM SAYILARLA TOPLAMA VE ÇIKARMA YAPARKEN DOKUNMATİK EKRANLI TABLETTE SUNULAN SANAL MANİPÜLATİFLERİ KULLANMALARININ İNCELENMESİ.....	132
8. SINIF MATEMATİK ÇALIŞMA KİTABI SORULARININ TIMSS BİLİŞSEL DÜZEYLERİNE GÖRE İNCELENMESİ	134
FARKLI BÖLÜMLERDE ÖĞRENİM GÖREN LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN BELİRLİ İNTEGRALE YÖNELİK KAVRAYIŞLARININ İNCELENMESİ.....	136
OKUL ÖNCESİ EĞİTİM, ÖZEL EĞİTİM	138

YAPAY ZEKÂ İLE ANADOLU MASALLARININ İÇ YAPI ÖZELLİKLERİ, DEĞERLERİN ANALİZİ VE 2013-2024 OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI KAZANIMLARININ ENTEGRASYONU.....	138
OKUL ÖNCESİ (4-5-6 YAŞ) İÇİN İKİNCİ DİL OLARAK ARAPÇA DİL VE BECERİ GELİŞİMİ, EĞİTİM PROGRAMI İNCELEME İLE DEĞERLER EĞİTİMİ ÇERÇEVESİNDE MATERYAL TASARIMI	140
ZİHİN KURAMI VE ÇOCUKLARDA SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM	142
OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE YAPILAN AKADEMİK ÇALIŞMALARIN ÇOCUKLARIN GELİŞİM SÜREÇLERİNE ETKİSİ.....	144
OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLAR İÇİN OKUMA VE YAZMA MOTİVASYON ENVANTERİ; GEÇERLİLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI	146
ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE OYUN: SİSTEMATİK BİR ANALİZ.....	148
ENGELLİ ÖĞRENCİLERDE BAŞA ÇIKMA ÖZELLİKLERİ VE BAŞA ÇIKMA STRATEJİLERİ	150
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK.....	152
ÜNİVERSİTELERDE ARTAN ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERE YÖNELİK PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK VE DESTEK VERİLMESİ	152
PROBLEMLİ İNTERNET KULLANIMINDA SOSYAL ONAY VE TEMEL PSİKOLOJİK İHTİYAÇLARIN ROLÜ	154
LİSE ÖĞRENCİLERİNİN BİLİNÇLİ FARKINDALIK DÜZEYLERİ İLE KARAR STRATEJİLERİNİN İNÇLENMESİ	156
KUSURSUZLUĞUN KAPANLARI: ROMANTİK İLİŞKİLERDE OBSESİF KOMPULSİF BOZUKLUĞUN ETKİSİ	158
ÜNİVERSİTE SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MEZUN OLMA SÜRECİNE İLİŞKİN ALGILARININ BELİRLENMESİ ÜZERİNE NİTEL BİR ARAŞTIRMA.....	160
EĞİTİM FAKÜLTESİ LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN GELECEK KAYGILARININ ARAŞTIRILMASI: KARMA BİR ÇALIŞMA	162
SANAT EĞİTİMİ.....	164
POSTMODERN EĞİTİMDE SANAT ESERLERİNE BÜTÜNCÜL BİR BAKIŞ OLARAK BAĞLAMSAK SANAT ELEŞTİRİSİ MODELİNİN KULLANIMI.....	164
TÜRKİYE VE İTALYA'DA SANAT EĞİTİMİ	166
SINIF EĞİTİMİ.....	168
SINIF ÖĞRETMENLERİNİN AFET FARKINDALIKLARI VE İLKOKULDA AFET EĞİTİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ	168

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ İLKOKUL TÜRKÇE DERSİNDE UYGULANAN ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ.....	170
NEGATİF DAVRANIŞ İÇERİĞİ OLAN RESİMLİ ÇOCUK KİTAPLARININ İNCELENMESİ ...	172
SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLKOKUL TÜRKÇE DERSİ KAPSAMINDA UYGULANAN METİN TAMAMLAMA TEKNİĞİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ	174
DİJİTAL YETERLİK İLE İLGİLİ YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ.....	176
БАСТАУЫШ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ ЗЕРТТЕУШІЛІК ДАҒДЫЛАРЫН АҚПАРАТТЫҚ БІЛІМ БЕРУ ОРТАСЫНДА ҚАЛЫПТАСТЫРУ	178
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ, COĞRAFYA EĞİTİMİ.....	182
LİSE ÖĞRENCİLERİNİN YAŞADIKLARI YERİ ALGILAMADA COĞRAFYA DERSİNİN ETKİLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ	182
7. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN DEMOKRASİ KAVRAMINA İLİŞKİN ALGILARININ KELİME İLİŞKİLENDİRME TESTİ KULLANILARAK İNCELENMESİ.....	184
ORTAOKUL ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRENCİLERİN EV ÖDEVLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ.....	187
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN OKURYAZARLIK BECERİLERİNE YÖNELİK ÖĞRETİM GÖRÜŞLERİNİN ALINMASI	190
7.SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE OKUL DIŞI ÖĞRENME ORTAMLARININ ÖĞRENCİLERİN ÇEVRE OKURYAZARLIĞI VE ÇEVREYE YÖNELİK TUTUMLARINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ.....	192
ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SU OKURYAZARLIK SEVİYELERİNİN BELİRLENMESİ (SOSYAL BİLGİLER ÖRNEĞİ).....	194
TARİH EĞİTİMİ	196
MEHMET EMİN (KİMYAGER) DERVİŞ PAŞA VE OSMANLI EĞİTİMİNİN MODERNLEŞMESİNE KATKILARI	196
TÜRK KÜLTÜR VE MEDENİYET TARİHİ DERS KİTABI ÖRNEĞİNDE BECERİ TEMELLİ ÖĞRENME YAKLAŞIMI.....	198
ORTAÖĞRETİM 12. SINIF T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERS KİTABINDA KURTULUŞ SAVAŞI HATIRALARININ KULLANIMI	200
İNGİLTERE ORTAÖĞRETİM GENEL SERTİFİKASI SINAVI TARİH DERS KİTAPLARINDA YAPILANDIRMACI ÖĞRENME VE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMLARI	202
TÜRK KÜLTÜR VE MEDENİYET TARİHİ DERS KİTABI ÖRNEĞİNDE BECERİ TEMELLİ ÖĞRENME YAKLAŞIMI.....	204

TÜRKİYE, AZERBAIJAN VE İRAN TARİH DERS KİTAPLARINDA YER ALAN ÇALDIRAN SAVAŞI KONUSUNUN ÇOK PERSPEKTİFLİLİK AÇISINDAN İNCELENMESİ.....	206
2023-2024 MEB 10. SINIF TARİH DERS KİTABINDA TİMAR SİSTEMİ.....	208
TÜRKİYE CUMHURİYETİ İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK LİSE DERS KİTAPLARINDA KADIN İMAJI (1981 ve 2021)	210
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI EĞİTİMİ.....	212
“MƏQALAT-E ŞƏMS”DƏ İŞLƏNƏN TÜRK SÖZLƏRİ.....	212
QƏTRAN TƏBRİZİNİN “DİVAN”INDA İŞLƏNƏN ANTONİM SÖZLƏR	214
YETİŞKİMLERİN ETKİLİ İLETİŞİM BECERİLERİNE MASAL ANLATIMLARININ ETKİSİ	216
EKOELEŞTİRİ BAĞLAMINDA FARUK DUMAN’IN “İNCİR TARİHİ” ADLI ROMANI ÜZERİNE BİR İNCELEME.....	218
YÜKSEKÖĞRETİM.....	220
EEG SİNYALLERİNİN VERİ MADENCİLİĞİ SINIFLANDIRMA METODLARIYLA ANALİZİ.....	222
ZİHNİN ENGELLİLER EĞİTİMİ.....	224
TÜRKİYE’ DE OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU OLAN ÖĞRENCİLERE SOSYAL BECERİ ÖĞRETİMİNDE FIRSAT ÖĞRETİMİ YÖNTEMİYLE YÜRÜTÜLEN ARAŞTIRMALARIN İNCELENMESİ.....	224
PAYLAŞIMLI KİTAP OKUMA VE UYARLANMIŞ SORU-CEVAP STRATEJİSİNDEN OLUŞAN MÜDAHALE PAKETİNİN GELİŞİMSEL YETERSİZLİĞİ OLAN ÇOCUKLARIN DİNLEDİĞİNİ ANLAMA BECERİLERİNE ETKİSİ	226
TAM METİN BİLDİRİLER.....	228
ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРНЫНДАҒЫ СТУДЕНТТЕРДІҢ.....	228
ӘЛЕУМЕТТІК ИНТЕЛЛЕКТІСІН ДАМУДЫ ЗЕРТТЕУ БАҒЫТТАРЫ	228
БОЛАШАҚ ПЕДАГОГТАРДЫҢ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ДЕНСАУЛЫҒЫ МӘСЕЛЕСІН ТЕОРИЯЛЫҚ ТАЛДАУ	235
ШАҒЫН ЖИНАҚТЫ МЕКТЕПТЕРДІҢ БАСТАУЫШ СЫНЫПТАРЫНДА (БІРІКТІРІЛГЕН СЫНЫПТАРДА) САПАЛЫ БІЛІМ БЕРУ МЕН БІЛІМ САПАСЫН АРТТЫРУДА БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ОҚУЫМЕН ҚАТАР ӨМІРГЕ ҚАЖЕТТІ ДАҒДЫЛАРДЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУ	242
ТҮРКИЯДАҒЫ ПЕДАГОГ МАМАҢДАР МЕН БОЛАШАҚ ПЕДАГОГТИҢ ЦИФРЛЫҚ САУАТТЫЛЫҒЫ МЕН БІЛІКТІЛІГІ	248

ТҮРКИЯ УНИВЕРСИТЕТТЕРІНДЕГІ ШЕТЕЛДІК СТУДЕНТТЕРДІҢ ӘЛЕУМЕТТІК-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ БЕЙІМДЕЛУІН ЗЕРТТЕУ: ИНТЕГРАЦИЯНЫҢ ҚИЫҢДЫҚТАРЫ МЕН СТРАТЕГИЯЛАРЫ.....	255
CRITICAL THINKING AS A MEANS OF DEVELOPING STUDENTS' EMOTIONAL INTELLIGENCE	271

ÖZET BİLDİRİLER

ALMAN DİLİ EĞİTİMİ

YEDİ İKLİM TÜRKÇE A1 DERS KİTABI" VE "PLUS + DEUTSCH / DEUTSCH ALS FREMDSPRACHE FÜR GYMNASIEN A1.1" ADLI DERS KİTAPLARININ KÜLTÜREL AÇIDAN İNCELENMESİ

Süheyla Özçetin¹, Prof. Dr. Muhammet Koçak²

Bildiri Kodu: 1018

Bu çalışmanın amacı, Plus + Deutsch / Deutsch als Fremdsprache für Gymnasien A1. Adlı ders kitabı ile Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabında yer alan kültürel öğelerin incelenmesidir. Bu amaçla kitaplarda yer alan kültürel öğeler 8 ana başlık ve 43 alt başlıkta incelenmiştir. Kültürel öğeler Avrupa Ortak Başvuru Metninde belirtilen kültürel konular dikkate alınarak sınıflandırılmış, metinde yer almayan ancak kitaplarda sıkça karşılaşılan kültürel öğeler için ise "Coğrafi Konum" başlığı inceleme kriterlerine dâhil edilmiştir. Oluşturulan kontrol listesi dikkate alınarak kültürel öğeler konuları bakımından incelenmiş ve sınıflandırılmıştır. Çalışma tarama modelinde gerçekleştirilen nitel bir çalışmadır. Araştırmada içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İnceleme neticesinde, Yedi İklim Türkçe A1 ders kitabında öğrencilere hedef kültür olan Türk kültürünün farklı yönleriyle yeterli bir içerikle sunulduğu görülmüştür. Plus + Deutsch / Deutsch als Fremdsprache für Gymnasien A1. Adlı ders kitabında ise hedef kültür olan Alman kültürüne ait öğeye yeterince yer verilmediği, Alman kültüründen ziyade Türk kültürüne ait kültürel öğelerin daha fazla yer aldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İkinci yabancı dil, Almanca, Kültür, Kültürel değerler.

Tema: Alman dili eğitimi, Yabancı dil olarak Türkçenin eğitimi.

A CULTURAL EXAMINATION OF THE COURSEBOOKS "YEDİ İKLİM TURKISH A1 COURSEBOOK" AND "PLUS + DEUTSCH / DEUTSCH ALS FREMDSPRACHE FÜR GYMNASIEN A1.1

The aim of this study is to examine cultural elements included in the textbook named Plus + Deutsch / Deutsch als Fremdsprache für Gymnasien A1 and Yedi İklim Turkish A1 textbook. For this purpose, the cultural elements in the books were examined under 8 main headings and 43 subheadings. Cultural elements were classified taking into account the cultural issues specified in the Common European

¹MEB, Amasya Lisesi, suheylapeker.sb@gmail.com

²Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetimi, muhammetkocak@gazi.edu.tr

Framework of Reference, and the title "Geographical Location" was included in the review criteria for cultural elements that are not included in the text but are frequently encountered in books. Cultural elements were examined and classified in terms of their subjects, taking into account the created checklist. The study is a qualitative study conducted in the survey model. Content analysis method was used in the research. As a result of the examination, it was seen that Yedi İklim Turkish A1 textbook presented the students with sufficient content in different aspects of the target culture, Turkish culture. It has been observed that in the textbook named Plus + Deutsch / Deutsch Als Fremdsprache Für Gymnasien A1, elements of German culture, which is the target culture, are not included sufficiently, and cultural elements of Turkish culture are included more than German culture.

Keywords: *Second foreign language, German, Culture, Cultural values.*

Theme: *German language education, Teaching Turkish as a foreign language.*

YABANCI DİL OLARAK ALMANCA DERSLERİNDE DEĞERLER EĞİTİMİ

Tuna Başaran¹, Nursen Zehra Berçin²

Bildiri Kodu: 1082

Bu araştırma, ikinci yabancı dil derslerinde yer alan geleneksel yöntem ve yaklaşımlardan farklı olarak, yabancı dil eğitiminde değerler eğitiminin edebiyat aracılığıyla aktarımını incelemeyi amaçlamaktadır. Değerler eğitimi kavramı, yabancı dil derslerinde büyük bir önem taşımaktadır. Araştırmada, değerler eğitimiye yönelik pek çok önemli tanım ve yaklaşıma yer verilmiş ve Schwartz Değerler Envanterinde yer alan 10 değer belirlenerek bir katalog oluşturulmuştur. Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini “Rico, Oscar und die Tieferschatten” adlı gençlik romanının orijinal dilindeki versiyonu ile aynı eserin Türkçe versiyonu “Riko, Oskar ve Derin Gölgele” oluşturmaktadır. “Rico, Oskar und die Tieferschatten” adlı gençlik romanında yer alan değerler, Schwartz Değerler Envanterinde yer alan değerler doğrultusunda incelenip analiz edilmiştir. İkinci basamakta, kitapta yer alan Alman kültürüne özgü değerlerin Türk kültürüne aktarımının nasıl gerçekleştiği araştırılmıştır. Romanın ilgili bölümlerinde tespit edilen aktarımı sorunlu yapılar, çeviribilimsel ölçütler ışığında incelenmiştir. Bu yapılar iki dilde kıyaslanmış, daha sonra bu yapıların kültür açısından Türk diline aktarımının nasıl gerçekleştiği analiz edilmiştir. Değerler eğitimi, yabancı dil ve kültürü arasında güçlü bir ilişki olduğu ortaya çıkan ilk bulgu olarak düşünülmektedir. Bunun yanı sıra değerlerin kültürel açıdan doğru aktarımının, dil öğrencilerinin hedef kültürü doğru tanıyabilmeleri açısından büyük önem atfettiği düşünülmektedir. Elde edilen diğer bir bulgu da, eserin Türkçe çevirisinde kültürel bakımdan eksik veya hatalı aktarımların tespiti olmuştur. Sonuç kısmında, tespit edilen sorunlu aktarımlara yönelik çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Almanca, Değerler eğitimi, Çocuk-Gençlik edebiyatı.

Tema: Alman Dili Eğitimi.

WERTEERZIEHUNG IM DEUTSCH ALS FREMDSPRACHE-UNTERRICHT

Im Gegensatz zu den traditionellen Methoden und Ansätzen im DaF-Unterricht zielt diese Studie darauf ab, die Übermittlung der Werteerziehung durch Literatur im Fremdsprachenunterricht zu untersuchen. Werteerziehung spielt eine wesentliche Rolle im Fremdsprachenunterricht. In der Studie wurden zahlreiche wichtige Definitionen und Ansätze zum Thema Werteerziehung dargestellt und ein Katalog erstellt, indem zehn Werte nach Schwartz Value Inventory bestimmt und überprüft wurden. In

¹Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Alman Dili Eğitimi, tunabasaran93@gmail.com

²Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Alman Dili Eğitimi, nursen@gazi.edu.tr

dieser Arbeit wurde von der qualitativen Forschungsmethode mittels Dokumentenanalyse zum Gebrauch gemacht. Die Stichprobe der vorliegenden Arbeit besteht aus der Originalfassung des Jugendromans "Rico, Oskar und die Tieferschatten" und der übersetzten Version des Romans ins Türkische. Die in dem Jugendroman "Rico, Oskar und die Tieferschatten" vorliegenden Werte wurden nach Schwartz Value Inventory untersucht und analysiert. In der zweiten Phase wird überprüft, wie die Übertragung der deutschen Werte, die im Buch vorhanden sind, in die türkische Kultur erfolgt ist. Die festgestellten problematischen Übertragungen in den betroffenen Abschnitten des Jugendromans wurden anhand übersetzungswissenschaftliche Kriterien untersucht. Die Strukturen wurden in beiden Sprachen miteinander verglichen und anschließend wurde eine Analyse durchgeführt, wie die Übertragung dieser Strukturen in kultureller Hinsicht in der türkischen Sprache erfolgte. Es wird angenommen, dass der starke Zusammenhang zwischen Werteerziehung, Fremdsprache und Kultur als erster Befund hervortritt. Darüber hinaus ist darauf Rücksicht zu nehmen, da die korrekte Kulturvermittlung von großer Bedeutung ist, um den Sprachlernern der Zielkultur gemäß darzustellen. Ein weiterer Befund bestand darin, dass es in der türkischen Übersetzung des Jugendromans fehlende und fehlerhafte kulturelle Übertragungen auftauchen. Zum Schluss wurden zu den problematischen Übertragungen Lösungsvorschläge angeboten.

Keywords: *Kinder-Jugend literatur, Werteerziehung, Deutsch als fremdsprache.*

Theme: *Didaktik der deutschen Sprache.*

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR

SPOR FAALİYETLERİNİN ÇOCUKLARIN ÖZGÜVEN GELİŞİMİNE ETKİSİ: AKADEMİK BİR İNCELEME

Nigar Coşar Dilber¹

Bildiri Kodu: 1107

Özgüven, bireyin kendine olan olumlu yargıları ve olayları kontrol edebilme inancıyla şekillenen, davranışları belirleyici önemli bir faktördür. Kişinin kendini değerli hissetmesi, yeteneklerini ve becerilerini ortaya koyabilmesi, kabul görmesi ve sevilmesi gibi unsurları içerir. Spor, fiziksel, sosyal, rulsal ve kültürel anlamda bireyi geliştiren önemli bir faaliyet olarak özgüvenin artmasında kritik bir rol oynar. Spor sayesinde bireylerin iletişim kurma, kendini anlatma, toplumda kabul görme becerileri gelişerek duygusal ve fiziksel kontrol sağlamaları etkinleşir. Bu çalışmanın amacı, eğitim ortamlarında gerçekleştirilen spor ve fiziksel aktivitelerin çocukların özgüven gelişimi üzerindeki etkilerini araştırmaktır. Bu çalışma ile mevcut literatürün sistematik olarak incelenmesi tasarlanmıştır. "Özgüven", "çocuk", "spor" ve "eğitim" anahtar kelimeleri kullanılarak DergiPark Akademik ve Google Scholar gibi akademik veri tabanlarında 2000-2024 yılları arasında yapılan araştırmalar taranarak içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Literatür sonuçları, spor yapan çocukların yapmayanlara göre daha yüksek özgüven seviyelerine sahip olduğunu göstermektedir. Spor aktivitelerine katılan çocukların sosyal becerilerinde ve akademik başarılarında belirgin iyileşmeler gözlemlenmiştir. Fiziksel faaliyetlerin, çocukların stresle başa çıkma yeteneklerini ve takım çalışması becerilerini geliştirmektedir. Eğitim ortamlarında sporun düzenli olarak teşvik edilmesi, çocukların özgüven gelişimine olumlu katkı sağlamaktadır. Bu nedenle, eğitim politikaları geliştirilirken sporun çocuk gelişimi üzerindeki olumlu etkileri dikkate alınmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Özgüven, çocuk, spor, eğitim

Tema: Beden Eğitimi ve Spor

THE IMPACT OF SPORTS ACTIVITIES ON CHILDREN'S SELF-CONFIDENCE DEVELOPMENT: AN ACADEMIC REVIEW

Self-confidence is a crucial factor that shapes an individual's positive judgments about themselves and their belief in their ability to control events, determining their behaviors. It encompasses elements such as feeling valuable, expressing talents and skills, being accepted, and being loved. Sports, as an activity

¹Doktora Öğrencisi, Ankara Üniversitesi, Spor Bilimleri Bölümü, nigar.cosar@hotmail.com

that develops individuals physically, socially, mentally, and culturally, plays a critical role in increasing self-confidence. Through sports, individuals enhance their communication skills, self-expression, and social acceptance, thereby improving their emotional and physical control. The aim of this study is to investigate the effects of sports and physical activities conducted in educational settings on children's self-confidence development. This study is designed to systematically review the existing literature. Using keywords such as "self-confidence," "child," "sports," and "education," research conducted between 2000-2024 was scanned in academic databases like DergiPark Akademik and Google Scholar and evaluated through content analysis. The literature results indicate that children who participate in sports have higher levels of self-confidence compared to those who do not. Noticeable improvements in social skills and academic achievements have been observed in children participating in sports activities. Physical activities enhance children's ability to cope with stress and improve their teamwork skills. The regular encouragement of sports in educational settings positively contributes to the self-confidence development of children. Therefore, the positive effects of sports on child development should be considered when developing educational policies.

Keywords: *Self-confidence, child, sports, education*

Theme: *Physical Education and Sports*

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN DÜŞÜNME BECERİSİ ÖĞRETİMİNE YÖNELİK ÖZYETERLİK ALGILARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Soner Tuzcuoğlu¹, Mehmet Yıldız², Latif Aydos³

Bildiri Kodu: 1120

Bu çalışmanın amacı, beden eğitimi öğretmenlerinin düşünme becerisi öğretimine yönelik özyeterlik algılarını çeşitli değişkenlere göre incelemektir. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Ankara ili öğretim kurumlarında görev yapan beden eğitimi öğretmenleri oluştururken örneklem grubunu ise Çankaya ilçesinde görevli 214 beden eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Dilekli ve Tezci (2015) tarafından geliştirilen “Öğretmenlerin Düşünme Becerisi Öğretimine Yönelik Özyeterlik Algısı Ölçeği” ve araştırmacı tarafından oluşturulan kişisel bilgiler formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde ikili karşılaştırmalarda bağımsız gruplar için t testi, çoklu karşılaştırmalar da tek yönlü varyans analizi (Anova) testi kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre beden eğitimi öğretmenlerinin düşünme becerisi öğretimine yönelik özyeterlik algılarının cinsiyet, eğitim düzeyi, çalışılan kademe ve kıdem yılı değişkenine göre anlamlı düzeyde fark bulunamamıştır. Araştırmanın değişkenleri arasında farklılık çıkmaması beden eğitimi öğretmenlerinin genellikle büyüme dönemlerinin yüksek düzeyli fiziksel aktivite veya bir spor branşında aktif spor yaparak geçirmiş olmaları ve almış oldukları eğitim yaşantılarının meraklılık, sistemlilik ve kendine güven gibi duygularının gelişmiş olmasından kaynaklanmış olabilir. Ayrıca dersin uygulamalı yapılmasından dolayı mesleki açıdan düşünme eğilim ve düzeylerinin yüksek olması düşünme becerisini öğretim yönündeki öz yeterlik algılarını olumlu etkilemiş olabilir.

Anahtar Kelimeler: *Beden eğitimi, Düşünme becerisi, Özyeterlik.*

Tema: *Beden Eğitimi ve Spor*

INVESTIGATION OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS' SELF-EFFICACY PERCEPTIONS TOWARDS THINKING SKILLS TEACHING IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES

The aim of this study is to examine physical education teachers' self-efficacy perceptions towards teaching thinking skills according to various variables. A descriptive survey model, one of the quantitative research methods, was used in the research. While the population of the research consists

¹Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, soner_tuzcuoglu@hotmail.com

²Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, mehmetyildiz58@gmail.com

³Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, aydost@gazi.edu.tr

of physical education teachers working in educational institutions in Ankara, the sample group consists of 214 physical education teachers working in Çankaya district. "Teachers' Self-Efficacy Perception Scale for Teaching Thinking Skills" developed by Dilekli and Tezci (2015) and a personal information form created by the researcher were used as data collection tools. In data analysis, t test for independent groups was used for pairwise comparisons, and one-way analysis of variance (ANOVA) test was used for multiple comparisons. According to the research findings, no significant difference was found in physical education teachers' self-efficacy perceptions towards teaching thinking skills according to gender, education level, level of study and year of seniority. The lack of a difference between the variables of the study may be due to the fact that physical education teachers generally spent their growth periods doing high-level physical activity or active sports in a branch of sports, and that their educational experiences developed feelings such as curiosity, systematicity and self-confidence. In addition, due to the practical nature of the course, their high professional thinking tendencies and levels may have positively affected their self-efficacy perceptions in teaching thinking skills.

Keywords: *Physical education, Thinking skills, Self-efficacy*

Theme: *Physical Education and Sports*

BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ

KAZAKİSTAN'DA YÜKSEK ÖĞRENİMİN DİJİTALLEŞMESİ İÇİN BEKLENTİLER

Khasenkyzy Tolganay¹, Yücel Gelişli²

Bildiri Kodu: 1016

Kazakistan'da yüksek öğrenimin dijitalleşmesi olasılığı konulu makale, ülkedeki yüksek öğretim sisteminin dijital dönüşüm potansiyelini belirlemeyi amaçlamaktadır. Makale, ülkedeki ağ desteği konusunu ele alıyor, yüksek öğretim sisteminin dijital dönüşümü amacıyla yürütülen devlet, sosyo-politik faaliyetlerin tüm akışını analiz ediyor. Ayrıca eğitim sistemini bilgi ve iletişim teknolojileri açısından inceleyen bilim adamlarından ve bu alana katkılarından bahsedilmiştir. Kazakistan Cumhuriyeti Bilim ve Yüksek Öğretim Bakanlığı'nın "dijital Üniversite modeli" girişimi çerçevesinde yüksek öğretim sisteminin dijital dönüşümü temelinde planlanan faaliyetler de hayata geçirilmiştir. Makale ayrıca üniversitelerin Akıllı üniversiteler modeline geçişini de tartışıyor; Öğrencilerin dijital profilinin oluşumu, yani öğrenci yaşamı kamyonu, Edtech dijital hizmetlerinin geliştirilmesi, süreçlerin optimizasyonu ve dijitalleşmenin ileri trendlerine uygun olarak dijital ekosistemin oluşumu; Dijital dönüşüm stratejisinin oluşturulması, veri yönetimine (Büyük veri) yönelik büyük ölçekli yaklaşımların geliştirilmesi.

Makale, yüksek öğrenim sisteminin eğitim sürecini VR ve AR, sanal ve alternatif gerçeklik aracılığıyla sürdürme olanaklarını incelemektedir. Ülkenin eğitim sektörüne sanal ve alternatif gerçeklik teknolojilerinin getirilmesi, ülkede dijital bir kolej kurmak ve siber kitaplar oluşturmak için Rus kuruluşu Cyber strange'in önerilerini içeriyor. Ayrıca ülkedeki eğitim sisteminin dijitalleşmesinin sorunları EdTech M. E. T.A forumunda tartışıldı. Makalenin sonunda, ülkedeki yüksek öğrenim sisteminin dijital dönüşüm beklentilerinin kapsamlı, sistematik ve sistematik bir şekilde üst düzeyde gerçekleştirildiği sonucuna varılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yükseköğretimin dijitalleşmesi, Eğitimde dijitalleşme perspektifleri, Sanal gerçeklik.

Tema: Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi

¹Doktora Öğrencisi, Al-Farabi Kazak Ulusal Üniversitesi, Kazakistan, baladream@mail.ru

²Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Ankara, ygelisli@gmail.ru

EXPECTATIONS FOR THE DIGITIZATION OF HIGHER EDUCATION IN KAZAKHSTAN

The article on the digitization potential of higher education in Kazakhstan aims to determine the potential for digital transformation within the country's higher education system. It addresses network support in the country and analyzes the entire flow of governmental and socio-political activities conducted for the purpose of digital transformation in higher education. Additionally, it discusses contributions from scientists who have examined the education system in terms of information and communication technologies. Activities planned within the framework of the "digital university model" initiative by the Ministry of Science and Higher Education of the Republic of Kazakhstan have also been implemented based on the digital transformation of the higher education system.

The article also discusses the transition of universities to the Smart Universities model, the formation of students' digital profiles, i.e., the student life cycle, the development of Edtech digital services, the optimization of processes, and the formation of a digital ecosystem in line with advanced trends in digitization. It includes the creation of a digital transformation strategy and the development of large-scale approaches to data management (Big Data).

The article examines the possibilities of sustaining the educational process in the higher education system through VR, AR, virtual and augmented reality. It discusses the introduction of virtual and augmented reality technologies into the country's education sector, including proposals from the Russian organization Cyberstrange to establish a digital college and create cyberbooks in the country. Furthermore, the challenges of digitizing the education system in the country were discussed at the EdTech M.E.T.A forum. In conclusion, the article finds that the prospects for digital transformation of the higher education system in the country have been comprehensively, systematically, and consistently realized at a high level.

Keywords: *Digitization of higher education, perspectives on digitalization in education, Virtual reality*

Theme: *Computer and Instructional Technology Education.*

BİREYLERİN KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASINA İLİŞKİN FARKINDALIKLARININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK YAPILAN ARAŞTIRMALARIN İNCELENMESİ

Demet Demircioğlu¹, Selçuk Özdemir²

Bildiri Kodu: 1028

Teknolojinin gelişmesi iletişim ağlarını artmış, bireyler bilgilerini internet tabanlı çeşitli uygulamalar aracılığıyla paylaşmaya başlamıştır. Bireylerin paylaştığı veriler gün geçtikçe farklılaşmış ve çeşitlenmiştir. Zamanla 'kişisel veri' kavramı hayatımıza girmiş ve çeşitli kanunlarla bu veriler korunmaya çalışılmıştır. Her yaş grubunun internete erişiminin olduğu ve veri paylaşımının çok kolay olduğu günümüzde, bireylerin kişisel verilerinin korunmasına ilişkin farkındalık düzeylerinin belirlenmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu çalışmada kişisel verilerin korunması konusunda yapılan çalışmalar bir araya getirilerek ve bu farkındalığı etkileyen değişkenler tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda en çok kullanılan veri tabanlarından 2016-2023 yılları arasında yayınlanmış 46 makale, 100 yüksek lisans tezi ve 15 doktora tezi olmak üzere toplam 161 çalışmaya ulaşılmıştır. Bu çalışmalardan belirlenen kriterleri sağlayanlarla meta-analiz çalışması yapılmıştır. 11 çalışmanın verileri birleştirilmiş ve araştırmacıların daha geçerli ve güvenilir sonuçlara ulaşmaları amaçlanmıştır. Her bir çalışma için hesaplanan etki büyüklükleri Rastgele Etki Modeli ile birleştirilmiştir. İnceleme sonucunda bireylerin kişisel verilerin korunmasına ilişkin farkındalık düzeyini etkileyen değişkenler ve bu değişkenlerin etki düzeyleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bilgi güvenliği, kişisel verinin korunması, farkındalık, meta-analiz.

Tema: Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri

REVIEW OF RESEARCH CONDUCTED TO DETERMINE THE AWARENESS OF INDIVIDUALS REGARDING THE PROTECTION OF PERSONAL DATA

The development of technology has increased communication networks and individuals have started to share their information through various online. Data shared by individuals has differentiated and diversified over time. The concept of 'personal data' has entered our lives and these data have been tried to be protected by various laws. Today, when every age group has access to the internet, data sharing is effortless, there is need to determine awareness levels of individuals regarding the protection of personal data. In study, studies on protection of personal data were collected and the variables affecting

¹Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, demet.akpinar.demircioglu@gmail.com

²Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, sozdemir@gazi.edu.tr

this awareness were tried to be determined. In context, total of 161 studies, including 46 articles, 100 master's theses and 15 doctoral dissertations published between 2016 and 2023, were accessed from the popular databases. Meta-analysis study was conducted with the studies that met the specified criteria. Data of 11 studies were combined and it was aimed for researchers to reach more valid and reliable results. Effect sizes calculated for each study were combined with Random Effect Model. As result of the research, the variables affecting the level of awareness of individuals regarding the protection of personal data and effect levels of these variables were determined.

Keywords: *Information security, protection of personal data, awareness, meta-analysis.*

Theme: *Computer and Instructional Technologies*

ÖĞRETMENLERİN YAPAY ZEKÂYA BAKIŞ AÇILARI VE EĞİTİM ORTAMLARINDA KULLANIM DURUMLARININ İNCELENMESİ

Ferda Betül Karacif¹, Mehmet Akif Ocak²

Bildiri Kodu: 1056

Araştırmanın amacı, Ankara ilinde bulunan ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin eğitimde yapay zekâya ilişkin görüşlerini belirlemek; öğretmenlerin bu görüşlerinin bazı demografik değişkenlere göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine bakmaktır. Karma yöntem araştırması olarak tasarlanarak açıklayıcı sıralı desen tercih edilmiştir. Örneklemi ise 2023-2024 eğitim öğretim yılı Ocak-Haziran ayında Ankara’da ortaokullarda çalışan 131 branş öğretmeni oluşturmaktadır. “Eğitimde yapay zekâya ilişkin görüş belirleme ölçeğinin” uyarlanmasıyla oluşturulan anket ile nicel veriler; yarı yapılandırılmış görüşme soruları ile nitel veriler toplanmıştır. Veriler SPSS programında incelenerek t-test, ANOVA gibi istatistiki yöntemlerden faydalanılmıştır. Öğretmenler yapay zekanın eğitimde kullanılması ile eğitim öğretimin niteliğinin artacağını, ders için gerekli tüm işlemleri yapabileceklerini, bireysel öğrenmeleri destekleyeceğini, evrak işlerini kolaylaştıracağını yani yapay zekanın kullanımının gerekli olduğunu ancak etik boşluk oluşturacağı ve güvenliği tehdit ettiği gibi çekincelerden dolayı yeterli şekilde kullanamadıklarını ifade etmişlerdir. Yapılacak çalışmalar için öğretmenlerin, yapay zekâ uygulamalarının eğitim ve öğretim faaliyetlerine uygulanmasına açık olması, yapay zekanın önemini ve katkılarını anlayarak hizmet içi eğitimlerle desteklemesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, Öğretmen eğitimi, Eğitim ortamları.

Tema: Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi, Öğretmen yetiştirme

TEACHERS' POINT OF VIEW ON ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND ITS USAGE IN EDUCATIONAL ENVIRONMENTS

The purpose of the study is to determine the opinions of teachers working in secondary schools in Ankara province about artificial intelligence in education and to see whether these opinions of teachers differ significantly according to some demographic variables. It was designed as a mixed method research and an exploratory sequential design was preferred. The sample consists of 131 branch teachers working in secondary schools in Ankara in January-June of the 2023-2024 academic year. Quantitative data were collected with the questionnaire created by adapting the “Scale for determining opinions on

¹Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Bilgisayar Öğretimi ve Teknolojileri Eğitimi, ferdabetulkaracif@gmail.com

²Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Bilgisayar Öğretimi ve Teknolojileri Eğitimi, maocak@gmail.com

artificial intelligence in education” and qualitative data were collected with semi-structured interview questions. The data were analyzed in SPSS program and statistical methods such as t-test and ANOVA were used. Teachers stated that the use of artificial intelligence in education would increase the quality of education, they could do all the necessary operations for the course, support individual learning, facilitate paperwork, which means that the use of artificial intelligence is necessary, but they could not use it sufficiently due to reservations such as creating ethical gaps and threatening security. For further studies, teachers should be open to the application of artificial intelligence practices in education.

Keywords: *Artificial Intelligence, Education of Teachers, Educational Environments.*

Theme: *Computer and Instructional Technology Education, Teacher Training*

KARIŞIK EĞİTİM TEKNOLOJİLERİNİ KULLANARAK BİLİŞİM ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ KAPASİTELERİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Meruert Balganova¹, Elvira Adylbekova², Halil İbrahim BÜLBÜL³

Bildiri Kodu: 1102

Makalede bilgisayar bilimleri öğretmeni yetiştirmede mesleki yeterlilik oluşturma sorunları ve yöntemleri ele alınmıştır. Bilgisayar bilimleri öğretmenin mesleki yeterliliği geleceğin uzmanlarının yetiştirilmesinde önemlidir. Bilişim öğretmenin mesleki yeterliliği, modern pedagojik öğretim teknolojilerine dayalı eğitim merkezlerinde bilişim dersinin öğretilmesine yönelik teorik ve pratik hazırlığa, eğitimin bilişimselleştirilmesinde pedagojik nitelikleri artırma becerisine ve esnekliğine, mesleki gelişime yansır. Mesleki yeterliliğe sahip bir öğretmen, her öğrencinin gelişimine yönelik eğitim sürecini tasarlayabilir, sistematik olarak düzenleyebilir, öğretimi farklılaştırabilir ve etkinliklerinin düzeyini değerlendirebilir. Ulusal değerlere dayalı kaliteli öğretmen yetiştirmenin acil bir konu olduğu bilinmektedir. Bu bakımdan geleceğin öğretmenlerinin yükseköğretim kurumlarında mesleki yeterliliklerinin oluşturulması çağın bir gereğidir. Makale, harmanlanmış öğrenme teknolojisinin etkililiğini ve bileşenlerinin tasarım konularını ortaya koydu. Harmanlanmış öğrenmenin organizasyonu, yüksek öğretim kurumunda harmanlanmış öğrenme teknolojisinin sağlanması incelenmiştir. Makale, geleneksel ve uzaktan öğrenmenin entegrasyonunu, karma öğrenme modellerini kullanarak öğrencinin mesleki yeterliliğinin oluşumunda pedagojik olarak karma öğrenme yöntemini ele almaktadır. Geleceğin bilişim öğretmenlerinin mesleki yeterliliklerinin oluşumunda karma öğrenme teknolojilerini kullanmanın avantajları incelenmiştir: Öğrencilerin eğitim kalitesini artırır; kaliteli dersler vermek için çevrimiçi eğitim platformlarının harika fırsatı; Öğrencilerin kendi kendine öğrenme becerilerini oluşturur ve sorumluluklarını güçlendirir.

Anahtar Kelimeler: Mesleki yeterlilik, Harmanlanmış öğrenme, Geleceğin öğretmeni.

Tema: Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi

^{1,2}O.Zhanibekov Güney Kazakistan Pedagoji Üniversitesi, Çimkent, Kazakistan Cumhuriyeti, E-posta: Merrier.85@mail.ru

³ Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, Türkiye, Ankara

DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL POTENTIAL OF COMPUTER SCIENCE TEACHERS USING BLENDED EDUCATIONAL TECHNOLOGIES

The article discusses the problems and methods of developing professional competence in the preparation of computer science teachers. The professional competence of a computer science teacher is important in the training of future specialists. The professional competence of a computer science teacher is reflected in theoretical and practical preparation for teaching computer science courses in educational centers based on modern pedagogical teaching technologies, the ability and flexibility to improve pedagogical qualities in the context of informatization of education, and professional growth. A teacher with professional competence can design and systematically organize an educational process aimed at the development of each student, differentiate learning and assess the level of his activity. It is known that quality teacher training based on national values is a pressing issue. In this regard, the formation of professional competencies of future teachers in higher educational institutions is a requirement of the time.

The article presents the effectiveness of blended learning technology and design issues of their components. The organization of blended learning and the provision of blended learning technology in a higher education institution have been studied. The article discusses the integration of traditional and distance learning, the method of pedagogically blended learning for the formation of professional competence of the student using blended learning models. The advantages of using blended learning technologies in the formation of professional competencies of future computer science teachers have been studied: improves the quality of student education; an excellent opportunity for online education platforms to provide quality lessons; develops self-learning skills in students and strengthens their responsibility.

Keywords: *Professional competence, Blended learning, Future teacher.*

Theme: *Computer education and pedagogical technologies*

YENİLENEBİLİR ENERJİ BAĞLAMINDA STE(A)M ENTEGRASYONUNU TEMEL ALAN ÇEVİRİM İÇİ ÖĞRENME ORTAMININ TASARLANMASI, UYGULANMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ*

Zehra Yasemin SUNA¹, Mutlu Tahsin ÜSTÜNDAĞ², Mehmet DEMİRBAĞ³

Bildiri Kodu: 1119

Bu çalışmada, yenilenebilir enerji bağlamında STE(A)M entegrasyonunu temel alan bir çevrim içi öğrenme ortamının tasarımı, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi incelenmektedir. Çevrim içi öğrenme ortamı; öğrenme yönetim sistemi, öğretim tasarımı, içerik geliştirme, içerikle uyumlu etkileşimli STE(A)M etkinliklerini kapsamaktadır. Bununla birlikte, yenilenebilir enerji alanında STE(A)M becerilerinin öğretmen adaylarına kazandırılması amaçlanmıştır. Çevrim içi öğrenme ortamının tasarımı ve uygulanması süreçlerine odaklanan bu çalışma, öğrencilerin etkili bir öğrenme deneyimi yaşamalarını, sürdürülebilir enerji alanında bilinçli ve yetkin bireyler olarak yetişmelerini desteklemeyi amaçlamaktadır. Söz konusu olan çalışmada bir öğrenme yönetim sistemi tasarlandığından tasarım tabanlı araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çevrim içi öğrenme ortamı, öğretim tasarımının yanı sıra etkileşimli STE(A)M etkinliklerini içermektedir. Bu çevrimiçi öğrenme ortamının tasarımı ve kullanımı için gerekli değişiklikler açıklanmış ve ortamın etkililiği değerlendirilmiştir. Araştırmanın uygulama aşamasında çevrim içi öğrenme ortamında öğrenme ve öğretme etkinlikleri hakkında ayrıntılı bilgiler sunulmuştur. Araştırmanın son bölümünde süreç boyunca toplanan veriler bir bütün olarak ele alınarak değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda katılımcıların STE(A)M farkındalığının arttığı ve geliştirilen içerikler ile ilgili katılımcıların olumlu görüşlerde bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yenilenebilir enerji, STE(A)M, Çevrim içi öğrenme.

Tema: Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi.

DESIGN, IMPLEMENTATION, AND EVALUATION OF AN ONLINE LEARNING ENVIRONMENT BASED ON STE(A)M INTEGRATION IN THE CONTEXT OF RENEWABLE ENERGY

This study examines the design, development, and evaluation of an online learning environment based on STE(A)M integration in the context of renewable energy. The online learning environment

¹Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, yaseminsuna2@gmail.com

² Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, mutlutahsin@gazi.edu.tr

³ Doç. Dr., Uludağ Üniversitesi, Fen Bilgisi Eğitimi, mtdemirbag@uludag.edu.tr

*Bu çalışma birinci yazarın, ikinci ve üçüncü yazar danışmanlığında yapmakta olduğu yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

encompasses a learning management system, instructional design, content development, and interactive STE(A)M activities aligned with the content. Additionally, it aims to equip pre-service teachers with STE(A)M skills in the field of renewable energy. Focusing on the design and implementation processes of the online learning environment, this study seeks to provide students with an effective learning experience, fostering their development into conscious and competent individuals in the field of sustainable energy. Since the study involves the design of a learning management system, a design-based research methodology was employed. The online learning environment includes interactive STE(A)M activities in addition to instructional design. Necessary modifications for the design and use of this online learning environment are explained, and its effectiveness is evaluated. Detailed information about the teaching and learning activities within the online learning environment is provided during the implementation phase of the research. In the final section of the research, the data collected throughout the process are comprehensively analyzed and evaluated. The study concluded that participants' awareness of STE(A)M increased and that participants had positive views regarding the developed content.

Keywords: *Renewable Energy, STE(A)M, Online Learning.*

Theme: *Computer Education and Instructional Technologies.*

YOUTUBE PLATFORMUNDA YAYINLANAN YAPAY ZEKÂ ALANIYLA İLGİLİ EĞİTSEL İÇERİKLERİN ANALİZİ

Ayşe Büşra Söker¹, Demet Hatice Özerbaş²

Bildiri Kodu: 1121

Yapay zekâ özellikle son yıllarda günlük yaşantımıza hızlı bir şekilde dâhil olmuştur. Günden güne gelişmekte ve yeni uygulama alanları ortaya çıkmaktadır. Aynı zamanda ilköğretimde seçmeli, ortaöğretim ve yükseköğretim kademelerinde de alana bağlı bir ders olarak yer almaktadır. Hayatımızın içinden olan bir başka kavram da sosyal medya ortamlarıdır. Yalnızca sosyalleşme, arkadaşlık kurma, iletişim kurma gibi sebeplerle kullanılmayan bu araçlar eğitsel amaçlarla da kullanılmaktadır. Bu araçlardan en sık kullanılanlardan bir tanesi de bir video paylaşım aracı olan Youtube platformudur. Videolara ulaşmanın ve video paylaşmanın oldukça basit olduğu bu platformda herkes istediği herhangi bir konuyla ilgili video paylaşımı yapabilmektedir. Bu çalışmanın amacı da Yapay Zekâ ile ilgili Youtube platformunda yayınlanmış eğitsel içerikli videoların analizini yapmaktır. Çalışma nitel araştırma olup veri toplama işleminde dokümantasyon tekniği kullanılmıştır. Youtube sosyal medya platformunda yayınlanan Türkçe videolardan belirlenen ölçütlere uygun olan videolar incelemeye alınmıştır. Bu videoların yayınlanma yılı, süresi, izlenme sayısı, beğenilme sayısı, yorum sayısı, kanal adı, hangi konu/yazılımdan bahsettiği, içeriğin devamının olup olmadığı ve anlatıcının alanla ilişkisi belirlenmeye çalışılmıştır. Bu sayede bu alanda paylaşılan eğitsel içerikli videolarla ve bu videoları hazırlayan kanallarla ilgili daha detaylı bilgilere ulaşılmaya çalışılacaktır. Araştırma devam etmektedir ve araştırmaya dair kesin bulgular, sonuç ve öneriler daha sonra sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Eğitsel Video, Yapay Zekâ, Sosyal Medya Araçları, Youtube.

Tema: Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi.

¹Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, aysebusrahalli@gmail.com

²Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, demets@gazi.edu.tr

ANALYSIS OF EDUCATIONAL CONTENT RELATED TO THE FIELD OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE PUBLISHED ON YOUTUBE PLATFORM

Artificial Intelligence has rapidly become part of our daily lives, especially in recent years. It is developing day by day and new application areas are emerging. It is also included as an elective course in primary education and as a field-related course in secondary and higher education levels. Another concept that is part of our lives is social media environments. These tools are not only used for reasons such as socializing, making friends, and communicating but they are also used for educational purposes. One of the most frequently used tools is the YouTube platform, which is a video-sharing tool. On this platform, where accessing and sharing videos is very simple, anyone can share videos on any subject they want. The purpose of this study is to analyze educational videos about Artificial Intelligence published on the YouTube platform. The study is a qualitative research and documentation technique was used in data collection. Among the Turkish videos published and shared on the YouTube social media platform, videos that met the determined criteria were examined. The year of publication of these videos, their duration, number of views, number of likes, number of comments, channel name, which topic/software they are talking about, whether there is a continuation of the content, and the relationship of the narrator to the field were tried to be determined. In this way, we will try to obtain more detailed information about the educational videos shared in this area and the channels that prepare these videos. The research is ongoing and definitive findings, conclusions, and recommendations regarding the research will be presented later.

Keywords: *Educational Video, Artificial Intelligence, Social Media Tools, Youtube.*

Theme: *Computer Education And Instructional Technology.*

DİJİTAL OYUN ALANINDA TÜRKİYE'DE YAYINLANAN ARAŞTIRMALARIN BETİMSSEL İÇERİK ANALİZİ

Ahmet Çelik¹, Handan Çakır Şener², Hilal Nazife Aktaş³, Gamze Şahin⁴

Bildiri Kodu: 1138

Bu çalışmada dijital oyun ile ilgili Türkiye’de gerçekleştirilmiş araştırmaların mevcut durum tespitinin sağlanması ve dijital oyun alanına yönelik eğitim alanında gelecekte planlanan çalışmalara yol gösterecek bulgulara ulaşılması amaçlanmıştır. Araştırma nitel bir yaklaşımla yürütülmüş olup sistematik inceleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın şeffaflığını sağlamak ve değerlendircilerin doğru şeyi ölçüp ölçmediğinden emin olmak için Liberati (2009) tarafından hazırlanan PRISMA yönergesi kontrol listesi olarak kullanılmıştır. Sistematik incelemede Dergipark akademik veri tabanında “Dijital oyun” ve “Digital game” anahtar sözcükleri ile arama yapılarak 751 kayıta ulaşılmıştır. Çalışma isimleri aynı mükerrer kayıtların ayıklanması ile 490, konu ve odak noktası eğitimde dijital oyun olmayan kayıtlar ayıklandıktan sonra 220, yayın türü sistematik derlemeler ve meta analiz, konferans bildirisi, derleme ve editöre mektup olan yayın türlerinin ayıklanması ile 211 ve Almanca dilinde olan bir yayının ayıklanması ile toplam 210 adet kayıt analize alınmıştır. Yayınların tamamı Dergipark’ta hakemli dergilerde cilt, sayı numarası olarak yayınlanmış olup yayın tarihi kısıtlaması yapılmamıştır. Veri analizine başlamadan önce 23 adet kayıt üç araştırmacı tarafından ayrı ayrı kodlanmıştır. Yapılan karşılaştırmalarda kodlayıcıların çoğunlukla tutarlı değerlendirmeler yaptığı görülmüş, tutarsız kodlamalar kodlayıcılar arası konsensus sağlamak üzere yüz yüze bir toplantı ile ele alınarak giderilmiştir. Araştırma verileri betimsel içerik analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırmanın ön bulguları dijital oyun alanında Türkiye’de Dergipark dizininde yayınlanmış çalışmaların mevcut durumu hakkında bilgi vermesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital oyun, Betimsel içerik analizi, Eğitimde dijital oyun.

Tema: Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi, Resim Eğitimi, Sınıf Eğitimi, Sosyal Bilgiler Eğitimi.

¹Dr. Öğr. Üyesi, Gazi Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Yönetim Bilişim Sistemleri, ahmetcelik@gazi.edu.tr

²Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Resim İş Eğitimi, handancakir99@gmail.com

³Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sınıf Eğitimi, hnazife.aktas@gazi.edu.tr

⁴Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilgiler Eğitimi, sahingamze1215@gmail.com

A DESCRIPTIVE CONTENT ANALYSIS OF RESEARCH PUBLISHED IN TURKEY IN THE FIELD OF DIGITAL GAMES

In this study, it is aimed to determine the status of the research on digital games in Turkey and to reach findings that will guide future studies planned in the field of education in the field of digital games. The research was conducted with a qualitative approach and systematic review method was used. In order to ensure the transparency of the research and to make sure that the evaluators are measuring the right thing, the PRISMA guideline prepared by Liberati (2009) was used as a checklist. In the systematic review, 751 records were reached by searching the Dergipark academic database with the keywords "Dijital Oyun" and "Digital game". A total of 490 records were included in the analysis after removing duplicate records with the same study name, 220 records after removing records whose subject and focus were not digital games in education, 211 records after removing the publication types of systematic reviews and meta-analysis, conference proceedings, review and letter to the editor, and 210 records after removing a publication in German language. All the publications were published in peer-reviewed journals in Dergipark with volume and issue numbers and no restriction was made on the publication date. Before starting the data analysis, 23 records were coded separately by three researchers. In the evaluations made, it was seen that the coders made mostly consistent assessments, and inconsistent coding was addressed and resolved in a face-to-face meeting to ensure consensus among the coders. The research data were analyzed by descriptive content analysis method. The preliminary findings of the study are expected to provide information about the existing state of the studies published in the Dergipark index in the field of digital games in Turkey.

Keywords: *Digital game, Descriptive content analysis, Digital game in education.*

Theme: *Computer and Instructional Technology Education, Art Education, Classroom Education, Social Studies Education.*

ÖĞRETMENLERİN TARİH EĞİTİMİNDE BAĞLAMSALLAŞTIRMA AMACI İLE KULLANACAKLARI WEB 2.0 ARAÇLARINA YÖNELİK ÖZ YETERLİLİK ALGILARI VE UYGULAMA DÜZEYLERİ*

Ümmü Gülsüm Vural¹, Mutlu Tahsin Üstündağ²

Bildiri Kodu: 1139

Bu çalışmanın amacı, tarih öğretmenlerinin bağlamsallaştırma becerilerine uygun Web 2.0 araçlarını etkin bir şekilde kullanma yetkinliklerini artırmak ve bu araçları öğretim süreçlerine entegre etmektir. Araştırma, öğretmenlerin Web 2.0 araçları kullanımı konusunda öz yeterlilik algılarını ve kullanım düzeylerini incelemektedir. Araştırma hem nicel hem de nitel araştırma tekniklerinin bir arada kullanıldığı bir karma yöntem çeşidi olan keşfedici ardışık desene göre tasarlanmıştır. Tarih öğretmenlerine yönelik düzenlenen Web 2.0 araçları eğitiminin etkisi, öntest-sontest yöntemiyle değerlendirilmiş ve öğretmenlerin etkinlik tasarımları rubrik yardımıyla puanlandırılmıştır. Araştırma sürecinde, tarih öğretmenleriyle çalışılmış ve başlangıçta odak grup görüşmeleri yapılmıştır. Bu görüşmelerle, öğretmenlerin hangi dijital araçları tercih ettikleri ve bilgi düzeyleri tespit edilmiştir. Bu doğrultuda, öğretmenlerin Web 2.0 araçları kullanma yetkinliklerini belirlemek amacıyla "Öğretmenlerin Web 2.0 Araçları Kullanımına Yönelik Öz Yeterlilik Ölçeği" geliştirilmiş ve veriler bu ölçekle toplanmıştır. Elde edilen nicel veriler, Wilcoxon işaretli sıralar testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçları, öğretmenlerin öz yeterlilik algılarında anlamlı bir artış olduğunu göstermektedir. Ayrıca, öğretmenlerin hazırladıkları etkinlikler rubrik yardımıyla değerlendirilmiş ve görsel tasarım, etkileşimli kullanım, ölçme ve değerlendirme gibi kriterlerde başarı düzeyleri belirlenmiştir. Araştırma bulguları, tarih öğretmenlerinin Web 2.0 araçlarını etkin bir şekilde kullanma yetkinliklerini artırdığını ve bu araçların öğretim süreçlerine entegrasyonunu sağladığını göstermektedir. Öğretmenlerin öz yeterlilik algılarındaki artış, eğitimlerin etkili olduğunu ve bu araçları kullanma becerilerinin geliştiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Web 2.0 Araçları, Bağlamsallaştırma Becerisi, Tarih Öğretmeni.

Tema: Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi.

¹Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, gulsumvuralgazi@gmail.com

² Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, mutlutahsin@gazi.edu.tr

* Bu çalışma birinci yazarın, ikinci yazar danışmanlığında yapmakta olduğu yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

TEACHERS' SELF-EFFICACY PERCEPTIONS AND IMPLEMENTATION LEVELS REGARDING THE USE OF WEB 2.0 TOOLS FOR CONTEXTUALIZATION IN HISTORY EDUCATION

The aim of this study is to enhance history teachers' competencies in effectively using Web 2.0 tools suitable for contextualization skills and integrating these tools into their teaching processes. The research examines teachers' self-efficacy perceptions and usage levels of Web 2.0 tools. The study was designed according to an exploratory sequential design, a mixed-method approach that combines both quantitative and qualitative research techniques. The impact of the Web 2.0 tools training provided to history teachers was evaluated using a pre-test and post-test method, and teachers' activity designs were scored with the help of a rubric. During the research process, history teachers were involved, and focus group interviews were initially conducted to determine which digital tools they prefer and their knowledge levels. In line with this, the " Teachers' Self-Efficacy Scale for the Use of Web 2.0 Tools " was developed to determine teachers' competencies in using Web 2.0 tools, and data were collected using this scale. The quantitative data obtained were analyzed using the Wilcoxon signed-rank test. The analysis results show a significant increase in teachers' self-efficacy perceptions. Additionally, the activities prepared by the teachers were evaluated with the help of a rubric, and their success levels were determined based on criteria such as visual design, interactive usage, and assessment and evaluation. The research findings indicate that the history teachers' competencies in effectively using Web 2.0 tools have increased and that these tools have been integrated into their teaching processes. The increase in teachers' self-efficacy perceptions demonstrates that the training was effective and that their skills in using these tools have developed.

Keywords: *Web 2.0, Contextualization Skills, History Teacher.*

Theme: *Computer Education and Instructional Technologies.*

ÇOCUK GELİŞİMİ VE EĞİTİMİ

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYA MAHREMİYETİNİ KORUMA BECERİLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Bedri Nejat Yüzüak¹, Cansu Yıldız Taşdemir², Aleyna Çelen³

Bildiri Kodu: 1047

Bu çalışmanın amacı lise öğrencilerinin sosyal medya mahremiyetini koruma becerilerinin cinsiyet, anne öğrenim düzeyi, baba öğrenim düzeyi, sosyoekonomik düzey, kullanılan sosyal medya uygulaması sayısı ve medya okuryazarlığı gibi çeşitli değişkenlere göre değerlendirilmesidir. Bu bağlamda nicel yöntemde gerçekleştirilen bu çalışmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini yaşları 14-17 arasında değişen 219 lise öğrencisinden oluşmaktadır. Veriler, demografik bilgi formu ve “Ergenler İçin Sosyal Medya Mahremiyetini Koruma Becerileri Ölçeği” aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin analizinde SPSS 26 İstatistik programı kullanılmıştır. Araştırma sonucunda lise öğrencilerinin yaklaşık üçte birinin üç adet sosyal medya uygulaması kullandığı ve en sık kullanılan sosyal medya uygulamalarının sırasıyla Instagram, YouTube ve WhatsApp olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada, lise öğrencilerinin sosyal medya mahremiyetini koruma becerilerinin orta düzeyde olduğu, sosyal medya mahremiyetini koruma becerilerinin kullandıkları sosyal medya uygulaması sayısına, medya okuryazarlığı eğitim durumlarına, cinsiyetlerine, anne öğrenim düzeylerine, baba öğrenim düzeylerine ve sosyoekonomik düzeylerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda ilgili öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ergenler, ergenlik dönemi, Lise öğrencileri, Sosyal medya, mahremiyet.

Tema: Çocuk gelişimi ve eğitimi, Medya çalışmaları.

EVALUATION OF HIGH SCHOOL STUDENTS' SKILLS TO PROTECT SOCIAL MEDIA PRIVACY ACCORDING TO VARIOUS VARIABLES

The purpose of this study is to evaluate high school students' social media privacy protection skills according to various variables according to gender, mothers' and fathers' education level, socioeconomic level, number of social media applications used, and media literacy. According to the

¹ Araştırma Görevlisi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Ana Bilim Dalı, bnyuzuak@nevsehir.edu.tr ORCID: 0009-0006-8397-1030

²Dr. Öğr. Üyesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Çocuk Gelişimi Ana Bilim Dalı (Gülhane), cansu.yildiztasdemir@sbu.edu.tr

³Lisans öğrencisi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Çocuk Gelişimi Ana Bilim Dalı (Gülhane), aleynacelen37@gmail.com

context, the relational screening model was used in this quantitative study. The sample of the research consists of 219 high school students aged between 14-17. Data were collected through a demographic information form and the Social Media Privacy Protection Skills Scale for Adolescents. SPSS 26 Statistics program was used to analyze the data. As a result of the research, it was determined that approximately one-third of high school students use three social media applications and the most frequently used social media applications are Instagram, YouTube, and WhatsApp, respectively. In the study, it was concluded that the students' social media privacy protection skills were at a moderate level, and their social media privacy protection skills did not show significant differences according to the number of social media applications they use, media literacy education status, gender, mother's education levels, father's education levels, and socioeconomic levels. In conclusion, relevant suggestions were presented.

Keywords: *Adolescents, adolescence, high school students, social media, privacy.*

Theme: *Child development and education, media studies.*

ORTA ÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN AHLAKİ OLGUNLUK DÜZEYLERİ İLE SİBER ZORBALIK DURUMLARININ İNCELENMESİ

Gülşen Parlak¹, Ayşe Belgin Aksoy²

Bildiri Kodu: 1081

Bu çalışma, ortaöğretim öğrencilerinin ahlaki olgunluk düzeyleri ile siber zorbalık davranışları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, öğrencilerin ahlaki olgunluk ve siber zorbalık davranışlarının bazı değişkenlere göre farklılıklarının olup olmadığı incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye'nin Bursa ilinin Yıldırım ilçesindeki farklı türde ortaöğretim kurumlarında öğrenime devam eden öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmada gönüllülük esasına uygun olarak 813 öğrenciye ulaşılmıştır. Veriler Kişisel Bilgi Formu, Ahlaki Olgunluk Ölçeği ve Siber Zorbalık Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Araştırma, ilişkisel tarama modeli kullanılarak nicel veri analiz teknikleriyle gerçekleştirilmiştir. Korelasyon analizleri, öğrencilerin ahlaki olgunluk puanları arttıkça siber zorbalık puanlarının azaldığını göstermiştir. Çalışmada siber zorbalık üzerinde elde edilen diğer bulgular arasında yaş, kardeş sayısı, okul türü, günlük internet kullanım süresi gibi değişkenlerde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Yaşa göre öğrencilerin ahlaki olgunluk düzeylerinde anlamlı bir fark bulunmamıştır; ancak cinsiyet ve okul türüne göre önemli farklılıklar saptanmıştır. Özellikle kadın öğrencilerin erkeklere göre daha yüksek ahlaki olgunluk puanlarına sahip olduğu görülmüştür. Çalışmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda, gelecekte eğitim politikaları ile müfredat planlamalarında düzenlemeler önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Ahlaki olgunluk, Siber zorbalık, Orta öğretim öğrencileri.

Tema: Çocuk Gelişimi ve Eğitimi.

RESEARCHING OF THE MORAL MATURITY LEVELS AND CYBERBULLYING SITUATIONS OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS

This study was conducted to examine the relationship between the moral maturity levels and cyberbullying behaviors of secondary school students. Additionally, it investigated whether there were differences in students' moral maturity and cyberbullying behaviors according to various variables. The study group consisted of students from different types of secondary schools in the Yıldırım district of Bursa, Turkey. A total of 813 students participated in the study voluntarily. Data were collected using a Personal Information Form, Moral Maturity Scale, and Cyberbullying Scale. The research was

¹Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, gulsen.parlak16@gmail.com

²Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, aksoya@gazi.edu.tr

conducted using the relational scanning model and quantitative data analysis techniques. Correlation analyses showed that as students' moral maturity scores increased, their cyberbullying scores decreased. Other findings on cyberbullying included no significant differences in variables such as age, number of siblings, type of school, and daily internet usage time. No significant difference was found in the moral maturity levels of students according to age; however, significant differences were detected according to gender and type of school. It has been observed that female students have higher moral maturity scores compared to male students. The results of the study suggest that adjustments in educational policies and curriculum planning could be recommended for the future.

Keywords: *Moral maturity, Cyberbullying, Secondary school students.*

Theme: *Child Development and Education.*

EĞİTİM FELSEFESİ

EĞİTİM FELSEFESİ ODAKLI EĞİTİM ARAŞTIRMALARI ÜZERİNDE BİR ANALİZ ÇALIŞMASI

Zeynep Tokta¹, Melek Çakmak²

Bildiri Kodu: 1009

Bu çalışma, “eğitim felsefesi” odaklı eğitim araştırmaları üzerinde analiz yapmayı amaçlamaktadır. Çalışmada, 2000-2024 yılları arasında eğitim bilimleri kapsamında eğitim felsefesi odağında yazılmış yüksek lisans tezleri; yazıldıkları yıllar, konu dağılımları, kullanılan yöntemler, veri toplama araçları, örneklem grubu ve örneklem büyüklüğü değişkenlerine göre incelenmiştir. Nitel araştırma modelinde yapılan bu çalışmada doküman inceleme yöntemi kullanılmış, veriler içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir. Konuyla ilgili çalışmaların daha çok 2014 yılından sonra yapıldığı, 2019 yılında konuyla ilgili yazılan tezlerin sayısında belirgin bir artış olduğu görülmektedir. Çalışmalarda araştırma yöntemi olarak en çok nicel yöntem, veri toplama aracı olarak ise en çok anket tekniği tercih edildiği belirlenmiştir. Tezlerin örneklem gruplarının büyüklüğünün ağırlıklı olarak orta düzeyde (101-300 aralığında) oldukları, çok sayıda tezin örneklem gruplarını öğretmenler, öğretim elemanları, okul yöneticileri, öğretmen adayları, öğrenciler, velilerin oluşturduğu görülmüştür. Tezler konu değişkeni bakımından incelendiğinde öğretmenlerin eğitim felsefesi eğilimlerini belirleme ve eğitim felsefesinin başka olguyla (epistemolojik inançlar, eleştirel düşünme becerileri vb.) ilişkisinin incelenmesi konularında yapılan çalışmaların daha fazla olduğu belirlenmiştir. Eğitim felsefesi eğitim bilimleri alanında önemli konu olduğundan, bu konuda yapılacak araştırmalar artırılabilir ve konu farklı boyutları ile incelenebilir. Yapılan bu analiz çalışmasının eğitim felsefesi odağında çalışma yapacak olan araştırmacılara farklı bakış açısı kazandıracağı ve alanyazına katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

Anahtar kelimeler: *Eğitim felsefesi, Eğitim inançları, Eğitim bilimleri.*

Tema: *Eğitim bilimleri, Eğitim felsefesi.*

¹Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitimin Sosyal ve Tarihi Temelleri Bilim Dalı, ztokta@gmail.com

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı, melek@gazi.edu.tr

AN ANALYSIS STUDY ON EDUCATIONAL RESEARCH FOCUSED ON THE PHILOSOPHY OF EDUCATION

This study aims to analyze educational research focused on the "philosophy of education". In the study, master's theses written between 2000 and 2024 with a focus on the philosophy of education were analyzed and examined according to the variables of the years they were written, subject distribution, methods used, data collection techniques, sample group, and size. In this study conducted in a qualitative research model, the document review method and the content analysis technique were used. The theses were mostly conducted in 2014 and there was a significant increase in 2019. It was determined that the quantitative method and survey technique were mostly preferred, The size of the theses' sample groups is predominantly at a medium level (in the range of 101-300) and the sample groups of many theses consist of teachers, academic staff, school administrators, teacher candidates, students and parents. It was determined that there were more studies on determining teachers' tendencies in the philosophy of education and examining the relationship between the philosophy of education and other phenomena (epistemological beliefs, critical thinking skills, etc.). It is anticipated that the study will contribute to the literature and researchers who will study the philosophy of education provide different perspectives.

Keywords: *Educational philosophy, Educational beliefs, Educational sciences*

Theme: *Educational sciences, Educational philosophy*

EĞİTİM FELSEFESİ VE TEKNOLOJİ: DİJİTAL ÇAĞDA DEĞİŞEN DİNAMİKLER

Merve Çağlayan Öztürk¹

Bildiri Kodu: 1108

Teknolojinin günden güne hızla gelişmesi her alanda olduğu gibi eğitim alanında da önemli dönüşümleri beraberinde getirmiştir. Söz konusu dönüşümler eğitim felsefesi üzerinde yeni tartışmalara yol açmaktadır. Çalışma kapsamında dijitalleşen çağda eğitim felsefesi üzerinde teknolojinin etkileri analiz edilecektir. Çalışmanın amacı teknolojinin etkisiyle dijital çağda eğitim felsefesinin değişen dinamiklerini tespit etmektir. Çalışmanın yöntemi olarak nitel çalışma tercih edilmiştir. Bu kapsamda fenomenolojik yaklaşım kullanılacaktır. Fenomolojik yaklaşımla öğrenciler ve eğitimciler üzerinden dijital çağda eğitim felsefesinin değişen dinamikleri üzerine derinlemesine bilgi toplamak amaçlanmaktadır. Amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Veri toplama sürecinde katılımcılar derinlemesine görüşme yapılacaktır. Çalışma henüz devam eden bir araştırmadır. Bu yönüyle öğrenci merkezli öğrenme şekillerinin farklılaşması, öğrenme ortamlarının dijital hale gelmesi, dijital okuryazarlığın yaygınlaşması, teknolojinin fırsat eşitliği ve eşitsizliğini beraberinde getirmesi, erişim imkanlarının çeşitliliği, etik değerler üzerine farklılaşan yaklaşımlar, veri güvenliği, eğitim ve öğretimde sınırlar ile ilgili bulgulara ulaşılması öngörülmektedir. Bulgularla orantılı olarak öneriler sunulmuştur. Dijital çağda eğitimcilerin, karar alıcı konumda olanların ve özellikle öğrencilerin eğilimleri detaylı analizlerle incelenmelidir. Teknolojinin eğitimin vazgeçilmez bir yönü olduğu kabul edilmelidir. Teknolojinin eğitimdeki önemli üzerine akademik çalışmalara ağırlık verilmelidir. Eğitim felsefesinin dijital bakış açısıyla yeniden şekillenmesi; erişim, fırsat eşitliği, etik değerler gibi konular kapsamında politika ve stratejiler geliştirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim felsefesi, Teknoloji, Dijitalleşme.

Tema: Eğitim Felsefesi

PHILOSOPHY OF EDUCATION AND TECHNOLOGY: CHANGING DYNAMICS IN THE DIGITAL AGE

The rapid development of technology day by day has brought about significant transformations in the field of education, as it has in every field. These transformations lead to new discussions on the

¹Öğretim Görevlisi-Doktorant, Gazi Üniversitesi-AYBÜ, EÖKK-Sosyal Politika, mervecaglayan@gazi.edu.tr

philosophy of education. Within the scope of this study, the effects of technology on the philosophy of education in the digital age will be analyzed. The aim of the study is to determine the changing dynamics of the philosophy of education in the digital age under the influence of technology. A qualitative study was chosen as the method for this research. In this context, a phenomenological approach will be used. With this phenomenological approach, the goal is to collect in-depth information on the changing dynamics of educational philosophy in the digital age from students and educators. The criterion sampling method, one of the purposive sampling methods, was preferred. Participants will be interviewed in-depth during the data collection process. The study is an ongoing research. In this respect, it is anticipated to reach findings related to the differentiation of student-centered learning styles, digitalization of learning environments, widespread digital literacy, equality and inequality of opportunity brought by technology, diversity of access opportunities, differentiated approaches to ethical values, data security, and boundaries in education and training. Recommendations will be presented in proportion to the findings. In the digital age, the tendencies of educators, decision-makers, and especially students should be analyzed in detail. Technology should be recognized as an indispensable aspect of education. Academic studies on the importance of technology in education should be emphasized. The philosophy of education should be reshaped with a digital perspective; policies and strategies should be developed regarding issues such as access, equal opportunity, and ethical values.

Keywords: *Philosophy of Education, Technology, Digitalization*

Theme: *Philosophy of Education*

ESKİÇAĞ FELSEFELERİNDE EĞİTİM

Ayşe İlden¹, Mehmet Ali Dombaycı²

Bildiri Kodu: 1084

Bu bildiride, Eskiçağ Yunan ve Hint felsefelerinde eğitimin rolü ve önemi incelenmektedir. Antik Yunan felsefesinde "paideia" kavramı, yalnızca bireylerin eğitimi değil, aynı zamanda bir kültür ideali olarak kent yaşamını ve vatandaşlık bilincini de içerir. Paideia, "iyi ve güzel" [kalokagathos] yurttaşlardan oluşan adil bir kent [polis] yaratma ve bu yurttaşların potansiyellerini gerçekleştirme ve mutlu olmalarının [eudaimonia] önünü açma amacını taşır. Bu eğitim süreci, bedenin gymnasion'da eğitilmesi ve ruhun erdemlerinin didaktik öğretimle geliştirilmesi yoluyla gerçekleştirilir. Ayrıca, usta-çırak ilişkisiyle öğrencilere doğrucu bir felsefi tavır [parrhêsia] kazandırılmaya çalışılır. Tragedyalar ise, kibirden [hybris] uzak durmaları için yurttaşları uyarmak ve ilahi adalete olan güvenlerini pekiştirmek amacıyla kullanılmıştır. Kadim Hint felsefesinde ise eğitim, bireyin ruhsal gelişimi ve bilgelik kazandırma üzerine yoğunlaşır. Hint düşüncesinde eğitim, bireyin içsel potansiyelini keşfetme, manevi farkındalık kazanma ve kozmik düzenle uyum içinde yaşama amacı taşır. Bunun yanı sıra, Hint felsefesinde mantıksal akıl yürütme ve argümantasyonla tartışma kültürü oluşturan birçok felsefi ekol bulunur. Bu ekoller, Yunan mantığının sistemleşmesi ve kurumsallaşmasında temel bir rol oynamıştır. Antik Yunan felsefesinin gelişiminde Hint felsefesinin etkisi göz ardı edilemez; Hint düşüncesi, Yunan filozoflarına manevi ve entelektüel ilham kaynağı olmuş, mantıksal akıl yürütme ve argümantasyon teknikleriyle Yunan felsefesine katkıda bulunmuştur. Her iki felsefe de eğitimi, bireyin hem kişisel gelişimi hem de toplumsal sorumluluklarını yerine getirebilmesi için vazgeçilmez bir araç olarak görmektedir.

Anahtar Kelimeler: Paideia, Antik felsefe, Eğitim felsefesi.

Tema: Eğitim Felsefesi, Eğitim Tarihi, Felsefe Eğitimi.

EDUCATIONAL CONCEPTS IN ANCIENT PHILOSOPHY

This paper examines the role and importance of education in ancient Greek and Indian philosophies. In ancient Greek philosophy, the concept of "paideia" encompassed not only the education of individuals but also an ideal of culture involving civic life and citizenship awareness. Paideia aimed to nurture

¹ Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Felsefe Grubu Eğitimi Bilim Dalı, ilden.ayse@gmail.com

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Felsefe Grubu Eğitimi Ana Bilim Dalı, dombayci@gazi.edu.tr

"beautiful-and-good" [kalokagathos] citizens in a just city [polis], enabling them to realize their potential and achieve happiness [eudaimonia]. They achieved this educational process by training physically in the gymnasium and cultivating the soul's virtues through didactic teaching. Additionally, teachers expected students to adopt a philosophical attitude of frankness [parrhêsia] through master-apprentice relationships. People used tragedies to warn citizens against pride [hybris] and to reinforce their trust in divine justice. In ancient Indian philosophy, education focused on the individual's spiritual development and the attainment of wisdom. Indian thought viewed education as a means to discover one's inner potential, gain spiritual awareness, and live in harmony with the cosmic order. Furthermore, Indian philosophy included numerous schools that emphasized logical reasoning and argumentation, contributing to a rich tradition of debate. These philosophical traditions played a fundamental role in the systematization and institutionalization of Greek logic. The influence of Indian philosophy on the development of ancient Greek philosophy is undeniable; Indian thought provided spiritual and intellectual inspiration to Greek philosophers and enriched Greek philosophy with logical reasoning and argumentation techniques. Both philosophies regard education as essential for personal growth and fulfilling societal responsibilities.

Keywords: *Paideia, Ancient Philosophy, Philosophy of Education*

Theme: *Philosophy of education, History of education, Teaching Philosophy*

EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM

YÜZÜAK CİNSEL EĞİTİME YÖNELİK EBEVEYN TUTUM ÖLÇEĞİ

Bedri Nejat Yüzüak¹, Berra Nur Acay²

Bildiri Kodu: 1021

Bu araştırma, Türkiye’de uygulanan güncel örgün eğitim programlarındaki cinsellik, cinsiyet, cinsel tutum gibi kavramların aktarılmasındaki eksiklikten yola çıkarak 0-18 yaş aralığındaki öğrencilerin ebeveynlerinin bu duruma karşı tutumlarını saptamasına ve gerekli programın hazırlanmasına yardımcı olmayı hedefleyen bir cinsel tutum ölçeği geliştirmeyi amaçlamaktadır. Araştırma deseni nitel araştırma yöntemlerinden “Tarama (Anket) Araştırması” olarak belirlenmiştir. Verilerin elde edilme sürecinde “Basit Tesadüfi Örnekleme Yöntemi” ile belirlenen iki farklı çalışma grubundan yararlanılması planlanmıştır. Birinci çalışma grubu için 50 erkek, 50 kadın olmak üzere 100 katılımcı, ikinci çalışma grubu için ise 100 erkek 100 kadın olmak üzere 200 katılımcı olarak planlanmıştır. İlk çalışma grubuna yönelik hazırlanan 30 soruluk Likert tipi cinsel eğitim tutum ölçeği uygulanacak olup gerçekleştirilecek olan “KMO-Barlett Testi”, “Açımlayıcı Faktör Analizi” ve “Cinsel Eğitim Uzmanı” görüşlerinin alınmasıyla ölçek maddelerinde düzenlemeye gidilecektir. Gerçekleştirilecek düzenleme sonrasında ikinci çalışma grubuna ölçeğin yeni hali uygulanacak ve elde edilecek verilerle “Açımlayıcı Faktör Analizi” ve “Doğrulayıcı Faktör Analizi” yapılacaktır. Geliştirilen ölçeğin son hali ile ebeveynlerin cinsel eğitime yönelik tutumlarını saptayacak uygun madde sayısı ve geçerli sonuçlar saptanarak ölçeğin doğrulayıcı yapıda oluşacağı düşünülmektedir. Ölçeğin son hali, Sağlık Bakanlığı ile Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı’nın etkileşimi ile 0-18 yaş arası çocukları destekleyecek bir cinsel eğitim programının geliştirilmesine katkı sağlaması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Cinsel Eğitim, Cinsiyet, Cinsellik, Cinsel Eğitime Yönelik Tutum, Ölçek Geliştirme.

Tema: Cinsel Eğitim, Ebeveyn Tutumları, Eğitim Programı Geliştirme.

YÜZÜAK PARENTAL ATTITUDE SCALE TOWARDS SEXUAL EDUCATION

This research aims to develop a sexual attitude scale that aims to determine the attitudes of the parents of 0-18-year-old students towards neglected sexual education and to prepare a program, based on the

¹Arş. Gör., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, bnyuzuak@nevsehir.edu.tr

² Arş. Gör., Kapadokya Üniversitesi, İngilizce Mütercim ve Tercümanlık, berra.acay@kapadokya.edu.tr

lack of conveyance of concepts such as sexuality, gender, and sexual attitude in the current formal education programs implemented in Turkey. The research design was determined as "Survey Research", which is one of the qualitative research methods. In the process of obtaining the data, it is planned to benefit from two different study groups determined by the "Simple Random Sampling Method". For the first study group, 100 participants (50 male and 50 female), and for the second study group, 200 participants (100 male and 100 female). A 30-questioned Likert-type sexual education attitude scale prepared will be applied to the first study group, and the scale items will be arranged by taking the opinions of the "KMO-Barlett Test", "Exploratory Factor Analysis" and "Sex Education Specialist". After the arrangements, "Exploratory Factor Analysis" and "Confirmatory Factor Analysis" will be performed with the data obtained by applying the new version of the scale to the second study group. It is thought that the scale will be formed in a confirmatory structure by determining the appropriate number of items and valid results that will determine the attitudes of parents towards sex education with the final version of the developed scale. The final version of the scale is also helpful in contributing to the development of a sexual education program that will support children between the ages of 0-18 with the interaction of the Ministry of Health and the Ministry of National Education of the Republic of Turkey.

Keywords: *Sex Education, Gender, Sexuality, Attitude Towards Sex Education, Scale Development.*

Theme: *Sex Education, Parental Attitudes, Curriculum Development.*

ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ DEĞER OKURYAZARLIĞINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Fatma Kurt¹, Şaban Çetin²

Bildiri Kodu: 1039

Mesleklerini iyi icra eden kişiler; ekonomik büyümeden sosyal gelişmeye, yeniliğe yani toplumun gelişmesine katkıda bulunur. Kişilerin meslekleri iyi icra etmesinin yollarından biride mesleki değer okuryazarlığına sahip olmalarıdır. Mesleki değer okuryazarlığı, bireylerinin mesleklerinin ne olduğu bilgisine sahip olarak iş hayatlarına yansıtma ve değişen durumlara göre gerekli eğitimleri alıp kendilerini yenilemeleri demektir. Mesleki değer okuryazarlığı el işçiliğinden özel eğitim gerektiren yüksek vasıflı işlere kadar her türlü iş için gerekli ve önemlidir. Fakat bütün meslekleri icra eden kişileri öğretmenler yetiştirdiği için onların mesleki değer okuryazarlığının kıymeti diğerlerinden ayrılır. Bu çalışmada da öğretmenlerin, mesleki değer okuryazarlığına ilişkin görüşlerini incelemeye yönelik bir ölçme aracının geliştirilmesi ve öğretmenlerin mesleki değer okuryazarlığına yönelik düşüncelerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmacı tarafından konuyla ilgili 40 maddelik ölçek geliştirilmiştir. Araştırma veri toplama aşamasındadır ve çalışma daha tamamlanmamıştır. Araştırmada nicel araştırma türlerinden tarama modeli kullanılacaktır. Araştırmanın çalışma grubunu 2023-2024 eğitim - öğretim yılında İstanbul Avrupa Yakası Fatih ilçesinde bulunan öğretmenler oluşturacaktır. Bu uygulamadan elde edilen veriler SPSS22 paket programına aktarılacak bu program aracılığıyla AFA, güvenilirlik analizleri ve madde analizleri yapılacaktır. Öğretmenlerin mesleki değer okuryazarlık düzeylerinin yüksek oranda çıkması öngörülmektedir. Kıdem, anne- baba eğitim durumu ve cinsiyetten de etkilenmesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Meslek, Okuryazarlık, Değer.

Tema: Eğitim Programları ve Öğretim.

EXAMINATION OF TEACHERS' VIEWS ON PROFESSIONAL VALUE LITERACY

Professional value literacy means that individuals have the knowledge of what their profession is and reflect it on their business lives. Professional value literacy is necessary and important for all types of jobs. Since teachers train people who practice all professions, the value of their professional value

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitimin Sosyal ve Tarihi Temelleri, fatmaaa.kurttt@gmail.com

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, cetin09@gmail.com

literacy differs from others. In this context, this study aims to develop a measurement tool to examine teachers' views on professional value literacy and to examine teachers' thoughts on professional value literacy in terms of different variables. A 40-item scale on the subject was developed by the researcher. The research is in the data collection phase and the study hasn't been completed yet. The study group of the research will consist of teachers in the Fatih district of the European Side of Istanbul in the 2023-2024 academic year. The data obtained from this application will be transferred to the SPSS22 package program and EFA, reliability analyzes and item analyzes will be carried out through this program. It is predicted that teachers' professional value literacy levels will be high. It is also expected to be affected by seniority, parental education level, and gender.

Keywords: *Profession, Literacy, Value.*

Theme: *Curriculum and Instruction.*

WEB 2.0 ARAÇLARININ YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE KULLANILMASI İLE İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMALARIN İÇERİK ANALİZİ

Kübra Alibıyıkoglu¹, Semra Güven²

Bildiri Kodu: 1054

Bu çalışmanın amacı, yabancı dil öğretiminde Web 2.0 araçlarının kullanılmasına ilişkin Türkiye’de ve yurt dışında 2015-2024 yılları arasında yapılmış olan tez ve araştırma makalelerini çeşitli değişkenler bakımından incelemektir. Bu doğrultuda, Türkiye’de yapılmış olan 24 makale ve 12 tez ile yurtdışında yapılmış 15 makaleye ulaşılmıştır. Çalışma kapsamında incelenen makalelere ResearchGate, DergiPark, Google Akademik, TR Dizin ve Ulakbilim veri tabanları; tezlere ise YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanı kullanılarak ulaşılmıştır. Çalışma kapsamında ele alınan tez ve makaleler araştırmacılar tarafından geliştirilen bir veri inceleme formu kullanılarak incelenmiştir. Çalışmalar; yayın yılı, yayın türü, disiplin alanı, yöntemi, deseni, örneklem düzeyi, uygulama süresi, kullanılan Web 2.0 araçları ve sayısı, kullanılan veri toplama araçları ve sonuçları açısından incelenmiştir. Veriler doküman analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. 2020 yılından sonra bu alanda yapılan çalışmaların sayısında artış olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma sonucunda, Web 2.0 araçlarının öğrencilerin kelime öğrenme düzeylerini, akademik başarılarını, motivasyonlarını, derse katılımlarını, yabancı dil derslerine karşı tutumlarını olumlu bir biçimde etkilediği; sınav kaygılarını ise azalttığı görülmüştür. Ancak Web 2.0 araçları ile içerik üretmenin zorlayıcı olması ve zaman alması, okullardaki teknolojik aksaklıklar, gerekli araç gereçlerin eksikliği, öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin Web 2.0 araçları ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmamaları gibi olumsuzluklar bulunduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil eğitimi, Web 2.0 araçları, İçerik analizi, Doküman analizi.

Tema: Eğitim Programları ve Öğretim.

THE CONTENT ANALYSIS OF THE STUDIES ABOUT USING WEB 2.0 TOOLS IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING

This study aims to examine the theses and research articles related to using of Web 2.0 tools in language classes in Türkiye and abroad between 2015-2024 according to some variables. Within this context, 24 articles and 12 theses conducted in Türkiye; 15 articles conducted abroad were examined. The theses examined were obtained from the theses are accessible from the National Thesis Center website and the articles were reached from ResearchGate, DergiPark, Google Scholar, TR Dizin, and Ulakbilim. The studies analyzed within the scope of the research were examined through the “data collection form”

developed by the researchers. Year-type of publication, discipline area, research method-design, participants' level, implementation period, Web 2.0 tools and numbers, data collection tools and results of the studies were analyzed. The document analysis method was used to analyze the data. It has been found out after 2020, the studies on this subject have increased. As a result of this study, it has been determined using Web 2.0 tools in language classes has a positive effect on students' vocabulary, academic success, motivation, participation, and attitude. However, some limitations are found such as difficulty of creating content with Web 2.0 tools, the lack of technological equipment in schools, and the insufficiency of teachers' knowledge about Web 2.0 tools.

Keywords: *Foreign language teaching, Web 2.0 tools, content analysis, document analysis.*

Theme: *Curriculum and Instruction.*

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri, kalibiyikoglu@gmail.com

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri, sguven@gazi.edu.tr

İBİ ÇİZGİ DİZİSİNDE KULLANILAN DEYİMLERİN MİLLİ KÜLTÜR UNSURLARI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Ebru Bağlıca¹ Şaban Çetin²

Bildiri Kodu: 1064

Çalışma, TRT Çocuk kanalında yayımlanmış ve tekrarları televizyonda ve dijital platformlarda yayımlanmaya devam eden İbi çizgi dizisinde kullanılan deyimlerin milli kültür unsurları açısından incelenmesini amaçlamaktadır. Nitel bir çalışmadır. Araştırma için dizinin bölümleri kullanılacaktır. Bölümler ise belge niteliğindedir. Araştırmanın veri toplama tekniği doküman incelemesidir. Araştırmanın çalışma evreni TRT Çocuk kanalında yayımlanan ve 104 bölümden oluşan “İbi” adlı çizgi dizinin tüm bölümlerinin anlatıldığı videolardır. Araştırmada 104 bölümden oluşan ‘İbi’ çizgi dizisinin senaryosuna ilişkin elde edilen dokümanlar ve görsel materyaller içerik analiziyle incelenecektir. Araştırma henüz tamamlanmadığından devam eden bir çalışmadır. Geline nokta çizgi dizinin ilk sezonlarında deyimlere daha sık yer verilmişken ilerleyen sezonlarda olay akışının hızlanması ve hikâyenin derinleşmesi ile deyimlerin kullanılma sıklığı azalmıştır. Çizgi dizinin her bölümünde milli kültürün bir ögesi olan deyimlere yer verilmiştir. Kullanılan deyimlerin teması genellikle yardımlaşma, çaba, arkadaşlık ve meraktır. Ulusal kanalda yayımlanması ve hazırlayıcılarının da özverisi ile eğitici ve öğretici bir içerik ortaya çıkmış ve çocuklara ulaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk eğitimi, Çizgi dizi, Milli kültür.

Tema: Eğitim programları ve Öğretim, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi.

EXAMINATION OF THE SAYINGS USED IN THE İBI CARTOON SERIES IN TERMS OF NATIONAL CULTURAL ELEMENTS

The study aims to examine the expression of the idioms used in the İbi cartoon series broadcast on TRT Kids Channel and its repetitions continues to be published on television and digital platforms in terms of national cultural elements. It is a qualitative study. Episodes of the series will be used for research. They are the documents. The data collection technique of the research is document analysis. In the research documents and visual materials obtained related to the scened will be of İbi cartoon series consisting of 104 episodes examined with content analysis. This is an ongoing research since it has not

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitimin Sosyal ve Tarihi Temelleri, 208114203@gazi.edu.tr

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Eğitim Programları ve Öğretim, scetin@gazi.edu.tr

*Bu çalışma Prof. Dr. Şaban Çetin danışmanlığında yürütülen “İbi Çizgi Dizisinde Kullanılan Deyimlerin Milli Kültür Unsurları Açısından İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

been completed yet. While idioms were used more frequently in the first seasons of the current cartoon series, the rate of use of idioms decreased in the following seasons as the distribution of events accelerated and the story deepened. Idioms that are an element of national culture are included in each episode of the cartoon series. The themes of the idioms used are generally cooperation, effort, friendship, and curiosity. With its broadcast on the national channel and the dedication of its creators, an educational and instructive content was created and delivered to children.

Keywords: *Children education, Cartoon series, National culture.*

Theme: *Curriculum and Instruction, Child Development and Education.*

ÇOCUK KİTAPLARINI İNCELEME VE DEĞERLENDİRME PLANI'NA GÖRE “NAR TANESİ YA DA DÜZME KELOĞLAN” MASALININ İNCELENMESİ

Emine İcer¹, Gıyasettin Aytaş²

Bildiri Kodu: 1068

Bu çalışmanın amacı, Ziya Gökalp tarafından derlenen geleneksel Türk halk masallarından “Nar Tanesi ya da Düzme Keloğlan” masalını Temizyürek, Gürel ve Şahbaz’ın (2016) “Çocuk Edebiyatı” kitabında yayınladığı Çocuk Kitaplarını İnceleme ve Değerlendirme Planı’na göre incelemektir. Ele alınan masal; dil ve üslup, içerik, mesaj, kelime ve kelime grupları, sıfatlar, bağlaçlar, edatlar, zamirler, atasözleri ve deyimler açısından incelenmiş ve bu masalın çocuğun dil ve kültürel gelişimine katkısı belirlenmiştir. Ayrıca masalın çocuğa görelilik ilkesine ve çocuğun anlama düzeyine uygunluğu tespit edilmiş ve Türkçe öğretimine katkısı değerlendirilmiştir. Nitel araştırma deseninde yapılan bu çalışmada, doküman analizi kullanılmış ve masal Altın Işık kitabından basit rastgele örnekleme yöntemine göre seçilmiştir. Çocuk Kitaplarını İnceleme ve Değerlendirme Planı’ndan hareketle masal, içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiş ve bulgular sunulmuştur. Çalışmanın sonucunda masalın dil ve üslup, içerik, yardımcı iletiler, kelime ve kelime grupları açısından bazı eksiklerinin bulunduğu, gerekli düzenlemelerle çocuklara uygun bir masal haline getirilebileceği belirlenmiştir. Kültürel değerlere yer vermesi ve çocuklara yeni kelimeler öğretmesi açısından güzel bir örnek olan bu masal, çalışmanın sonunda yapılan uyarlamalarla yeniden oluşturulmuş ve araştırmacıların bilgisine sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çocuk edebiyatı, Masal, Masal incelenmesi, Masalların Türkçe Öğretimine Katkısı.

Tema: Eğitim Programları ve Öğretim, Türkçe Öğretimi.

THE ANALYSIS OF THE FAIRY TALE “POMEGRANATE GRAIN OR PHONY KELOĞLAN” ACCORDING TO THE PLAN OF REVIEWING AND EVALUATING CHILDREN'S BOOKS

The aim of this study is to analyze the traditional Turkish folk tale “Pomegranate Grain or Phony Keloğlan” compiled by Ziya Gökalp according to the Plan for Review and Evaluation of Children's Books published by Temizyürek, Gürel, and Şahbaz (2016) in their book “Children's Literature”. The fairy tale was analyzed in terms of language and style, content, message, words and word groups,

¹Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Türkçe Eğitimi, emine.icer@gazi.edu.tr

²Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Türkçe Eğitimi, giyaytas@gazi.edu.tr

adjectives, conjunctions, prepositions, pronouns, proverbs, and idioms, and the contribution of this fairy tale to the child's language and cultural development was determined. In addition, the suitability of the fairy tale to the principle of relevance to the child and the child's level of understanding was determined and its contribution to Turkish teaching was evaluated. In this qualitative research design study, document analysis was used and the fairy tale was selected from the Golden Light book according to the simple random sampling method. Based on the Children's Book Review and Evaluation Plan, the tale was analyzed by content analysis method and the findings were presented. As a result of the study, it was determined that the fairy tale has some deficiencies in terms of language and style, content, auxiliary messages, words, and word groups and that it can be turned into a fairy tale suitable for children with the necessary arrangements. This fairy tale, which is a good example in terms of including cultural values and teaching new vocabulary to children, was reconstructed with the adaptations made at the end of the study and presented to the researchers' knowledge.

Keywords: *Children's literature, Tale, Tale analysis, Contribution of tales to Turkish teaching.*

Theme: *Curriculum and Instruction, Turkish Teaching.*

AÇIK UÇLU SORULARDAN OLUŞAN ÜLKE VE İL GENELİ SINAVLARIN ÖĞRETMEN VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Semra Güven¹, Ercan Tozluoğlu²

Bildiri Kodu: 1087

Bu çalışma, ortaöğretim kademesinde ülke ve il geneli düzenlenen ortak sınavlarda ilk defa sorulan açık uçlu soruların öğrenci ve öğretmen görüşleriyle değerlendirilmesini amaçlamaktadır. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması şeklinde tasarlanmıştır. Veriler araştırma için uzman görüşleri alınarak geliştirilen ve pilot çalışması yapılan yarı yapılandırılmış öğretmen ve öğrenci görüşme formları ile toplanmıştır. Çalışma grubu 7 lise türünden 21 öğrenci ile her bir lise türünden üçer olmak üzere 21 öğretmenden oluşmaktadır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle incelenerek temalar ve kodlar ortaya konacaktır. Pilot çalışmadan elde edilen ön bulgular ışığında öğrencilerin sınavların farklı ve yoğun çalışma usulleri takip etmelerini gerektirmesi bakımından motive edici olduğunu düşündükleri görülmektedir. En fazla yapılan eleştirilerin ise sınavların öğrencilerin merkezi sınavlarda alışık olmadıkları yazılı sınav tipinde sorulardan oluşması, derste işlenen tüm konuları ve/veya tüm önemli kazanımları kapsamaması ve değerlendirici yanlılığına dair olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin de sınavların açık uçlu sorulardan oluşmasının üst düzey bilişsel becerilere yönelik kazanımlara ulaşılma düzeylerini belirleme yönünde olumlu bir adım olduğunu düşündükleri ancak bazı branşlarda sınav sorularının ölçülmesi beklenen analiz, değerlendirme ve sentez basamaklarındaki bilişsel davranışlardan bileme ve hatırlama basamaklarına yönelik hazırlanmış olduğunu belirttikleri ortaya çıkmaktadır. Değerlendirmenin kalabalık sınıflarda çok zaman alması ve cevap anahtarlarının olası tüm çözümleri ve cevapları içermemesi de sık tekrarlanan görüşlerdendir.

Anahtar Kelimeler: Açık uçlu soru, Program değerlendirme, Ölçme ve değerlendirme.

Tema: Eğitim Programları ve Öğretim, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme.

EVALUATION OF NATIONWIDE AND PROVINCE-WIDE EXAMS COMPRISING OPEN-ENDED QUESTIONS BASED ON TEACHERS' AND STUDENTS' OPINIONS

¹Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Eğitim Programları ve Öğretim Bölümü, semraguven1@gmail.com

²Uzman (Doktora Öğrencisi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Programları ve Öğretim Bölümü, ercantozluoglu@gmail.com

The study aims to evaluate the open-ended questions, which were asked for the first time in nationwide and province-wide common exams at the secondary education level, through the perspectives of students and teachers. The research is designed as a case study. Data were collected using semi-structured interview forms developed based on expert opinions and piloted for the study. The study group consists of 21 students from seven types of high schools and 21 teachers, with three teachers from each type of high school. The collected data will be analyzed using content analysis to identify themes and codes. Preliminary findings from the pilot study indicate that students find the exams motivating as they require different and intensive study methods. However, the most common criticisms include that the exams consist of written questions that students are not accustomed to in centralized exams, do not cover all topics or important achievements taught in the class, and are subject to evaluator bias. Teachers believe that exams with open-ended questions are a positive step towards determining the achievement levels of higher-order cognitive skills. However, they also noted that some questions were prepared more towards the cognitive levels of knowing and remembering.

Keywords: *Open-ended question, Curriculum evaluation, Curriculum development.*

Theme: *Curriculum Development and Evaluation, Measurement and Evaluation.*

CHATGPT UYGULAMASININ BİLSEM ÖĞRETMENLERİNİN TEKNOLOJİ ÖZ YETERLİLİK VE YAPAY ZEKÂYA YÖNELİK TUTUMLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Mustafa Çoban¹, Gülçin Kezban Saraçoğlu²

Bildiri Kodu: 1094

Bu çalışma, Generative Pre-trained Transformer (ChatGPT) uygulamasının Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM) öğretmenlerinin teknoloji öz yeterlilik düzeylerine ve yapay zekâya yönelik tutumlarına etkisini incelemek amacıyla planlanmıştır. Araştırma, Kütahya ili Tavşanlı ilçesi BİLSEM’de görev yapan 17 öğretmen üzerinde, tek grup öntest-sontest modeli kullanılarak yürütülmektedir. Araştırmanın ilk aşamasında, "Eğitim Teknolojisi Standartlarına Yönelik Öz-Yeterlik Ölçeği" ve "Yapay Zekaya Yönelik Genel Tutum Ölçeği" kullanılarak öğretmenlerin mevcut düzeyleri belirlenmiştir. Ön testlerin uygulanmasının ardından, öğretmenlere ChatGPT uygulaması tanıtılmış ve bu uygulama derslerinde kullanmaları sağlanmıştır. Çalışmanın devam eden sürecinde, öğretmenlerin ChatGPT'yi kullanarak öğrencilerinden talep ettikleri proje ve çalışma etkinliklerini gerçekleştirmeleri istenmiştir. İlk bulgular, öğretmenlerin teknolojiye yönelik öz-yeterliliklerinde ve yapay zekaya karşı tutumlarında olumlu değişiklikler olduğunu göstermektedir. Çalışma tamamlandığında, son testlerle bu değişikliklerin kalıcılığı ve kapsamı değerlendirilecektir. Bu araştırma, öğretmenlerin dijital çağa uyum sağlamalarına ve yapay zekanın eğitimde etkin kullanımına yönelik önemli bilgiler sunmayı amaçlamaktadır. Öğretmenlerin yapay zekâ teknolojilerini nasıl entegre ettikleri ve bu süreçte karşılaştıkları zorluklar, çalışma kapsamında ayrıntılı olarak ele alınacaktır. Araştırmanın bulguları, eğitim teknolojilerinin öğretmenlerin mesleki gelişimine olan katkılarını ve yapay zekâ uygulamalarının eğitimdeki potansiyelini ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu bağlamda, öğretmenlerin ChatGPT'yi kullanarak edindikleri deneyimler ve geri bildirimler, gelecekteki eğitim uygulamaları için önemli ipuçları sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: ChatGPT, Teknoloji öz yeterlilik, yapay zekâ, BİLSEM, eğitim teknolojisi, Öğretmen tutumları.

Tema: Eğitim Programları ve Öğretim.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı, mustafa.coban3@gazi.edu.tr

² Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı, geroğlu@gazi.edu.tr

THE IMPACT OF THE CHATGPT APPLICATION ON THE TECHNOLOGY SELF-EFFICACY AND ATTITUDES TOWARDS ARTIFICIAL INTELLIGENCE OF BILSEM TEACHERS

This study aims to examine the impact of the Generative Pre-trained Transformer (ChatGPT) application on the technology self-efficacy levels and attitudes towards artificial intelligence of Science and Art Center (BILSEM) teachers. The research is conducted using a single-group pre-test post-test model with 17 teachers working at BILSEM in Tavşanlı, Kütahya. In the first phase of the study, the teachers' current levels were determined using the "Self-efficacy Scale for Educational Technology Standards" and the "General Attitude Scale towards Artificial Intelligence." Following the application of the pre-tests, the teachers were introduced to the ChatGPT application and were encouraged to use this application in their lessons. During the ongoing process of the study, teachers were asked to have their students complete projects and activities using ChatGPT. Preliminary findings indicate positive changes in teachers' technology self-efficacy and their attitudes toward artificial intelligence. Upon completion of the study, post-tests will be used to evaluate the permanence and scope of these changes. This research aims to provide valuable insights into the adaptation of teachers to the digital age and the effective use of artificial intelligence in education. The study will also explore how teachers integrate artificial intelligence technologies and the challenges they face in this process. The findings aim to highlight the contributions of educational technologies to teachers' professional development and the potential of artificial intelligence applications in education. In this context, the experiences and feedback from teachers using ChatGPT will provide important clues for future educational practices.

Keywords: *ChatGPT, technology self-efficacy, artificial intelligence, BILSEM, educational technology, teacher attitudes.*

Theme: *Curriculum and Instruction.*

ORTAOKUL GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ GELİR DÜZEYİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Elçin Esen Usta¹, Murat Aslan²

Bildiri Kodu: 1099

Bu çalışma, ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programının alt, orta ve üst gelir düzeyine göre değerlendirilmesini amaçlayan, nitel araştırma yöntemleriyle yürütülen ve hala devam eden bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubunu, Ankara ili merkez ilçelerindeki ortaokullarda görev yapan okul yöneticileri, görsel sanatlar öğretmenleri ve bu okullarda eğitimlerine devam eden ortaokul öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılmıştır. Veriler, okul yöneticisi ve görsel sanatlar öğretmenlerinden yarı yapılandırılmış görüşme formu ile, öğrencilerden ise oluşturulan açık uçlu sorular vasıtasıyla toplanmıştır. Bu görüşmeler, farklı sosyoekonomik grupların programa erişim, öğretim yöntemleri, materyal kullanımı ve öğrenci motivasyonu açısından nasıl etkilendiğini ortaya koymayı hedeflemektedir. Alt gelir düzeyindeki öğrencilerin malzeme ve teknolojiye erişimde yaşadığı zorluklar, orta gelir düzeyindeki öğrencilerin derslere olan ilgisi ve üst gelir düzeyindeki öğrencilerin yüksek beklentileri analiz edilmektedir. Şu anda analiz aşamasında olan bu değerlendirme, programın fırsat eşitliği sağlamadaki etkinliğini ve iyileştirilmesi gereken alanları belirlemeyi amaçlamaktadır. Sonuçların, eğitim politikalarının geliştirilmesi ve daha kapsayıcı, adil bir öğretim programı oluşturulması için önemli veriler sunacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: 1, Görsel Sanatlar Eğitimi, 2, Nitel Araştırma, 3, İçerik Analizi.

Tema: Resim Eğitimi, Eğitim Programları ve Öğretim.

EVALUATION OF SECONDARY SCHOOL VISUAL ARTS CURRICULUM ACCORDING TO SOCIOECONOMIC LEVEL

This study aims to evaluate the middle school visual arts curriculum according to lower, middle, and upper socioeconomic levels using qualitative research methods. The research group consists of school administrators, visual arts teachers, and middle school students from the central districts of Ankara. The study employs the interview technique, one of the qualitative research methods. Data were collected from school administrators and visual arts teachers through semi-structured interview forms,

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Resim-iş Eğitimi Ana Bilim Dalı, esenelcin@gmail.com

² Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Resim-İş Eğitimi Ana Bilim Dalı, murataslan@gazi.edu.tr

and from students through open-ended questions. These interviews aim to reveal how different socioeconomic groups are affected in terms of access to the program, teaching methods, material usage, and student motivation. The challenges faced by lower-income students in accessing materials and technology, the interest of middle-income students in classes, and the high expectations of upper-income students are being analyzed. Currently in the analysis phase, this evaluation aims to determine the effectiveness of the program in ensuring equal opportunities and identify areas for improvement. The results are expected to provide important data for developing educational policies and creating a more inclusive and equitable curriculum.

Keywords: *Visual Arts Education, Qualitative Research, Content Analysis.*

Theme: *Art Education, Curriculum and Instruction*

TARİHSEL ÇİZGİ ROMANLARIN ÇOCUK EDEBİYATI AÇISINDAN İÇ VE DIŞ YAPI ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Emine İcer¹, Gıyasettin Aytaş²

Bildiri Kodu: 1106

Bu çalışmanın amacı, çocukların ilgisini çekerek çocuk yazınının önemli bir parçası olan ve onların kendi tarihlerine merak duymalarını sağlayan çizgi romanların çocuk edebiyatının şekil ve içerik özelliklerine uygunluğunu incelemektir. Bu süreçte çizgi romanların iç ve dış yapı özellikleri ayrıntılı bir şekilde yorumlanarak hitap ettiği yaş grupları tespit edilmiş ve öğretim aracı olarak derste hangi temalarda kullanılabileceği hakkında öğretmenlere önerilerde bulunulmuştur. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi deseni kullanılmış, içerik incelenmesinde betimsel analiz tekniği uygulanmıştır. Çalışmanın evrenini Ankara Adnan Ötüken Halk Kütüphanesinin çocuk kitapları bölümünde yer alan tarihi çizgi romanlar oluşturmaktadır. Bu çizgi romanlardan beş tanesi basit rastgele örnekleme yöntemine göre seçilmiş ve çocuk edebiyatına uygunluğuna göre incelenmiştir. Belirlenen çizgi romanlar üzerine yapılan incelemeler sonucunda bunlardan dört tanesinin çocukların gelişim özelliklerine uygun olduğu, birinin uygun olmayarak çocuğu olumsuz durumlarla karşılaştırdığı tespit edilmiş ve bu sonuçların sebepleri açıklanmıştır. Çocukların okuması için elverişli olan çizgi romanlardan biri 6-8 yaş, ikisi 13-15 yaş ve diğeri ise 9-12 yaş grubu için uygundur. Bu eserlerden üçünün Millî Mücadele ve Atatürk temasında, diğeri ise Sevgi temasında kullanılabileceği saptanmıştır. Bu çalışma, her eserin çocuklara uygun olmadığı konusunda okuyuculara farkındalık kazandırmayı ve nitelikli çocuk edebiyatı ürünlerinin nasıl anlaşılacağı bakımından araştırmacılara rehberlik etmeyi hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tarihsel çizgi romanlar, Çocuk edebiyatı, Çocuk edebiyatı ürünlerinin iç ve dış yapı özelliklerinin incelenmesi.

Tema: Eğitim Programları ve Öğretim, Türkçe Öğretimi.

ANALYZING THE INTERNAL AND EXTERNAL STRUCTURE FEATURES OF HISTORICAL GRAPHIC NOVELS IN TERMS OF CHILDREN'S LITERATURE

The aim of this study is to examine the suitability of comics, which are an important part of children's literature by attracting children's attention and making them curious about their own history, to the form and content characteristics of children's literature. In this process, the internal and external

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Türkçe Eğitimi, emine.icer@gazi.edu.tr

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Türkçe Eğitimi, giyaytas@gazi.edu.tr

structure features of comics were interpreted in detail, the age groups they appeal to were identified and suggestions were made to teachers about which themes can be used in the lesson as a teaching tool. Document analysis design, one of the qualitative research methods, was used in the study and descriptive analysis technique was applied in content analysis. The population of the study consists of historical comics in the children's books section of Ankara Adnan Ötügen Public Library. Five of these comics were selected according to the simple random sampling method and analyzed according to their suitability for children's literature. As a result of the examinations made on the determined comics, it was determined that four of them were suitable for the developmental characteristics of children, one of them was not suitable and compared the child with negative situations, and the reasons for these results were explained. One of the comics that are suitable for children to read is suitable for 6-8 years old, two are suitable for 13-15 years old and the other is suitable for 9-12 years old. It was determined that three of these works can be used in the theme of National Struggle and Atatürk and the other one can be used in the theme of Love. This study aims to raise awareness among readers that not all works are suitable for children and to guide researchers in terms of how to understand quality children's literature products.

Keywords: *Historical comics, Children's literature, Examination of internal and external structure features of children's literature products.*

Theme: *Education Programs and Instruction, Turkish Teaching.*

AFET BİLİNCİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDAKİ (ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU 5, 6 VE 7. SINIFLAR) KAZANIMLARIN YENİLENMİŞ BLOOM, SOLO VE DETTMER TAKSONOMİLERİNE GÖRE İNCELENMESİ

Dilek Yaralı¹, Aylin Polat Balcı², Doğan Balyiye³, Fatma Gülçelik⁴, Seda Nur

Türkmenoğlu⁵

Bildiri Kodu: 1117

Bu araştırmanın amacı, Afet Bilinci Dersi (I-II) Öğretim Programındaki (2023) kazanımları Yenilenmiş Bloom, SOLO ve Dettmer taksonomilerine göre incelemektir. Afet Bilinci Dersi öğretim programında toplamda 4 ünite 34 kazanım yer almaktadır. Araştırmada, öğretim programında bulunan kazanımların yenilenmiş Bloom, SOLO ve Dettmer taksonomilerinin boyutlarına yönelik dağılımları incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Öğretim programında yer alan kazanımlar araştırmacılar tarafından üç taksonomiye göre sınıflandırılmıştır. Araştırmacılar tarafından yapılan sınıflandırmalar, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalında görev yapan 1 (bir) öğretim üyesinin uzman görüşüne sunulmuştur. Araştırmada uzman ile araştırmacıların yapmış oldukları sınıflandırmalar arasında tam uyum sağlanmıştır. Araştırmanın sonucunda, öğretim programında yer alan kazanımların yenilenmiş Bloom taksonomisinin bilgi boyutunda kavramsal bilgide, bilişsel süreç boyutunda ise anlama, çözümleme ve değerlendirme düzeylerinde yoğunlaştığı tespit edilmiştir. SOLO taksonomisine göre yapılan analizlerde, ders kazanımlarının sırasıyla taksonominin ilişkisel, çok yönlü ve soyutlanmış yapılarında yer aldıkları görülmüştür. Dettmer taksonomisine göre yapılan analizlerde ise kazanımların temel öğrenim aşamasında kavramak (faz 2), uygulamalı öğrenim aşamasında analiz etmek (faz 4) ve değerlendirmek (faz 5) fazlarında yoğunlaştığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Afet bilinci, Yenilenmiş Bloom taksonomisi, SOLO taksonomisi, Dettmer taksonomisi

Tema: Eğitim Programları ve Öğretim

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı, dilek.yarali@alanya.edu.tr

² Öğretmen, Berat Hayriye Cömertoğlu Çok Programlı Anadolu Lisesi, aylin__polat@outlook.com

³Yüksek Lisans Öğrencisi, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Tezli Yüksek Lisans Programı, doganb16@gmail.com

⁴Yüksek Lisans Öğrencisi, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Tezli Yüksek Lisans Programı, gulcelik1995@icloud.com

⁵Yüksek Lisans Öğrencisi, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Tezli Yüksek Lisans Programı, sdnrtrknn@gmail.com

EXAMINATION OF THE ACQUISITIONS IN THE DISASTER AWARENESS COURSE CURRICULUM (FOR 5TH, 6TH, AND 7TH GRADE IN MIDDLE SCHOOLS AND IMAM HATIP MIDDLE SCHOOLS) ACCORDING TO THE REVISED BLOOM, SOLO, AND DETTMER TAXONOMIES

The aim of this study is to examine the acquisitions in the Disaster Awareness Course (I-II) Curriculum (2023) according to the Revised Bloom, SOLO, and Dettmer Taxonomies. Within the Disaster Awareness Course curriculum, there are 34 acquisitions in 4 units in total. In the research, the distributions of the acquisitions in the curriculum were examined according to the dimensions of the revised Bloom, SOLO, and Dettmer taxonomies. The qualitative research method was used in the research. The acquisitions in the curriculum were classified by the researchers according to three taxonomies. The classifications made by the researchers were presented to the expert opinion of 1 (one) faculty member working in the Department of Curriculum and Instruction. In the research, complete consistency was achieved between the classifications made by the expert and the researchers. As a result of the research, it was determined that the acquisitions in the curriculum were concentrated on conceptual knowledge in the knowledge dimension of the revised Bloom's taxonomy, and on understand, analyse, and evaluate levels in the cognitive process dimension. In the analyses conducted according to the SOLO taxonomy, it was observed that the course acquisitions were included in the taxonomy's relational, multistructural, and extended structures in respectively. In the analyses conducted according to Dettmer's taxonomy, it was determined that the acquisitions were concentrated in the phases of comprehend (phase 2) in the basic learning phase, analyze (phase 4) and evaluate (phase 5) in the applied learning phase.

Keywords: *Disaster awareness, Revised Bloom taxonomy, SOLO taxonomy, Dettmer taxonomy.*

Theme: *Curriculum and Instruction*

ӘДЕБИЕТТІК ОҚУ САБАҚТАРЫНДА БАСТАУЫШ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ ДИАЛОГТІК СӨЙЛЕУІН ДАМУЫ

Сарсекулова Д.М.¹, Yuzhel Gelishli²

Bildiri Kodu: 1132

Мақалада бастауыш мектепте диалогтік сөйлеуді дамытудың әдістемелік шарттары қарастырылады. Қазіргі білім беру мазмұнындағы ең өзекті міндеттердің бірі-оқушылардың сөйлеу мәдениетін арттыру болып табылады. Мұғалімнің жұмыс барысында оқушылардың коммуникативті дағдыларын дамыту маңызды орын алады. Диалогтық сөйлеуді оқыту қызметін ұйымдастыра отырып, тіл мен сөйлеудің коммуникативті қызметі жүзеге асырылады, онда диалог бастауыш сынып оқушыларының сөйлеуін дамытудың тиімді құралына айналады. Коммуникативті дағдылардың жақсы қалыптасуы жақсы сөйлеуді, диалогқа түсуді, топта жұмыс істеуді, өз көзқарасын білдіруді және т.б. білдіреді. Оқушылардың сөздік қорларын молайтып, жұмыс істеуі сөйлеуді дамытуда үлкен рөл атқарады. Сөздік қоры бай бала өз ойын дәлірек және анық, ашық түрде жеткізе алады, сөйлемдер мен диалогты дұрыс құра алады. Мұғалімдер оқушылардың сөздік қорын байыту және жандандыру жұмыстарын сабақта да, сабақтан тыс жұмыстарда да жүргізеді. Сөздік жұмысы оқушылардың диалогтық сөйлеуін дамытудың негізі болып табылады. Диалогтік сөйлеудің жақсы деңгейде дамуы үшін маңызды рөл атқарады: сөздіктің көлемі, әртүрлілігі және оны сауатты қолдану. Сонымен қатар, мақалада әдебиеттік оқу сабақтарында бастауыш сынып оқушыларының диалогтық сөйлеуін дамытудың әдістемелік ерекшеліктері, бастауыш сынып оқушыларының диалогтық коммуникативті дағдыларын қалыптастыруға бағытталған жаттығулар мен тапсырмалар жиынтығы қарастырылады.

Кілт сөздер: диалогтік сөйлеу, бастауыш сынып оқушылары, бастауыш мектеп, әдебиеттік оқу, ойындар, тапсырмалар.

Тақырыптар: Химия пәні мұғалімін даярлау

¹ докторант PhD, Zhetysu University named after Ilyas Zhansugurov, Taldykorgan, Kazakhstan. 1295dd@mail.ru

² Professor, Gazi University (GU), Ankara, Turkey ygelisli@gmail.com

THE DEVELOPMENT OF THE DIALOGIC SPEECH OF YOUNGER SCHOOLCHILDREN IN THE LESSONS OF LITERARY READING

The article discusses the methodological conditions for the development of dialogic speech in elementary school. One of the most urgent tasks in the modern content of education is to improve the culture of speech of students. An important place in the teacher's work system is occupied by the development of students' communication skills. By organizing activities for teaching dialogic speech, the communicative function of language and speech is realized, in which dialogue becomes an effective means of developing the speech of younger schoolchildren. The presence of well-developed communication skills means well-developed speech, the ability to enter into a dialogue, work in a group, express your point of view, and so on. Working on the vocabulary of students plays an important role in the development of speech. Having a rich vocabulary, the child can express his thoughts more accurately and in an original way, build correct sentences and dialogue. Teachers carry out work on enriching and activating the vocabulary of students both in the classroom and in non-urgent activities. Vocabulary work is the foundation for the development of students' dialogical speech. An important role for the successful development of dialogic speech is played by: the volume, variety of vocabulary and its competent use. The article discusses methodological features for the development of dialogic speech of younger schoolchildren in literary reading lessons, a set of exercises and tasks aimed at the formation of dialogic communicative skills of younger schoolchildren.

Keywords: *dialogic speech, primary school students, primary school, literary reading, games, tasks.*

Theme: *Teacher training.*

EĞİTİM SOSYOLOJİSİ, EĞİTİM TARİHİ

ÖĞRETMENLERİN MİLLİ DEĞERLER EĞİTİMİ SORUMLULUK ALGILARININ İNCELENMESİ¹

Tuğba Kara², Filiz Çetin³

Bildiri Kodu: 1003

Bu çalışma, öğretmenlerin milli değerler eğitimi kapsamındaki sorumluluk algılarının incelenmesine odaklanarak bu alanın eğitim süreçlerindeki yerini ve önemini detaylı bir bakış açısıyla sunmayı hedeflemektedir. Araştırmada nicel araştırma yaklaşımlarından biri olan genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2023-2024 Eğitim-Öğretim yılında İstanbul'da bulunan tüm öğretmenleri, örnekleme ise İstanbul Anadolu yakasında bulunan Kadıköy, Maltepe, Kartal ve Pendik ilçelerinde sondaj usulüyle belirlenen Millî Eğitim Bakanlığına bağlı farklı ortaöğretim kurumundaki öğretmen grubu oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında 401 katılımcıyla bir anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Araştırmada kullanılan ölçek araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. 30 maddelik ilk halinde gerçekleştirilen pilot çalışmalar ve faktör analizleri sonucunda ölçek 24 maddelik son halini almış ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğu belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen veriler değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotlarının yanı sıra demografik verilerle anket yargı ifadelerinin ilişkilerini ölçen parametrik testler yapılmıştır. Çalışma sonucunda milli değer eğitimi sorumluluk algısı ölçeği ve alt boyut puan ortalamasının cinsiyete ve kıdeme göre farklılaşmadığı fakat branşa göre farklılaştığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Değer, Millî değer, Değer eğitimi, Öğretmen.

Tema: Eğitim Bilimleri, Eğitimin Sosyal ve Tarihi Temelleri, Eğitim Sosyolojisi.

INVESTIGATION OF TEACHERS' RESPONSIBILITY PERCEPTIONS FOR NATIONAL VALUES EDUCATION

This study aims to present the place and importance of this field in educational processes from a detailed perspective by focusing on the examination of teachers' perceptions of responsibility within the scope

¹ Bu bildiri sorumlu yazarın Prof. Dr. Filiz Çetin danışmanlığında hazırladığı, aynı isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitimin Sosyal ve Tarihi Temelleri, tugbakurtt5@gmail.com

³ Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Eğitim Programları ve Öğretim, ficetin@gazi.edu.tr

of national values education. The general survey model, one of the quantitative research approaches, was used in the research. The population of the research consists of all teachers in Istanbul in the 2023-2024 academic year, and the sample consists of the group of teachers in different secondary education institutions affiliated with the Ministry of National Education, determined by sounding method in Kadıköy, Maltepe, Kartal and Pendik districts on the Anatolian side of Istanbul. Within the scope of the study, a survey was conducted with 401 participants. The scale used in the research was developed by the researchers. As a result of the pilot studies and factor analyses carried out in its initial version of 30 items, the scale took its final version of 24 items and was determined to be a reliable measurement tool. While evaluating the data obtained in the research, descriptive statistical methods as well as parametric tests measuring the relationships between demographic data and survey judgment statements were performed. As a result of the study, it was determined that the national values teaching responsibility perception scale and sub-dimension mean scores did not differ according to gender and seniority but did differ according to branch.

Keywords: *Value, National value, Value education, Teacher*

Theme: *Educational Sciences, Social and History Foundations of Education, Sociology of Education*

ORTAÖĞRETİM TARİH DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA MİLLÎ KİMLİK*

Sevil Filiz¹, Dudu Nil Irmak²

Bildiri Kodu: 1030

Millî kimlik bir milletin kendine özgü düşünüş ve yaşayış biçimi, dil, töre ve gelenekleri, toplumsal değer yargıları ve kuralları ile oluşan özellikler bütünü, millî hüviyettir. Bu araştırmanın amacı, Ortaöğretim Tarih Dersi Öğretim Programı'nda yer alan millî kimlik öğelerini ortaya koymaktır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan biri olan doküman analizi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Ortaöğretim Tarih Dersi Öğretim Programı oluşturmaktadır. Araştırmadaki veriler araştırmacı tarafından hazırlanan “Kazanım İnceleme Formu” kullanılarak elde edilmiştir. Ortaöğretim Tarih Dersi Öğretim Programı'ndaki kazanımlarda yer alan millî kimlik unsurları “Kazanım İnceleme Formu” ile toplanmıştır. Verilerin toplanma sürecinde kazanımların hangi millî kimlik ögesine uygun ait olduğu belirlenip veriler tablolaştırılmıştır. Sonuç olarak Ortaöğretim Tarih Dersi Öğretim Programı'nda millî kimlik unsurlarının homojen olarak dağılmadığı, devlet yapısı, kültür ve din millî kimlik öğelerinin yüksek düzeyde; coğrafya, tarih, dil milli kimlik öğelerinin orta düzeyde yer verildiği; ülkü birliği ve örf ve âdet millî kimlik öğelerine ise yer verilmediği belirlenmiştir. Buna göre Ortaöğretim Tarih Dersi Öğretim Programı'nda coğrafya, tarih, dil, ülkü birliği ve örf ve âdet millî kimlik öğelerine daha çok yer verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Millî kimlik, öğretim programı, tarih, kültür.

Tema: Eğitim tarihi, eğitim sosyolojisi, eğitim programları ve öğretim.

NATIONAL IDENTITY IN THE SECONDARY EDUCATION HISTORY COURSE TEACHING PROGRAM

National identity is the set of features formed by a nation's unique way of thinking and living, language, customs and traditions, social value judgments, and rules. The purpose of this research is to reveal the national identity elements included in the Secondary Education History Course Curriculum. Document analysis, one of the qualitative research methods, was used in the research. The study group of the research consists of the Secondary Education History Course Curriculum. The data in the research were obtained using the “Accomplishment Review Form” prepared by the researcher. National identity elements included in the achievements in the Secondary Education History Course Curriculum were

¹ Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, sevilb@gazi.edu.tr

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tarihcini192@gmail.com

* Ortaöğretim Tarih Dersi Öğretim Programı ve Tarih Ders Kitaplarının Millî Kimlik Açısından İncelenmesi” Yüksek Lisans Tezinden türetilmiştir.

collected with the "Attainment Review Form". During the data collection process, it was determined which national identity element the achievements belonged to and the data were tabulated. In conclusion, national identity elements are not distributed homogeneously in the Secondary Education History Course Curriculum that state structure, culture and religion national identity elements are included at a high level; Geography, history, language and national identity elements are included at a moderate level; however, it has been determined that the elements of national identity such as unity of ideals and customs and traditions are not included at all. As a result of this reason, geography, history, language, unity of ideals and customs and traditions, national identity elements should be included more in the Secondary Education History Course Curriculum.

Keywords: *National identity, curriculum, history, culture.*

Theme: *History of education, sociology of education, educational programs and teaching.*

ANA DİLDE EĞİTİM: SIRBİSTAN'DA BOŞNAKÇA EĞİTİM VAKA ÇALIŞMASI

Fatih Uzunali¹

Bildiri Kodu: 1114

Bu çalışma, Sırbistan'daki Boşnakça eğitim uygulamalarını incelemekte ve Boşnak Ulusal Konseyi'nin (BNV) bu alandaki faaliyetlerini ortaya koymaktadır. Boşnak azınlığın devredilemez eğitim hakkını nasıl koruduğunu, geliştirdiğini ve sürdürdüğünü ortaya çıkarmak için nitel araştırma kullanılarak bir vaka analizi yapılmıştır. BNV'nin eğitimdeki etkilerini ve başarılarını keşfetmek için Sırbistan'ın Sancak bölgesinden veriler toplanmıştır. Katılımcı olmayan gözlem, yarı yapılandırılmış görüşmeler ve doküman analizi teknikleri bu çalışmada kullanılan araştırma yöntemleridir. Verilerin analiz edilmesinde betimsel ve içerik analizi teknikleri kullanılmıştır. Bu süreçte, Boşnakça dilinde eğitim uygulamalarının Boşnak öğrencilerin kültürel kimliklerinin korunmasına ve teşvik edilmesine yardımcı olduğu da görülmüştür. Ayrıca, BNV'nin eğitim materyallerini hazırlama çalışmaları ve bu materyallerin kullanımı sırasında karşılaşılan sorunlar da ortaya konmuştur. Yapılan araştırma, Boşnak öğrencilerin anadillerinde eğitim görmelerinin devletle olan ilişkilerini olumlu yönde etkilediği ve grubun kültürel kimliğini güçlendirdiği gözlemlenmiştir. BNV'nin eğitim alanındaki faaliyetlerinin Boşnakların kültürel varlıklarının korunması ve tanınması açısından son derece önemli olduğu vurgulanmalıdır. Bu bulgular, Sırbistan'da ve benzer türdeki diğer çok uluslu devletlerde azınlık haklarının korunması ve desteklenmesine ilişkin önemli tavsiyeleri yansıtmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ana dilde eğitim, Boşnakça, Sırbistan, BNV.

Tema: Eğitim Tarihi, Eğitim Sosyolojisi, Eğitim Yönetimi.

EDUCATION IN THE NATIVE LANGUAGE: A CASE STUDY OF EDUCATION IN BOSNIAN IN SERBIA

This study examines Bosniak education practices in Serbia and reveals the activities of the Bosniak National Council (BNV) in this field. A case study was conducted using qualitative research to reveal how the BNV protects, develops and maintains the Bosniak minority's inalienable right to education. Data was collected from the Sandzak region of Serbia to explore BNV's impacts and achievements in education. Non-participant observation, semi-structured interviews and document analysis techniques were the research methods used in this study. Descriptive and content analysis techniques were used

¹Doktora Öğrencisi, Ankara Üniversitesi, Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Balkan Araştırmaları, fuzunali@ankara.edu.tr

to analyze the data. In the process, it was also found that the Bosnian-language educational practices helped to preserve and promote the cultural identity of Bosnian students. In addition, BNV's efforts to prepare educational materials and the problems encountered during the use of these materials were also revealed. It was observed that the education of Bosniak students in their mother tongue positively affects their relations with the state and strengthens the cultural identity of the group. It should be emphasized that BNV's activities in the field of education are extremely important for the protection and recognition of Bosniaks' cultural assets. These findings reflect important recommendations for the protection and promotion of minority rights in Serbia and other multinational states of a similar type.

Keywords: *Education in native language, Bosnian, Serbia, BNV.*

Theme: *History of Education, Sociology of Education, Educational Administration.*

24.DÖNEM TBMM MİLLÎ EĞİTİM KOMİSYONUNUN ÇALIŞMALARININ İNCELENMESİ

Dilber Merve Aykaç¹, Filiz Çetin²

Bildiri Kodu: 1075

Türkiye Büyük Millet Meclisi ülkemizde eğitim politikalarının belirlenmesinde önemli bir yer tutmaktadır. Milletvekillerinin Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna ilettikleri kanun teklifleri, verildikleri dönemin eğitimle ilgili ihtiyaç duyulan konularını içermesi bakımından önem arz etmektedir. Bu çalışmanın amacı 24. dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna eğitimle ilgili havale edilen kanun tekliflerinin incelenmesidir. Eğitim alanında önemli düzenlemelerin yapılması sebebiyle bu dönem araştırmacı tarafından tercih edilmiştir. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Veriler Türkiye Büyük Millet Meclisinin resmi internet sitesinden alınarak analiz edilmiştir. Komisyonun tüm çalışmaları bu araştırmanın evrenini oluştururken eğitimle ilgili çalışmaları araştırmanın örneklemi oluşturmaktadır. Araştırmada komisyona esas olarak iletilen eğitimle ilgili kanun tekliflerinin öncelikle özetlerine yer verilmiştir. Sonrasında bu teklifler ilköğretim-ortaöğretim, yükseköğretim ve diğerleri olmak üzere gruplandırılmıştır. Her grup kendi içinde alt kategorilere ayrılarak öne çıkan konular grafiklerle gösterilmiştir. Ayrıca bu tekliflerden kanunlaşanların getirdiği düzenlemelerde araştırmada yer almıştır. Komisyona iletilen 191 tekliften 152 tanesi eğitimle ilgili olup bunlardan 21 tanesi kanunlaşmıştır. Yükseköğretimle ilgili dönemin en çok ihtiyaç duyulan konusunun 48 teklifle yeni üniversite, fakülte, yüksekokul veya enstitü kurulması iken ilköğretim-ortaöğretimde ise 5 teklifle müfredata yeni zorunlu dersler eklenmesi olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Millî Eğitim Komisyonu, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Meclis Komisyonları.

Tema: Eğitim Tarihi.

24TH TERM THE GRAND NATIONAL ASSEMBLY OF TURKEY NATIONAL EDUCATION COMMISSION'S WORK ANALYSIS

The Grand National Assembly of Turkey holds a significant position in defining educational policies in our country. Private member's bill submitted by parliamentarians to the National Education, Culture Youth, and Sport Commission holds significance as it reflects the educational issues of the period in

¹Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitimin Sosyal ve Tarihi Temelleri, dilbermerveaykac@gmail.com

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Eğitim Programları ve Öğretim, ficetin@gazi.edu.tr

which it is presented. This study aims to analyse the private member's bills on education that were forwarded to the National Education, Culture, Youth and Sport Commission of the 24th term of the Grand National Assembly of Turkey. This period has been selected by the researcher due to the notable contributions made in the field of education. In the research, the document analysis method, one of the qualitative research methods was used. The data was collected from the official website of the Grand National Assembly of Turkey and analysed. While all the activities of the Commission constitute the population of this study its activities related to education constitute the sample of the study. The study first includes summaries of the private member's bills. Subsequently, these bills were categorized into three groups: primary and secondary education, higher education, and others. Each group is divided into sub-categories and prominent issues are shown in graphs. The research also encompasses the regulations introduced by the bills that were enacted into law. Out of the 191 bills submitted to the commission, 152 were related to education, and 21 of these bills were enacted into law. The most needed issue of the period regarding higher education is the establishment of new universities, faculties, colleges, or institutes with 48 bills. The most important issue related to primary-secondary education is the addition of new compulsory courses with 5 bills.

Keywords: *National Education Commission, The Grand National Assembly of Turkey, Parliamentary Commissions.*

Theme: *Education History*

EĞİTİM YÖNETİMİ

ÖRGÜTSEL AYRIMCILIK DAVRANIŞI İLE ÖĞRETMENLERİN YAŞADIKLARI ÖRGÜTSEL SINİZM DÜZEYİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Gözde Yurtsever¹, Necati Cemaloğlu²

Bildiri Kodu: 1012

Bu araştırmanın amacı, okullardaki öğretmenlerin örgütsel ayrımcılık yaşama düzeyleri ile öğretmenlerin sinizm düzeyleri arasındaki ilişkiyi saptamaktır. Bu araştırmanın deseni, nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli olarak belirlenmiştir. Araştırmanın örnekleme, çok aşamalı örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Örneklem belirlemenin birinci aşamasında tabakalı örnekleme yöntemi; ikinci aşamasında basit rastgele örnekleme yöntemi kullanılacaktır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu, Örgütsel Sinizm Ölçeği ve Örgütsel Ayrımcılık Ölçeği kullanılmıştır. Ölçme araçlarına ilişkin ayrıntılı bilgiler aşağıda yer almaktadır. Araştırmada veriler anket yoluyla toplanmıştır. Anket formları Ankara'nın Altındağ, Çankaya, Etimesgut, Gölbaşı, Keçiören, Mamak, Pursaklar, Sincan ve Yenimahalle ilçelerindeki devlet okullarında görev yapan öğretmenlere dağıtılacaktır. Veri toplama aşamasında 435 öğretmene ulaşılmıştır. Toplanan verilerin analizinde SPSS 26.00 programı kullanılmıştır. Kolmogorov Smirnov testi sonucunda verilerin normal dağılım gösterdiği görülmektedir. Bu sebeple verilerin analizinde betimleyici istatistikler, korelasyon analizi ve regresyon analizi yöntemleri kullanılmıştır. Verilerin analizi sonucunda örgütsel ayrımcılık düzeylerinin düşük, örgütsel sinizm düzeylerinin orta düzeyde olduğu; örgütsel ayrımcılık ile örgütsel sinizm ve tüm alt boyutları arasında pozitif yönlü ve orta düzeyde anlamlı bir ilişkinin bulunduğu; örgütsel ayrımcılık algılarının örgütsel sinizm düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı olduğu ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel sinizm, Örgütsel ayrımcılık, Öğretmen, Okul müdürü.

Tema: Eğitim Yönetimi.

¹ Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Yönetimi, gozde.kural@gazi.edu.tr

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Eğitim Yönetimi Bölümü, necem@gazi.edu.tr

THE RELATIONSHIP BETWEEN ORGANIZATIONAL DISCRIMINATION BEHAVIOR AND THE LEVEL OF ORGANIZATIONAL CYNICISM EXPERIENCED BY TEACHERS

The purpose of this study is to determine the relationship between teachers' levels of experiencing organizational discrimination and teachers' cynicism levels. The design of this study was determined as a relational survey model from quantitative research methods. The sample of the study was determined by a multi-stage sampling method. Stratified sampling method will be used in the first stage of sample determination and simple random sampling method will be used in the second stage. Personal Information Form, Organizational Cynicism Scale, and Organizational Discrimination Scale were used as data collection tools. Detailed information about the measurement tools is given below. Data were collected through questionnaires. Questionnaire forms will be distributed to teachers working in public schools in Ankara. As a result of the analysis of the data, it can be stated that organizational discrimination levels are low and organizational cynicism levels are moderate; there is a positive and moderately significant relationship between organizational discrimination and organizational cynicism and all its sub-dimensions; organizational discrimination perceptions are a significant predictor of organizational cynicism levels.

Keywords: *Organizational cynicism, Organizational discrimination, Teacher, School principal.*

Theme: *Educational administration.*

ÖRGÜTSEL İLETİŞİM İLE ÖĞRETMENLERİN YAŞADIKLARI ÖRGÜTSEL AYRIMCILIK ARASINDAKİ İLİŞKİ

Gözde Yurtsever¹, Necati Cemaloğlu²

Bildiri Kodu: 1013

Bu araştırmanın amacı, okullardaki örgütsel iletişim düzeyi ile öğretmenlerin örgütsel ayrımcılık yaşama düzeyleri arasındaki ilişkiyi saptamaktır. Bu araştırmanın deseni, nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli olarak belirlenmiştir. Araştırmanın örnekleme, çok aşamalı örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Örneklem belirlemenin birinci aşamasında tabakalı örnekleme yöntemi; ikinci aşamasında basit rastgele örnekleme yöntemi kullanılacaktır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu, Örgütsel İletişim İklimi Ölçeği ve Örgütsel Ayrımcılık Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada veriler anket yoluyla toplanmıştır. Anket formları Ankara'nın Altındağ, Çankaya, Etimesgut, Gölbaşı, Keçiören, Mamak, Pursaklar, Sincan ve Yenimahalle ilçelerindeki devlet okullarında görev yapan öğretmenlere dağıtılacaktır. Veri toplama aşamasında 435 öğretmene ulaşılmıştır. Toplanan verilerin analizinde SPSS 26.00 programı kullanılmıştır. Kolmogorov Smirnov testi sonucunda verilerin normal dağılım gösterdiği görülmektedir. Bu sebeple verilerin analizinde betimleyici istatistikler, korelasyon analizi ve regresyon analizi yöntemleri kullanılmıştır. Verilerin analizi sonucunda örgütsel iletişim düzeylerinin yüksek, örgütsel ayrımcılık düzeylerinin düşük olduğu; örgütsel ayrımcılık ve tüm alt boyutları ile örgütsel iletişim ve tüm alt boyutları arasında negatif yönlü ve orta düzeyde anlamlı bir ilişkinin bulunduğu; örgütsel iletişim algıları düzeylerinin örgütsel ayrımcılık düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı olduğu ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel iletişim, Örgütsel ayrımcılık, Öğretmen, Okul müdürü.

Tema: Eğitim Yönetimi.

THE RELATIONSHIP BETWEEN ORGANIZATIONAL COMMUNICATION AND ORGANIZATIONAL DISCRIMINATION EXPERIENCED BY TEACHERS

The purpose of this study is to determine the relationship between the level of organizational communication in schools and teachers' levels of experiencing organizational discrimination. The design of this study was determined as a relational survey model from quantitative research methods. The sample of the study was determined by a multi-stage sampling method. Stratified sampling method

¹ Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Yönetimi, gozde.kural@gazi.edu.tr

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Eğitim Yönetimi Bölümü, necem@gazi.edu.tr

will be used in the first stage of sample determination and simple random sampling method will be used in the second stage. Personal Information Form, Organizational Communication Climate Scale, and Organizational Discrimination Scale were used as data collection tools. Data were collected through questionnaires. Questionnaire forms will be distributed to teachers working in public schools in Ankara. As a result of the analysis of the data, it can be stated that organizational communication levels are high and organizational discrimination levels are low; there is a negative and moderately significant relationship between organizational discrimination and all its sub-dimensions and organizational communication and all its sub-dimensions; organizational communication perceptions levels are a significant predictor of organizational discrimination levels.

Keywords: *Organizational communication, Organizational discrimination, Teacher, School principal.*

Theme: *Educational administration.*

ÖĞRETMEN LİDERLİĞİNİN İNCELENMESİ

Şerife Çiçek¹, Necati Cemaloğlu²

Bildiri Kodu: 1022

Öğretmen liderliği, sınıfın merkezinde olan klasik öğretmen bakışının aksine öğretmenin okul örgütü ile ilgili olan tüm uygulamalarda lider olması, karar alma süreçlerinde etkin olması, rehberlik rolü, mesleki olarak da kendini sürekli geliştirmesi eğitim öğretim hedeflerine ulaşmada etkili olmaktadır. Bu araştırmanın amacı farklı eğitim kademelerinde görev yapan öğretmenlerin öğretmen liderliği ile ilgili algıları, öğretmen liderliği sergileyen öğretmenlerin özellikleri ve rolleri, bu öğretmen liderlerin okullara katkısı ve uygulamaları esnasında karşılaştıkları olumlu ve olumsuz durumlar ile ilgili görüşlerini değerlendirmektir. Nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde ele alınan araştırmada fenomenolojik (olgubilim) desenine başvurulmuştur. Araştırmada 2024-2025 eğitim-öğretim yılında Taşköprü ilçesindeki kamu ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerden bir çalışma grubu oluşturulacaktır. Çalışma grubunun oluşturulmasında amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik, kartopu örnekleme ve ölçüt örnekleme yöntemine başvurulacaktır. Uzman görüşleri sonucu oluşturulan Öğretmen Görüşme Formu ve Kişisel Bilgi Formu ile yapılan yüz yüze görüşmelerden elde edilen verilerin analizinde içerik analizi kullanılarak farklı eğitim kademelerinde görev yapan öğretmenlerin öğretmen liderliği ile ilgili algıları yorumlanacaktır. Araştırma sonucunda öğretmen liderliğinin model olma, rehber olma ve iş birliği gibi kavramlarla örtüştüğü ve okulun eğitim öğretim faaliyetleri başta olmak üzere okul örgütüne olumlu katkılarının olacağı sonuçlarının ortaya çıkacağı tahmin edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, Liderlik, Öğretmen liderliği.

Tema: Eğitim Yönetimi.

THE EXAMINATION OF TEACHER LEADERSHIP

Teacher leadership, unlike the classical view of the teacher who is at the centre of the classroom, the teacher's being a leader in all practices related to the school organisation, being active in decision-making processes, his/her guidance role and continuous professional self-development are effective in achieving educational goals. The aim of this study is to evaluate the perceptions of teachers working at different levels of education about teacher leadership, the characteristics and roles of teachers who

¹ Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Yönetimi, serife.cicek1@gazi.edu.tr

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Eğitim Yönetimi Bölümü, necem@gazi.edu.tr

exhibit teacher leadership, the contribution of these teacher leaders to schools, and their views on positive and negative situations they encounter during their practices. Phenomenological (phenomenological) design was used in the research, which was handled within the framework of the qualitative research approach. In the research, a study group will be formed from teachers working in public primary and secondary education institutions in Taşköprü district in the 2024-2025 academic year. In the formation of the study group, maximum diversity, snowball sampling, and criterion sampling methods will be used from purposeful sampling methods. Content analysis will be used to analyse the data obtained from face-to-face interviews with the Teacher Interview Form and Personal Information Form, which were created as a result of expert opinions, and the perceptions of teachers working at different levels of education about teacher leadership will be interpreted. As a result of the research, it is estimated that teacher leadership overlaps with concepts such as being a model, being a guide, and cooperation and that it will make positive contributions to the school organisation, especially to the educational activities of the school.

Keywords: *Teacher, Leadership, Teacher leadership.*

Theme: *Educational administration.*

TÜRKİYE VE JAPONYA'NIN EĞİTİM SİSTEMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Birsel Özkan¹, Doç. Dr. Yener Akman²

Bildiri Kodu: 1033

İkinci Dünya Savaşı sonrasında izlediği eğitim politikaları ve batılılaşma sürecinin de etkisiyle refah düzeyi yüksek bir ülke haline gelen Japonya, PISA sınavlarında elde ettiği istikrarlı ve yüksek başarılarla da dikkatleri çekmektedir. Bu çalışmada Japonya ve Türkiye'deki eğitim sistemlerinin karşılaştırmalı bir analizinin yapılması amaçlanmıştır. Araştırmada eğitim felsefesi, eğitim sisteminin genel yapısı, öğrenme-öğretme ortamları ve eğitimde ölçme-değerlendirme uygulamaları temel alınmıştır. Verilerin elde edilmesinde nitel veri toplama yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmış ve elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda Japonya'da yıllık işgünü sayısının daha fazla olduğu, eğitim-öğretimin üç dönem halinde yapıldığı, müfredat hazırlanırken okulun, öğrencilerin ve bölgenin ihtiyaçları göz önünde bulundurulduğu, İngilizce öğretiminin daha etkili olduğu, okul yöneticilerinin seçiminde lisansüstü çalışma, idari ve mesleki tecrübeye daha fazla önem verildiği ayrıca eğitim-öğretim faaliyetlerinde yerel yönetimler ve özel sektörün katkısının daha fazla olduğu görülmüştür. Araştırma sonuçları doğrultusunda ülkenin sosyal ekonomik özellikleri de dikkate alınarak Türk eğitim sisteminde düzenlemeler yapılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Karşılaştırmalı Eğitim, Japonya Eğitim Sistemi, Türkiye Eğitim Sistemi.

Tema: Eğitim Yönetimi.

COMPARING THE EDUCATION SYSTEMS OF TURKEY AND JAPAN

Japan, which has become a prosperous country due to its educational policies and westernization process after World War II, also stands out with its consistent and high achievements in PISA exams. This study aims to conduct a comparative analysis of the education systems in Japan and Turkey. The research focuses on the philosophy of education, the general structure of the education system, learning-teaching environments, and assessment practices. Document analysis, a qualitative data collection method, was used to gather data, which was then analyzed using descriptive analysis. The study found that Japan has more annual working days, education is conducted in three terms, and curricula are designed considering the needs of the school, students, and region. English language teaching is more effective, and postgraduate studies and administrative-professional experience are prioritized in

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğitim Yönetimi, birselozkan@gmail.com

² Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğitim Bilimleri, yenerakman@sdu.edu.tr

selecting school administrators. Additionally, local governments and the private sector contribute more to educational activities in Japan. Based on the results, it is suggested that the Turkish education system could benefit from reforms that consider the country's socio-economic characteristics.

Keywords: *Comparative Education, Japan Education System, Turkey Education System.*

Theme: *Education Management.*

İDARECİLERİN OKULLARINDA BULUNAN SURİYELİ ÖĞRENCİLERE YÖNELİK METAFORİK ALGILARI

Şeymanur Çiftçioğlu¹

Bildiri Kodu: 1055

Bu araştırmada Mardin ili Artuklu ilçesinde Suriyeli öğrencilerin bulunduğu okullarda görev yapan idarecilerin Suriyeli öğrenciler hakkında geliştirmiş oldukları metaforların ortaya çıkarılması ve kategorize edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla “İdareciler Suriyeli öğrencileri hangi metaforlarla tanımlamaktadır” ve “Metaforlar hangi kategoriler altında toplanmıştır” sorularına cevaplar aranmıştır. Bu araştırma nitel bir çalışma olarak tasarlanmıştır. Veriler “Suriyeli öğrenci gibidir; çünkü” şeklindeki cümlelerin tamamlanmasıyla toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Bu çalışma fenomenoloji (olgu-bilim) deseni ile yürütülmüştür. Çalışmanın evrenini Mardin ili Artuklu ilçesinde 2023-2024 eğitim öğretim yılında okulunda Suriyeli öğrenci bulunan 202 okuldan 202 okul müdürü ve 414 müdür yardımcısı oluşturmaktadır. Çalışma grubu için anaokulu, ilkokul, ortaokul ve lise düzeyinden 2’şer tane olmak üzere en fazla Suriyeli öğrenciye sahip olan 8 okul seçilmiştir. Her okuldan gönüllü olarak katılım sağlayan 32 müdür ve 128 müdür yardımcısı olmak üzere, toplam 160 idareci araştırmaya katılmıştır. Çalışmanın sonucunda dezavantajlı olma (67), sorun olma (44), geçici bir süreç (26), olumlu çağrışım (23) olmak üzere 4 kategori oluşmuştur. İdarecilerin çoğu Suriyeli öğrencileri yardım edilmesi gereken ve zorlu süreçlerden geçmiş dezavantajlı bir grup olarak görmektedir. Ayrıca dezavantajlı olma durumuna yakın bir oranda Suriyeli öğrencilerin kısa ve uzun vadede kişisel veya toplumsal sıkıntılara yol açabilecek bir sorun alanı oluşturdukları görüşüne ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli Öğrenci, Metafor, İdareci.

Tema: Eğitim Yönetimi

METAPHORICAL PERCEPTIONS OF ADMINISTRATORS TOWARDS SYRIAN STUDENTS IN SCHOOLS

This research aims to uncover and categorize the metaphors developed by administrators working in schools where Syrian students are studying in the Artuklu district of Mardin province. “How do administrators characterize Syrian students using metaphors?” and “Under which categories are the metaphors grouped?” questions are researched. It is designed as qualitative research. The data is

¹ Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Yönetimi, seymanurbulut@gmail.com

collected by the sentence 'Syrian students are like..... because.....'. It is verified by content analysis. The study was maintained with a phenomenological design. The population of the study was 202 school principals and 414 deputy principals from 202 schools where Syrian students were studying in Artuklu, during 2023-2024 academic year. The working group has selected 8 schools, with 2 each from preschool, primary, middle, and high school having the highest number of Syrians. 160 administrators participated. 32 principals and 128 deputy principals attended voluntarily. Four categories are developed: being disadvantaged (67), being a problem (44), a temporary process (26), and positive association (23). Most administrators believe; that Syrian students are disadvantaged in need of assistance and having undergone challenging experiences. Besides; it has also been concluded that Syrian students create an area of concern that may lead to some personal or societal difficulties in both the short and long term.

Keywords: *Syrian Student, Metaphor, Administrator*

Theme: *Educational Management*

ÖĞRETMEN, YÖNETİCİ VE AKADEMİSYEN YALNIZLIĞI İLE İLGİLİ YAPILAN AKADEMİK ÇALIŞMALARIN İÇERİK ANALİZİ*

Hüsniye Ünal Çalışkan¹, Serkan Koşar²

Bildiri Kodu: 1060

Eğitim örgütlerinde örgütsel yalnızlık araştırmaları, hem çalışanların refahını hem de kurumların genel performansını iyileştirmek için önemlidir. Bu tür araştırmalar, yalnızlık hissinin nedenlerini ve sonuçlarını anlamaya yardımcı olur ve bu durumu hafifletmek için stratejiler geliştirilmesini sağlar. Eğitim kurumları, bu tür araştırmaların bulgularını kullanarak daha destekleyici ve işbirlikçi bir çalışma ortamı yaratabilir, böylece hem çalışan memnuniyetini hem de eğitim kalitesini artırabilir. Bu araştırmanın amacı 2012-2024 yılları arasında öğretmen, yönetici ve akademisyen yalnızlığına ilişkin yapılan akademik araştırmaların kapsamlı ve bütüncül şekilde analiz edilmesi ve bu çalışmalar arasındaki benzerlik ve farklılıkları ortaya koymaktır. Araştırmada betimsel içerik analizi yöntemlerinden kategorik çözümleme tekniği kullanılmıştır. Çalışmanın veri kaynağını WOS, ERIC, SCOPUS, TR dizin, YÖK Ulusal Tez Merkezi ve Google Akademik veri tabanlarında edinilen öğretmen, yönetici ve akademisyen yalnızlığı ile ilgili 30 (14 tez ve 16 makale) çalışma oluşturmaktadır. Yapılan araştırma sonuçlarına göre çalışmaların çoğunluğunu nicel çalışmalar oluşturmakta, çalışma sayıları yıllar içinde artış göstermekte ve 2019-2021 yılları arasında araştırma sayılarının zirveye ulaştığı görülmektedir. Çalışmalarda en çok kullanılan örneklem grubu öğretmenlerdir ve örgütsel davranış ile yalnızlık gibi konulara odaklanılmıştır. Çalışmaların çoğu çok yazarlı çalışmalardan oluşmakta, araştırma sonuçları örgütsel yalnızlık konusunun geniş bir yelpazede ele alındığını ve çeşitli eğitim düzeylerinde incelendiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel yalnızlık, Öğretmen, Yönetici, Akademisyen.

Tema: Eğitim Yönetimi

CONTENT ANALYSIS OF ACADEMIC STUDIES ON TEACHER, ADMINISTRATOR, AND ACADEMIC LONELINESS

Organizational loneliness research in educational organizations is important to improve both the well-being of employees and the overall performance of institutions. Such research helps to understand the causes and consequences of feelings of loneliness and enables the development of strategies to alleviate

¹ Öğretmen, Bağlıca Anadolu Lisesi, İngilizce Öğretmeni, sevtapunalcaliskan@gmail.com

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Eğitim Yönetimi, skosar@gazi.edu.tr

*Bu çalışma birinci yazarın yüksek lisans tez konusu ile ilgili hazırlanmıştır.

this condition. By using the findings of such research, educational institutions can create a more supportive and collaborative work environment, thereby improving both employee satisfaction and the quality of education. The aim of this study is to analyse the academic studies on teacher, administrator, and academic loneliness between 2012 and 2024 comprehensively and holistically and to reveal the similarities and differences between these studies. Categorical analysis technique, one of the descriptive content analysis methods, was used in the study. The data source of the study consists of 30 studies (14 theses and 16 articles) on teacher, administrator, and academic loneliness obtained from WOS, ERIC, SCOPUS, TR index, YÖK National Thesis Center, and Google Scholar databases. According to the results of the research, the majority of the studies are quantitative studies, the number of studies has increased over the years and the number of studies reached its peak between 2019-2021. The most commonly used sample group in the studies is teachers and the focus is on topics such as organizational behaviour and loneliness. Most of the studies consist of multi-authored studies, and the research results show that the issue of organizational loneliness is addressed in a wide range and examined at various educational levels.

Keywords: *Organizational loneliness, Teacher, Administrator, Academician.*

Theme: *Educational management.*

SOSYAL ADALET LİDERLİĞİ İLE İLGİLİ TEZLERİN SİSTEMATİK DERLEMESİ

Gülşah İmamoğlu Akman¹

Bildiri Kodu: 1088

Sosyal adalet liderliği, eğitimde eşitlik ve adaletin sağlanmasına odaklanan bir yaklaşımdır. Bu liderlik modeli, tüm öğrencilerin eşit fırsatlara sahip olmasını ve her bireyin eğitim sürecinde adil bir şekilde desteklenmesini amaçlar. Sosyal adalet liderleri, ayrımcılığı ortadan kaldırmak, çeşitliliği kucaklamak ve kapsayıcı bir öğrenme ortamı yaratmak için çalışır. Eğitimde sosyal adalet, sadece akademik başarıyı değil, aynı zamanda öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişimini de önemser. Nitel olarak tasarlanan çalışma, sosyal adalet liderliği ile ilgili yapılmış olan lisansüstü tezlerin sistematik olarak derlemesini yapmayı amaçlamaktadır. Sistematik derlemeler, benzer konularda yapılan araştırmalara ilişkin kapsamlı bilgi sunar. Eğitim bilimlerinde bu tür derlemelerin artışı, daha genel ve uygulanabilir sonuçlar elde edilmesini sağlamaktadır. Araştırmada YÖK tez arşivinde erişime açık tezler incelenecektir. Bu çerçevede sosyal adalet liderliği kavramı ile ilgili lisansüstü tezlerin yılları, düzeyleri, örneklemeleri, araştırma yöntemlerini, veri toplama araçları, birlikte çalışıldığı değişkenleri ve tezlerin yayımlandığı üniversite türleri analiz edilecek ve değerlendirilecektir. Böylece araştırma konusu üzerinde gelinen durum tespiti yapılacak ve alan yazına bu yönde katkı sağlanmaya çalışılacaktır. Araştırma devam etmekte olup, elde edilen bulgular, sonuç ve tartışma bölümü sunum sırasında aktarılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal adalet liderliği, Sistematik derleme, Betimsel içerik analizi.

Tema: Eğitim Yönetimi.

SYSTEMATIC REVIEW OF THESES ON SOCIAL JUSTICE LEADERSHIP

Social justice leadership is an approach that focuses on ensuring equality and justice in education. This leadership model aims to ensure that all students have equal opportunities and that each individual is supported fairly in the educational process. Social justice leaders work to eliminate discrimination, embrace diversity, and create an inclusive learning environment. Social justice in education cares not only about academic achievement but also about the social and emotional development of students. This qualitative study aims to conduct a systematic review of postgraduate theses on social justice

¹Öğretmen, Yüksek Lisans Öğrencisi, Süleyman Demirel Üniversitesi, gulsahakman06@gmail.com

leadership. Systematic reviews provide comprehensive information about research on similar topics. The increase of such compilations in educational sciences provides more general and applicable results. In the research, theses open to access in the CoHE thesis archive will be analysed. In this framework, the years, levels, samples, research methods, data collection tools, variables studied together and the types of universities where the theses were published will be analysed and evaluated. Thus, the current situation on the research topic will be determined and it will be tried to contribute to the literature in this direction. The research is ongoing, and the findings, conclusion, and discussion section will be presented during the presentation.

Keywords: *Social justice leadership, Systematic review, Descriptive content analysis*

Theme: *Educational administration*

EĞİTİM KURUMLARINDA ÖĞRETMENE ŞİDDET: ÖĞRETMEN ALGILARI VE DENEYİMLERİ

Gülşah İmamoğlu Akman¹

Bildiri Kodu: 1089

Bu araştırmanın amacı, öğretmen görüşleri temelinde okullarda öğretmenlere yönelik en yaygın şiddet türlerini, nedenlerini ve şiddetin eğitim ortamlarına etkilerini incelemek ve şiddet olaylarını önlemeye yönelik geliştirilecek çözüm önerilerini derinlemesine irdelemektir. Bu temel amaç çerçevesinde öğretmenlere yönelik en yaygın şiddet türlerini, şiddet olaylarının nedenlerini, şiddet olaylarının okuldaki olumsuz etkilerini ve öğretmenlerin şiddetle mücadele stratejilerini açığa çıkartacak sorular sorulacaktır. Araştırmanın çalışma grubunu, devlet okullarında görev yapan 10 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma için yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanacaktır. Katılımcılardan, öğretmenlere yönelik şiddet olayları, bu olayların nedenleri ve bu olayların öğretmenler ve öğrenciler üzerindeki etkileri ile ilgili çözüm önerileri hakkında ayrıntılı görüşler elde edilecektir. Elde edilen verilerin analizi betimsel analiz yöntemi ile yapılacaktır. Bu yöntemle, öğretmenlerin görüşleri detaylı bir şekilde incelenip, kategorilere ayrılarak yorumlanacaktır. Araştırma devam etmekte olup, elde edilen bulgular, sonuç ve tartışma bölümü sunum sırasında kapsamlı bir şekilde aktarılacaktır. Bu süreçte, öğretmenlerin deneyimleri, gözlemleri ve önerileri üzerine odaklanılarak geniş kapsamlı bir değerlendirme yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Okulda öğretmene şiddet, Öğretmenlerin şiddete yönelik çözüm önerileri.

Tema: Eğitim Yönetimi.

VIOLENCE AGAINST TEACHERS IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS: TEACHER PERCEPTIONS AND EXPERIENCES

The aim of this research is to examine the most common types of violence against teachers in schools, their causes, and the effects of this violence on educational environments based on teachers' perspectives. Additionally, the study aims to explore in-depth the proposed solutions to prevent such incidents. Within this framework, questions will be asked to uncover the most prevalent types of violence against teachers, the reasons behind these violent incidents, their negative impacts on the school environment, and the strategies teachers use to combat violence. The study group consists of 10

¹Yüksek Lisans Öğrencisi, Süleyman Demirel Üniversitesi, gulsahakman06@gmail.com

teachers working in public schools. A semi-structured interview form will be applied for the research. Participants will be asked detailed questions about incidents of violence against teachers, the causes of these incidents, their effects on both teachers and students and possible solutions to prevent such violence. The data obtained will be analyzed using descriptive analysis methods. With this method, teachers' views will be examined in detail, categorized, and interpreted. The research is ongoing, and the findings, along with the conclusions and discussion, will be presented comprehensively during the presentation. Throughout this process, a broad evaluation focusing on teachers' experiences, observations, and suggestions will be conducted.

Keywords: *Violence against teachers at school, Teachers' suggestions for solutions to violence.*

Theme: *Educational administration.*

EĞİTİM YÖNETİMİNDE ÖRGÜTSEL PSİKOLOJİNİN İŞ PERFORMANSI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Kürşad Kültür¹ Betül Pehlivanlı², Neslihan Kültür³, Melek Berna Özdemir⁴, Serkan Akpınar⁵, Muhammet Yılmaz⁶

Bildiri Kodu: 1110

Örgütsel psikolojinin eğitim yönetiminde performans üzerindeki etkisini inceleyen araştırmalar, genellikle eğitim kurumlarının kültürünü, liderlik stillerini ve psikolojik sermaye gibi çeşitli boyutlarını öğretmen, öğrenci ve örgüt performansı üzerindeki bağlamlarıyla birlikte analiz etmektedir. Eğitim kurumlarının kültürü, öğrencilerin psikolojik iyi olma hallerini ve eğitim performanslarını doğrudan etkilemektedir. Çeşitli kültürel fenomenler, öğrencilerin özsaygı, motivasyon ve akademik başarılarını şekillendirebilmektedir. Örgütsel kültürün dinamik ve nitelikleri, öğretmenlerin performansını da etkilemektedir. Bu bağlamda, kültürel nitelikler ve iklim çalışan performansını olumlu/olumsuz yönlerden de etkilemektedir. Psikolojik sermaye (PsyCap), liderlik ve algılanan örgütsel destekle, eğitim sektöründe iş performansı arasında ilişkiler araştırma trendleri arasına girmektedir. Yüksek PsyCap, öğretmenlerin/çalışanların performansını doğrudan ve dolaylı olarak artırmaktadır. Öğretmenlerin psikolojik sermayesi ve örgütsel bağlılıkları, performanslarını pozitif yönde etkilerken özellikle psikolojik sermaye, öğretmenlerin performansı üzerinde etkili olmaktadır. Öğretmenlerin örgütsel bağlılığı ise doğrudan öğrencilerin eğitim performansını geliştirmeye ve eğitim sistemlerinin daha verimli olmasına/rekabet etmesine dolaylı yönlerden katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda, araştırma, doğrudan lider/öğretmen/öğrenci performanslarına odaklanarak; sistemin rekabet gücünü artıracak politika/strateji/taktikleri analiz edecektir. Araştırmada konuyla ilgili son 5 yılın güncel yayınları ile temel kuramlar dâhil literatürde 500 yerli/yabancı makale başlıklarında yer alan anahtar kelimeler analiz edilmiş ve sorunlar/trendler/ gelecek projeksiyonları ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Eğitim, Örgüt, Psikoloji.*

Tema: *Eğitim Yönetimi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık.*

¹ Doktora Öğrencisi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bölümü, kursadkultur@gmail.com

² Öğretmen, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Eğitim Yönetimi Master Öğrencisi, betulp80@gmail.com

³ Doktora Öğrencisi, Öğretim elemanı, İbni Haldun Üniversitesi, neslihankultur@gmail.com

⁴ Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, angellverse@gmail.com

⁵ Kırıkkale İl MEM Yrd., Millî Eğitim Bakanlığı, serkanakpinar@gmail.com

⁶ Kırıkkale İl MEM Şube Müdürü., Millî Eğitim Bakanlığı, muhammetyilmaz78@gmail.com

THE EFFECTS OF ORGANIZATIONAL PSYCHOLOGY ON JOB PERFORMANCE IN EDUCATIONAL MANAGEMENT

Studies examining the impact of organizational psychology on performance in educational management generally analyze the culture of educational institutions, leadership styles, and various dimensions such as psychological capital, together with their context on teacher, student, and organizational performance. The culture of educational institutions directly affects students' psychological well-being and educational performance. Various cultural phenomena can shape students' self-esteem, motivation, and academic success. The dynamics and qualities of organizational culture also affect the performance of teachers. In this context, cultural qualities and climate also affect employee performance in positive/negative ways. Relationships between psychological capital (PsyCap), leadership and perceived organizational support, and job performance in the education sector are among the research trends. High PsyCap directly and indirectly increases the performance of teachers/employees. While teachers' psychological capital and organizational commitment positively affect their performance, psychological capital is especially effective on teachers' performance. Teachers' organizational commitment directly contributes to improving the educational performance of students and indirectly contributes to the more efficient/competitive education systems. In this context, the research focuses directly on leader/teacher/student performances; and will analyze the policies/strategies/tactics that will increase the competitiveness of the system. In the research, keywords in 500 domestic/foreign article titles in the literature, including current publications of the last 5 years and basic theories on the subject, were analyzed and problems/trends/future projections were tried to be revealed.

Keywords: *Education, Organization, Psychology.*

Theme: *Educational Management, Guidance and Psychological Counselling*

EĞİTİMDE İNOVASYON VE YAPAY ZEKÂ TASARIMLARI

Kürşad Kültür¹

Bildiri Kodu: 1111

İnovasyon günümüzde eğitim ve ekonomi bağlamında rekabette kişi, kurum ve topluluklara hızlı büyüme ve uyarlanma bağlamlarında çok yönlü rekabet avantajı sağlamaktadır. Yapay Zekâ ile ilgili çalışmalar, 1750'li yıllardaki olasılık hesaplarını gündeme getiren Thomas Bayes'e kadar geriye götürülebilir. Veri biliminde, Bayes teoremi, olasılık ve istatistik bilimine ilk katkı olarak düşünüldüğünde; veriden akıl çıkarma ve projeksiyon edinme bağlamında günümüzde 2022 Open AI ChatGPT türevleri ücretli/ücretsiz versiyonlarla dünyanın hizmetine sunulmuştur. Yapay zekâ kullanımı konusunda literatürde öncelikle mahremiyet, fikri haklar, etik ve siber güvenlik gibi konular da endişeler ve politika ihtiyaçları göze çarpmaktadır. Ancak yapay zekanın yönetim ve eğitim süreçlerine etkili entegrasyonu ile kişisel, katılımcı, analitik ve nesnel yönlerden katkıları sayesinde eğitimde performans ve verimlilik de artabilmektedir. Endüstri 4.0'dan 5.0'a geçiş anahtarı olarak görülmesi gereken yapay zekâ, bağlantı ve cihazların yanı sıra öğrenme ortamları ve diğer beşerî ve fiziki kaynakların da uyarlanması ile eğitimde niteliklerin, rekabet ve iş birliklerinin gücünü artırabilir. Ayrıca yapay zekâ inovasyonları ile analitik, eleştirel, yenilikçi ve işbirlikçi tasarımlar çığır açıcı bir potansiyele de sahip olabilir. Araştırmada amaç, Yapay Zekâ ve İnovasyon bağlamlarında yenilikçi yönetim ve eğitim yaklaşımlarını ele almak olarak belirlenmiştir. Konu ile ilgili literatürde en çok atıf alan yerli/yabancı 500 makale başlığındaki anahtar kelimeler analiz edilerek sorunlar/trendler ve gelecek projeksiyonları ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, İnovasyon, Yapay Zekâ.

Tema: Eğitim Yönetimi.

EDUCATION INNOVATION AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE DESIGNS

Today, innovation provides multifaceted competitive advantage to individuals, institutions, and communities in the context of rapid growth and adaptation in the context of education and the economy. Studies on Artificial Intelligence can be traced back to Thomas Bayes, who brought probability calculations to the agenda in the 1750s. In data science, Bayes' theorem is considered as the first contribution to the science of probability and statistics; In the context of extracting intelligence from data and obtaining projections, 2022 Open AI ChatGPT derivatives are now available to the world with paid/free versions. In the literature on the use of artificial intelligence, concerns, and policy needs stand

¹PhD - c, Marmara Üniversitesi, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bölümü, kursadkultur@gmail.com

out primarily on issues such as privacy, intellectual property rights, ethics, and cyber security. However, with the effective integration of artificial intelligence into management and education processes, performance and efficiency in education can also increase thanks to its personal, participatory, analytical, and objective contributions. Education can also increase the power of qualifications, competition, and collaboration by adapting learning environments and other human and physical resources, as well as artificial intelligence, connectivity, and devices, which should be seen as the key to transition from Industry 4.0 to 5.0. Additionally, artificial intelligence innovations and analytical, critical, innovative, and collaborative designs may have groundbreaking potential. The aim of the research was determined as addressing innovative management and education approaches in the context of Artificial Intelligence and Innovation. By analyzing the keywords in the 500 most cited domestic/foreign article titles in the literature on the subject, problems/trends and future projections were tried to be revealed.

Keywords: *Education, Innovation, Artificial Intelligence.*

Theme: *Education Management*

21. YÜZYILDA ÖĞRENCİ DEĞİŞİMİNDE YAŞANAN GÜÇLÜKLERDEN TÜRKİYE İÇİN ÇIKARIMLAR

Adem Nefayaz¹, Melek Yavuzylmaz²

Bildiri Kodu: 1112

Bu çalışmanın amacı 21. yüzyılda öğrenci değişiminde yaşanan güçlükleri tartışmak, durumun sebeplerini belirlemek ve çözüm önerileri getirmektir. 21. yüzyılda hız kazanan yeni küreselleşme dalgası, ekonomik değişim/dönüşümler, politik süreçlerde egemen olan neo-liberal ilkeler, bilimsel alanda yaşanan paradigmatik dönüşümler üniversitelerin temellendiği geleneksel yapıları/yöntemleri sarsmakta, üniversiteler için yeni tehditleri ya da fırsatları beraberinde getirmektedir. Uluslararası öğrenciler, artık yükseköğretim sistemleri ve kurumlarının uluslararasılaşma boyutlarının en önemli göstergelerinden birisini oluşturmaktadır. Çalışma öncelikle problem durumu için kaynak teşkil eden bilgi temelleri ile ilişkilendirilmeye çalışılmış, sonrasında çalışmanın amacı doğrultusunda ilgili kuramsal ve deneysel çalışmalar kullanılarak epistemik altyapı hazırlanmaya çalışılmıştır. Buradan hareketle küreselleşmenin doğal bir sonucu olan uluslararasılaşma bağlamında öğrenci hareketleri tartışılarak yükseköğretimin ilgili konudaki durumunun betimlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma ilgili alanda yayınlanan araştırmalar kullanılarak alanyazın taraması şeklinde gerçekleştirilmiştir. Sunulan tartışmanın; genelde öğrenci değişiminin sebep-sonuçlarıyla anlaşılmasını özelde ise geliştirilen politikalar ışığında atılabilecek adımların neler olabileceğini anlaşılır kılmayı beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası öğrenci, Öğrenci değişimi, Uluslararasılaşma.

Tema: Eğitim Yönetimi, Yükseköğretim.

IMPLICATIONS FOR TURKEY FROM THE DIFFICULTIES IN STUDENT EXCHANGE IN THE 21ST CENTURY

The aim of this study is to discuss the difficulties experienced in student exchange in the 21st century, to determine the reasons for the situation, and to suggest solutions. The new wave of globalization, economic changes/transformations, neo-liberal principles dominant in political processes, and paradigmatic transformations in the scientific field that accelerated in the 21st century shake the traditional structures/methods on which universities are based and bring with them new threats or opportunities for universities. International students now constitute one of the most important

¹ Öğretmen (Doktora Öğrencisi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Yönetimi, adem.nefayaz@gazi.edu.tr

² Öğretmen (Yüksek Lisans Mezunlu), Gazi Üniversitesi, Fen Bilgisi Eğitimi, mellek.ince@gmail.com

indicators of the internationalization dimensions of higher education systems and institutions. First of all, the study tried to associate it with the knowledge bases that constitute the source for the problem situation, and then the epistemic infrastructure was tried to be prepared by using relevant theoretical and experimental studies in line with the purpose of the study. From this point of view, it is aimed to describe the situation of higher education on the relevant subject by discussing student movements in the context of internationalization, which is a natural result of globalization. The study was carried out as a literature review using research published in the relevant field. The discussion presented is expected to make it easier to understand the causes and consequences of student exchange in general, and in particular, what steps can be taken in the light of the policies developed.

Keywords: *International student, Student exchange, Internationalization*

Theme: *Educational Administration, Higher Education*

COVID-19 SÜRECİNDE EĞİTİMDE DERİNLEŞEN EŞİTSİZLİKLER

Adem Nefayaz¹, Sabri Çelik²

Bildiri Kodu: 1113

Bu araştırmanın amacı Covid-19 sürecini eğitimdeki eşitsizlikler özelinde tartışmaktır. Araştırma; yaşanan bu olağanüstü süreçte eğitsel eşitsizlikleri tartışmak, durumun sebeplerini belirlemeye çalışmak ve çözüm önerileri getirmek üzerine temellenmektedir. Öncelikle problem durumu için kaynak teşkil eden bilgi temelleri ile ilişkilendirilmeye çalışılmış, sonrasında çalışmanın amacı doğrultusunda ilgili kuramsal ve deneysel çalışmalar kullanılarak epistemik altyapı hazırlanmaya çalışılmıştır. Buradan hareketle eşitsizlik bağlamında eğitim öğretim faaliyetleri tartışılarak Covid-19 salgın sürecinin ilgili konudaki durumunun betimlenmesi yapılmaya çalışılmıştır. Çalışma, uluslararası kuruluşlar tarafından salgın sırasında yayınlanan çalışmalar ile salgın döneminde eğitim ve eşitsizlik konusuna değinen araştırmalar kullanılarak alanyazın taraması şeklinde gerçekleştirilmiştir. Ayrıca ilgili yerlerde uluslararası ve ulusal verilerle çalışmaya katkı sağlanmıştır. Sunulan tartışmanın; eğitimde eşitsizliğin sebep-sonuçlarıyla anlaşılmasını, olası çözüm öneriyle geliştirilen politikalar ışığında atılabilecek adımların neler olabileceğini anlaşılır kılması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19 salgını, Eğitim-öğretim, Eğitimde eşitsizlik.

Tema: Eğitim Yönetimi.

DEEPENING INEQUALITIES IN EDUCATION DURING COVID-19

The purpose of this research is to discuss the COVID-19 epidemic process in terms of inequalities in education. Research is based on discussing educational inequalities in this extraordinary process, trying to determine the causes of the situation, and suggesting solutions. First of all, it was tried to be associated with the knowledge bases that constitute a source for the problem situation, and then an epistemic infrastructure was tried to be prepared by using the relevant theoretical and experimental studies in line with the purpose of the study. From this point of view, it has been tried to describe the situation of the COVID-19 epidemic process on the relevant subject by discussing education and training activities in the context of inequality. The study was carried out as a literature review using studies published by international organizations after the epidemic and research on education and inequality during the epidemic period. In addition, contributions were made to the study with international and national data

¹ Öğretmen (Doktora Öğrencisi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Yönetimi, adem.nefayaz@gazi.edu.tr

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Eğitim Yönetimi, sabric@gazi.edu.tr

in relevant places. The discussion presented; It is expected that inequality in education will be understood with its cause-effects, and the steps that can be taken in the light of policies developed with possible solutions are expected to make it understandable.

Keywords: *Covid-19 epidemic, Education, Inequality in education*

Theme: *Educational Administration*

OKUL MÜDÜRLERİNİN PSİKOLOJİK SÖZLEŞME İHLALİNE YÖNELİK İÇSEL VE DIŞSAL FAKTÖRLERE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Elif Yılmaz¹

Bildiri Kodu: 1122

Örgütlerin başarılı bir şekilde hedeflerine ulaşabilmelerini ve çalışanların memnuniyet ve örgütsel bağlılık düzeylerini etkileyen en önemli etkenlerden biri de işgörenlerin sağlıklı bir şekilde psikolojik sözleşmeyi gerçekleştirebilmesi unsurudur. Psikolojik sözleşmenin temelinde yer alan karşılıklılık durumu; içinde bulunulan şartlara ve kişilerin karakteristik özelliklerine göre değişiklik gösterebilmektedir. Psikolojik sözleşmenin ihlali durumlarında çalışanların, örgüt içi ve dışı faaliyetlerde olumsuz durumlarla karşılaşabileceği, düşük performans sergileyebileceği ve motivasyon kaybı yaşayabileceği düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı; okul müdürlerinin gözlem ve deneyimlerinden yararlanarak psikolojik sözleşme ihlali durumlarının hangi içsel ve dışsal faktörler çerçevesinde meydana geldiğini ortaya çıkarmak, bu duruma olan farkındalığı artırmaktır. Bu bağlamda Ankara Yenimahalle bölgesinde farklı kademelerde görev yapmakta olan 8 okul müdürü ile görüşme yapılması, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan olgubilim deseninin kullanılması, verilerin yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanması ve katılımcıların yanıtlarının içerik analizi ile değerlendirilmesi planlanmaktadır. Bu çalışmadan elde edilen veriler doğrultusunda psikolojik sözleşmenin ihlali durumunda ortaya çıkabilecek olumsuz durumların önlenmesine ışık tutacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik sözleşme, Okul müdürü, Örgütsel bağlılık.

Tema: Eğitim Yönetimi.

EXAMINATION OF SCHOOL PRINCIPALS' PERSPECTIVES ON INTERNAL AND EXTERNAL FACTORS RELATED TO PSYCHOLOGICAL CONTRACT VIOLATION

One of the most crucial factors influencing organizations' successful attainment of their goals and employees' satisfaction and organizational commitment levels is the ability of employees to fulfill the psychological contract in a healthy manner. The reciprocity situation at the core of the psychological contract can vary depending on the conditions and characteristics of individuals. In cases of psychological contract violation, it is believed that employees may encounter negative situations in both

¹ Elif Yılmaz, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Yönetimi Bilim Dalı, 24810408013@gazi.edu.tr

internal and external organizational activities, exhibit low performance, and experience a loss of motivation. The aim of this study is to reveal the internal and external factors within which instances of psychological contract violation occur, utilizing the observations and experiences of school principals, and to increase awareness of this issue. In this context, it is planned to conduct interviews with 8 school principals serving at different levels in the Ankara Yenimahalle region, using the phenomenological design, one of the qualitative research methods, collecting data with a semi-structured interview form, and evaluating the participants' responses through content analysis. It is believed that the data obtained from this study will shed light on preventing the negative consequences that may arise in cases of psychological contract violation.

Keywords: *Psychological contract, School principal, Organizational commitment*

Theme: *Educational Management*

ÖĞRETMENLERİN ÖRGÜTSEL YABANCILAŞMA DURUMLARININ OKUL YÖNETİCİSİNİN DAĞITIMCI LİDERLİK DAVRANIŞLARINA GÖRE İNCELENMESİNDE KOLEKTİF ÖĞRETMEN YETERLİĞİNİN ARACI ROLÜ

Ezgi Şerefoğlu Kaya¹, Fatih Şahin²

Bildiri Kodu: 1137

Bu araştırmanın amacı öğretmenlerin örgütsel yabancılaşma durumlarının okul yöneticisinin dağıtımci liderlik davranışlarına göre incelenmesinde kolektif öğretmen yeterliğinin aracı rolünün saptanmasıdır. Bu araştırmanın deseni, nicel araştırma modellerinden yapısal eşitlik modeli olarak belirlenmiştir. Araştırmanın örnekleme, çok aşamalı örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Örneklem belirlemenin birinci aşamasında tabakalı örnekleme yöntemi; ikinci aşamasında basit rastgele örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “anket” yöntemi tercih edilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak Örgütsel Yabancılaşma Ölçeği, Dağıtımci Liderlik Envanteri ve Kolektif Öğretmen Yeterliği Ölçeği kullanılmıştır. Anket formları Ankara’nın Çankaya, Yenimahalle ve Keçiören ilçelerindeki resmi ilköğretim ve ortaokullarında görev yapan öğretmenlere dağıtılmıştır. Veri toplama aşamasında 436 öğretmene ulaşılmıştır. Toplanan verilerin analizinde SPSS 26.00 ve R programı kullanılmıştır. Kolmogorov Smirnov testi sonucunda verilerin normal dağılım gösterdiği görülmektedir. Bu sebeple verilerin analizinde betimleyici istatistikler, korelasyon analizi ve yapısal eşitlik modeli yöntemleri kullanılmıştır. Analizler sonucunda kolektif öğretmen yeterliğinin, öğretmenlerin okul yöneticilerinin dağıtımci liderlik davranışlarına yönelik algısı ve örgütsel yabancılaşma arasındaki ilişkide aracı bir rol oynadığı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel yabancılaşma, Kolektif öğretmen yeterliği, Dağıtımci liderlik, Öğretmen, Okul yöneticisi.

Tema: Eğitim Yönetimi.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Yönetimi, ezgi.kaya1@gazi.edu.tr

² Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, sahinfatih@gazi.edu.tr

THE MEDIATING ROLE OF COLLECTIVE TEACHER EFFICACY IN THE INVESTIGATION OF TEACHERS' ORGANIZATIONAL ALIENATION ACCORDING TO SCHOOL ADMINISTRATOR'S DISTRIBUTED LEADERSHIP BEHAVIORS

The goal of this research is to examine the mediating impact of collective teacher efficacy in evaluating teachers' alienation from work in relation to school administrators' distributed leadership behaviours. The study design was selected to be structural equation modeling, which is a quantitative research method. The study's sample was determined using a multi-stage sampling procedure. The first stage employed stratified sampling, while the second stage utilized basic random sampling. The study utilized the "questionnaire" method as the primary tool for data gathering. The data-gathering instruments utilized were the Organizational Alienation Scale, Distributed Leadership Inventory, and Collective Teacher Efficacy Scale. Questionnaires were provided to educators employed in public elementary and high schools located in the Çankaya, Yenimahalle, and Keçiören districts of Ankara. 436 teachers were contacted during the data collection phase. The acquired data was analysed using SPSS 26.00 and the R software. Upon conducting the Kolmogorov-Smirnov test, it is evident that the data exhibits a normal distribution. To examine the data, descriptive statistics, correlation analysis, and structural equation modeling approaches were employed. The findings revealed that collective teacher efficacy acted as a mediator in the connection between teachers' assessments of school administrators' distributed leadership behaviours and organizational alienation.

Keywords: *Organizational alienation, Distributed leadership, Collective teacher efficacy, Teacher, School administrators.*

Theme: *Educational administration.*

FEN BİLGİSİ EĞİTİMİ, BİYOLOJİ EĞİTİMİ

YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN FEN BİLGİSİ ÖĞRENİMİNDE AKRAN ÖĞRETİCİLİĞİ MODELİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Ayşenur Tuncay¹, Oktay Baykara²

Bildiri Kodu: 1036

Ülkemiz 2010 yılında başlayan Suriye iç savaşı ile yoğun göçe maruz kalmıştır. Bu süreçte eğitim-öğretim çağında çok sayıda yabancı uyruklu çocuk da eğitim sistemimize dâhil olmuştur. Birçok derste olduğu gibi, fen bilimleri dersinde konuları anlamada zorlanan bu öğrencilerin ve onlara öğretmede sorunlar yaşayan fen bilimleri öğretmenlerinin başvurabileceği uygun yöntemler bulma sorunu oluşmuştur. Yabancı uyruklu öğrencilerin akranlarından bulundukları ülkenin dilini öğrenmede çok zorlanmadıkları bilinmektedir. Bu durum “fen bilimlerini de birbirlerinden daha kolay öğrenebilirler mi” sorusunu akla getirmiştir. Bu çalışmada, yabancı uyruklu öğrencilere fen öğretiminde akran öğrenimi modelinin etkinliği araştırılmıştır. Araştırma, Elâzığ Arif Nihat Asya ortaokulunda öğrenim gören 7. sınıf öğrencilerinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri, güneş sistemi ve ötesi ünitesinin, çalışma grubunda öğretim programının yanı sıra akran öğretimi modeliyle de işlenerek elde edilmiştir. Bahsedilen ünite ile ilgili KR-20= 0,81 olan, yani geçerli ve güvenilir olduğu görülen bir başarı testi ilk test, son test ve hatırlatma testi olarak uygulanmıştır. Sonuçlar SPSS programında bağımlı örneklem t-test analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Verilerin son derece tutarlı olduğu, sonuçların ise anlamlı olduğu görülmüştür. Yaptığımız çalışmanın yani yabancı uyruklu öğrenciler ile akran öğrenimi modeli çalışılmasının konunun yeterince anlaşılmasında ve uzun vadede hatırlanmasında pozitif yönde etki ettiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yabancı uyruklu öğrenciler, Fen bilimleri öğretimi, Akran öğreticiliği/öğrenimi.

Tema: Fen Bilgisi Eğitimi.

INVESTIGATION OF THE EFFECT OF THE PEER TUTORING MODEL ON SCIENCE LEARNING OF FOREIGN STUDENTS

Our country was exposed to intense immigration with the Syrian civil war that started in 2010. In this process, many foreign children at the academic age were included in our education system. As in many

¹Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, a.nurkaplan@gmail.com

² Prof. Dr. Fırat Üniversitesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, obaykara@firat.edu.tr

courses, there is a problem of finding appropriate methods that these students who have difficulty in understanding the subjects in science lessons and science teachers who have problems in teaching them can apply. It is known that foreign students do not have much difficulty in learning the language of the country they live in from their peers. This situation brought to mind the question, "Can they learn science more easily from each other?" In this study, the effectiveness of the peer learning model in teaching science to foreign students was investigated. The research was carried out with the participation of 7th-grade students studying at Elazığ Arif Nihat Asya secondary school. The data of the research were obtained by processing the solar system and beyond with the peer-teaching model in addition to the curriculum in the experimental group. An achievement test related to the mentioned unit with KR-20 = 0.81, that is, seen to be valid and reliable, was applied as the first test, post-test, and reminder test. The results were analysed using the dependent sample t-test analysis method in the SPSS program. It was observed that the data were extremely consistent and the results were meaningful. It has been observed that our study, that is, studying the peer-learning model with foreign students, had a positive effect on the adequate understanding of the subject and its long-term retention.

Keywords: *Immigration students, Science education, Peer tutoring teaching.*

Theme: *Science Education.*

UZAKTAN EĞİTİM HAKKINDA ÖĞRETMENLERİN VE ÖĞRENCİLERİN GÖRÜŞLERİ

Fadime Temelli¹, Oktay Baykara²

Bildiri Kodu: 1050

Toplumun ve bireylerin ihtiyaçları, yaşadığı döneme özgü değişiklik göstermektedir. Bu değişiklikler eğitim politikasını da etkilemektedir. Örneğin, 2019'da ortaya çıkan Covid-19 salgını, geleneksel eğitim sistemlerine aksamasına neden oldu. Fakat eğitim kesintisiz bir süreç olduğundan uzaktan eğitim ile eğitim öğretim faaliyetlerini sürdürmek bir zorunluluk haline geldi. Bu çalışma da öğretmenlerin ve öğrencilerin uzaktan eğitim ile ilgili görüşlerini belirlemek için öğretmenlere 36 sorudan oluşan ve öğrencilere ise 37 sorudan oluşan 5'li likert tipi ölçekler kullanılmıştır. Ayrıca, seçkisiz seçilen 32 öğrenciye 9 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme soruları yöneltilmiştir. Ölçekler, 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Malatya iline bağlı merkez, ilçe ve köylerde bulunan taşımali-taşımasız, devlet ve özel okullarda öğrenim gören 385 öğrenci ve 65 öğretmene uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlarda, öğretmenlerin konum, çalışma süresi ve branşı gibi demografik değişkenlerle ilgili anlamlı bir farklılık görülmezken cinsiyete bağlı değişkende anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. Öğrencilerin ise cinsiyet, sınıf, okul türü, taşımali-taşımasız olması ve konum gibi değişkenler anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Öğrencilere gerçekleştirilen görüşmelerde ise, öğrenciler uzaktan eğitimin rahatlığı, tekrar izleme imkânı sağladığı ama örgün eğitim kadar kalıcı olmadığını vurgulamışlardır. Bununla birlikte, internet sıkıntıları, iletişimin azaldığını ve sağlığı olumsuz etkilediğini de ifade etmişlerdir. Elde edilen sonuçlara göre, ders verilen platformların geliştirilmesi, uzaktan eğitimle verilecek derslere uygun müfredat düzenlenmesi gibi çalışmalar yapılabilir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Örgün Eğitim, Uzaktan Eğitim.

Tema: Fen Bilgisi Eğitimi.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Fırat Üniversitesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, fadimetemelli44@gmail.com

² Prof. Dr., Fırat Üniversitesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, obaykara@firat.edu.tr

OPINIONS OF TEACHERS AND STUDENTS ABOUT DISTANCE EDUCATION

The needs of society and individuals vary depending on the period in which they live. These changes also affect education policy. For example, the COVID-19 epidemic that emerged in 2019 caused disruption to traditional education systems. However, since education is an uninterrupted process, it has become a necessity to continue education and training activities with distance education. In this study, a 5-point Likert-type scales consisting of 36 questions for teachers and 37 questions for students were used to determine the opinions of teachers and students about distance education. In addition, semi-structured interview questions consisting of 9 questions were asked to 32 randomly selected students. The scales were applied to 385 students and 65 teachers studying in public and private schools, with or without transportation, in the center, district, and villages of Malatya in the 2022-2023 academic year. In the results obtained, while there was no significant difference in demographic variables such as teachers' location, working time, and branch, a significant difference was observed in the gender-related variable. There was no significant difference in variables such as students' gender, grade, school type, transportation or non-transportation and location. In the interviews conducted with the students, they emphasized that distance education provides convenience and the opportunity to watch again, but it is not as permanent as formal education. They also stated that the internet problems, decreased communication and negatively affected health. According to the results obtained, studies such as developing the platforms where lessons are given and arranging a curriculum suitable for the courses to be given through distance education can be carried out.

Keywords: *Education, Formal Education, Distance Education.*

Theme: *Science Education.*

FEN BİLİMLERİ ÖĞRETMENLERİNİN BİLİME YÖNELİK TUTUMLARININ FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Mustafa Yekta Ebil¹, Elvan İnce Aka²

Bildiri Kodu: 1079

Fen bilimleri öğretmenlerinin bilime yönelik tutumu, eğitim sisteminin temel taşlarından biridir. Bu araştırmanın temel amacı, Ankara ilinde görev yapan fen bilimleri öğretmenlerinin bilime yönelik tutumlarını farklı değişkenler (cinsiyet, kıdem yılı, ÖABT Fen Bilimleri alan sınavı puanı, öğrenim durumu, bilimsel etkinliklere katılma, bilimsel yayın okuma, bilim haberlerini takip etme) açısından incelemektir. Ayrıca öğretmenlerin alan sınavından aldıkları puanlar ile bilime yönelik tutumları arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli esas alınmıştır. Çalışma grubunu, Ankara ilinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda görev yapan 450 Fen Bilimleri öğretmenleri oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak, Fen Bilimleri öğretmenlerinin bilime yönelik tutumlarını farklı değişkenler açısından belirlemek amacıyla Demirbaş ve Yağbasan (2006) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Moore ve Foy (1997) tarafından geliştirilen "Bilimsel Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmada cinsiyet, kıdem yılı, ÖABT Fen Bilimleri alan sınavı puanı, öğrenim durumu, bilimsel etkinliklere katılma, bilimsel yayın okuma, bilim haberlerini takip etme durumları demografik bilgi formu ile elde edilmiştir. Veriler SPSS 27.0 istatistik programı ile analiz edilecektir. Verilerin analizinde Kolmogorov-Smirnov testi sonuçlarına göre, parametrik testler (Bağımsız T testi ve Tek yönlü ANOVA) veya non-parametrik testler (Mann Whitney U, Kruskal Wallis H) analizleri uygulanacaktır. Değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi için Pearson Korelasyon analizi yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bilimsel tutum, Fen Bilimleri öğretmeni, ÖABT puanı.

Tema: Fen Bilgisi Eğitimi.

INVESTIGATION OF SCIENCE TEACHERS' ATTITUDES TOWARDS SCIENCE IN TERMS OF DIFFERENT VARIABLES

Science teachers' attitude towards science is one of the cornerstones of the education system. The main purpose of this research is to examine the attitudes of science teachers working in Ankara towards science in terms of different variables (gender, years of seniority, ÖABT Science field exam score,

¹ Yüksek Lisans öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilgisi Eğitimi, m.yektaebil@gmail.com

² Doç.Dr., Gazi Üniversitesi, Fen Bilgisi Eğitimi, elvanince@gazi.edu.tr

educational status, participating in scientific activities, reading scientific publications, following science news). In addition, it is aimed to determine the relationship between the scores teachers received from the field exam and their attitudes toward science. The research was based on the relational survey model. The study group consists of 450 science teachers working in schools affiliated with the Ministry of National Education in Ankara. As a data collection tool, the "Scientific Attitude Scale" developed by Moore and Foy (1997), adapted to Turkish by Demirbaş and Yağbasan (2006), was used to determine the attitudes of science teachers towards science in terms of different variables. In the research, gender, years of seniority, ÖABT Science field exam score, educational status, participation in scientific activities, reading scientific publications, and following science news were obtained through a demographic information form. The data will be analyzed with the SPSS 27.0 statistical program. In the analysis of the data, parametric tests (Independent T-test and One-way ANOVA) or non-parametric tests (Mann Whitney U, Kruskal Wallis H) analyzes will be applied according to the Kolmogorov-Smirnov test results. Pearson Correlation analysis will be performed to examine the relationship between variables.

Keywords: *Scientific attitude, Science teacher, ÖABT score.*

Theme: *Science Education.*

ETKİNLİK TEMELLİ ÖĞRENME SÜRECİNİN ÖĞRENCİLERİN EVRENSEL AHLAKİ DEĞERLERİNE ETKİSİ

Pakize Kübra Koç¹, Ezgi Güven Yıldırım²

Bildiri Kodu: 1098

Araştırmanın amacı 2018 Fen Bilimleri Öğretim Programı'nda bulunan ve kazanımlara örtük bir şekilde dahil edilmiş kök değerlere yönelik yürütülen etkinlik temelli öğrenme sürecinin öğrencilerin evrensel ahlaki değerlerine etkisini incelemektir. Çalışmada araştırma modellerinden nicel araştırma modeli, desen olarak ise yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu 2023-2024 akademik yılı güz döneminde Tokat'ta bir ortaokulda bulunan iki tane 7. sınıf şubesindeki 55 öğrenciyle oluşturulmuştur. Veri toplama sürecinde 16 haftalık uygulama sürecine başlamadan önce hem deney hem kontrol grubuna 10-13 Yaş Evrensel Ahlaki Değerler Ölçeği ön test olarak uygulanmıştır. Süreçte deney grubuna kök değerlerin öğretiminde araştırmacı tarafından hazırlanan fen bilimleri öğretim programı kazanımlarına uygun özgün etkinlikler kullanılmıştır. Kontrol grubunda ise öğretim programında yer alan değerler eğitimiye uygun olarak öğrenme süreci iletmiştir. Uygulama bitiminde aynı ölçek her iki gruba da son test olarak uygulanmıştır. Verilerin analizinde ölçeğe verilen cevaplardan edinilen nicel verilerin normallik testlerine başvurulmuştur. Öğrenci gruplarının ön test puanlarına bağımsız gruplar t testi uygulanmış ve ön test puanları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Uygulamadan sonra sonuç olarak; deney ve kontrol grubu öğrencilerinin son test puan ortalamaları arasında deney grubu lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Çalışmanın farklı betimsel özelliklere sahip katılımcılarla tekrarlanması önerilebilir. Çalışma farklı ders branşlarına veya sınıf seviyelerine uyarlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Fen eğitimi, Değer eğitimi, Etkinlik temelli öğrenme.

Tema: Fen Bilgisi Eğitimi.

THE EFFECT OF ACTIVITY-BASED LEARNING PROCESS ON STUDENTS' UNIVERSAL MORAL VALUES

The aim of the research is to examine the effect of the activity-based learning process, which is included values found in the 2018 Science Curriculum on the students' universal moral values. Quantitative

¹ Araştırma Görevlisi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, kubrakoc0601@gmail.com

² Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, ezgiguven@gazi.edu.tr

research model and quasi-experimental design was used in research. The study group included 55 students from two 7th grade. The 10–13-Year-Old Universal Moral Values Scale was applied as a pre-test to both the experimental and control groups before starting the 16-week application process. Original activities were used for experimental group included the science curriculum outcomes. In the control group, the learning process was progressed in accordance with the values education in the curriculum. At the end of the process, the same scale was applied to both groups as a post-test. In the analysis of the data, normality tests were applied to the quantitative data obtained from the answers given to the scale. Independent groups t-test was applied, and there is no significant difference was found between the pre-test scores of groups. After the process, there is a significant difference between the post-test mean scores of the experimental and control group students in favor of the experimental group. It may be recommended to repeat the study with participants with different descriptive characteristics. The study can be adapted to different lessons or grade levels.

Keywords: *Science education, values education, activity-based learning.*

Theme: *Science Education.*

LABORATUVAR DESTEKLİ ÖĞRETİM UYGULAMALARININ BİYOLOJİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ SINIF İÇİ ETKİLİ İLETİŞİM BECERİLERİ ALGI DÜZEYLERİNE ETKİSİ¹

Pelin Tuzlak², Ali Gül³

Bildiri Kodu: 1097

Bu çalışmanın amacı biyoloji öğretmen adaylarının sınıf içi etkili iletişim becerileri algı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi ve laboratuvar destekli öğretim uygulamalarının biyoloji öğretmen adaylarının sınıf içi etkili iletişim becerileri algı düzeyleri üzerine etkisi olup olmadığının araştırılmasıdır. Biyoloji öğretmen adaylarının sınıf içi etkili iletişim becerileri algı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesinde genel tarama modeli, laboratuvar destekli öğretim uygulamalarının biyoloji öğretmen adaylarının sınıf içi etkili iletişim becerileri algı düzeyleri üzerine etkisi olup olmadığının araştırılmasında ise nicel araştırma yöntemlerinden “tek grup öntest-sontest deneysel” desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu bir devlet üniversitesinde öğrenim gören 3.sınıf biyoloji öğretmen adayları oluşturmuştur. Çalışmada araştırmacı tarafından hazırlanan “Kişisel Bilgi Formu” uygulanmıştır. Aynı zamanda “Sınıf İçi Etkili İletişim Becerileri Algı Ölçeği” ön test olarak verilmiştir. Süreç tamamlandıktan sonra aynı kişisel bilgi formu ve ölçek son test olarak uygulanmıştır. Normalliğin sağlandığı alt problemlerin analizinde parametrik testlerden bağımlı gruplar t-testine, bağımsız gruplar t-testine ve tek yönlü varyans analizine (ANOVA) başvurulmuştur. Normal dağılım göstermediği görülen verilerin analizinde parametrik olmayan Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda biyoloji öğretmen adaylarının iletişim becerileri algılarının yaşadıkları yer, aile gelir durumu, kitap okuma sıklığı ve cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark göstermediği bulunmuştur. Buna karşın öntest ve sontest puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Laboratuvar destekli öğretim, Biyoloji öğretmen adayları, Sınıf içi etkili iletişim.

Tema: Biyoloji Eğitimi.

¹ Bu çalışma Pelin Tuzlak’ın, Prof. Dr. Ali Gül danışmanlığında “Laboratuvar Destekli Öğretim Uygulamalarının Biyoloji Öğretmen Adaylarının Sınıf İçi Etkili İletişim Becerileri Algı Düzeylerine Etkisi” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

²Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Biyoloji Eğitimi Ana Bilim Dalı, tuzlakpelin883@gmail.com

³ Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Biyoloji Eğitimi Ana Bilim Dalı, aligul0211@gmail.com

THE EFFECT OF LABORATORY-SUPPORTED TEACHING PRACTICES ON THE PERCEPTION LEVELS OF CLASSROOM EFFECTIVE COMMUNICATION SKILLS OF BIOLOGY TEACHER CANDIDATES

The aim of this study is to examine the perceptions of effective classroom communication skills among biology teacher candidates regarding various variables and to investigate the impact of laboratory-supported teaching practices on these perceptions. The general survey model was used to analyze the perceptions of effective classroom communication skills among biology teacher candidates in terms of various variables. For investigating the impact of laboratory-supported teaching practices, a "one-group pretest-posttest experimental" design, one of the quantitative research methods, was employed. The study group consisted of third-year biology teacher candidates studying at a state university. The "Personal Information Form" prepared by the researcher was used. Additionally, the "Classroom Effective Communication Skills Perception Scale" was administered as a pretest. After the process, the same form and scale were given as a posttest. For sub-problems where normality was met, dependent and independent groups t-tests and one-way ANOVA were used. For data not showing normal distribution, the non-parametric Mann-Whitney U test was utilized. The study found that the perceptions of communication skills among biology teacher candidates didn't show significant differences based on variables such as residence, family income, reading frequency, and gender. However, a statistically significant difference was found between the pretest and posttest scores.

Keywords: *Laboratory-supported teaching, biology teacher candidates, effective classroom communication*

Theme: *Biology education*

İNGİLİZ DİLİ EĞİTİMİ

ÇOCUKLARDA ÖĞRENEN ÖZERKLİĞİNİ NASIL TEŞVİK EDEBİLİRİZ? İNGİLİZCE ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Cansu Kuru¹

Bildiri Kodu: 1007

Bu araştırma makalesi, İngilizceyi yabancı dil olarak öğrenen 6-12 yaş arası genç öğrencilerde öğrenen özerkliği teşvik etmenin yollarını incelemek amacıyla kaleme alınmıştır. Araştırma nicel yöntem ile yapılmış olup, veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Anketin örnekleme, Türkiye'deki devlet okulları veya özel okullarda ilköğretim seviyesinde çalışan 10 adet İngilizce öğretmenidir. Bu çalışma grubu Google Formlar ile hazırlanan, 1-7 Haziran 2023 tarihleri arasında uygulanan dokuz maddelik bir ankete katılmıştır. Bu ankette katılımcı öğretmenlerin, İngilizceyi yabancı dil olarak öğrenen çocukların özellikle okul dışında öğrenen özerkliğine ulaşp ulaşamayacaklarına ilişkin görüşleri alınmıştır. Verilerin analizi sonucunda görülmüştür ki katılımcıların %90'ı öğrenen özerkliğine ulaşmada ebeveyn ve öğretmen iş birliğinin önemli olduğunu, %80'i ise dil öğrenme sürecini çeşitli materyaller aracılığı ile eğlenceli hale getirmenin özerkliği arttıracığını söylemiştir. Sonuçlar ayrıca öğretmenlerin çocuklarda öğrenen özerkliğini teşvik etmekte bazı zorluklar yaşadıklarını, dil eğitiminde dijital teknoloji kullanarak özerkliği artırma konusunda da şüpheleri olduğunu göstermektedir. Fakat yine de katılımcı öğretmenlerin, çocukların dil öğreniminde özerklik sürecini ebeveynlerin de yardımı ile desteklemek için oldukça istekli oldukları, sonuçlardan anlaşılmaktadır. Gelecekte daha büyük bir çalışma grubu kullanılarak yapılacak araştırmalar, bu konudaki bulguları daha net hâle getirmeye yardımcı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenen özerkliği, Yabancı dil öğretimi, Genç öğrenciler.

Tema: İngiliz Dili Eğitimi.

HOW CAN WE PROMOTE LEARNER AUTONOMY FOR YOUNG LEARNERS? EFL TEACHERS' VIEWS

This research article was penned with the aim of investigating the ways of promoting learner autonomy for the children aged 6-12 who are learning English as a foreign language. It utilized a quantitative

¹Yüksek Lisans Öğrencisi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, İngiliz Dili Eğitimi, cansukuruelt@gmail.com

approach, with a survey as the data collection tool. The sample of the survey comprised ten English teachers working at the primary school level in a state or a private school in Türkiye. This research group participated in a questionnaire consisting of nine questions prepared via Google Forms, applied in June 2023. In this questionnaire, the thoughts of participating teachers about the possibility of achieving autonomy while learning English as a foreign language in childhood were gathered. Data analysis revealed that 90% of the participants thought that parent-teacher collaboration was significant in fostering learner autonomy. 80% stated that making the foreign language learning process enjoyable with various materials would increase autonomy. The results also showed that teachers faced with challenges while making the children achieve autonomy, and they have doubts about using digital technologies for this purpose. However, it is clear that participants displayed willingness to support children in this process alongside parents. Future research including a larger study group could provide better insights for this study.

Keywords: *Learner autonomy, foreign language teaching, young learners.*

Theme: *English language teaching.*

MATEMATİK EĞİTİMİ

ÖĞRENCİLERİN BECERİ TEMELLİ MATEMATİK SORULARINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

H. Şenay Şen¹, Zeynep Türel²

Bildiri Kodu: 1020

Beceri temelli matematik soruları; öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini işe koşmayı, analitik düşünmeyi gerektirmektedir. Bu araştırma, öğrencilerinin beceri temelli matematik sorularına ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlayan nitel türde, betimsel bir çalışmadır. Araştırma Ankara’da bulunan bir okulda 2023-2024 eğitim öğretim döneminde öğrenim gören 8. sınıf öğrencileri (n: 22) ile yürütülmüştür. Çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırma verileri, araştırmacılar tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmış, ardından betimsel içerik analizi yapılmıştır. Araştırma bulgularına göre; öğrencilerin büyük çoğunluğu beceri temelli matematik sorularının kendilerini kaygılandırıldığını ve hatta korkuttuğunu söylemişlerdir. Öğrenciler matematik dersinde anlatılan konuları anlamalarına rağmen, beceri temelli matematik soruları ile karşılaştıklarında anlamakta ve çözmekte zorluk yaşadıklarını, bu tür soruların kendilerine karışık, zor ve uzun geldiğini söylemişlerdir. Ancak yine de bu tür soruları çözebilmek için çaba harcadıklarını, örneğin önce soruyu anlamaya çalıştıklarını, okumaya sorunun en üst kısmından başladıklarını, soruyu zihinlerinde canlandırmaya çalıştıklarını vb. belirtmişlerdir. Ancak buna rağmen beceri temelli matematik sorularını anlayamadıklarını ve hatta soruları kafa karıştırıcı bulduklarını söylemişlerdir. Ancak diğer yandan bazı öğrenciler ise beceri temelli matematik sorularını çözmenin diğer derslerdeki başarılarına olumlu bir katkısı olduğunu belirtmişlerdir. Ulaşılan bulgular bağlamında, öğrencilerin beceri temelli matematik sorularına ilişkin kaygı ve korkularının nasıl azaltılabileceği, başarılı olmak için nasıl bir yaklaşım izleneceği üzerinde çalışılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: *Beceri temelli matematik soruları.*

Tema: *Matematik Eğitimi.*

STUDENTS’ VIEWS ON SKILL-BASED MATHEMATICS QUESTIONS

Skill-based mathematics questions require students to employ high-level thinking skills and analytical thinking. This study is a qualitative descriptive research aiming to determine the views of students on

¹Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Eğitim Programları ve Öğretim, senay@gazi.edu.tr

²Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Programları ve Öğretim, zynpvrtrl@gmail.com

skill-based mathematics questions. The research was conducted with 8th-grade students (n: 22) attending a school in Ankara during the 2023-2024 academic year. The study group was determined through the purposive sampling method. Research data were collected using a semi-structured interview form created by the researchers, followed by descriptive content analysis. According to the research findings; the majority of students stated that skill-based mathematics questions made them anxious and even scared. Although students understood the topics taught in mathematics class, they experienced difficulty in understanding and solving skill-based mathematics questions, stating that such questions seemed complex, difficult, and lengthy to them. However, they still made efforts to solve these types of questions, such as trying to understand the question first, starting to read from the top of the question, trying to visualize the question in their minds, etc. Nevertheless, they mentioned that despite their efforts, they couldn't understand skill-based mathematics questions and even found them confusing. However, on the other hand, some students stated that solving skill-based mathematics questions had a positive contribution to their success in other subjects. In light of the findings, it may be suggested to work on how the anxiety and fears of students regarding skill-based mathematics questions can be reduced, and what approach should be followed to be successful.

Keywords: *Skill-based mathematics questions.*

Theme: *Mathematics Education.*

MATEMATİK SINIFLARINDA ÖĞRENCİLERİN SAHİP OLDUĞU MATEMATİK EĞİTİMİ DEĞERLERİ VE BU DEĞERLERİN BİLİŞSEL KATILIMLARIYLA OLAN İLİŞKİSİ

Hilal Tezkin¹, Ziya Argün²

Bildiri Kodu: 1031

Bu çalışmanın amacı, öğrencilerin sahip olduğu matematik eğitimi değerlerine ilişkin bir durum tespiti yapılarak, ortaya çıkan durum (farklı düzeylerde, farklı matematik eğitim değerlerine sahip olma) ile öğrencilerin matematik derslerindeki bilişsel katılımları arasındaki muhtemel ilişkinin incelenmesidir. Araştırmada nicel ve nitel araştırma yöntemlerini içeren karma yöntem kullanılmıştır. Nicel kısımda uygun örnekleme yöntemiyle belirlenen katılımcılar, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında, Ankara’da bir devlet lisesinde öğrenim gören, 11. ve 12. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. 267 katılımcıya “Matematik Eğitimi Değerleri Öğrenci Ölçeği” uygulanmıştır. Ölçek yoluyla toplanan verilerin betimleyici istatistik yöntemleri ile analizi yapılmış, ardından nitel verilerin toplanması sürecine geçilmiştir. Bu verilerin toplanabilmesi için kolay ulaşılabilir durum örnekleme ve ölçüt örnekleme kullanılmış, ölçek verilerine göre farklı düzeylerde matematik eğitimi değerlerine sahip 9 öğrencinin matematik sınıflarındaki bilişsel katılımı, literatür taraması ile belirlenen “Bilişsel Katılım Göstergeleri” çerçevesinde, araştırmacının sınıf içi gözlemi ve video kamera kayıtları aracılığıyla incelenmiştir. Araştırmada uygulanan ölçek; bilgi ve iletişim teknolojisi, geribildirim, öğrenme yaklaşımı, pekiştirme, pratik ve uygunluk şeklinde altı değer bileşeninden oluşmaktadır. Ölçek verilerinin analizine göre, araştırmaya katılan öğrencilerde bu değer bileşenlerinden pratik ve geribildirim bileşenlerinin daha öne çıktığı görülmüştür. Araştırmanın nitel kısmına dair verilerin analizi devam etmektedir. Öğrencilerin sahip olduğu matematik eğitimi değer düzeyi yükseldikçe bilişsel katılımlarının da artması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Değer, matematik eğitimi değerleri, katılım, bilişsel katılım.

Tema: Matematik Eğitimi.

¹Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı, Matematik Eğitimi Bilim Dalı, hilaltezkin@gmail.com

²Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Ana Bilim Dalı, Matematik Eğitimi Bilim Dalı, ziya@gazi.edu.tr

STUDENTS' MATHEMATICS EDUCATIONAL VALUES IN MATHEMATICS CLASSROOMS AND THE RELATIONSHIP OF THESE VALUES WITH THEIR COGNITIVE ENGAGEMENT

The aim of this study is to determine the status of students' mathematics educational values, and to examine the possible relationship between the status of mathematics educational values students have (having different levels, different mathematics educational values) and students' cognitive engagement in mathematics lessons. Mixed method including quantitative-qualitative research methods was used. Participants were determined by convenience sampling method, consisting of 11th-12th grade students in a public high school in Ankara in 2023-2024 academic year. 267 participants were applied "Mathematics Educational Values Student Scale". The data collected through the scale were analyzed with descriptive statistical methods. According to the scale data, 9 students with different levels of mathematics educational values were chosen for the qualitative part. Students' cognitive engagement in mathematics classrooms was examined through the researcher's classroom observations and video camera recordings within the framework of "Cognitive Engagement Indicators". The scale consists of six value components: information-communication technology, feedback, learning approach, consolidation, practice, relevance. The analysis of the scale data showed practice and feedback components were more prominent among the students participating in the research. The analysis of data on the qualitative part is ongoing. As the mathematics educational value level of students increases, it is expected their cognitive engagement will increase.

Keywords: *Value, mathematics educational values, engagement, cognitive engagement.*

Theme: *Mathematics Education.*

MATEMATİK ÖĞRETMENLERİNİN MATEMATİKSEL MODELLEMeye DAİR FARKINDALIK DURUMLARI

Eda Beyza Biçici¹, Habib Hamurcu²

Bildiri Kodu: 1046

Eğitim sürekli değişim ve gelişim gösteren alanlardandır. Sınav sistemleriyle beraber soru tarzları ve değerlendirme değişim gösterdiği konulardandır. Son yıllarda bu değişimler öğrencilerin problem durumu ve günlük hayat aktarımını sağlayacak yeni nesil soruları beraberinde getirmiştir. Öğrencilerin yeni nesil soruları çözebilmeleri, öğretmenlerin bunu sağlayabilmesi matematiği anlayarak, özümseyip yaşama aktarabilmelerini sağlayarak mümkün olacaktır. Bu nedenle matematiği somutlaştıracak yöntemlere ihtiyacımız vardır. Bu yöntemlerin başında 'Matematiksel Modelleme' gelir. Bu sorular modellemenin önemini artırmıştır. Modelleme matematik, fen, sosyal, mühendislik gibi birçok alanda kullanılabilmektedir. Matematiksel modelleme ise genelde matematik öğretiminde somutlaştırma aracı olarak kullanılmaktadır. Matematiksel modellemenin derslerde aktif kullanımı öğrenciye ve öğretmene matematik öğretimi adına katkı sağlayacaktır. Bu araştırma durum çalışması kullanılarak, Türkiye genelinden amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemiyle seçilen 50 matematik öğretmeniyle gerçekleştirilmiştir. Veriler online ve yüz yüze toplanmıştır. Yüz yüze görüşmelerde araştırmacı tarafından oluşturulan 'Matematiksel Modelleme Görüşme Formu' soruları sorulmuş, cevaplar kayıt altına alınarak yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Online olarak aynı form Google formlara aktarılmıştır. Veriler betimsel ve içerik analizi yöntemleriyle analiz edilmiştir. Çalışmada geçmiş çalışmalar ve güncel veriler ışığında, görüşmeler doğrultusunda matematiksel modellemenin tanımı, amacı, önemi üzerinde durmak, matematik öğretmenlerinin matematiksel modellemeye dair farkındalık durumlarını bazı değişkenlere göre incelemek, farkındalığı arttırabilmek amaçlanmıştır. Çalışma devam etmekte olup bulgular, sonuçlar bölümü sunum esnasında aktarılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Model, Modelleme, Matematiksel modelleme, Problem çözme, Matematik eğitimi, Öğretim programı.

Tema: Matematik Eğitimi, Eğitim Programları ve Öğretim.

¹Yüksek Lisans Öğrencisi, Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretim Ana Bilim Dalı, ebeyzakafali@gmail.com

²Dr. Öğr. Üyesi, Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri, hamurcu@erciyes.edu.tr

AWARENESS SITUATIONS OF MATHEMATICS TEACHERS ON MATHEMATICAL MODELING

Education is one of the areas that are constantly changing and developing. Along with the exam systems, the question styles and evaluation are the issues in which they change. In recent years, these changes have brought new generation questions that will enable students to transfer problems and daily life. It will be possible for students to solve new generation questions, for teachers to provide this, by understanding mathematics, absorbing and transferring it to life. Therefore, we need methods to embody mathematics. At the beginning of these methods is 'Mathematical Modelling'. These questions have increased the importance of modeling. Modeling can be used in many fields such as mathematics, science, social, and engineering. Mathematical modeling, on the other hand, is generally used as a concretization tool in mathematics teaching. The active use of mathematical modeling in the lessons will contribute to the student and teacher in the name of teaching mathematics. This research was carried out using the case study with 50 mathematics teachers selected by easily accessible sampling methods from purposeful sampling methods from across Turkey. The data was collected online and face-to-face. In face-to-face interviews, the 'Mathematical Modeling Interview Form' questions created by the researcher were asked, and semi-structured interviews were recorded and semi-structured interviews were held. The same form has been exported to Google Forms online. The data were analyzed by descriptive and content analysis methods. In the study, in light of past studies and current data, it was aimed to emphasize the definition, purpose, and importance of mathematical modeling in line with the interviews, to examine the awareness states of mathematics teachers about mathematical modeling according to some variables, and to increase awareness. The study is ongoing and the findings will be conveyed during the presentation of the results section.

Keywords: *Model, Modeling, Mathematical modeling, Problem-solving, Mathematics education, Curriculum.*

Theme: *Mathematics Education, Education Programs and Training.*

MATEMATİK SINIFLARINDA ÖĞRENCİLERİN SAHİP OLDUĞU MATEMATİK EĞİTİMİ DEĞERLERİ VE BU DEĞERLERİN BİLİŞSEL KATILIMLARIYLA OLAN İLİŞKİSİ

Hilal Tezkin¹, Ziya Argün²

Bildiri Kodu: 1052

Bu çalışmanın amacı, öğrencilerin sahip olduğu matematik eğitimi değerlerine ilişkin bir durum tespiti yapılarak, ortaya çıkan durum (farklı düzeylerde, farklı matematik eğitim değerlerine sahip olma) ile öğrencilerin matematik derslerindeki bilişsel katılımları arasındaki muhtemel ilişkinin incelenmesidir. Araştırmada nicel ve nitel araştırma yöntemlerini içeren karma yöntem kullanılmıştır. Nicel kısımda uygun örnekleme yöntemiyle belirlenen katılımcılar, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında, Ankara’da bir devlet lisesinde öğrenim gören, 11. ve 12. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. 267 katılımcıya “Matematik Eğitimi Değerleri Öğrenci Ölçeği” uygulanmıştır. Ölçek yoluyla toplanan verilerin betimleyici istatistik yöntemleri ile analizi yapılmış, ardından nitel verilerin toplanması sürecine geçilmiştir. Bu verilerin toplanabilmesi için kolay ulaşılabilir durum örnekleme ve ölçüt örnekleme kullanılmış, ölçek verilerine göre farklı düzeylerde matematik eğitimi değerlerine sahip 9 öğrencinin matematik sınıflarındaki bilişsel katılımı, literatür taraması ile belirlenen “Bilişsel Katılım Göstergeleri” çerçevesinde, araştırmacının sınıf içi gözlemi ve video kamera kayıtları aracılığıyla incelenmiştir. Araştırmada uygulanan ölçek; bilgi ve iletişim teknolojisi, geribildirim, öğrenme yaklaşımı, pekiştirme, pratik ve uygunluk şeklinde altı değer bileşeninden oluşmaktadır. Ölçek verilerinin analizine göre, araştırmaya katılan öğrencilerde bu değer bileşenlerinden pratik ve geribildirim bileşenlerinin daha öne çıktığı görülmüştür. Araştırmanın nitel kısmına dair verilerin analizi devam etmektedir. Öğrencilerin sahip olduğu matematik eğitimi değer düzeyi yükseldikçe bilişsel katılımlarının da artması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Değer, matematik eğitimi değerleri, katılım, bilişsel katılım.

Tema: Matematik Eğitimi.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Ana Bilim Dalı, Matematik Eğitimi Bilim Dalı, hilaltezkin@gmail.com

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Ana Bilim Dalı, Matematik Eğitimi Bilim Dalı, ziya@gazi.edu.tr

STUDENTS' MATHEMATICS EDUCATIONAL VALUES IN MATHEMATICS CLASSROOMS AND THE RELATIONSHIP OF THESE VALUES WITH THEIR COGNITIVE ENGAGEMENT

The aim of this study is to determine the status of students' mathematics educational values, to examine the possible relationship between the status of mathematics educational values students have (having different levels, different mathematics educational values) and students' cognitive engagement in mathematics lessons. Mixed method including quantitative-qualitative research methods was used. Participants, were determined by convenience sampling method, consisted of 11th-12th grade students in a public high school in Ankara in 2023-2024 academic year. 267 participants were applied "Mathematics Educational Values Student Scale". The data collected through the scale were analyzed with descriptive statistical methods. According to the scale data, 9 students with different levels of mathematics educational values were chosen for the qualitative part. Students' cognitive engagement in mathematics classrooms was examined through the researcher's classroom observations and video camera recordings within the framework of "Cognitive Engagement Indicators". The scale consists of six value components: information-communication technology, feedback, learning approach, consolidation, practice, and relevance. The analysis of the scale data showed practice and feedback components were more prominent among the students participating in the research. The analysis of data on the qualitative part is ongoing. As the mathematics educational value level of students increases, it is expected their cognitive engagement will increase.

Keywords: *Value, mathematics educational values, engagement, cognitive engagement.*

Theme: *Mathematics Education.*

İŞ BİRLİKLİ ÖĞRENME YÖNTEMİNİN 6.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN GEOMETRİYE YÖNELİK ÖZ YETERLİK ALGILARINA VE BAŞARILARINA ETKİSİ

Ayşegül Yıldız Demireloğlu¹, Hatice Aydan Kaplan²

Bildiri Kodu: 1067

Bu araştırma ile iş birlikli öğrenme yönteminin 6.sınıf öğrencilerinin geometriye yönelik öz yeterlik algılarına ve başarılarına etkisini belirlemek amaçlanmaktadır. Ortaokul 6.sınıf öğrencilerinin geometri kazanımlarının iş birlikli öğrenme yönteminin uygulandığı deney grubu öğrencileri ile geleneksel öğrenme yönteminin uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarıları ve öz yeterlik algıları arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığı incelenecektir. Yarı deneysel olan bu araştırmanın evrenini 2023-2024 yılında Ankara ilinde bulunan 6.sınıf öğrencileri, örneklemini ise Ankara ili Keçiören ilçesinde bir devlet okulunda okuyan 6. sınıf öğrencilerinden 61 kişi oluşturmaktadır. Araştırmada verileri toplamak için araştırmacı ve uzmanlar tarafından geliştirilen başarı testi ve Günhan tarafında geliştirilen Geometriye yönelik öz yeterlik ölçeği kullanılmıştır. Başarı testi ve Geometriye yönelik öz yeterlik ölçeği ön test ve son test şeklinde uygulanmıştır. Araştırmaya başlamadan önce öğrencilere çalışma ile ilgili bilgi verilmiştir. Toplanan veriler istatistiksel yöntemler kullanılarak analiz edilmektedir. Ön test ve son test arasındaki ilişkinin anlamlı olup olmadığı incelenecektir. Verilerin analizi şu an devam ettiği için bulgular, sonuçlar ve tartışma ile ilgili bilgiler daha sonra verilecektir.

Anahtar Kelimeler: İş birlikli Öğrenme, Öz yeterlik, Geometri, Başarı.

Tema: Matematik Eğitimi.

THE EFFECT OF COOPERATIVE LEARNING METHOD ON 6TH GRADE STUDENTS' SELF-EFFICACY PERCEPTION AND ACHIEVEMENT TOWARDS GEOMETRY

This research aims to determine the effect of the cooperative learning method on 6th-grade students' self-efficacy perceptions and achievements toward geometry. It will be examined whether there is a significant difference in the geometry achievements of 6th-grade secondary school students, academic achievements, and self-efficacy perceptions of the experimental group students, where the cooperative

¹Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, aysegul.demireloglu@gazi.edu.tr

² Dr. Öğr. Üyesi, Gazi Üniversitesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, aydane@gazi.edu.tr

learning method is applied, and the control group students, where the traditional learning method is applied. The population of this semi-experimental research consists of 6th-grade students in Ankara in 2023-2024, and the sample consists of 61 6th-grade students studying in a public school in Keçiören district of Ankara. The achievement test developed by the researcher and experts and the self-efficacy scale towards Geometry which is developed by Günhan were used to collect data in the study. Achievement test and Geometry self-efficacy scale were applied as pre-test and post-test. Before starting the research, students were given information about the study. The collected data is analyzed by using statistical methods. It will be examined whether the relationship between pre-test and post-test is significant. Since the analysis of the data is currently ongoing, information about the findings, conclusions, and discussion will be provided later.

Keywords: *Cooperative learning, Self-efficacy, Geometry, Success.*

Theme: *Mathematics Education.*

İLKOKUL MATEMATİK DERS KİTAPLARINDA YARIŞMAYI TEŞVİK EDEN ETKİNLİKLERE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA*

Meltem Miser¹, Hilal Gülkılık²

Bildiri Kodu: 1076

Bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin ilkököl matematik ders kitaplarında öğrencileri yarışmaya teşvik eden etkinliklere yönelik görüşlerini ve bu etkinliklerin dayanışmayı teşvik eden etkinliklere nasıl dönüştürülebileceğine yönelik önerilerini belirlemektir. Fenomenolojik bir yaklaşımla tasarlanan araştırmanın örneklemini 10 ilkököl öğretmeni oluşturmaktadır. İlk olarak Millî Eğitim Bakanlığı tarafından kabul edilen her sınıf seviyesine ait ilkököl matematik ders kitaplarında öğrencileri yarışmaya teşvik edebileceği düşünülen etkinlikler tespit edilmiştir. Etkinliklerin öğretim ortamında uygulanması sürecinde öğrencilerin bu durumdan nasıl etkilenebileceğine yönelik düşüncelerini belirlemek için öğretmenlerle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Ardından bu etkinliklerin nasıl paylaşımı, birlikteliği ve dayanışmayı öne çıkaran etkinliklere dönüştürülebileceği hakkındaki önerilerini tespit etmek için öğretmenlerle ikinci görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Veri analizinde transkript edilen görüşme verileri anlamlı bölümlere ayrılıp kodlanmış, kodları belirli kategoriler altında toplayan temalar oluşturulmuştur. Bulgular öğretmenlerin söz konusu etkinliklerin öğrencileri rekabete teşvik edeceğini ve bu durumun öğrencileri bireysel ve sosyal anlamda olumsuz etkileyebileceğini düşündüklerini göstermiştir. Öğretmenler bu etkinliklerin özellikle iş birlikli çalışmalar ve etkinlikteki ödül ile ilgili düzenlemeler yoluyla birlikteliği ve dayanışmayı öne çıkaran etkinliklere dönüştürülebileceğini vurgulamıştır. Sadece iki öğretmen söz konusu etkinliklerin öğrencileri psikolojik ve sosyal anlamda olumsuz etkileyebileceğini ifade etmelerine rağmen, bu etkinliklerin teşvik ettiği rekabetin öğrencileri eğitim hayatları boyunca yüzleşecekleri zorluklara hazırlayacağını savunmuşlardır. Bu kapsamda, öğretmenlerin söz konusu etkinliklerle ilgili görüşleri ve bu etkinliklerin dönüştürülmesine yönelik örnek fikirleri paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Değerler, Dayanışma, İş birliği, Matematik ders kitapları, Etkinlik.

Tema: Matematik Eğitimi.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Matematik Eğitimi, misermeltem@gmail.com

² Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Matematik Eğitimi, ghilal@gazi.edu.tr

*Bu araştırma 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı kapsamında 1919B012207706 koduyla TÜBİTAK tarafından desteklenmiştir.

RESEARCH ON ACTIVITIES THAT ENCOURAGE COMPETITION IN PRIMARY SCHOOL MATHEMATICS TEXTBOOKS*

This research aimed to determine teachers' opinions on activities in primary school mathematics textbooks that encourage students to compete and to gather their suggestions on how these activities can be transformed into activities that promote solidarity. The participants of this phenomenological research were 10 primary school teachers. Firstly, activities thought to encourage competition among students in primary school mathematics textbooks for each grade level approved by the Ministry of National Education were identified. Interviews were conducted with teachers to determine their thoughts on how these activities might affect students during the implementation process in the classroom. A second round of interviews was conducted with teachers to gather their suggestions on how these activities could be transformed into ones emphasizing sharing, unity, and solidarity. The transcribed interview data were divided into meaningful segments and coded in the data analysis. Themes were then created by grouping these codes under specific categories. Teachers indicated that these activities would encourage student competition, which could negatively affect them individually and socially. They emphasized that these activities could be transformed into ones that highlight unity and solidarity, especially through collaborative work and arrangements for awards at the activity. Only two teachers who expressed concerns about these activities' potential adverse psychological and social effects on students argued that the competition fostered by these activities would prepare students for challenges they would face throughout their educational lives. Teachers' opinions regarding these activities and sample ideas for their transformation will be shared in this context.

Keywords: *Values, solidarity, collaboration, mathematics textbooks, activity.*

Theme: *Mathematics Education.*

ÖĞRENCİLERİN TAM SAYILARLA TOPLAMA VE ÇIKARMA YAPARKEN DOKUNMATİK EKRANLI TABLETTE SUNULAN SANAL MANİPÜLATİFLERİ KULLANMALARININ İNCELENMESİ

Özge Karabay¹, Hilal Gülkılık²

Bildiri Kodu: 1078

Bu araştırmanın amacı ortaokul öğrencilerinin tam sayılarda toplama ve çıkarma yaparken dokunmatik ekranlı tablette sunulan sanal manipülatifleri nasıl kullandıklarını incelemektir. Araştırmanın katılımcılarını bir devlet ortaokulunda öğrenim görmekte olan altı adet yedinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, tamsayılarla toplama ve çıkarma yapmaya yönelik farklı temsiller arasında geçiş yapmayı gerektiren soruların yer aldığı görev temelli görüşmeler yoluyla elde edilmiştir. Bu temsiller sayma pulları ve sayı doğrusuna ait sanal manipülatifler, gerçek hayat durumları ile sözel ve sembolik temsillerdir. Her bir katılımcı ile birebir gerçekleştirilen görüşmeler söz konusu bu bölümler kapsamında dört farklı oturumda tamamlanmıştır. Betimsel analiz yöntemi kullanarak yapılan veri analizinde transkript edilen görüşme verileri anlamlı bölümlere ayrılıp kodlanmış, kodları belirli kategoriler altında toplayan temalar oluşturulmuştur. İlk bulgular dokunmatik ekranlı tablette yer alan sanal manipülatiflerin kişiselleştirilmiş, etkileşimli ve ilgi çekici öğrenme deneyimleri sunarak öğrencilerin matematiksel anlamalarını desteklediğini göstermektedir. Ne var ki öğrencilerin bu manipülatifleri kullanırken temsiller arası geçiş yapmakta zorlandıkları da gözlemlenmiştir. Öğrencilerin, temsil çeşidinden bağımsız bir şekilde öncelikle sorudaki matematiksel durumu sembolik temsille ifade etmeye ve önceden ezbere bir şekilde öğrendikleri kuralları kullanma eğilimleri olduğu görülmüştür. Bu bağlamda öğrencilerin dokunmatik ekranlı tabletteki sanal manipülatifleri kullanarak tam sayılarla toplama ve çıkarma yapma süreçlerini betimleyen örnekler paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Temsil, Dokunmatik ekranlı tablet, Sanal manipülatif, Tam sayı, Toplama, Çıkarma.

Tema: Matematik Eğitimi.

¹Yüksek lisans öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Matematik Eğitimi, karaman.ozge.92@gmail.com

² Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Matematik Eğitimi, ghilal@gazi.edu.tr

AN INVESTIGATION OF STUDENTS' USE OF VIRTUAL MANIPULATIVES ON TOUCH-SCREEN TABLETS IN ADDING AND SUBTRACTING INTEGERS

The purpose of this study was to investigate how middle school students use virtual manipulatives on touchscreen tablets while performing addition and subtraction with integers. The participants of the study were six seventh-grade students attending a public middle school. The data for the study were obtained through task-based interviews, which included questions that required translating between different representations of addition and subtraction with integers. These representations were real-life situations, verbal and symbolic representations, and virtual manipulatives of integer chips and the number line. One-to-one interviews with each participant were completed in four different sessions within the scope of these sections. In the data analysis conducted using the descriptive analysis method, the transcribed interview data were divided into meaningful segments and coded, and themes were created by grouping the codes under specific categories. Initial findings indicated that virtual manipulatives on tablets support students' mathematical understanding by providing personalized, interactive, and engaging learning experiences. However, students also had difficulty translating between representations while using these manipulatives. Students tended to express the mathematical situation in the question with symbolic representation, without distinguishing the type of representation, and to use the rules they had previously learned by rote. Examples describing the processes of students performing addition and subtraction with integers using virtual manipulatives on touchscreen tablets will be shared.

Keywords: *Representation, Touch-screen tablets, Virtual manipulative, Integer, Addition, Subtraction.*

Theme: *Mathematics Education.*

8. SINIF MATEMATİK ÇALIŞMA KİTABI SORULARININ TIMSS BİLİŞSEL DÜZEYLERİNE GÖRE İNCELENMESİ

Emine Acar¹, Pınar Anapa Saban²

Bildiri Kodu: 1124

Bu araştırma, 8. Sınıf matematik çalışma kitabında yer alan soruların TIMSS bilişsel düzeylerine göre incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Doküman incelemesi yöntemi ile elde edilen veriler, nitel yöntemlerden betimsel analiz yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. 2019 yılında uygulanan TIMSS sınavında bilme düzeyinde %35 oranında, uygulama düzeyinde %40 oranında ve akıl yürütme düzeyinde %25 oranında soru bulunmaktadır. 8. Sınıf matematik çalışma kitabında yer alan soruların TIMSS 2019 bilişsel düzeylerine göre %24' ünün bilme, %43' ünün uygulama ve %33' ünün ise akıl yürütme bilişsel düzeyinde olduğu görülmüştür. Bilme ve akıl yürütme düzeyinde TIMSS 2019 ile 8. Sınıf matematik çalışma kitabı sorularında oransal farklılık göze çarpmaktadır. Çalışma kitabının bilişsel yeterlilik açısından daha zor olduğu söylenebilir. Kaynak kitaplardaki soruların bilişsel düzeyleriyle ilgili yapılan araştırmalar göz önüne alındığında önceki yıllarda kullanılan kaynaklara göre çalışma kitabında ile uygulama ve akıl yürütme bilişsel düzeylerinde olan soruların oranının arttığı görülmektedir. Dolayısıyla öğrencilerin ulusal ve uluslararası sınavlara hazırlanmasında olumlu katkı sağlayacağı; ancak TIMSS 2019 ile karşılaştırıldığında bilme düzeyindeki soruların daha az olması, akıl yürütme düzeyinde soruların daha fazla olması alt düzeydeki öğrencilerin motivasyonu açısından olumsuz etki yapabileceği öngörülmektedir. Açık uçlu sorulara da yer verilmesi ve bilişsel düzeylerin daha dengeli bir dağılım göstermesi gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: TIMSS, Matematik Çalışma Kitabı, Bilişsel Düzeyler.

Tema: Matematik Eğitimi.

EXAMINATION OF 8TH GRADE MATHEMATICS WORKBOOK QUESTIONS ACCORDING TO TIMSS COGNITIVE LEVELS

This research was conducted to examine the questions in the 8th-grade mathematics workbook according to TIMSS cognitive levels. The data obtained through the document analysis method was analyzed using the descriptive analysis method, one of the qualitative methods. In the TIMSS exam

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, emine.acar4588@gmail.com

² Prof. Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, panapa@ogu.edu.tr

administered in 2019, there are 35% questions at the knowledge level, 40% at the application level and 25% at the reasoning level. According to TIMSS 2019 cognitive levels, 24% of the questions in the 8th Grade mathematics workbook were at the cognitive level of knowing, 43% were at the application and 33% were at the reasoning cognitive level. There is a proportional difference in the book questions. It can be said that the workbook is more difficult in terms of cognitive competence. Considering the research conducted on the cognitive levels of the questions in the reference books, it is seen that the rate of questions at the cognitive levels of application and reasoning in the workbook has increased compared to the resources used in previous years. Therefore, it will make a positive contribution to students' preparation for national and international exams. However, compared to TIMSS 2019, it is predicted that fewer questions at the knowing level and more questions at the reasoning level may have a negative impact on the motivation of lower-level students. It is thought that open-ended questions should also be included, and cognitive levels should have a more balanced distribution.

Keywords: *TIMSS, Mathematics Workbook, Cognitive Levels.*

Theme: *Mathematics Education*

FARKLI BÖLÜMLERDE ÖĞRENİM GÖREN LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN BELİRLİ İNTEGRALE YÖNELİK KAVRAYIŞLARININ İNCELENMESİ

Rukiye Küçüksoy¹, Hilal Gülkılık²

Bildiri Kodu: 1126

Bu araştırmanın amacı farklı lisans bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin belirli integral kavramına yönelik kavrayışlarını incelemektir. Araştırmanın katılımcılarını, ikisi matematik, ikisi fizik, biri elektrik-elektronik mühendisliği, biri bilgisayar mühendisliği ve ikisi matematik eğitimi olmak üzere devlet üniversitelerinin farklı bölüm veya programlarında öğrenim gören sekiz lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Bu öğrenciler akademik ve mesleki kariyerlerinde belirli integrali yoğun bir şekilde kullandıkları için özellikle seçilmiştir. Araştırmanın verileri belirli integral uygulamalarını içeren soruların yer aldığı görev temelli görüşmeler yoluyla elde edilmiştir. Kavramın çoklu temsilleri temel alınarak yarı yapılandırılmış bir şekilde hazırlanan görüşme formundaki bu sorulara katılımcıların sözlü ve yazılı olarak verdiği cevaplar analize dahil edilmiştir. Betimsel analiz yöntemi kullanarak yapılan veri analizinde transkript edilen görüşme verileri anlamlı bölümlere ayrılıp kodlanmış, kodları belirli kategoriler altında toplayan temalar oluşturulmuştur. Bu süreçte literatürde öğrencilerin belirli integrale yönelik anlamalarını sınıflandıran kavrayışlar temel alınmıştır. İlk bulgular öğrencilerin belirli integral kavramına ait sözel, grafiksel veya sembolik temsiller ya da gerçek hayat durumlarını içeren sorulara cevap verirken özellikle “çevre ve alan” ile “küçük parçalara ayırma yöntemi” kavrayışlarını kullandıklarını göstermektedir. Bu kapsamda, farklı lisans bölümlerinden bu öğrencilerin belirli integrale yönelik anlamalarında hangi kavrayışlara dayandıklarını betimleyen örnek durumlar sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Belirli integral, Kavrayış, Çoklu temsiller, Lisans öğrencileri.

Tema: Matematik Eğitimi.

AN INVESTIGATION OF DEFINITE INTEGRAL CONCEPTIONS OF UNDERGRADUATE STUDENTS STUDYING IN DIFFERENT DEPARTMENTS

This qualitative research examined the definite integral conceptions of students studying in different undergraduate departments. The participants were eight undergraduate students studying in departments/programs of state universities: two in mathematics, two in physics, one in electrical-

¹Yüksek lisans öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Matematik Eğitimi, kucuksoyrukiye@gmail.com

² Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Matematik Eğitimi, ghilal@gazi.edu.tr

electronics engineering, one in computer engineering, and two in mathematics education. Students in these departments were specifically selected because they use the definite integral extensively in their academic and professional careers. The research data were obtained through task-based interviews with questions involving definite integral applications. The participants' verbal and written answers to these questions in the interview form, which was prepared semi-structured based on multiple representations of the concept, were analyzed using the descriptive analysis method. For this, the transcribed interview data were divided into meaningful sections and coded, and themes were created that collected the codes under specific categories. During this process, the conceptions in the literature that classify students' understanding of the definite integral were taken as basis. Preliminary findings showed that students especially use "perimeter and area" and "the chopping up method" conceptions when answering questions involving verbal, graphical, or symbolic representations or real-life situations of the definite integral. In this context, examples will be presented that describe which conceptions these students from different undergraduate departments drew on in their understanding of the definite integral.

Keywords: *Definite integral, Conception, Multiple representations, Undergraduate students.*

Theme: *Mathematics Education.*

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM, ÖZEL EĞİTİM

**YAPAY ZEKÂ İLE ANADOLU MASALLARININ İÇ YAPI ÖZELLİKLERİ,
DEĞERLERİN ANALİZİ VE 2013-2024 OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMI
KAZANIMLARININ ENTEGRASYONU***

Ayşegül Sel¹, Adem Yılmaz²

Bildiri Kodu: 1024

Bu araştırmanın amacı, yapay zekâ kullanarak Anadolu masallarının iç yapı özelliklerini ve değerlerini analiz etmek ve bu analizleri 2013-2024 Okul Öncesi Eğitim Programı kazanımları ile entegre etmektir. Çalışma, okul öncesi eğitimin temel değerlerini ve hedeflerini destekleyen masalların belirlenmesini ve bu masalların eğitimde etkili bir şekilde kullanılmasını hedeflemektedir. Araştırma nitel araştırma deseni ile gerçekleştirilmiştir. Veri toplama sürecinde metin analizi ve içerik analizi yöntemleri kullanılmıştır. Anadolu masallarının dijital metinleri, yapay zekâ algoritmaları kullanılarak analiz edilmiştir. Türkiye'nin farklı bölgelerinden seçilen ve okul öncesi eğitimde kullanılan toplam 100 Anadolu masalından oluşmaktadır. Bu masallar, kültürel çeşitliliği ve eğitsel değeri yüksek olanlar arasından seçilmiştir. Veriler, doğal dil işleme (NLP) teknikleri kullanılarak toplanmış ve analiz edilmiştir. Masalların temaları, karakter özellikleri ve değerleri belirlenmiş ve bu bilgiler, 2013-2024 Okul Öncesi Eğitim Programı kazanımları ile karşılaştırılmıştır. Analiz sonuçları, masalların eğitsel potansiyelini ve program kazanımları ile uyumunu değerlendirmek için kullanılmıştır. Araştırma sonuçları, Anadolu masallarının çoğunun çocuklara toplumsal değerler ve ahlaki dersler vermede etkili olduğunu göstermiştir. Özellikle, yardımseverlik, dürüstlük ve cesaret gibi değerlerin vurgulandığı tespit edilmiştir. Masalların, okul öncesi eğitim programının hedefleri ile büyük ölçüde örtüştüğü ve çocukların duygusal ve sosyal gelişimlerine katkı sağladığı görülmüştür. Anadolu masallarının okul öncesi eğitimde daha yaygın bir şekilde kullanılması ve bu masalların eğitim programları ile entegrasyonunun artırılması önerilmektedir. Ayrıca, öğretmenlerin bu masalları etkili bir şekilde kullanabilmeleri için eğitim programlarına dahil edilmeleri ve dijital kaynakların kullanımının teşvik edilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

¹ YL Öğrencisi, Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı, ayseg901@gmail.com

² Doç. Dr., Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, yilmazadem@kastamonu.edu.tr

**Bu araştırma, ilk yazarın yüksek lisans tez çalışması kapsamında üretilmiştir.*

Anahtar Kelimeler: Anadolu Masalları, Yapay Zekâ, Değerler Eğitimi, Okul Öncesi Eğitim, Eğitim Programları.

Tema: Okul Öncesi Eğitimi

STRUCTURAL CHARACTERISTICS AND VALUES ANALYSIS OF ANATOLIAN TALES USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND INTEGRATION WITH 2013-2024 PRESCHOOL EDUCATION CURRICULUM OUTCOMES

This study aims to analyze the structural characteristics and values of Anatolian tales using artificial intelligence and integrate these analyses with the outcomes of the 2013-2024 Preschool Education Curriculum. The study seeks to identify tales that support the core values and objectives of preschool education and effectively utilize these tales in education. The research was conducted using a qualitative research design. Text analysis and content analysis methods were used in the data collection process. The digital texts of Anatolian tales were analyzed using artificial intelligence algorithms. The study group consists of a total of 100 Anatolian tales selected from different regions of Turkey, used in preschool education. These tales were chosen for their cultural diversity and educational value. Data were collected and analyzed using natural language processing (NLP) techniques. The themes, character traits, and values of the tales were identified and compared with the outcomes of the 2013-2024 Preschool Education Curriculum. The analysis results were used to evaluate the educational potential of the tales and their alignment with curriculum outcomes. The study's results showed that most Anatolian tales are effective in imparting social values and moral lessons to children. Particularly, values such as helpfulness, honesty, and courage were emphasized. The tales largely aligned with the goals of the preschool education program and contributed to children's emotional and social development. It is recommended to increase the use of Anatolian tales in preschool education and enhance their integration with educational programs. Furthermore, it is emphasized that teachers should be included in training programs to effectively use these tales and that the use of digital resources should be encouraged.

Keywords: *Anatolian Tales, Artificial Intelligence, Values Education, Preschool Education, Educational Programs.*

Theme: *Preschool Education*

OKUL ÖNCESİ (4-5-6 YAŞ) İÇİN İKİNCİ DİL OLARAK ARAPÇA DİL VE BECERİ GELİŞİMİ, EĞİTİM PROGRAMI İNCELEME İLE DEĞERLER EĞİTİMİ ÇERÇEVESİNDE MATERYAL TASARIMI

Betül Rûmeysa Mesten¹, İbrahim Özey²

Bildiri Kodu: 1049

Okul öncesi çocuklarına Arapçayı ikinci dil olarak öğretme sürecinde, materyal eksikliği belirlenmiştir. 4-6 yaş grubuna yönelik eğitim stratejileriyle değerler eğitimi materyali geliştirilmiştir. Hedeflenen Arapça öğretim materyali, Talim ve Terbiye Kurulu'nun 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı, 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı ve 2022 Özel Öğretim Genel Müdürlüğü'nün 4-5 Arapça Kurs Programı üzerinden incelenerek hazırlanmıştır. Materyalde adalet, aile bütünlüğü, çalışkanlık, dostluk, duyarlılık, dürüstlük, estetik, mahremiyet, merhamet, mütevazilik, özgürlük, sabır, sağlıklı yaşam, saygı, sevgi, sorumluluk, tasarruf, temizlik, vatanseverlik, yardımseverlik, irade, sorgulama, üretkenlik, bilgelik, cesaret, ahlak ve sürdürülebilirlik değerleri kullanılmıştır. Materyal 100 sayfa içeriğe sahiptir, 8 temaya bölünmüştür. Arapça öğrenmeyi isteyen ve aileleri tarafından desteklenen tüm çocuklar için uygundur. İkinci dil yetisi 2013 Okul Öncesi Eğitim Programına göre iletişimsel yaklaşımla sarmal, 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programına göre bütüncül yapıdadır. Temalarda, problem çözme becerileriyle çoklu görevlerde başarı, kreatif düşünce sistemiyle planlama becerisinde gelişme işlenmektedir. Psikolojik-duygusal gelişim yanında, çocukların sayısal zekalarına da odaklanılmaktadır. Fen alan becerileri, deneyle bilimsel çıkarım yapma, bilimsel model oluşturma, zamanı algılayarak kronolojik düşünme, sanat türlerini ve tekniklerini anlamayla müzik alan becerileri başlıkları altında hazırlanmıştır. Etkinlikler, Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının belirlediği kriterler ve çocuk gelişimi öğretmeni görüşleri doğrultusunda incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil öğretimi, Okul öncesi Arapça materyali, Değerler eğitimi.

Tema: Arap Dili Eğitimi.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Arapça Öğretmenliği Bölümü, rumeyasahin.mm@gmail.com

² Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Arapça Öğretmenliği Bölümü, ozaygalib@gmail.com

DESIGNING MATERIALS ON ARABIC LANGUAGE WITHIN THE VALUES EDUCATION EXAMINING ARABIC LANGUAGE AND SKILL DEVELOPMENT AS A SECOND LANGUAGE FOR EARLY CHILDHOOD (AGES 4-5-6) AND THE EDUCATION PROGRAM

In the process of teaching Arabic as a second language to preschool children, the lack of materials was identified. Values education material was developed with educational strategies for the 4-6 age group. The targeted Arabic teaching material was prepared by examining the 2013 Preschool Education Program of the Board of Education and Discipline, 2024 Maarif Model for the Century of Türkiye Preschool Education Program, and 2022 “4-5” Arabic Course Program of the General Directorate of Private Education. The values of justice, family integrity, diligence, friendship, sensitivity, honesty, aesthetics, privacy, compassion, modesty, freedom, patience, healthy life, respect, love, responsibility, saving, cleanliness, patriotism, helpfulness, willpower, questioning, productivity, wisdom, courage, morality, and sustainability were used in the material. The material has 100 pages, divided into 8 themes. It is suitable for all children who want to learn Arabic and are supported by their families. Second language ability is spiral with a communicative approach according to the 2013 Preschool Education Program and holistic according to the 2024 Turkish Century Education Model Preschool Education Program. The themes include problem-solving skills and success in multi-tasking, and creative thinking and planning skills. Additionally psychological-emotional development, the focus is on children's numerical intelligence. It has been prepared under the headings of science skills, making scientific inferences through experiments, creating scientific models, thinking chronologically by perceiving time, understanding art types and techniques with music skills. The activities were analyzed in line with the criteria set by the Ministry of National Education's Board of Education and the opinions of child development teachers.

Keywords: Foreign language teaching, preschool Arabic materials, values education

Theme: Arabic Language Education

ZİHİN KURAMI VE ÇOCUKLARDA SOSYAL DUYGUSAL GELİŞİM¹

Merve Uygun² Ayşegül Ergül³

Bildiri Kodu: 1051

Çocukların sosyalleştiği sosyalleşirken duygusal olarak geliştikleri dönem olan okul öncesi dönemi ilerleyen yaşamın temelini oluşturmaktadır. Düşünmeyi düşünme süreci olarak özetlenen zihin kuramı yaklaşımı da bu noktada karşımıza çıkmaktadır. Bu amaçla çocuklarda zihin kuramı süreçleri ve sosyal duygusal gelişimleri birbirlerine paralel olarak detaylı bir şekilde incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini 2022-2023 yılı örgün eğitimde devam eden beş anasınıfı çocuğu oluşturmaktadır. Araştırma verilerine zihin kuramı testlerinden beklenmedik içerik, beklenmedik yer değişikliği testleri; okul öncesi sosyal beceri değerlendirme ölçeği öğretmen formu (OSBED); KUSCHE duygu tanıma envanteri aracılığı ile ulaşılmıştır. Araştırmanın türünü nitel araştırma yöntemi oluşturmuş olup elde edilen verilerin analizi içerik analizi yolu ile tek tek detaylı bir şekilde incelenerek sunulmuştur. Araştırma verilerine göre çocukların çoğunluğunun beklenmedik içerik ve beklenmedik yer değişikliği görevlerinde başarısız olduğu görülmüştür. Beklenmedik içerik görevinde başarılı olan çocuğun beklenmedik yer değişikliği görevinde de başarılı olduğu tespit edilmiştir. Bu görevlerde başarısız olan çocukların OSBED alt boyutlarında aldıkları toplam puanında birbirine yakın ve düşük olduğu, Kussche duygu tanıma envanterinde de toplam puanlarının birbirlerine çok yakın ve düşük olduğu anlaşılmıştır. Bu bulgular Zihin Kuramı becerileri gelişmiş olan çocukların sosyal duygusal becerilerinin de benzer şekilde geliştiği sonucunu gösterebilir. Daha fazla çocukla ve uzun süreli gözlemlerle Zihin Kuramının sosyal duygusal gelişimlerine ilişkin daha derin veriler elde edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Zihin Kuramı, Sosyal Beceri, Duygular, Gelişim.

Tema: Okul Öncesi Eğitimi.

THEORY OF MIND AND SOCIAL EMOTIONAL DEVELOPMENT IN CHILDREN

The theory of mind approach, which is summarized as the process of thinking about thinking, also appears at this point. For this purpose, the theory of mind processes and social-emotional development in children were examined in detail in parallel. The sample of the research consists of five kindergarten children in formal education in 2022-2023. Research data was gathered through theory of mind tests, unexpected content, unexpected location change tests; preschool social skills assessment scale teacher

¹ Bu çalışma Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül ERGÜL danışmanlığında Baba çocuk ilişkisinin Zihin Kuramı bağlamında incelenmesi başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Öğrenci, Dumlupınar Üniversitesi, Okul Öncesi Eğitimi Bölümü, merveuygun135@gmail.com

³ Dr. Öğr. Üyesi, Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı, aysegul.ergul@dpu.edu.tr

form (OSBED), and the KUSCHE emotion recognition inventory. Qualitative research method and content analysis were used. According to research data, it was seen that the majority of children failed in unexpected content and unexpected location change tasks. It was determined that the child who was successful in the unexpected content task was also successful in the unexpected location change task. It was understood that the total scores of the children who failed in these tasks in the ASD subscales were close to each other and low, and their total scores in the Kussche emotion recognition inventory were very close to each other and low. More in-depth data can be obtained with more children and long-term observations.

Keywords: *Theory of Mind, Social Skills, Emotions, Development*

Theme: *Preschool Education*

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE YAPILAN AKADEMİK ÇALIŞMALARIN ÇOCUKLARIN GELİŞİM SÜREÇLERİNE ETKİSİ

Utku Aydın¹, H. Şenay Şen²

Bildiri Kodu: 1058

Erken çocukluk eğitimi bilişsel, duyuşsal, sosyal, fiziksel gelişim alanları açısından oldukça önemlidir. Bu araştırmanın amacı okul öncesi dönemde yapılan akademik çalışmaların çocukların gelişim süreçlerine etkilerini incelemektir. Araştırma nitel bir çalışma olup, olgu bilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu kolay örnekleme yöntemi ile Ankara'da bir özel okulda çalışan okul öncesi öğretmenlerinden (n:10) oluşmaktadır. Araştırma verilerinin toplanmasında araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmeler araştırmaya katılmaya gönüllü öğretmenler ile yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Öğretmenlere akademik çalışmaların çeşitliliği ve uygulamaların nasıl yürütüldüğü ve yapılan akademik çalışmaların çocukların gelişim süreçlerine etkisi çerçevesinde bazı sorular yöneltilmiştir. Toplanan veriler içerik analizi ile çözümlenmiş ve yorumlanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulardan bazıları şunlardır: 1. Okul öncesinde yapılan akademik çalışmalar çocukların özellikle bilişsel gelişim alanında, sosyal gelişim ve dil gelişiminde, akran iletişimlerinde olumlu bir etkiye sahiptir. 2. Akademik çalışmaların çeşitliliği çocukların birden çok gelişim alanına etki etmekte ve aynı zamanda dolaylı öğrenme ortamları oluşturarak kalıcı öğrenmeler sağlamaktadır. 3. Öğretmenler akademik çalışmaları planlarken ve uygularken daha çok farkındalık kazanmakta ve bu durum çocuğun potansiyelini ortaya çıkarmaya yardımcı olmaktadır. Okul öncesi eğitim döneminde yapılan akademik çalışmaların artırılması, öğretmenlere verilen eğitimlerin çocukların farklı gelişim alanlarını geliştirmeye ve daha çok uygulamaya yönelik olması, öğretim programı içeriklerinin akademik çalışmalar konusunda zenginleştirilmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Akademik çalışmalar, Okul öncesi, Gelişim dönemi.

Tema: Okul Öncesi Eğitimi.

THE IMPACT OF ACADEMIC ACTIVITIES ON CHILDREN'S DEVELOPMENTAL PROCESS DURING THE PRESCHOOL PERIOD

This research aims to explore how academic activities during the preschool period affect children's development. The study is qualitative, using a phenomenological approach. The participants are preschool teachers from a private school in Ankara, selected through convenience sampling. Data were

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, arcanutku@gmail.com

² Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, senay@gazi.edu.tr

gathered using a semi-structured interview form created by the researchers. The interviews were conducted face-to-face with teachers who volunteered to participate. They were asked about the variety of academic activities, how these activities are carried out, and their impact on children's development. The collected data were analysed and interpreted using content analysis. Some key findings from the study include: 1. Academic activities in preschool positively impact children's cognitive, social, and language development, as well as their interactions with peers. 2. A variety of academic activities affects multiple developmental areas and creates indirect learning environments, leading to more lasting learning. 3. Teachers become more aware when planning and implementing academic activities, which helps them to better support each child's potential. Based on these findings, it is recommended to increase the number of academic activities in preschool, provide both pre-service and in-service training for teachers to enhance various developmental areas of children, and enrich the curriculum content with more academic activities.

Keywords: *Academic activities, Preschool, Developmental period*

Theme: *Preschool Education*

OKUL ÖNCESİ ÇOCUKLAR İÇİN OKUMA VE YAZMA MOTİVASYON ENVANTERİ; GEÇERLİLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Fatıma Çiftci¹, Arzu Doğanay Bilgi²

Bildiri Kodu: 1070

Bu araştırmada, okul öncesi dönem (54-72 aylık) çocukların hem okuma hem de yazma motivasyonlarını değerlendirmek amacıyla geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda yapılan bu araştırma nicel yaklaşımda tarama modeline uygun bir şekilde düzenlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu, 2023-2024 eğitim öğretim yılında Ankara ilinde Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı beş farklı bağımsız anaokulunda okul öncesi eğitimine devam eden, 54-72 ay arası, tipik gelişim gösteren 134 kız, 189 erkek olmak üzere toplam 323 çocuktan oluşmaktadır. Sorular araştırmacı tarafından iki farklı pelüş oyuncak ile seslendirilmiştir. Cevaplar çocuğun düşüncesinin hangisine daha çok benzediğini söylemesiyle toplanmıştır. Oturumlar birebir (çocuk ve araştırmacı) şekilde gerçekleştirilmiş, ortalama 10 dakika sürmüştür. Verileri analiz ederken Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılmıştır. Bunun yanında ölçek geliştirirken maddeler ve ölçek boyutunda geçerlik kanıtlarına ulaşmak için kullanılan en güçlü yöntemlerden biri olan Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)'de kullanılmıştır. Araştırmanın bulguları ve sonuçlar tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Erken okuryazarlık, Okul öncesi eğitim, Okuma motivasyonu, Yazma motivasyonu.

Tema: Zihin Engelliler Eğitimi, Okul öncesi eğitim.

READING AND WRITING MOTIVATION INVENTORY FOR PRESCHOOL CHILDREN: VALIDITY AND RELIABILITY STUDY

The aim of this study is to develop a valid and reliable measurement tool to assess both reading and writing motivations of preschool children (aged 54-72 months). To achieve this aim, the research was organized in accordance with the quantitative survey model. The study group consisted of a total of 323 children (134 girls and 189 boys) who continued their preschool education in five different independent kindergartens affiliated with the Ministry of National Education in Ankara during the 2023-2024 academic year. The questions were voiced by the researcher using two different plush toys. The answers were collected by asking the children which toy's thoughts their own thoughts resembled more. The sessions were conducted one-on-one (child and researcher) and lasted an average of 10 minutes.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Özel Eğitim Bölümü, fatimacivelek@gmail.com

² Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Özel Eğitim Bölümü, arzu@gbz.edu.tr

Exploratory Factor Analysis (EFA) was used to analyze the data. Additionally, Confirmatory Factor Analysis (CFA), one of the most robust methods used to obtain validity evidence for items and scale dimensions, was also employed in scale development. The findings and results of the study were discussed.

Keywords: *Early literacy, Literacy motivation, Reading motivation, Early childhood education.*

Theme: *Special Education, Early childhood education*

ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE OYUN: SİSTEMATİK BİR ANALİZ

Menekşe Boz¹, Kübra Ateş², Fadime Biçici Uslu³

Bildiri Kodu: 1085

Erken çocukluk dönemi, bireyin gelişim sürecinde kritik bir önem taşımaktadır ve bu süreçte oyun, çocukların bilişsel, duygusal, sosyal ve fiziksel gelişimlerinde merkezi bir rol oynamaktadır. Bu çalışmanın amacı, 2021-2023 yılları arasında yayımlanan ulusal ve uluslararası makaleleri inceleyerek, erken çocukluk dönemine yönelik yapılan oyunla ilgili araştırmaların mevcut durumunu analiz etmektir. Sistematiik derleme yöntemi olarak, PRISMA takip edilmiştir. Çalışmaya dahil edilme kriterlerini karşılayan makaleler, TR Dizin, Web of Science, Google Akademik, Scopus ve ERIC gibi belirlenen veri tabanlarında taranmış ve toplamda 282 makale incelenmiştir. Çalışmalar; makale dili, dergi adı, veri tabanı, anahtar kelimeler, yayın yılı, yöntem, çalışma grubu ve sayısı, veri toplama araçları olmak üzere dokuz boyutta değerlendirilmiştir. Veriler frekans ve yüzde dağılımları kullanılarak analiz edilmiştir. Veri analizi sonucunda, incelenen çalışmaların büyük çoğunluğunun WOS veri tabanında yer aldığı ve yöntem olarak nitel yöntemin tercih edildiği belirlenmiştir. Çalışmaların tematik içeriğinde ise oyun türleri olarak sıklıkla riskli oyun, açık hava oyunları ve serbest oyunların yer aldığı saptanmıştır. Bulgular, oyunun çocukların öğrenme süreçlerini desteklediğini, problem çözme becerilerini geliştirdiğini ve sosyal etkileşimde bulunmalarını sağladığını göstermektedir. Ayrıca, bu bulguların eğitim politikaları ve uygulamaları üzerinde olumlu etkiler yaratabileceği ve oyunun erken çocukluk dönemindeki öneminin daha geniş bir kitleye duyurulmasına katkıda bulunabileceği öngörülmektedir. Gelecek çalışmalar için nicel yöntemlerin kullanılması ve farklı oyun türlerinin araştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Erken çocukluk dönemi, Oyun, Sistematiik derleme.

Tema: Okul Öncesi Eğitimi.

PLAY IN EARLY CHILDHOOD: A SYSTEMATIC REVIEW

Early childhood is a critical period in an individual's development, during which play holds a central role in the cognitive, emotional, social, and physical growth of children. This study aims to analyze the role of play in early childhood through a systematic review of national and international articles

¹ Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Okul Öncesi Eğitimi Bölümü, mbozster@gmail.com

² Arş. Gör., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Okul Öncesi Eğitimi Bölümü, aateskubraaa@gmail.com

³ Doktora Öğrencisi, Hacettepe Üniversitesi, Okul Öncesi Eğitimi Bölümü, fadme.bicici@hotmail.com

published between 2021 and 2023. The PRISMA guidelines were followed as the systematic review method. Articles that met the inclusion criteria were sourced from databases such as TR Dizin, Web of Science, Google Scholar, Scopus, and ERIC, resulting in a total of 282 articles being reviewed. The studies were evaluated across nine dimensions: article language, journal name, database, keywords, publication year, methodology, study group and sample size, data collection tools, and methods. Data were analyzed using frequency and percentage distributions. The analysis revealed that the majority of the reviewed studies were indexed in the WOS database and primarily utilized qualitative methods. The thematic content of the studies frequently included types of play such as risky play, outdoor play, and free play. The findings indicate that play supports children's learning processes, enhances problem-solving skills, and promotes social interactions. Moreover, these findings suggest that play can have positive impacts on educational policies and practices, contributing to a broader recognition of the importance of play in early childhood. Future research is recommended to employ quantitative methods and to explore various types of play.

Keywords: *Early childhood, Play, Systematic review*

Theme: *Preschool Education*

ENGELLİ ÖĞRENCİLERDE BAŞA ÇIKMA ÖZELLİKLERİ VE BAŞA ÇIKMA STRATEJİLERİ

A.M.Tokhtarov¹, Yuzhel Gelishli², N.K.Toxanbayeva³

Bildiri Kodu: 1086

Makalede başarılı ve başarısız öğrencilerde çaresizlik düzeyi, başa çıkma stratejileri ve bunların kişilik özellikleriyle ilişkisi üzerine yapılan çalışmaların sonuçları sunulmaktadır. 290 birinci sınıf öğrencisinden oluşan bir örnekleme, hayal kırıklığı düzeyinin kaygı, sertlik, saldırganlık, gerginlik, muhafazakarlık ile on korelasyonu ve sosyallik, özgüven düzeyi, duygusal istikrar, öz kontrol, normatiflik ile negatif korelasyon belirlendi. davranış, radikalizm, iç ve mesleki yönelim düzeyi. Kış dönemi sonrasındaki oturumlar arası dönemde öğrencilerin memnuniyetsizlik düzeyi ne kadar yüksekse, akademik puan ortalamalarının da o kadar düşük olduğu tespit edildi. Bu bağlamda, iç ve dış engellere, etkili öğrenmeyi zorlaştıran engellere ve ayrıca ortaya çıkan zorlukların başarılı bir şekilde aşılmasını sağlayacak kişisel niteliklerin geliştirilmesi ihtiyacına özel önem verilmektedir.

Anahtar Kelimeler: hayal kırıklığı, çaresizlik, engelleyiciler, eğitimde hayal kırıklığı araştırması, başa çıkma stratejileri, öğrenme güçlükleri, mesleki yönelim.

Tema: Özel Eğitim.

COPING CHARACTERISTICS AND STRATEGIES IN STUDENTS WITH DISABILITIES

The article presents the results of studies on the level of helplessness, coping strategies, and their relationship with personality traits in successful and unsuccessful students. In a sample of 290 first-year students, a positive correlation was found between the level of frustration and anxiety, rigidity, aggression, tension, and conservatism, as well as a negative correlation with sociability, self-confidence, emotional stability, self-control, normativity of behavior, radicalism, and the level of internal and professional orientation. It was found that the higher the level of dissatisfaction among students during the intersession period following the winter term, the lower their average academic scores. In this context, special attention is given to internal and external obstacles, barriers that hinder effective learning, and the need to develop personal qualities that ensure the successful overcoming of emerging difficulties.

¹докторант PhD Al - Zhetysu University named after Ilyas Zhansugurov, Taldykorgan, Kazakhstan. akniet_mukhtaruly@mail.ru

² Professor, Gazi University (GU), Turkey ygelisli@gmail.com

³ Professor, Al -Farabi Kazakh National University, Almaty, Kazakhstan. n.toksanbaeva@mail.ru

Keywords: *frustration, helplessness, obstacles, frustration in education research, coping strategies, learning difficulties, professional orientation.*

Theme: *Special Education.*

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK

ÜNİVERSİTELERDE ARTAN ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERE YÖNELİK PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK VE DESTEK VERİLMESİ

Ahmet Çağatay Uluer¹, Fatih Aygör², Pınar Ayyıldız³

Bildiri Kodu: 1023

Bu araştırmanın amacı, üniversitelerde artan uluslararası öğrencilere yönelik psikolojik danışmanlık ve destek hizmetlerinin önemini ve etkinliğini incelemektir. Özellikle, farklı kültürel geçmişlere sahip uluslararası öğrencilerin karşılaştığı zorluklar ve bu zorlukların üstesinden gelmelerine yardımcı olabilecek stratejiler araştırılmıştır. Araştırma nitel araştırma deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Veri toplama sürecinde yarı yapılandırılmış görüşmeler ve odak grup görüşmeleri kullanılmıştır. Görüşmeler, psikolojik danışmanlar, uluslararası öğrenciler ve üniversite yönetimi olmak üzere üç farklı grupta gerçekleştirilmiştir. Bu gruplar, uluslararası öğrencilerin deneyimlerini ve ihtiyaçlarını anlamak için seçilmiştir. Araştırma, Türkiye'de bulunan beş farklı üniversiteden toplam 50 uluslararası öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar, farklı ülkelerden ve kültürel arka planlardan gelmektedir. Ayrıca, 10 psikolojik danışman ve 5 üniversite yönetim temsilcisi de çalışmaya dahil edilmiştir. Veriler, nitel veri analiz yöntemleri kullanılarak analiz edilmiştir. Görüşmelerin transkripsiyonu yapıldıktan sonra, içerik analizi yöntemi ile veriler kodlanmış ve temalar oluşturulmuştur. Bu temalar, uluslararası öğrencilerin psikolojik ihtiyaçlarını ve mevcut destek hizmetlerinin etkinliğini belirlemek için kullanılmıştır. Araştırma sonuçları, uluslararası öğrencilerin en çok özlem, kültürel uyum sorunları ve akademik stresle mücadele ettiklerini ortaya koymuştur. Psikolojik danışmanlık ve destek hizmetlerinin, bu öğrencilerin uyum sürecine önemli ölçüde katkı sağladığı görülmüştür. Ancak, mevcut hizmetlerin yetersiz kaldığı ve daha kapsamlı ve kültürel olarak duyarlı programlara ihtiyaç olduğu belirlenmiştir. Uluslararası öğrencilerin psikolojik sağlıklarını desteklemek için daha fazla kaynak ayrılması ve danışmanlık hizmetlerinin kültürel farklılıkları dikkate alacak şekilde yeniden yapılandırılması önerilmektedir. Üniversitelerin, uluslararası öğrencilerin özel ihtiyaçlarını karşılamak için daha proaktif olmaları ve sürekli eğitim programları ile danışmanların yetkinliklerini artırmaları gerektiği vurgulanmıştır.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri, Eğitim Yönetimi, a.cagatayuluer@gmail.com

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri, Eğitim Yönetimi, fatihaygor@gmail.com

³ Doç. Dr., Ankara Medipol Üniversitesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü, pinar.ayyildiz@ankaramedipol.edu.tr

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Öğrenciler, Psikolojik Danışmanlık, Kültürel Uyum, Yükseköğretim, Öğrenci Destek Hizmetleri.

Tema: Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Yükseköğretim

PROVIDING PSYCHOLOGICAL COUNSELING AND SUPPORT FOR INCREASING INTERNATIONAL STUDENTS AT UNIVERSITIES

This study aims to investigate the importance and effectiveness of psychological counseling and support services for the increasing number of international students at universities. Specifically, it explores the challenges faced by international students from diverse cultural backgrounds and the strategies that can help them overcome these challenges. The study was conducted using a qualitative research design. Semi-structured interviews and focus group discussions were used in the data collection process. Interviews were conducted with three different groups: psychological counselors, international students, and university administrators. These groups were chosen to understand the experiences and needs of international students. The research was carried out with a total of 50 international students from five different universities in Turkey. Participants come from various countries and cultural backgrounds. Additionally, 10 psychological counselors and 5 university administrative representatives were included in the study. Data were analyzed using qualitative data analysis methods. After transcribing the interviews, the data were coded and themes were created using content analysis. These themes were used to identify the psychological needs of international students and the effectiveness of existing support services. The results of the study revealed that international students struggle most with homesickness, cultural adaptation issues, and academic stress. Psychological counseling and support services significantly contribute to the adaptation process of these students. However, it was found that current services are insufficient and there is a need for more comprehensive and culturally sensitive programs. It is recommended to allocate more resources to support the psychological well-being of international students and to restructure counseling services to consider cultural differences. Universities should be more proactive in addressing the specific needs of international students and enhance the competencies of counselors through continuous training programs.

Keywords: International Students, Psychological Counseling, Cultural Adaptation, Higher Education, Student Support Services.

Theme: Guidance and Psychological Counseling, Higher Education

PROBLEMLİ İNTERNET KULLANIMINDA SOSYAL ONAY VE TEMEL PSİKOLOJİK İHTİYAÇLARIN ROLÜ

Fatma Tekin¹, Özgür Osman Demir²

Bildiri Kodu: 1066

Bu çalışmanın amacı ergenlerde sosyal onay ve temel psikolojik ihtiyaçların problemli internet kullanımını yordamadaki rolünü belirlemektir. Ayrıca çalışmada problemli internet kullanımının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığı da incelenmiştir. Araştırma ilişkisel tarama modelini esas alarak yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Kayseri ilindeki 216 lise öğrencisi oluşturmuştur. Katılımcıların %58,33'ü (n=126) kadın, % 41,67'si (n=90) erkeklerden oluşmaktadır. Örneklem grubunun yaş ortalaması 16,11'dir. Veri toplama araçları olarak Problemli İnternet Kullanımı Ölçeği-Ergen (PİKÖ-E), Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği (SOİÖ), Temel Psikolojik İhtiyaçlar Ölçeği-Lise Formu (TPİÖ-L) ve katılımcıların demografik bilgilerini belirlemek amacıyla Kişisel Bilgi Formu oluşturularak kullanılmıştır. Verilerin analizinde t testi ve hiyerarşik regresyon analizleri kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; problemli internet kullanımının cinsiyete göre farklılaşmadığı belirlenmiştir. Kızların problemli internet kullanımı ortalamaları($\bar{x}=60,8$;SS=17,95) erkeklerin problemli internet kullanımı ortalamasına($\bar{x}=60,41$;SS=16,81) çok yakın olmakla birlikte bu fark istatistiksel olarak da manidar değildir[t(214)=0,165 p=.86 p>.05]. Hiyerarşik regresyon analizlerine göre sosyal onay ihtiyacı, problemli internet kullanımının manidar bir yordayıcısıdır F(1,214)=52,88 p<.05. Modelin ikinci aşamasında regresyona dahil edilen temel psikolojik ihtiyaçlarla birlikte, sosyal onay ve temel psikolojik ihtiyaçlar problemli internet kullanımını bütün olarak manidar bir şekilde yordamaktadır, F(2,213)=26,34, p<.05. Sosyal onay ve temel psikolojik ihtiyaçlar birlikte toplam varyansın %19'unu açıklamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Problemli internet kullanımı, Sosyal onay ihtiyacı, Temel psikolojik ihtiyaçlar.

Tema: Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık.

THE ROLE OF SOCIAL APPROVAL AND BASIC PSYCHOLOGICAL NEEDS IN PROBLEMATIC INTERNET USE

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Psikolojik Danışman, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, e-posta: fatma.tekin1@std.hku.edu.tr

² Dr. Öğ. Üyesi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık ABD, e-posta: ozgur.demir@hku.edu.tr

The aim of this study is to determine the role of social approval and basic psychological needs in predicting problematic internet use in adolescents. In addition, the study also examined whether problematic internet use differs according to gender. The research was conducted based on the relational survey model. The sample of the study consisted of 216 high school students in Kayseri province in the 2023-2024 academic year. Of the participants, 58.33% (n=126) were female and 41.67% (n=90) were male. The average age of the sample group was 16.11 years. As data collection tools, Problematic Internet Use Scale-Adolescent (PIKÖ-E), Social Approval Need Scale (SOİÖ), Basic Psychological Needs Scale-High School Form (TPİÖ-L) and Personal Information Form were created and used to determine the demographic information of the participants. T-test and hierarchical regression analyses were used to analyse the data. According to the findings obtained from the research; it was determined that problematic internet use did not differ according to gender. Although the mean problematic internet use of girls ($\bar{x}=60,8$;SD=17,95) is very close to the mean problematic internet use of boys ($\bar{x}=60,41$;SD=16,81), this difference is not statistically significant [$t(214)=0,165$ $p=.86$ $p>.05$]. According to the hierarchical regression analyses, the need for social approval is a significant predictor of problematic internet use, $F(1,214)=52.88$ $p<.05$. Together with the basic psychological needs included in the regression in the second stage of the model, social approval and basic psychological needs as a whole significantly predict problematic internet use, $F(2,213)=26.34$, $p<.05$. Social approval and basic psychological needs together explain 19% of the total variance.

Keywords: *Problematic internet use, Social approval need, Basic psychological needs.*

Theme: *Guidance and Psychological Counselling.*

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN BİLİNÇLİ FARKINDALIK DÜZEYLERİ İLE KARAR STRATEJİLERİNİN İNCELENMESİ

Havva Solmaz¹

Bildiri Kodu: 1095

Bu çalışmanın amacı lise öğrencilerinin bilinçli farkındalık düzeyleri ile karar stratejileri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Çalışma 2023-2024 eğitim öğretim yılında Ankara'nın bir ilçesinde Anadolu Lisesinde okuyan 9. 10. 11. ve 12. sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanmasında kişisel bilgi formu, Bilinçli Farkındalık Ölçeği, Karar Stratejileri Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizi için t testi, tek yönlü varyans analizi (F) testi ve Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi yapılmıştır. Araştırma sonucuna göre bilinçli farkındalık düzeyi cinsiyet, sınıf düzeyi, anne eğitim ve gelir düzeyi, baba eğitim ve gelir düzeyine göre farklılık göstermemekte iken kız öğrencilerin karar stratejilerinden kararsız ve içtepsel karar biçimi puanlarının erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca anne eğitim ve gelir düzeyi ile baba eğitim ve gelir düzeyine bakıldığında karar stratejilerinde farklılık görülmemektedir. Karar stratejileri ile bilinçli farkındalık düzeylerinin incelendiğinde bilinçli farkındalık düzeyi ile mantıklı karar biçimi arasında pozitif yönde düşük düzeyde, kararsız, içtepsel ve bağımlı karar biçimi arasında negatif yönde ve düşük düzeyde ilişki belirlenmiştir. Katılımcıların bilinçli farkındalık düzeyleri arttıkça mantıklı karar biçimi de artmakta ve kararsız, içtepsel ve bağımlı karar biçimi azalmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bilinçli farkındalık, karar verme, karar stratejileri.

Tema: Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık.

INVESTIGATION OF HIGH SCHOOL STUDENTS' MINDFULNESS CONSCIOUS AWARENESS LEVELS AND DECISION STRATEGIES

The purpose of this study is to examine the relationship between high school students' mindfulness levels and decision strategies. The study was conducted with 9th, 10th, 11th and 12th grade students studying at Anatolian High School in a district of Ankara in the 2023-2024 academic year. Personal information form, Conscious Awareness Scale, Decision Strategies Scale were used to collect data. To analyze the data, t test, one-way analysis of variance (F) test and Pearson Product Moment Correlation analysis were performed. According to the results of the research, while the level of mindfulness did not differ according to gender, grade level, mother's education and income level, father's education and income level, it was observed that the decision strategies of female students, such as indecisive and

¹ Uzm. Psik. Dan., Gazi Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, havva.csolmaz@gmail.com

impulsive decision style, were higher than male students. In addition, there is no difference in decision strategies when looking at the mother's education and income level and the father's education and income level. When the decision strategies and mindfulness levels were examined, a low positive relationship was determined between the mindfulness level and the logical decision style, and a negative and low relationship was determined between the indecisive, impulsive and dependent decision style. As the mindfulness levels of the participants increase, the logical decision style also increases and the indecisive, impulsive and dependent decision style decreases.

Keywords: *Mindfulness, Decision making, Decision strategies*

Theme: *Guidance and psychological counselling*

KUSURSUZLUĞUN KAPANLARI: ROMANTİK İLİŞKİLERDE OBSESİF KOMPULSİF BOZUKLUĞUN ETKİSİ

Zehra Topal¹, Şakir İpek²

Bildiri Kodu: 1104

Obsesif-Kompulsif Bozukluk (OKB)'yi birçok bilim insanı incelemiştir. Freud, OKB'nin yaşamın ilk dönemlerindeki kararsız tutumlar yüzünden ortaya çıktığını savunur ve obsesif nevrozun gelişmesini anal dönemde saplanma ya da regresyon olarak ifade eder. Diğer bilim insanları, çocuğun sevdiği nesneyi bozmadan koruma isteği ve utanç, güvensizlik, yetersizlik duygularıyla başa çıkma çabasıyla OKB'nin ortaya çıktığını savunur. DSM-V tanı kriterlerine göre OKB, obsesyonlar ve kompulsiyonlar içerir. Obsesyonlar istemeden zihne gelen, sıkıntı verici düşüncelerdir. Kompulsiyonlar ise tekrar eden davranışlardır. Obsesyon ve kompulsiyonların %33'ü 15 yaşından önce başlar ve ömür boyu insanı birçok farklı yönden etkiler. İnsan yaşamının önemli bir boyutu olan romantik ilişkilerde OKB, ilişki odaklı ve partner odaklı belirtilerle kendini gösterir. OKB, sosyal yaşamda ve özellikle romantik ilişkilerde işlev bozukluklarına yol açar. Araştırmalar, OKB'nin sağlıklı ilişkilerin önünde engel olduğunu göstermektedir. OKB'li bireyler partnerlerinin davranışlarını yanlış yorumlayabilir ve akılcı olmayan inançlarla ilişki dinamiğini bozabilir. Bu, ilişki doyumunu azaltır ve yineleyici düşünceler nedeniyle ilişkiden keyif alamamalarına neden olur. Bu çalışmanın amacı alanyazın derlemesi ile romantik ilişkilerde yaşanan OKB'nin partnerler ve ilişki üzerine etkilerini ortaya koymaktır. Böylece konuya ilgi duyan ve araştırma yapacaklara genel bir bilgi sunarak ileride yapılacak araştırmalara ışık tutmaya çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: Romantik ilişkiler, Aşk, Obsesif Kompulsif Bozukluk (OKB), İlişki memnuniyeti, İlişki kalitesi.

Tema: Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik.

THE TRAPS OF PERFECTION: THE IMPACT OF OBSESSIVE-COMPULSIVE DISORDER IN ROMANTIC RELATIONSHIPS

Zehra Topal¹, Şakir İpek²

Obsessive-Compulsive Disorder (OCD) has been studied by many scientists. Freud argues that OCD arises from ambivalent attitudes in the early stages of life and refers to the development of obsessive

¹ Öğrenci, Gazi Üniversitesi, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik, arhez705@gmail.com

² Psikolojik Danışman, Akılcı Yaşam Bilimsel Araştırma ve Psikolojik Danışma Merkezi, sakiripeek@gmail.com

neurosis as obsession or regression in the anal period. Other scholars argue that OCD develops as a result of the child's desire to protect his or her favorite object without spoiling it and to cope with feelings of shame, insecurity and inadequacy. According to the DSM-V diagnostic criteria, OCD includes obsessions and compulsions. Obsessions are distressing thoughts that come to mind involuntarily. Compulsions are repetitive behaviors. 33% of obsessions and compulsions begin before the age of 15 and affect people in many different ways throughout their lives. In romantic relationships, which are an important aspect of human life, OCD manifests itself with relationship-oriented and partner-oriented symptoms. OCD leads to dysfunctions in social life and especially in romantic relationships. Research shows that OCD is an obstacle to healthy relationships. Individuals with OCD may misinterpret their partners' behaviors and disrupt the relationship dynamic with irrational beliefs. This decreases relationship satisfaction and causes them not to enjoy the relationship due to recurrent thoughts. The aim of this study is to reveal the effects of OCD in romantic relationships on partners and the relationship through a literature review. Thus, it will be tried to shed light on future research by providing general information to those who are interested in the subject and who will conduct research.

Keywords: *Romantic relationships, Love, Obsessive Compulsive Disorder (OCD), Relationship satisfaction, Relationship quality*

Theme: *Psychological Counseling and Guidance*

ÜNİVERSİTE SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MEZUN OLMA SÜRECİNE İLİŞKİN ALGILARININ BELİRLENMESİ ÜZERİNE NİTEL BİR ARAŞTIRMA

Seda Usta¹, Mehmet Güven²

Bildiri Kodu: 1115

Üniversiteden mezun olma dönemi öğrencilerin kariyerini inşa etmeye başladığı ve farklı rollere geçiş yaptığı gelişimsel bir süreci ifade etmektedir. Öğrenciler için önemli bir geçiş aşaması olan bu süreç içerisinde belirsizliği barındırmaktadır. Belirsizliğin içerisinde bulunan son sınıf öğrencileri mezuniyet sonrasındaki yaşamına ilişkin ne yapacağını bilmede kararsızlık yaşamaktadır. Bu sürecin etkili bir şekilde atlatılabilmesi ve öğrencilerin iş hayatına geçişinin kolaylaştırılabilmesi için bu sürecin doğasının anlaşılabilmesinin önemi ortaya çıkmaktadır. Bu önem doğrultusunda yürütülen bu araştırma üniversite son sınıf öğrencilerinin mezun olma sürecine ilişkin düşüncelerini, kaygılarını ve bu süreci nasıl deneyimlediklerini incelemeyi amaçlamaktadır. Bu amaca ilişkin araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden yararlanılarak yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla veriler toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu üniversite son sınıfta ve çeşitli bölümlerde öğrenim görmekte olan 30 öğrenci (17 kadın, 13 erkek) oluşturmuştur. Tematik analiz yöntemi kullanılarak analiz edilen veriler belirsizlik, rutinin değişmesi, beklenti ve sorumluluk olmak üzere 4 tema altında toplanmıştır. Yapılan görüşmeler sonucunda öğrencilerin deneyim eksikliğinden kaynaklı kendilerini mesleğe hazır hissetmekte zorlandıkları ve üniversite ortamı ve çalışma ortamı arasındaki farklılıktan dolayı kaygı yaşadıkları anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Üniversite son sınıf öğrencileri, Mezun olma süreci, İş hayatına geçiş, Tematik analiz.

Tema: Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık.

A QUALITATIVE STUDY ON DETERMINING THE PERCEPTIONS OF SENIOR YEAR UNIVERSITY STUDENTS ABOUT THE GRADUATION PROCESS

The period of graduating from university represents a developmental process in which students begin to build their careers and transition to different roles. This process, which is an important transition stage for students, contains uncertainty. Senior students who are in uncertainty experience indecision in knowing what to do about their life after graduation. In order to overcome this process effectively and to facilitate the transition of students to working life, it is important to understand the nature of this

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, uustaseda@gmail.com

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, mehmetguven@gazi.edu.tr

process. This study, which was conducted in line with this importance, aims to examine the thoughts, concerns and experiences of senior university students about the process of graduation. For this purpose, qualitative research methods was utilized in the study and data were collected through a semi-structured interview form. The study group of the research consisted of 30 students (17 female, 13 male) who were in their last year of university and studying in various departments. The data analyzed using thematic analysis method were grouped under 4 themes: uncertainty, change of routine, expectation and responsibility. As a result of the interviews, it was understood that the students had difficulty in feeling ready for the profession due to lack of experience and experienced anxiety due to the difference between the university environment and the working environment.

Keywords: *University senior students, Graduation process, Transition to working life, Thematic analysis.*

Theme: *Guidance and Psychological Counselling*

EĞİTİM FAKÜLTESİ LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN GELECEK KAYGILARININ ARAŞTIRILMASI: KARMA BİR ÇALIŞMA

Furkan Çolak¹, Caner Baki Koç², Sabire Kılıç³

Bildiri Kodu: 1118

Kaygı, gözlenebilir bir tehlike olmaksızın yaşanan korku ile açıklanırken gelecek kaygısı ise geleceğe yönelik endişe, korku ve olumsuz tutum olarak ifade edilmektedir. Alinyazına bakıldığında gelecek kaygısı, en çok genç yetişkinlerde görülmekte ve bilişsel ve duygusal birçok olumsuz duygu durumunu beraberinde getirmektedir. Bu çalışmada Eğitim Fakültesinde eğitim almakta olan üniversite öğrencilerinin gelecek kaygıları karma desen araştırma yöntemi kullanılarak bütüncül bir yaklaşımla incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada ardışık açımlayıcı desen kullanılmıştır. Çalışmada ölçek aracılığı ile 210 kadın ve 38 erkek olmak üzere toplam 248 üniversite öğrencisinden nicel veri toplanmıştır. Ölçekten alınan puanlara göre kaygısı yüksek 5 ve düşük olan 6 öğrenciyle yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Çalışma sonucunda ölçek ve görüşme verileri birlikte değerlendirilmiştir. Nicel veriler bağlamında katılımcıların gelecek korkusu ve gelecekte umutsuzluk alt boyutlarının sınıf düzeyine ve cinsiyete göre farklılaşmadığı bulunmuştur. Katılımcıların yaşlarının kaygılarıyla negatif yönde ilişkili olduğu görülmüştür. Nitel analiz sonucunda ise kaygı düzeyi düşük ve yüksek olan katılımcıların gelecek kaygı kaynaklarının kariyer/yetenlik alanlarında toplandığı görülmüştür. Katılımcıların gelecek kaygılarını azaltan etmenlerin kendine yönelme ve sosyal destek alma alanlarında yoğunlaştığı tespit edilirken kaygılarını arttıran etmenlerin ise sosyal baskı ve kariyer beklentileri olduğu görülmüştür. Bu çalışma Eğitim Fakültesi öğrencilerinin gelecek kaygıları sorunlarına yönelik yapılan çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gelecek kaygısı, Genç yetişkinlik, Kaygı, Eğitim fakültesi, Kaygı ile başa çıkma yöntemleri.

Tema: Rehberlik ve Psikolojik Danışma.

INVESTIGATION OF FUTURE ANXIETY OF UNDERGRADUATE STUDENTS OF THE FACULTY OF EDUCATION: A MIXED STUDY

While anxiety is defined as fear experienced without an observable danger, future anxiety is defined as worry, fear and negative attitude towards the future. In the literature, future anxiety is mostly seen in young adults and brings along many cognitive and emotional negative emotional states. In this study,

¹ Öğrenci, Gazi Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışma, furkaancolaakk2@gmail.com

² Öğrenci, Gazi Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışma, canerbakikoc@icloud.com

³ Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışma, sabirekili@gaazi.edu.tr

it was aimed to examine the future anxiety of university students studying at the Faculty of Education with a holistic approach using a mixed design research method. A sequential exploratory design was used in the study. In the study, quantitative data were collected from a total of 248 university students, 210 female and 38 male. According to the scores obtained from the scale, semi-structured interviews were conducted with 5 students with high anxiety and 6 students with low anxiety. As a result of the study, the scale and interview data were evaluated together. In the context of quantitative data, it was found that the participants' fear of the future and hopelessness of the future sub-dimensions did not differ according to grade level and gender. It was observed that the age of the participants was negatively related to their anxiety. As a result of the qualitative analysis, it was seen that the sources of future anxiety of participants with low and high anxiety levels were gathered in the areas of career/competence. It was found that the factors that reduced the future anxiety of the participants were concentrated in the areas of self-orientation and receiving social support, while the factors that increased their anxiety were social pressure and career expectations. This study is thought to contribute to the studies on the future anxiety problems of the students of the Faculty of Education.

Keywords: *Future Anxiety, Coping with anxiety, Faculty of Education, Anxiety, Young Adulthood.*

Theme: *Guidance and Psychological Counseling.*

SANAT EĞİTİMİ

POSTMODERN EĞİTİMDE SANAT ESERLERİNE BÜTÜNCÜL BİR BAKIŞ OLARAK BAĞLAMSAI SANAT ELEŞTİRİSİ MODELİNİN KULLANIMI

Nurdan Çolpan¹, Ali Ertuğrul Küpeli²

Bildiri Kodu: 1073

Bu çalışma, postmodern eğitim yaklaşımında sanat eserlerini bütüncül bir bakış açısı ile analiz etmeyi hedefleyen bağlamsal sanat eleştirisi modelinin kullanımını teorik bir çerçevede incelemektedir. Araştırmada, literatür taraması yöntemi kullanılarak, postmodern eğitim anlayışının temel prensipleri tespit edilmiş ve sanat eleştirisi uygulamalarından bağlamsal sanat eleştirisi modelinin bu eğitim yaklaşımındaki kullanım olanakları tartışılmak istenmiştir. Postmodern eğitim, öğrencilerin eleştirel düşünme, yaratıcılık ve bireysel ifadelerini teşvik eden esnek ve dinamik bir yaklaşımı benimser. Sanat eğitimi ise geleneksel sınırların ötesine geçerek öğrencilerin sanat eserlerini farklı bağlamlarda ve perspektiflerde değerlendirmesine olanak tanır. Bu bağlamda araştırma, Feldman'ın geliştirdiği sanat eleştirisi modelini güncelleyerek üç başlıkla sınıflandıran (*izlenimci, biçimci, bağlamsal*) Theodor Wolf ve George Geahigan'ın literatüre kazandırdığı bağlamsal sanat eleştirisi modelinin postmodern eğitimde yerini incelemektedir. Wolf ve Geahigan, sanat eserlerini inceleme ve yorumlamada bütüncül bakış açısının benimsenmesi gerektiğini savunmuş ve bu anlayışta üç yaklaşım geliştirmişlerdir. Bu yaklaşımlardan biri olan bağlamsal sanat eleştirisi modeli, sanat eserlerinin estetik değerlerini analiz etmenin yanında sosyal, kültürel ve tarihi bağlamlarını da dikkate alır. Bu model, inceleme olanakları bakımından disiplinlerarası düşünce anlayışını benimseyen postmodern eğitim yaklaşımını desteklemektedir. Çalışmanın sonuçları, bağlamsal sanat eleştirisi modelinin postmodern sanat eğitiminin anlaşılmasını artırmada önemli bir araç olabileceğini ortaya koyacaktır. Çalışma aynı zamanda sanat eğitimcileri için bağlamsal sanat eleştirisi modelinin postmodern eğitim alanına entegrasyonu konusunda yol gösterici niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: *Postmodern eğitim, Bağlamsal sanat eleştirisi, Sanat eğitimi.*

Tema: *Resim Eğitimi.*

¹ Arş. Gör., Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Mimarlık, Tasarım ve Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Bölümü, nurdancenik@gmail.com

² Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Ana Bilim Dalı, aliertugrulkupeli@gmail.com

THE USE OF CONTEXTUAL ART CRITICISM MODEL AS A HOLISTIC VIEW OF ARTWORKS IN POSTMODERN EDUCATION

This study examines the use of the contextual art criticism model, which aims to analyze works of art from a holistic perspective in a postmodern educational approach, within a theoretical framework. In the study, the basic principles of the postmodern educational approach were determined by using the literature review method and the possibilities of using the contextual art criticism model, one of the art criticism practices, in this educational approach were discussed. Postmodern education adopts a flexible and dynamic approach that encourages students' critical thinking, creativity and individual expression. Art education, on the other hand, goes beyond traditional boundaries and allows students to evaluate works of art in different contexts and perspectives. In this context, the research examines the place of the contextual model of art criticism, introduced to the literature by Theodor Wolf and George Geahigan, who updated the model of art criticism developed by Feldman and classified it under three headings (impressionist, formalist, contextual) in postmodern education. Wolf and Geahigan argued that a holistic perspective should be adopted in analyzing and interpreting works of art and developed three approaches in this understanding. One of these approaches, the contextual model of art criticism, takes into account the social, cultural and historical contexts of works of art in addition to analyzing their aesthetic value. This model supports the postmodern educational approach that adopts interdisciplinary thinking in terms of examination possibilities. The results of the study will reveal that the contextual model of art criticism can be an important tool in increasing the understanding of postmodern art education. The study also provides guidance for art educators on the integration of the contextual model of art criticism into the field of postmodern education.

Keywords: *Postmodern education, Contextual art criticism, Art education*

Theme: *Painting Education.*

TÜRKİYE VE İTALYA'DA SANAT EĞİTİMİ

Hatice Burcu YANAR¹, Murat ASLAN²

Bildiri Kodu: 1125

Görsel sanatlar eğitimi, öğrencilerin yaratıcılığını, eleştirel düşünme becerilerini ve estetik duygusunu geliştirmede önemli bir rol oynamaktadır. Bu alandaki uygulamalar, tarihsel ve kültürel köklere bağlı olarak ülkelere göre değişiklik gösterir. Bu bağlamda, Rönesans'ın doğum yeri olan İtalya ve zengin geleneklere sahip Türkiye'deki görsel sanatlar eğitimi sistemleri incelenmiştir. Bu eleştirel incelemede, 2014-2024 yılları arasında "Görsel Sanatlar Eğitimi", "Türkiye'de Sanat Eğitimi", "İtalya'da Sanat Eğitimi", "Art Education in Türkiye", "Art Education in Italy" ve "Educazione Artistica in Italia" anahtar kelimeleri kullanılarak araştırmalar ve altı veri tabanı taranmıştır. Yapılan araştırmalar ışığında her iki ülkenin de tarihleri boyunca sanat eğitimi, günümüzde bu eğitimlerin durumu ortaya konulmuştur. Sonuç olarak, Türkiye ve İtalya'daki görsel sanatlar eğitim sistemleri, kendine özgü güçlü yönleri ve geliştirilmesi gereken alanları barındırmaktadır. Her iki ülkenin de sanat eğitimine daha fazla yatırım yapması ve öğrencilere daha geniş imkanlar sunulmasının, bu alandaki gelişmeyi ve ilerlemeyi sağlayacağı değerlendirilmektedir. Araştırmanın sonunda Türkiye ve İtalya'nın mevcut güçlü yönlerini koruyarak ve geliştirilmesi gereken alanlarda iyileştirmeler yaparak, sanat eğitiminde daha ileri bir seviyeye ulaşılabilirliği ve alanda daha fazla araştırma yapılmasının gerekliliği üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye'de Sanat Eğitimi, İtalya'da Sanat Eğitimi, Sanat Eğitimi.

Tema: Resim Eğitimi.

ART EDUCATION IN TÜRKİYE AND ITALY

Visual arts education plays an important role in developing students' creativity, critical thinking skills and aesthetic sense. Practices in this field vary across countries depending on historical and cultural roots. In this context, the visual arts education systems in Italy which is the birthplace of the Renaissance and Türkiye with its rich traditions are examined. In this critical review, research and six databases were searched using the keywords "Görsel Sanatlar Eğitimi", "Türkiye'de Sanat Eğitimi", "İtalya'da Sanat Eğitimi", "Art Education in Türkiye", "Art Education in Italy" and "Educazione Artistica in Italia" between 2014-2024. Based on the studies, art education throughout the history of both countries and the

¹ Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı, hburcuyanarr@gmail.com

² Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Ana Bilim Dalı, murataslan@gazi.edu.tr

present status of these educations were revealed. Consequently, the visual arts education systems in both countries have their own strengths and areas in need of improvement. It is evaluated that both countries investing more in art education and offering wider opportunities to students will ensure development and progress in this field. Finally, by preserving the existing strengths of these two countries and making improvements in the areas that can be developed, it will be emphasized that they can reach a greater level in art education and that more research should be conducted in this field.

Keywords: *Art Education in Türkiye, Art Education in Italy, Art Education*

Theme: *Fine Arts Education*

SINIF EĞİTİMİ

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN AFET FARKINDALIKLARI VE İLKOKULDA AFET EĞİTİMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ

Büşra Eti¹, Mustafa Kale²

Bildiri Kodu: 1080

Çalışmada sınıf öğretmenlerinin afet farkındalıklarını ölçmek ve ilkokulda verilen afet eğitimi hakkında sınıf öğretmenlerinin görüşlerini almak amaçlanmaktadır. Karma araştırma yöntemlerinden “yakınsayan paralel desen” kullanılmıştır. Çalışmanın nicel kısmı için beşli likert tipi Afet Farkındalık Ölçeği, nitel kısmı için ise araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak veri toplanmıştır. Çalışmanın örneklemini için Gaziantep ili Şahinbey ilçesindeki devlet okullarında görev yapan küme örneklem ile belirlenen 350 sınıf öğretmenine çalışmanın nicel kısmı için, 15 sınıf öğretmenine ise nitel kısmı için ulaşılmıştır. Çalışmada görüşme formu kullanılarak toplanan nitel verilerin analizi için içerik analizi yöntemi kullanılmakta olup likert tipi ölçek kullanılarak toplanan nicel verilerin analizinde ise bağımsız gruplar t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmaktadır. Veriler analiz sürecindedir. Sınıf öğretmenlerinin afet farkındalık düzeyleri arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılıklar olmadığı beklenmektedir. Sınıf öğretmenlerinin afet farkındalık düzeyleri arasında mesleki kıdeme göre anlamlı farklılıklar olduğu beklenmektedir. Sınıf öğretmenlerinin afet farkındalık düzeylerinde afet deneyimine göre anlamlı farklılıklar olduğu beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet Eğitimi, Farkındalık, Görüş, Sınıf Öğretmenleri.

Tema: Sınıf Eğitimi.

DETERMINING THE DISASTER AWARENESS OF CLASSROOM TEACHERS AND THEIR OPINIONS ON DISASTER EDUCATION IN PRIMARY SCHOOLS

The aim of the study is to measure the disaster awareness of classroom teachers and to obtain their opinions about the disaster education given in primary schools. "Convergent parallel design", one of the mixed research methods, was used. Data was collected using a five-point Likert-type Disaster Awareness Scale for the quantitative part of the study, and a semi-structured interview form developed by the researcher for the qualitative part. For the sample of the study, 350 classroom teachers working

¹Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi, busra.eti@gazi.edu.tr

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi, mkale@gazi.edu.tr

in public schools in Şahinbey district of Gaziantep province, determined by cluster sampling, were reached for the quantitative part of the study, and 15 classroom teachers were reached for the qualitative part. In the study, content analysis method is used to analyze the qualitative data collected using the interview form, and independent groups t-test and one-way analysis of variance (ANOVA) are used to analyze the quantitative data collected using the Likert-type scale. The data is in the analysis process. It is expected that there are no significant differences between classroom teachers' disaster awareness levels according to gender. It is expected that there are significant differences between classroom teachers' disaster awareness levels according to their professional seniority. It is expected that there are significant differences in the disaster awareness levels of classroom teachers according to disaster experience.

Key Words: *Disaster Education, Awareness, Opinion, Classroom Teachers*

Theme: *Classroom Education*

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ İLKOKUL TÜRKÇE DERSİNDE UYGULANAN ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Hüseyin Yiğit Erdoğan¹, İhsan Seyit Ertem²

Bildiri Kodu: 1100

21.yüzyılın ilk çeyreğini tamamlarken öğretim yöntem ve teknikleri de modern çağa ayak uydurmuş, gelişmiş ve değişmiştir. Geleneksel öğretim yöntem ve tekniklerini kullanan öğretmenler mevcut çağın gerisinde görülmektedir. Bu tekniklerin teorik ve pratikleri Eğitim Fakültelerinde öğretilmekte ve hatta Öğretmenlik Uygulaması yani staj programıyla sınıflarda uygulanmaktadır. Bilgi düzeyi neredeyse hiç olmayan bir çocuğa yeni bilgileri anlatmanın ve öğretmenin yolu iyi uygulanmış öğretim yöntem ve tekniğinden geçmektedir. Bu çalışmayla Sınıf Öğretmeni Adaylarının ilkökul Türkçe dersinde uygulanan öğretim yöntem ve teknikleri hakkındaki görüşlerini almak amaçlanmıştır. Bu çalışmada yöntem olarak nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Yapılan çalışmanın grubunu Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi Bölümü 4. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma grubunun seçiminde amaca uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Çalışma grubuna dahil olan 15 katılımcıya ilkökul Türkçe derslerinde uygulanan öğretim yöntem ve tekniklerine yönelik bilgileri ve görüşleri sorulmuştur. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Toplanan verilerden elde edilen bilgilere bakıldığında Sınıf Öğretmeni Adaylarının ilkökul Türkçe dersinde uygulanan öğretim yöntem ve teknikleri hakkında bilgi düzeylerinin yeterli seviyede olmadığı ve metin tamamlama tekniği ile bilgi düzeyinin düşük olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmeni Adayları, Türkçe Dersi, Öğretim Yöntem ve Teknikleri.

Tema: Sınıf Eğitimi.

VIEWS OF PROSPECTIVE CLASSROOM TEACHERS ON THE TEACHING METHODS AND TECHNIQUES APPLIED IN PRIMARY SCHOOL TURKISH LESSONS

As we complete the first quarter of the 21st century, teaching methods and techniques have evolved to keep pace with modern times. Teachers who still use traditional methods are seen as outdated. These methods, both theoretical and practical, are taught in Education Faculties and applied through

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalı, huseyinerdogan133@gmail.com

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalı, iertem@gazi.edu.tr

internships. Effective teaching methods and techniques are essential for imparting new knowledge to children with minimal prior knowledge. This study aims to gather the opinions of prospective primary school teachers on the teaching methods and techniques used in primary school Turkish lessons. A qualitative case study method was employed. The study group consisted of 4th-year students from the Classroom Education Department of Bolu Abant İzzet Baysal University. Purposeful sampling was used to select the participants. Data were collected using a semi-structured interview form. Fifteen participants were asked about their knowledge and views on the teaching methods and techniques used in primary school Turkish lessons. Descriptive analysis of the data revealed that the knowledge level of prospective primary school teachers regarding these methods and techniques was insufficient, particularly in the technique of text completion.

Keywords: *Prospective Classroom Teachers, Turkish Lesson, Teaching Methods and Techniques.*

Theme: *Classroom Education*

NEGATİF DAVRANIŞ İÇERİĞİ OLAN RESİMLİ ÇOCUK KİTAPLARININ İNCELENMESİ

Şeyma Çakar¹, Mustafa Ulusoy²

Bildiri Kodu: 1101

Çocuklar dünyayı tanımak için resimli çocuk kitaplarını bir araç olarak kullanmaktadırlar. Duygularını, davranışlarını ve ifade biçimlerini resimli çocuk kitapları aracılığıyla keşfedebilmektedirler. Davranış, insanların sergilediği bütün fiziki ve zihinsel hareketler olarak tanımlanırken negatif versiyonu da uygunsuz, güvenliği tehlikeye atan veya zarar veren davranışlar gibi pek çok şekilde örneklendirilebilir. Negatif davranışların birey üzerindeki etkilerinin negatif olmasının yanı sıra okul gibi çokça bireyi barındıran bir ortamda davranışın sahibi dışındakileri etkilemesinin de olası olduğu düşünülmektedir. Olumsuz davranışların gerçekleştikleri andan sonra da öğrenci üzerinde etkileri devam edebilmektedir. Zorbalık gibi olumsuz çıktıkları oldukça fazla olan davranışların arttığı günümüz eğitim kurumlarında negatif davranışlar ilgilenilmesi ve incelenilmesi gereken bir konudur. Araştırmacı tarafından, çocuklar üzerinde etkisi olan resimli çocuk kitaplarının bu bağlamda incelenmesinin farkındalık yaratacağı düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı negatif davranış içeriği olan resimli çocuk kitaplarını tespit etmek ve bu kitapların içerik ile resimleme özelliklerini incelemektir. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılacaktır. Çalışma grubu, ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenecek negatif davranış içeriği olan resimli çocuk kitaplarından oluşturulacaktır. Kitaplardaki negatif davranışlar ve sıklıkları içerik analizi yöntemi ile belirlenecektir. Veri analizi sonucunda yalan söyleme, zorbalık yapma, kendine ve başkalarına fiziksel zarar verebilecek eylemlerde bulunma, iletişimsizlik, saygısızlık gibi davranış temalarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Resimli çocuk kitapları, Negatif davranış, Nitel araştırma.

Tema: Sınıf Eğitimi.

EXAMINATION OF ILLUSTRATED CHILDREN'S BOOKS WITH NEGATIVE BEHAVIOR CONTENT

Children use picture books as a tool to get to know the world. They can explore their emotions, behaviors, and expressions through picture books. While behavior is defined as all physical and

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Sınıf Eğitimi, sseymacakar@gmail.com

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Sınıf Eğitimi, mulusoy@gazi.edu.tr

mental actions that people exhibit, the negative version can be exemplified in many ways, such as inappropriate behavior, behavior that endangers safety, or behavior that causes harm. In addition to the negative effects of negative behaviors on the individual, it is also thought that in an environment with many individuals, such as a school, it is possible that the behavior may affect others other than the owner of the behavior. Negative behaviors may continue to have effects on students even after they occur. In today's educational institutions where negative behaviors such as bullying are increasing, negative behaviors are an issue that needs to be dealt with and examined. It is thought by the researcher that examining children's picture books that have an impact on children in this context will raise awareness. The aim of this study is to identify children's picture books with negative behavior content and to examine the content and illustration features of these books. The qualitative research method will be used in the study. The study group will consist of children's picture books with negative behavior content to be determined by criterion sampling method. Negative behaviors and their frequency in the books will be determined by the content analysis method. As a result of the data analysis, behavioral themes such as lying, bullying, actions that may cause physical harm to oneself and others, miscommunication, and disrespect were found.

Keywords: *Illustrated children's book, Negative behavior, Qualitative research.*

Theme: *Classroom Education*

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLKOKUL TÜRKÇE DERSİ KAPSAMINDA UYGULANAN METİN TAMAMLAMA TEKNİĞİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Hüseyin Yiğit Erdoğan¹, İhsan Seyit Ertem²

Bildiri Kodu: 1103

Gelişimin ve değişimin başlangıcı okullarda gerçekleşir. Bu gelişim ve değişimin mimarı ise öğretmenlerdir. Öğrenciler üzerinde etkisi her daim kalan öğretmenlerin çağa ayak uydurması ve güncelliğini koruması gerekir. Öğretmenlerin gelenekselleşmiş öğretim yöntem ve tekniklerini uygularken dahi otomatikleşmemeleri, bunun yanında uyguladıkları yöntem ve tekniklerin etkilerini ölçmeleri gerekmektedir. Çağımızın öğrencileri dijitalleşmenin de etkisiyle kendi potansiyellerini çıkaramaz ve fark edemez olmuşlardır. Burada öğretmenlere büyük rol düşmektedir. Öğretmenler öğrencilerin potansiyelini fark etmeli ve onlara rehberlik etmelidir. Uygulanan yöntem ve tekniklerin birçoğu öğrencilerin yaratıcılık becerilerini ortaya çıkarmakta ve geliştirmektedir. Bu araştırmada Sınıf Öğretmenlerinin İlkokul Türkçe Dersi kapsamında uygulanan Metin Tamamlama Tekniği hakkında görüşlerini incelemek amaçlanmıştır. Bu çalışmada yöntem olarak nitel araştırma yöntemlerinden durum deseni tercih edilmiştir. Yapılan çalışmanın grubunu Ankara'nın Elmadağ ilçesinde görev yapmakta olan 20 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubunun seçiminde uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın veri toplama aracı yarı yapılandırılmış görüşme stratejisi ile hazırlanmış sorulardan oluşmaktadır. Çalışma grubuna dahil olan 20 katılımcıya ilkökul Türkçe derslerinde uygulanan metin tamamlama tekniğine bilgileri ve görüşleri sorulmuştur. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Toplanan verilerden elde edilen bilgilere bakıldığında Sınıf Öğretmenlerin metin tamamlama tekniğini hakkında bilgi düzeylerinin yeterli seviyede olmadığı gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmenleri, Türkçe Dersi, Metin Tamamlama Tekniği.

Tema: Sınıf Eğitimi.

PRIMARY SCHOOL TEACHERS OPINIONS ON THE TEXT COMPLETION TECHNIQUE IMPLEMENTED IN THE CONTEXT OF TURKISH LANGUAGE LESSONS IN PRIMARY SCHOOLS

Development and change begin in schools. The architects of this development and change are teachers. Teachers, who always have a lasting impact on students, need to keep up with the times and maintain

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalı, huseyinerdogan133@gmail.com

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalı, iertem@gazi.edu.tr

their relevance. While implementing traditional teaching methods and techniques, teachers should avoid becoming automatic and should measure the effects of the methods and techniques they apply. Due to the impact of digitalization, today's students often fail to realize and recognize their potential. Here, teachers have a significant role to play. Teachers should identify and guide students to their potential. Many of the methods and techniques applied reveal and develop students' creativity skills. This research aims to examine the opinions of primary school teachers on the Text Completion Technique applied in the context of Turkish Language lessons in primary schools. In this study, a case study design, one of the qualitative research methods, was chosen. The study group consists of 20 primary school teachers working in the Elmadağ district of Ankara. The convenient sampling method was used in the selection of the study group. The data collection tool consists of questions prepared using a semi-structured interview strategy. The 20 participants included in the study group were asked about their knowledge and opinions regarding the text completion technique applied in primary school Turkish lessons. The data obtained were analyzed using the descriptive analysis method. Looking at the information obtained from the collected data, it was observed that the primary school teachers' level of knowledge about the text completion technique was not sufficient.

Keywords: *Primary School Teachers, Turkish Language Lessons, Text Completion Technique.*

Theme: *Classroom Education*

DİJİTAL YETERLİK İLE İLGİLİ YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Nazlı Burtaçgiray¹, Pınar Bulut²

Bildiri Kodu: 1116

Dijitalleşme hayatın her alanında yer bularak dijital teknolojilerin yaygınlaşmasını sağlamıştır. Bu durum bireylerin çeşitli becerilerde yeterli olmalarını zorunlu kılmış ve dijital yeterlik kavramını ön plana çıkarmıştır. Dijital yeterlik gündelik ve sosyal yaşamın içerisinde dijital teknolojilerden faydalanmak için bireyin sahip olduğu bilişsel, teknolojik ve etik bilgiler seti toplamı olarak belirtilebilir. Dijital yeterlik son yıllarda çokça araştırmalara konu olmaktadır. Buradan hareketle bu araştırmada dijital yeterlik ile ilgili lisansüstü düzeyde eğitim-öğretim ve bilim-teknoloji konu alanında yapılan tezlerin betimsel bir analizini yapmak amaçlanmıştır. Veriler YÖK Tez veri tabanında “dijital yeterlik”, “dijital yeterlilik”, “dijital yetkinlik” ve “dijital beceri” anahtar kelimeleri ile yapılan arama sonucunda toplanmıştır. Bu arama sonucunda 37 teze ulaşılmış fakat erişime kapalı olanlar ve eğitim-öğretim, bilim-teknoloji konu alanı dışında olan tezler araştırma kapsamı dışında bırakılmış ve bu sınırlılık sonrasında 31 teze ulaşılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımından doküman incelemesi yöntemi kullanılmış ve çalışma grubundaki tezler betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgulara tezlerin 25’inin yüksek lisans 6’sının doktora tezi olduğu; en fazla çalışmanın 2023 yılında yapıldığı; en çok nicel yöntemin kullanıldığı, desenlerde en fazla ilişkisel taramanın tercih edildiği; en fazla tercih edilen araştırma konu alanının dijital yeterliğin çeşitli becerilerle ilişkisini belirlemek olduğu; çalışma grubu olarak çoğunlukla öğretmenlerin tercih edildiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Dijital yeterlik, Dijital yeterlilik, Dijital yetkinlik, Dijital beceri, Tez inceleme.

Tema: Sınıf Eğitimi.

EXAMINATION OF GRADUATE THESES ON DIGITAL COMPETENCE IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES

Digitalization has ensured the proliferation of digital technologies in every aspect of life. This situation has made it imperative for individuals to be competent in various skills and highlighted the concept of digital competence. Digital competence can be defined as the sum of cognitive, technological, and

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalı, nazli.burtacgiray@gazi.edu.tr

² Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalı, ptasdemir@gazi.edu.tr

ethical knowledge sets that individuals possess to benefit from digital technologies in their daily and social lives. Digital competence has been the subject of numerous studies in recent years. Based on this, the aim of this research is to conduct a descriptive analysis of postgraduate theses related to digital competence in the fields of education-training and science-technology. The data were collected from the YÖK Thesis Database through searches using the keywords "digital competence," "digital competency," "digital competent," and "digital skill." As a result of this search, 37 theses were accessed. However, those that were those out of those fields of education-teaching and science-technology were excluded from the scope of the research, following this limitation, 31 theses were included in the study. The document analysis method from the qualitative research approach was used in the research, and the theses in the study group were analyzed using the descriptive analysis method. The findings of the research revealed that 25 of the theses were master's theses and 6 were doctoral theses, the majority of the studies were conducted in 2023, quantitative methods were mostly used, relational survey was the most preferred design, the most preferred research topic was determining the relationship of digital competence with various skills, and the study group mostly consisted of teachers.

Keywords: *Digital competence, Digital competency, Digital competent, Digital skill, Thesis review.*

Theme: *Primary Education.*

БАСТАУЫШ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ ЗЕРТТЕУШІЛІК ДАҒДЫЛАРЫН АҚПАРАТТЫҚ БІЛІМ БЕРУ ОРТАСЫНДА ҚАЛЫПТАСТЫРУ

Күребай Балжан Есенқызы¹, Южел Гелишли², Майлыбаева Гульмира

Сабыровна³

Bildiri Kodu: 1135

Педагогикалық ғылым мен озық тәжірибенің бүгінгі даму деңгейінде белгілі болған оқыту әдіс-тәсілдерінің бәрін де еркін игеріп, әрбір нақтылы жағдайларға орай ең тиімдісін таңдап алу және олардың бірнешеуінің жиынтығын түрлендіре тиімді, үйлесімді әрі шығармашылықпен қолдану сабақтың сәтті өтуінің кепілі. Осы ретте мына мәселелерге баса назар аудару қажет. Ақпараттық әдістемелік материалдар коммуникациялық байланыс құралдарын пайдалану арқылы білім беруді жетілдіруді көздейді. Мультимедиялық оқулықтар біріншіден қызығушылығын арттырады, екіншіден зейін қойып көрумен қатар түсінбеген жерлерін қайта көруге, тыңдауға және алған мағлұматты нақтылауға мүмкіндік береді, сонымен қатар оқушының білім алу кезеңінде оқу іс-әрекетіне белсенділігін арттыра түседі. Заманымызға сай қазіргі қоғамды ақпараттандыруда педагогтардың біліктілігін ақпараттық-коммуникациялық технологияны қолдану саласы бойынша көтеру негізгі міндеттердің біріне айналды. Сондықтан қазіргі мектептің басты мақсаты – баланың табиғи күштері мен мүмкіншіліктерінің ашылуына қолайлы жағдай жасау. Білім беру мазмұнын жаңарту, үздіксіз білім беру жүйесін дамыту – бүгінгі күннің басты талабы. Қазіргі кездегі білім беру ісінің негізгі нысаны-жас ұрпақтың біліктілігін ғана қалыптастырып қойып, олардың бойында ақпаратты өздері іздеп табатын және талдай алатын, сонымен қатар оны ұтымды пайдалана білетін, жылдам өзгеріп жатқан бүгінгі күнге лайықты өмір сүріп, қызмет етуге қабілетті тұлғаны қалыптастыру болып отыр. Бәсекеге қабілетті жетілген тұлғаны қалыптастыру үшін оқушыны ізденушілікке, өз бетінше жұмыс жасауға, бақылау мен зерттеуге, зерттеу нәтижелерін жинақтап, қорытынды жасай білуге үйрету бастауыш сыныптан басталуы қажет. Ақпараттық қоғамның дамуына байланысты мектептегі қайта құру, оқытудың мақсатын, мазмұнын, тәсілін және компьютерлік технологиямен оқу үрдісін ұйымдастыру шараларын түбегейлі өзгертуді талап етеді.

¹ Күребай Балжан Есенқызы – «Бастауыш оқыту педагогикасы мен әдістемесі» білім беру бағдарламасының докторанты, І.Жансүгіров атындағы Жетісу университеті, Талдықорған қаласы, Қазақстан Республикасы, balzhan.kurebay@mail.ru

² 2 Южел Гелишли – Профессор, доктор, Гази университеті, Педагогикалық ғылымдар институтының директоры, Анкара қаласы, Түркия Республикасы

³ Майлыбаева Гульмира Сабыровна – Философия докторы PhD, Ілияс Жансүгіров атындағы Жетісу университеті, Оқыту және тәрбиелеу әдістемелері БББ меңгерушісі, Талдықорған қаласы, Қазақстан Республикасы gulmirasabyr@mail.ru

Түйін сөздер: Мектеп, оқушы, бастауыш сынып, ақпараттық білім, зерттеушілік, дағды, жоба, қабілет.

Theme: Primary Education.

FORMATION OF RESEARCH SKILLS OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS IN AN INFORMATION EDUCATIONAL ENVIRONMENT

Freely mastering all the teaching methods known at the present level of development of a pedagogical scientist and best practice, choosing the most effective for each specific situation, and transforming a set of several of them, effectively, harmoniously, and creatively, is the key to the success of the lesson. At the same time, it is necessary to pay special attention to the following issues. Information and methodological materials provide for the improvement of education through the use of communication communication tools. Multimedia textbooks, firstly, increase interest, and secondly, in addition to focusing, they allow you to re-see, listen, and clarify the information you have not understood, as well as increase the student's activity in educational activities during the period of Education. Improving the skills of teachers in the field of application of information and communication technologies in the informatization of modern society has become one of the main tasks. Therefore, the main goal of the modern school is to create favorable conditions for the disclosure of the natural forces and capabilities of the child. Updating the content of education, developing the system of continuing education is the main requirement today. The main form of education today is the formation of not only the qualifications of the younger generation but also the formation of a person who is able to find and analyze information for themselves, as well as use it rationally, live and serve the rapidly changing present. For the formation of a competitive mature personality, it is necessary to teach a student to be inquisitive, to work independently, to observe and study, and to be able to summarize the results of research and draw conclusions, starting from elementary school. In connection with the development of the Information Society, school transformations require a radical change in the purpose, content, approach to teaching, and measures to organize the educational process with computer technology.

Keywords: School, student, Primary School, Information Education, Research, Skills, project, ability.

Theme: Primary Education

БОЛАШАҚ БАСТАУЫШ СЫНЫП МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ДАҒДЫЛАРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ МАҢЫЗЫ

Нұрғожа Ботагөз Болатқызы¹, Южел Гелишли², Майлыбаева Гульмира Сабыровна³

Bildiri Kodu: 1131

Мақалада болашақ бастауыш сынып мұғалімдерін оқыту тәжірибесін жетілдіруге және оқушылардың жетістіктерін арттыруға қажетті құралдармен жабдықтаудағы зерттеу дағдыларының маңыздылығы қарастырылады. Зерттеу дағдыларын дамыта отырып, болашақ бастауыш сынып мұғалімдері тиімді оқу тәжірибесін жасау үшін көптеген заманауи білім беру ресурстарына, оқытудың инновациялық әдістемелеріне және дәлелді стратегияларға қол жеткізе алады. Зерттеу нәтижелерін сыни тұрғыдан бағалау және олардың педагогикалық тәжірибесіне қолдану мүмкіндігі арқылы болашақ бастауыш сынып мұғалімдері өздерінің оқу тәсілдерін оқушылардың әртүрлі қажеттіліктерін қанағаттандыруға бейімдей алады және академиялық дамуға ықпал ететін қолайлы оқу ортасын құра алады. Сонымен қатар, зерттеу дағдыларын шыңдау болашақ бастауыш сынып мұғалімдеріне өз сыныптарында іс-әрекет зерттеулерін жүргізуге мүмкіндік береді, бұл оларға жетілдіру бағыттарын анықтауға, мақсатты іс-шараларды жүзеге асыруға және оқыту стратегияларының тиімділігін бағалауға мүмкіндік береді.

Түйін сөздер: болашақ бастауыш сынып мұғалімдері, ғылыми-зерттеу дағдылары, бастауыш білім беру

Theme: Primary Education.

IMPORTANCE OF FORMING THE RESEARCH SKILLS OF FUTURE PRIMARY EDUCATION TEACHERS

Developing proficient research skills is paramount for future primary education teachers as they play a pivotal role in shaping the educational journey of young learners. This abstract delves into the critical importance of research skills in equipping future primary teachers with the tools necessary to enhance their teaching practices and promote student success. By cultivating effective research skills, future primary education teachers can access a wealth of current educational resources, innovative teaching methodologies, and evidence-based strategies to create engaging and dynamic learning experiences in

¹ Нұрғожа Ботагөз Болатқызы – «Бастауыш оқыту педагогикасы мен әдістемесі» білім беру бағдарламасының докторанты, І.Жансүргіров атындағы Жетісу университеті, Талдықорған қаласы, Қазақстан Республикасы, botagoznurgoja@gmail.com

² Южел Гелишли – Профессор, доктор, Гази университеті, Педагогикалық ғылымдар институтының директоры, Анкара қаласы, Түркия Республикасы

³ Майлыбаева Гульмира Сабыровна – Философия докторы PhD, І. Жансүргіров атындағы Жетісу университеті, Оқыту және тәрбиелеу әдістемелері БББ меңгерушісі, Талдықорған қаласы, Қазақстан Республикасы gulmirasabyr@mail.ru

the classroom. Research skills enable future primary education teachers to stay abreast of the latest developments in the field of education, including emerging trends, best practices, and pedagogical advancements. With the ability to critically evaluate and apply research findings to their teaching practice, future primary school teachers can tailor their instructional approaches to meet the diverse needs of students and foster a supportive learning environment that nurtures academic growth and development. Moreover, honing research skills empowers future primary teachers to conduct action research within their own classrooms, allowing them to identify areas for improvement, implement targeted interventions, and assess the efficacy of their teaching strategies. By engaging in continuous research and reflection, future primary education teachers can refine their instructional techniques, adapt to evolving educational contexts, and make data-informed decisions that drive student achievement and enrich the overall learning experience.

Keywords: *future primary school teachers, research skills, primary education*

Theme: *Primary Education*

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ, COĞRAFYA EĞİTİMİ

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN YAŞADIKLARI YERİ ALGILAMADA COĞRAFYA DERSİNİN ETKİLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Sevda Özdemir¹, Salih Şahin² Hülya Yiğit Özüdoğru³

Bildiri Kodu: 1006

İnsan doğa etkileşimi son yıllarda, özellikle teknolojiye gelişmelerle yeni bir boyut kazanmıştır. Asıl konusu, insan doğa etkileşimi olan, Coğrafya öğretimi, öğrencilere yerel ve küresel çevreleri arasındaki ilişkileri keşfetme ve değerlendirme becerileri kazandırır. Bu süreçte, öğrenciler fiziksel ve beşerî öğeler arasındaki dinamikleri öğrenirler. Lise düzeyinde coğrafya eğitimi, son yıllarda iklim değişiklikleri, kentsel dönüşüm ve nüfus hareketleri gibi konulara odaklanır. Coğrafya derslerinde, özellikle yakın çevredeki değişikliklerin farkına varma ve çevre sorunlarına karşı duyarlı ve bilinçli bireyler yetiştirilmesi de üzerinde durulan temel konulardandır. Ayrıca, coğrafya dersleri, öğrencilere eleştirel düşünme becerileri kazandırır ve onların sürdürülebilirlik ile çevresel adalet konularında farkındalıklarını artırır. Bu araştırmada, coğrafya dersinin öğrencilerin yakın çevredeki değişikliklere yönelik görüşleri incelenmektedir. Araştırma nicel yöntemlerden biri olan tarama modeli ile yürütülmüştür. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Lise Öğrencilerinin Yaşadıkları Yerdeki Değişimi Algılamada Coğrafya Dersinin Etkilerine Yönelik Görüşleri” isimli bir anket formu kullanılmıştır. Bu form, literatür taraması yanında, uzman görüşlerinin alınması sonucu hazırlanan 28 maddelik likert tipi soru ile kişisel bilgilere ait 7 sorudan oluşmaktadır. Anket İzmit’te yer alan dört farklı liseden 9. ve 10. Sınıfta toplam 180 öğrenciye uygulanmıştır. Veriler, SPSS 26 programında yüzde ve frekans değerleri ile bağımsız gruplar t testi ile analiz yapılacak ve sonuçlar değerlendirilecektir. Araştırmada verilerin değerlendirilme süreci devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya, Yakın çevre, Doğal unsurlar, Çevresel değişimler.

Tema: Coğrafya.

HIGH SCHOOL STUDENTS' VIEWS ON THE EFFECTS OF GEOGRAPHY COURSE IN PERCEIVING THE PLACE WHERE THEY LIVE

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Coğrafya Eğitimi Bilim Dalı, sevda.ozdemir@gazi.edu.tr

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Coğrafya Eğitimi Ana Bilim Dalı, ssahin@gazi.edu.tr

³ Dr. Öğr. Üyesi., Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü, hulya.yigit@hbv.edu.tr

Human-nature interaction has gained a new dimension in recent years, especially with the developments in technology. Geography teaching, whose main subject is human-nature interaction, provides students with the skills to explore and evaluate the relationships between their local and global environments. In this process, students learn the dynamics between physical and human elements. Geography education at the high school level has in recent years focused on topics such as climate change, urban transformation, and population movements. In geography lessons, especially recognizing changes in the immediate environment and raising individuals who are sensitive and conscious of environmental problems are among the main issues emphasized. In addition, geography courses provide students with critical thinking skills and increase their awareness of sustainability and environmental justice issues. In this study, students' views on changes in the immediate environment in geography courses are examined. The research was conducted with the survey model, which is one of the quantitative methods. A questionnaire form titled "High School Students' Opinions on the Effects of Geography Course in Perceiving the Change in the Place Where They Live" was used as a data collection tool in the study. This form consists of a 28-item Likert-type questionnaire prepared as a result of a literature review and expert opinions and 7 questions about personal information. The questionnaire was applied to a total of 180 students in 9th and 10th grades from four different high schools in Izmit. The data will be analyzed with percentage and frequency values and independent groups t-test in SPSS 26 program and the results will be evaluated. The process of evaluating the data in the research is ongoing.

Keywords: *Geography, Near environment, Natural elements, Environmental changes.*

Theme: *Geography*

7. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN DEMOKRASİ KAVRAMINA İLİŞKİN ALGILARININ KELİME İLİŞKİLENDİRME TESTİ KULLANILARAK İNCELENMESİ

Melike Kızılkaya¹, Mehmet Ali Çakmak²

Bildiri Kodu: 1014

Bu araştırmanın amacı, kelime ilişkilendirme testi (KİT) kullanılarak 7. Sınıf sosyal bilgiler öğretimi çerçevesinde öğrencilerin demokrasi kavramına ilişkin bilişsel yapılarını ortaya koymaktır. Araştırmada yöntem olarak tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu kolay ulaşılabilir örnekleme yoluyla belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2023-2024 eğitim öğretim yılı Ankara ili resmi bir ortaokuldaki 50 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak demokrasi kavramına yönelik araştırmacı tarafından hazırlanan kelime ilişkilendirme testidir. Testin uygulama sürecinde 7. Sınıf öğrencilerinin demokrasi, seçim, anayasa ve özgürlük gibi anahtar kavramlarına ilişkin 5 tane verilen cevap kelimeler ile 1 adet bu kavramla ilgili cümle yazılması istenmiştir. Öğrencilere 1 dakika süre verilmiştir. Verilen cevaplar sonrası ilişkili kelimeler incelenerek frekans tablosu oluşturulup kesme noktaları tespit edilerek kavram ağları oluşturulmuştur. Anahtar kavramlarına yönelik yazmış oldukları cümleler; bilimsel bilgi içeren cümleler, bilimsel olmayan ya da yüzeysel bilgi içeren cümleler olarak gruplara ayrılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin verilen anahtar kavramlara yönelik bilişsel yapıları ve kavram yanılgıları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, demokrasi, kelime ilişkilendirme testi.

Tema: Sosyal Bilgiler Eğitimi.

7TH GRADE STUDENTS' PERCEPTIONS OF THE CONCEPT OF DEMOCRACY ANALYSING BY USING WORD ASSOCIATION TEST

The aim of this study is to reveal the cognitive structures of students about the concept of democracy within the framework of 7th-grade social studies teaching by using the word association test (WIT). The survey model was used as a method in the research. The study group of the research was determined through convenience sampling. The study group of the research consists of 50 students in a secondary public school in Ankara in the 2023-2024 academic year. The data collection tool was a word association

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi, melikkee1305@gmail.com

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD, mcakmak@gazi.edu.tr

test prepared by the researcher for the concept of democracy. During the application process of the test, 7th-grade students were asked to write 5 answer words related to key concepts

such as democracy, election, constitution, and freedom, and 1 sentence related to this concept. Students were given 1 minute. After the answers given, the related words were analyzed, a frequency table was created and concept networks were formed by determining the breakpoints. The sentences they wrote about their key concepts were divided into groups as sentences containing scientific information, sentences containing non-scientific or superficial information. As a result of the research, students' cognitive structures and misconceptions about the given key concepts were determined.

Key Words: *Social Studies, democracy, word association test.*

Theme: *Social Studies Education.*

ORTAOKUL ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRENCİLERİN EV ÖDEVLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Melike Kızılkaya¹, Mehmet Ali Çakmak²

Bildiri Kodu: 1015

Araştırmanın amacı ortaokul öğretmenlerinin ev ödevlerine yönelik görüşlerini incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2023-2024 eğitim öğretim yılı Ankara ili resmi bir ortaokuldaki 8 kadın 4 erkek olmak üzere toplam 12 öğretmen ile gönüllülük esasına dayalı olarak yapılmıştır. Araştırmada çalışma grubu belirlenirken uygun örneklem yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma yönteminde gerçekleştirilen bu araştırmanın verileri kişisel bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formundan oluşmaktadır. Ulaşılan veriler içerik analizi yöntemiyle yorumlanmıştır. Yapılan analiz sonucunda; katılımcıların çoğunluğu pekiştirme, tekrar ve sorumluluk kazandırmak açısından ev ödevlerini gerekli gördüğü sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcıların iyi bir ev ödevinin nasıl olması yönünde görüşlerinde en fazla seviyeye uygunluk, pekiştirme ve fazla zaman almaması gerektiğini belirttikleri görülmüştür. Katılımcıların nasıl ev ödevler verdikleri yönünde görüşlerinde ilk sırada konu tekrarını sağlamaya dönük olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcıların verdikleri ev ödevlerinde karşılaştıkları sorunlarda ilk sırada ödevlerin yapılmadıklarını belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. Özensiz ve yanlış yapıldığı, internet çıktısı oluşu, başkasına yaptırdıklarını ve kontrollerinin fazla zaman aldığı gibi sorunlarla da karşılaşıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Ev ödevi, ortaokul, öğretmen görüşleri.*

Tema: *Eğitim Bilimleri.*

ANALYSING THE VIEWS OF SECONDARY SCHOOL TEACHERS ON STUDENTS' HOMEWORK

The aim of the study is to examine the views of secondary school teachers on homework. The study group of the research was carried out based on volunteerism with a total of 12 teachers, 8 female and 4 male, in a secondary public school in Ankara in 2023-2024 academic year. Convenient sampling method was used to determine the study group. The data of this research, which was carried out in qualitative research method, consists of a personal information form and a semi-structured interview form. The data obtained were interpreted by the content analysis method. As a result of the analysis, it was concluded that the majority of the participants considered homework necessary in terms of

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi, melikkeel1305@gmail.com

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD, mcakmak@gazi.edu.tr

reinforcement, repetition, and responsibility. In the participants' opinions on what a good homework should be, was that it should be suitable for the level, reinforcement, and quick. Participants

'opinions about how they give homework was by providing subject repetition in the first place. It was concluded that problems such as sloppy and incorrect homework, internet printouts, having someone else do the homework, and taking too much time to check the homework were also encountered.

Keywords: *Homework, middle school, teacher views.*

Theme: *Education Sciences.*

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER ALAN OKURYAZARLIK BECERİLERİNE YÖNELİK ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN ALINMASI

Özlem Sayın¹, Cemil Cahit Yeşilbursa²

Bildiri Kodu: 1026

Bu çalışmanın amacı Sosyal Bilgiler Öğretim Programında yer alan okuryazarlık becerilerine yönelik öğretmen görüşlerinin alınmasıdır. Hızla değişen toplum yapısı Türkiye'de eğitim politikasında da yenilikler yapılmasını gerekli kılmış ve 2005 yılında yapılandırmacı eğitim uygulanmaya başlanmıştır. Okuryazarlık becerileri okuma-yazma anlamıyla Türkçe dersi kapsamında yer alırken 2018 yılı itibarıyla Sosyal Bilgiler Öğretim programına dâhil edilmiştir. Programda kazandırılması hedeflenen becerilerin 7 tanesi okuryazarlık alanıyla ilgilidir. Yapılandırmacı eğitimin öğrenmeyi öğrenen, yaratıcı düşünme becerilerine sahip olan bireyler yetiştirilmesini hedeflediği sistemde her alanda farklı yeterliliklerle ilişkilendirilen okuryazarlık becerilerinin öğrenilmesi bilgiyi işlevsel olarak kullanan bireylerin yetişmesinde oldukça önemlidir. Bu becerilerin öğrencilere kazandırılması için öncelikle sosyal bilgiler öğretmenlerinin ve programının yeterliliğinin belirlenmesi ve bu eğitim programının uygulayıcıları olan sosyal bilgiler öğretmenlerinin konu hakkındaki görüşlerinin alınması, önemli bir husustur. Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden temel nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Çalışmanın nitel verilerine ulaşabilmek için araştırmacı tarafından uzman görüşlerine başvurularak hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunun ilk bölümünde kişisel bilgiler yer alırken, ikinci bölümde belli temalar altında gruplandırılan okuryazarlık becerileri ile ilgili sorular bulunmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde kolay ulaşılabilir örnekleme tekniği kullanılmıştır. Bu çalışmada elden edilen veriler nitel araştırma analiz yöntemlerinden biri olan içerik analizi yaklaşımıyla çözümlenecektir. Verilerin analiz süreci devam ettiği için bulgular ve sonuçlar daha sonra belirtilecektir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Öğretmeni, Sosyal Bilgiler Öğretim Programı, Okuryazarlık Becerileri

Tema: Sosyal Bilgiler Eğitimi

RECEIVING TEACHERS' OPINIONS ON THE LITERACY SKILLS IN THE SOCIAL STUDIES CURRICULUM

The aim of this study is to receive teachers' views on literacy skills in the Social Studies Curriculum. The rapidly changing social structure necessitated innovations to be made in education policy in Turkey

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilgiler Öğretmeni, sayinozlemsayin06@gmail.com

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi, ccyesilbursa@gmail.com

and constructivist education began to be implemented in 2005. While literacy skills were included in the scope of the Turkish course in the sense of reading and writing, they have been included in the Social Studies curriculum since 2018. 7 of the skills targeted to be acquired in the program are related to the field of literacy. In a system where constructivist education aims to raise individuals who learn to learn and have creative thinking skills, learning literacy skills associated with different competencies in every field is quite important in raising individuals who use information functionally. In order for students to acquire these skills, it is important to first determine the competence of social studies teachers and the curriculum and to take the opinions of social studies teachers, who are the implementers of this education program, on the subject. In this study, basic qualitative research design, one of the qualitative research designs, was used. In order to reach the qualitative data of the study, a semi-structured interview form prepared by the researcher by consulting expert opinions was used. While the first part of the interview form includes personal information, the second part includes questions about literacy skills grouped under certain themes. The convenience sampling technique was used in determining the study group. The data obtained in this study will be analyzed using the content analysis approach, which is one of the qualitative research analysis methods. Since the data analysis process is ongoing, findings and conclusions will be presented later.

Keywords: *Social Studies Teacher, Social Studies Curriculum, Literacy Skills*

Theme: *Social Studies Education*

7.SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE OKUL DIŞI ÖĞRENME ORTAMLARININ ÖĞRENCİLERİN ÇEVRE OKURYAZARLIĞI VE ÇEVREYE YÖNELİK TUTUMLARINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Ufuk Karakuş¹, Adil Şener²

Bildiri Kodu: 1077

Bu çalışma 7.sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde okul dışı öğrenme ortamlarından faydalanarak çevre okuryazarlıkları ve tutumlarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden deneysel yöntem kullanılmıştır. Çalışmada, deneysel araştırma olarak kontrol gruplu ön test-son test kullanılmıştır. Çalışma grubu belirlenirken örneklem seçiminde amaçlı örnekleme türü kullanılmıştır. Araştırmanın verileri toplanırken “Çevre Okuryazarlığı” ölçeği ve “Çevre Eğitimi Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmanın verileri analiz edilirken nicel araştırmaların doğasına uygun olarak analiz edilecektir. Ölçeklerden elde edilen veriler ise SPSS istatistik paket programında uygun analiz yöntemi seçilerek analiz edilecektir. Ön bulgular ışığında deney ve kontrol grupları ön test sonuçlarında anlamlı farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Deney ve kontrol grubunun ön testlerinde anlamlı farklılık çıkmaması sonucunda araştırmacı okul dışı öğrenme deneyini öğrencilere uygulamıştır. Okul dışı öğrenme ortamlarında yapılan etkinlikler sonucunda öğrencilere son test uygulanmıştır. Tamamlanmamış bir çalışma olması sebebiyle son testler halihazırda analiz edilmektedir. Analiz edilen sonuçlar doğrultusunda deney ve kontrol grubu öğrencilerinin son testlerinde anlamlı fark çıkacağı ve bütün ön test verileri analiz edildiğinde deney ve kontrol grubunun ön test ve son test çevre okuryazarlığı ve tutum puanlarında anlamlı farklılık ortaya çıkacağı varsayılmaktadır. Bu sonuçlar doğrultusunda sosyal bilgiler dersinde okul dışı öğrenme ortamlarının çevre eğitiminde kullanılmasının öğrencilerin çevreye yönelik tutumları ve çevre okuryazarlıkları konusunda faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Çevre, Katı atık.

Tema: Sosyal Bilgiler Eğitimi.

¹ Prof.Dr., Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü, e-posta: ukarakus@gazi.edu.tr

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü, e-posta: adil.sener52@gmail.com

INVESTIGATION OF THE EFFECT OF OUT-OF-SCHOOL LEARNING ENVIRONMENTS ON STUDENTS' ENVIRONMENTAL LITERACY AND ATTITUDES TOWARDS THE ENVIRONMENT IN 7TH GRADE SOCIAL STUDIES COURSE

This study aims to reveal the environmental literacy and attitudes of 7th-grade students by taking advantage of out-of-school learning environments in the social studies course. In this research, the experimental method, one of the quantitative research methods, was used. In the study, a pretest-posttest with control group was used as experimental research. Purposive sampling type was used in sample selection when determining the study group. The "Environmental Literacy" scale and "Environmental Education Attitude Scale" were used while collecting the data of the research. When analyzing the data of the research, it will be analyzed in accordance with the nature of quantitative research. The data obtained from the scales will be analyzed by choosing the appropriate analysis method in the SPSS statistical package program. In light of the preliminary findings, it was concluded that there was no significant difference in the pre-test results of the experimental and control groups. As a result of no significant difference in the pre-tests of the experimental and control groups, the researcher applied the out-of-school learning experiment to the students. A posttest was administered to the students as a result of the activities carried out in out-of-school learning environments. Since it is an incomplete study, final tests are currently being analyzed. In line with the analyzed results, it is assumed that there will be a significant difference in the post-tests of the experimental and control group students, and when all pre-test data are analyzed, there will be a significant difference in the pre-test and post-test environmental literacy and attitude scores of the experimental and control groups. In line with these results, it is thought that the use of out-of-school learning environments in environmental education in the social studies course will be beneficial in terms of students' attitudes towards the environment and environmental literacy.

Keywords: *Social Studies, Ecological, Solid Waste*

Theme: *Social studies education*

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN SU OKURYAZARLIK SEVİYELERİNİN BELİRLENMESİ (SOSYAL BİLGİLER ÖRNEĞİ)

Samet Çalıkları¹ Osman Sabancı²

Bildiri Kodu: 1136

Bu araştırmanın amacı, ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin (sosyal bilgiler dersini almış) su okuryazarlık düzeylerinin ne seviyede olduğunu belirlemektir. Bu çalışma çerçevesinde, ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin su okuryazarlık seviyelerinin, suya yönelik tutumlarının ve görüşlerinin belirlenebilmesi için betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Bu araştırmanın çalışma grubunu Sakarya ili Kaynarca ilçesinde öğrenim gören 165 8. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplama aracı iki aşamalı olarak gerçekleştirilecektir. İlk olarak Sözcü ve Türker (2020) tarafından geliştirilen su okuryazarlığı ölçeği ve Ülger (2011) tarafından geliştirilen su tutum ölçeği kullanılmıştır. Bu noktada kümeleme analizi kullanılarak su okuryazarlık düzeyleri alt-orta ve üst olarak belirlenen katılımcılara araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanacaktır. Verilerin analizinde ölçeklerde nicel analiz yöntemleri, nitel verilerin edinildiği yarı yapılandırılmış görüşme sorularının analizinde ise betimsel analiz ve içerik analizi kullanılacaktır. Çalışma bulgularına göre, öğrencilerin su ile ilgili bilgileri yüksek oranda internetten öğrendiği sonucuna ulaşılmıştır. Okullarda edindikleri bilgilerin ise %95 oranında Fen Bilgisi dersinde öğrendiklerini belirtmişlerdir. Cinsiyet değişkeninin ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin su okuryazarlık düzeylerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Su, Okuryazarlık, Su okuryazarlığı, Tutum, Sosyal Bilgiler.

Tema: Sosyal Bilgiler Eğitimi.

DETERMINATION OF WATER LITERACY LEVELS OF MIDDLE SCHOOL STUDENTS (SOCIAL STUDIES EXAMPLE)

This study aims to determine the level of water literacy of 8th-grade middle school students who have taken the social studies course. Within the framework of this study, a descriptive survey model was used to determine the water literacy levels, attitudes toward the water, and opinions of 8th-grade middle school students. The study group for this research consists of 165 8th-grade students studying in the Kaynarca district of Sakarya province. The data collection tool will be carried out in two stages. First, the water literacy scale developed by Sözcü and Türker (2020) and the water attitude scale

¹ Uzman Öğretmen, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi, 228101910812@gazi.edu.tr

² Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi, osmansabanci@gazi.edu.tr

developed by Ülger (2011) were used. At this point, a semi-structured interview form prepared by the researchers will be applied to the participants whose water literacy levels were low, middle, or high using clustering analysis. Quantitative analysis methods will be used for the scales in the data analysis. In contrast, descriptive and content analyses will be used to analyze the semi-structured interview questions from which qualitative data are obtained. According to the study's findings, it was concluded that students learned information about water from the internet at a high rate. They stated that 95% of the information they learned in school was discovered in the science course. It was determined that the gender variable did not create a significant difference in the water literacy levels of 8th-grade middle school students.

Keywords: *Water, literacy, Water literacy, attitude, social studies.*

Theme: *Social Studies Education*

TARİH EĞİTİMİ

MEHMET EMİN (KİMYAGER) DERVİŞ PAŞA VE OSMANLI EĞİTİMİNİN MODERNLEŞMESİNE KATKILARI

Sevil Akan ¹, Togay Seçkin Birbudak²

Bildiri Kodu: 1029

Tanzimat Devri (1839-1876), Osmanlı Devleti'ndeki ıslahatlar açısından daha köklü, sistemli bir süreci içermesinin yanı sıra kendinden sonraki dönemlere de ışık tutmuştur. Bu dönemde kurulan Maarif-i Umumiye Nezareti ile eğitim işleri şeyhülislamlık ve vakıfların tekelinden çıkarılmış, bakanlık nezdinde bir sisteme oturtulmuştur. Bu çalışmanın amacı, Tanzimat Devri maarif nazırlarından biri olan ve kimyager lakabıyla bilinen Mehmet Emin Derviş Paşa'nın hayatını ve nazırlık döneminde ön plana çıkan icraatlarını incelemektir. Derviş Paşa, dönemin bürokratik ve politik karmaşası altında Dârülfünûn'da halka açık ilk fizik ve kimya derslerini vermiş, Avrupaî okullardaki deneysel faaliyetlerin öncüsü olmuş, okullara fizik-kimya laboratuvarları kurdurmuştur. Encümen-i Dâniş üyesi az sayıdaki bilim insanları arasına girerek, okullarda okutulacak olan fizik ve kimya ders kitaplarının yazımını sağlamıştır. Bizzat kaleme aldığı "Usul-ü Hikmet-i Tabiye" isimli kitabında ise fizik biliminde kullanılan araç gereçleri tanıtmıştır. Bu kapsamda çalışmamızda; Derviş Paşa'nın nazırlık dönemindeki çalışmalarının eğitim tarihindeki yeri ve önemi dönemi ortaya konulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Maarif, Maarif Nezareti, Tanzimat Devri, Osmanlı eğitimi, Mehmed Emin Derviş Paşa.

Tema: Tarih Eğitimi, Eğitim Tarihi

MEHMET EMİN (CHEMIST) DERVİS PASHA AND HIS CONTRIBUTIONS TO THE MODERNIZATION OF OTTOMAN EDUCATION

The Tanzimat Period (1839-1876) included a more radical and systematic process in terms of reforms in the Ottoman Empire and shed light on the following periods. With the Maarif-i Umumiye Nezareti established in this period, educational affairs were taken out of the monopoly of the Sheikh al-Islam and foundations and put into a system under the ministry. This study examines the life of Mehmet Emin

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tarih Eğitimi Bilim Dalı, sevilili6@gmail.com

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Tarih Eğitimi Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi, tsbirbudak@gazi.edu.tr

Derviş Pasha, one of the ministers of education in the Tanzimat Period, known as the chemist, and his prominent actions during his ministry. Under the bureaucratic and political turmoil of the period, Derviş Pasha gave the first public physics and chemistry classes at Dârülfünûn, pioneered experimental activities in European schools, and had physics-chemistry laboratories established in schools. He was one of the few scientists who were members of the Encümen-i Dâniş and helped write the physics and chemistry textbooks to be taught in schools. In his book "Usul-i Hikmet-i Tabiye", which he wrote, he introduced the equipment used in physics. In this context, in this study, the place and importance of Derviş Pasha's work during his ministerial period in the history of education is revealed.

Keywords: *Education, Ministry of Education, Tanzimat period, Ottoman education, Mehmed Emin Derviş Pasha.*

Theme: *History Education, Education History.*

TÜRK KÜLTÜR VE MEDENİYET TARİHİ DERS KİTABI ÖRNEĞİNDE BECERİ TEMELLİ ÖĞRENME YAKLAŞIMI

Tuğba Belenli¹, Rifat Uysal²

Bildiri Kodu: 1035

2023 eğitim vizyonu öğrencilerin çağdaş yaklaşımlar ile geleceğini inşa eden bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda da eğitim programları beceriler çerçevesinde tekrar düzenlenmiştir. Bu kapsamda 2018 yılında eğitim öğretim sisteminde yerini alan Türk Kültür ve Medeniyet Tarihi dersi öğretim programı ve ders kitabı içerisinde de beceri temelli öğrenme yaklaşımına yer verilmiştir. Söz konusu olan bu çalışmanın amacını ise Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan ve 2022-2023 yılı eğitim öğretim döneminde öğrencilere sunulan Türk Kültür ve Medeniyet Tarihi ders kitabı ve 2023 eğitim vizyonu çerçevesinde yer verilen beceriler oluşturmaktadır. Bu incelemenin konusunu eğitim öğretim süreçlerinde kullanılan yazılı materyal ögesi olan ders kitabı oluşturduğu için ilişkisel tarama türünde doküman incelemesi modeli tercih edilmiştir. Nitel bir çalışma olarak tasarlanan bu incelemede, veri toplama teknikleri içerinden nitel metodoloji tercih edilmiş ve araştırma modeli olarak ise doküman analizi modeli kullanılmıştır. Verilerin analizi ise çalışma sırasında betimsel ve içerik analizi yöntemleri kullanılarak elde edilmiştir. Sözü geçen bu incelemenin neticesinde ise çalışmaya konu olan Türk Kültür ve Medeniyet Tarihi ders kitabını oluşturan metinlerin beceri temelli öğrenme stratejisi ile uyum içerisinde olduğu tespit edilmiştir. Türk Kültür ve Medeniyet Tarihi ders kitabını oluşturan metinlerin beceri temelli öğrenme stratejisi ile uygunluk durumunun incelendiği bu çalışma alanında bulunan eksikliği gidermesi açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Türk kültür ve medeniyet tarihi, Beceri, Eğitim.

Tema: Tarih Eğitimi.

SKILL-BASED LEARNING APPROACH IN THE SAMPLE OF THE HISTORY OF TURKISH CULTURE AND CIVILIZATION TEXTBOOK

The education vision of 2023 aims to raise individuals who build their future with contemporary approaches. In this context, educational programs have been reorganized within the framework of skills. In this context, the skill-based learning approach is also included in the History of Turkish Culture and Civilization course curriculum and textbook, which took its place in the education system in 2018. The aim of the study in question is the History of Turkish Culture and Civilization textbook prepared

¹ Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Tarih Eğitimi Bölümü, tbelenli@gazi.edu.tr

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Tarih Eğitimi Bölümü, rftuysal@gmail.com

by the Ministry of Education and presented to students in the 2022-2023 academic year and the skills included in the framework of the education vision of 2023. Since the subject of this research is the textbook, which is the written material item used in the educational processes, the relational screening type document analysis model was preferred. In this study, which was designed as a qualitative study, qualitative methodology was preferred among data collection techniques, and the document analysis model was used as the research model. The analysis of the data was obtained through descriptive and content analysis methods during the study. As a result of this analysis, it was determined that the texts that make up the History of Turkish Culture and Civilization textbook, which is the subject of the study, are in harmony with the skill-based learning strategy. This study, which examines the convenience of the texts that make up the History of Turkish Culture and Civilization textbook with the skill-based learning strategy, is crucial in terms of filling the gap in the field.

Keywords: *The history of Turkish culture and civilization, Education.*

Theme: *History Education.*

ORTAÖĞRETİM 12. SINIF T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERS KİTABINDA KURTULUŞ SAVAŞI HATIRALARININ KULLANIMI

Nazife Kutgunay Yıldırım¹, Togay Seçkin Birbudak²

Bildiri Kodu: 1037

Ulusal kimliğin şekillenmesinde tarih öğretimi önemli bir işlevi yerine getirmektedir. Bu bağlamda değerler eğitiminin yoğun olarak verildiği tarih öğretiminde hatıralar bu alanı desteklerken öğrencinin tarihsel empati yeteneğini de geliştiren, tarih öğretimi ve empati yeteneğini kesiştiren edebi türlerdir. Günümüz eğitim sistemi içerisinde en önemli materyal olan ders kitaplarının içerikleri oldukça önemlidir. Öğrenciler tarafından ulaşılması en kolay kaynak olan ders kitaplarının içeriklerinin zenginliği, öğretimi kolaylaştıran faktörlerdendir. Hatıralar, İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders kitabının içeriğini zenginleştirebilecek önemli kaynaklardır. Araştırmanın amacı, 2023-2024 eğitim öğretim yılında okutulmakta olan 12. Sınıf İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders kitabında Kurtuluş Savaşı hatıralarının kullanımını ortaya koymak ve kullanılması durumunda 12. Sınıf İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Ders Planında bulunan değerleri destekleyebilecek hatıra örnekleri sunmaktır. Nitel araştırma yöntemine ait 'Doküman Analizi' tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2023-2024 İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Ders Kitabı ve Millî Mücadele Dönemi hatıratlarının tespiti için o dönemi anlatan bazı kaynaklardır. Çalışmanın sonucunda, 12. Sınıf İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Ders Kitabına eklendiğinde 'Kurtuluş Savaşı' konusunda öğrencilere kazandırılmak istenen değerleri destekleyeceği düşünülen bazı hatıra örnekleri sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hatıra, Tarihsel Empati, Değerler Eğitimi, İnkılap Tarihi, Kurtuluş Savaşı.

Tema: Tarih Eğitimi.

THE USE OF THE MEMORIES OF THE WAR OF INDEPENDENCE IN SECONDARY EDUCATION 12TH GRADE HISTORY OF REVOLUTION AND ATATURKISM COURSE BOOK

History teaching fulfills an essential function in shaping national identity. In this context, memoirs are literary genres that support this field in history education, where values education is given intensively while also developing the student's historical empathy ability and intersecting history teaching and empathy ability. The content of textbooks, the most essential material in today's education system, is

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tarih Eğitimi Bilim Dalı, nkutgunay@gmail.com

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Tarih Eğitimi Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi, tsbirbudak@gazi.edu.tr

significant. The richness of the content of textbooks, which is the most accessible source to be accessed by students, is one factor that facilitates teaching. Memoirs are important sources that can enrich the content of the Revolution History and Atatürkism textbook. The research aims to reveal the use of War of Independence memories in the 12th Grade Revolution History and Atatürkism textbook being taught in the 2023-2024 academic year and to present souvenir examples that, if used, can support the values in the 12th Grade Revolution History and Atatürkism Lesson Plan. The 'Document Analysis' technique, which belongs to the qualitative research method, was used. The research sample is the 2023-2024 History of Revolution and Atatürkism Textbook and some sources describing that period to identify the memoirs of the War of Independence Period. As a result of the study, some souvenir examples support the values intended to be imparted to students about the 'War of Independence' when added to the 12th Grade History of Revolution and Atatürkism Textbook.

Keywords: *Memory, Historical Empathy, Values Education, History of Revolution, War of Independence.*

Theme: *History Education.*

İNGİLTERE ORTAÖĞRETİM GENEL SERTİFİKASI SINAVI TARİH DERS KİTAPLARINDA YAPILANDIRMACI ÖĞRENME VE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMLARI

Hilal Saime Özdemir¹, Tuğba Belenli²

Bildiri Kodu: 1043

Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı; öğrenenin, öğrenmede aktif özne olarak öğrenme sürecini bizzat gerçekleştirmesini, aktif olarak bilgiyi oluşturmamasını ve bilgiye ulaşmasını savunan bir öğrenme kuramıdır. Yapılandırmacı ölçme ve değerlendirme yaklaşımı; öğrenme sürecinin önemini vurgulamakta ve öğrenenin bilgiyi yapılandırmasına ve bilgiye ulaşmasına yardımcı olan ölçme ve değerlendirme yöntemlerini içermektedir. İngiltere’de, 14-16 yaş aralığındaki öğrencilerin lise eğitimlerini tamamladıklarını gösteren bir diploma niteliğindeki ortaöğretim genel sertifikalarını almaları amacıyla düzenlenen Ortaöğretim Genel Sertifikası Sınavı yapılandırmacı öğrenme ve ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarını uygulayan bir sınav ve eğitim sürecidir. Bu araştırmanın amacı, Ortaöğretim Genel Sertifikası Sınavı tarih dersi içeriğindeki tarihsel düşünme becerilerini ve ölçme ve değerlendirme yöntemlerini araştırmak ve ders kitapları örnekleme üzerinden incelemektir. Araştırmanın yöntemi nitel araştırma yöntemidir. Araştırma deseni durum çalışmasıdır. Araştırmanın örnekleme amaçsal örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme göre oluşturulmuştur. Araştırmada yararlanılan veriler doküman analizi yöntemi ile toplanmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre, Ortaöğretim Genel Sertifika Sınavı tarih ders kitaplarının içeriğinde yapılandırmacı öğrenme ve öncelikli amacı tarihsel düşünme becerilerini ölçmek olan yapılandırmacı ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarının ön plana çıkarıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Tarihsel düşünme becerileri arasında eleştirel düşünme, kanıtı analiz edebilme ve yorumlayabilme, öğrencilerin kendi yapılandırılmış argümanlarını oluşturabilmesi becerilerine ağırlık verildiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ortaöğretim Genel Sertifika Sınavı, Yapılandırmacılık, Tarihsel Düşünme Becerileri, İngiltere, Tarih Eğitimi, Ders Kitabı.

Tema: Tarih Eğitimi.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Tarih Eğitimi, ozdemirh444@gmail.com

² Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Tarih Eğitimi, tbelenli@gazi.edu.tr

CONSTRUCTIVIST LEARNING AND ASSESSMENT APPROACHES IN THE HISTORY TEXTBOOKS OF THE GENERAL CERTIFICATE OF SECONDARY EDUCATION OF ENGLAND

The constructivist learning approach is a learning theory that advocates the learner to realize the learning process as an active subject in learning, to actively create and access knowledge. The constructivist assessment and evaluation approach emphasizes the importance of the learning process and includes assessment and evaluation methods that help the learner construct and access knowledge. In England, the General Certificate of Secondary Education which is organized for students between the ages of 14-16 to receive their secondary general certificate that is a diploma showing that they have completed their high school education, is an examination and education process that applies constructivist learning and assessment and evaluation approaches. The aim of this study is to research the historical thinking skills and assessment and evaluation methods in the history course content of the General Certificate of Secondary Education Examination and to examine them through a sample of textbooks. The method of the research is qualitative research method. The research design is a case study. The sample of the research was formed according to criterion sampling from purposive sampling methods. The data utilized in the research were collected by document analysis method. The descriptive analysis method was used to analyze the data. According to the findings of the study, it was concluded that constructivist learning and constructivist assessment and evaluation approaches, whose primary purpose is to evaluate historical thinking skills, were emphasized in the content of history textbooks for the General Certificate of Secondary Education Examination. Among historical thinking skills, critical thinking, analyzing and interpreting evidence, and students' ability to construct their own structured arguments were emphasized.

Keywords: *General Certificate of Secondary Education, Constructivism, Historical Thinking Skills, England, History Education, Textbook.*

Theme: *History Education.*

TÜRK KÜLTÜR VE MEDENİYET TARİHİ DERS KİTABI ÖRNEĞİNDE BECERİ TEMELLİ ÖĞRENME YAKLAŞIMI

Tuğba Belenli¹, Rifat Uysal²

Bildiri Kodu: 1044

2023 eğitim vizyonu öğrencilerin çağdaş yaklaşımlar ile geleceğini inşa eden bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda da eğitim programları beceriler çerçevesinde tekrar düzenlenmiştir. Bu kapsamda 2018 yılında eğitim öğretim sisteminde yerini alan Türk Kültür ve Medeniyet Tarihi dersi öğretim programı ve ders kitabı içerisinde de beceri temelli öğrenme yaklaşımına yer verilmiştir. Söz konusu olan bu çalışmanın amacını ise Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan ve 2022-2023 yılı eğitim öğretim döneminde öğrencilere sunulan Türk Kültür ve Medeniyet Tarihi ders kitabı ve 2023 eğitim vizyonu çerçevesinde yer verilen beceriler oluşturmaktadır. Bu incelemenin konusunu eğitim öğretim süreçlerinde kullanılan yazılı materyal ögesi olan ders kitabı oluşturduğu için ilişkisel tarama türünde doküman incelemesi modeli tercih edilmiştir. Nitel bir çalışma olarak tasarlanan bu incelemede, veri toplama teknikleri içerinden nitel metodoloji tercih edilmiş ve araştırma modeli olarak ise doküman analizi modeli kullanılmıştır. Verilerin analizi ise çalışma sırasında betimsel ve içerik analizi yöntemleri kullanılarak elde edilmiştir. Sözü geçen bu incelemenin neticesinde ise çalışmaya konu olan Türk Kültür ve Medeniyet Tarihi ders kitabını oluşturan metinlerin beceri temelli öğrenme stratejisi ile uyum içerisinde olduğu tespit edilmiştir. Türk Kültür ve Medeniyet Tarihi ders kitabını oluşturan metinlerin beceri temelli öğrenme stratejisi ile uygunluk durumunun incelendiği bu çalışma alanında bulunan eksikliği gidermesi açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Türk kültür ve medeniyet tarihi, Beceri, Eğitim.

Tema: Tarih Eğitimi.

SKILL-BASED LEARNING APPROACH IN THE SAMPLE OF THE HISTORY OF TURKISH CULTURE AND CIVILIZATION TEXTBOOK

The education vision of 2023 aims to raise individuals who build their future with contemporary approaches. In this context, educational programs have been reorganized within the framework of skills. In this context, skill-based learning approach is also included in the History of Turkish Culture and Civilization course curriculum and textbook, which took its place in the education system in 2018. The aim of the study in question is the History of Turkish Culture and Civilization textbook prepared

¹ Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Tarih Eğitimi Bölümü, tbelenli@gazi.edu.tr

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Tarih Eğitimi Bölümü, rftuysal@gmail.com

by the Ministry of Education and presented to students in the 2022-2023 academic year and the skills included in the framework of the education vision of 2023. Since the subject of this research is the textbook, which is the written material item used in the educational processes, the relational screening type document analysis model was preferred. In this study, which was designed as a qualitative study, qualitative methodology was preferred among data collection techniques, and the document analysis model was used as the research model. The analysis of the data was obtained through descriptive and content analysis methods during the study. As a result of this analysis, it was determined that the texts that make up the History of Turkish Culture and Civilization textbook, which is the subject of the study, are in harmony with the skill-based learning strategy. This study, which examines the convenience of the texts that make up the History of Turkish Culture and Civilization textbook with the skill-based learning strategy, is crucial in terms of filling the gap in the field.

Keywords: *The history of Turkish culture and civilization, Education.*

Theme: *History Education.*

TÜRKİYE, AZERBAYCAN VE İRAN TARİH DERS KİTAPLARINDA YER ALAN ÇALDIRAN SAVAŞI KONUSUNUN ÇOK PERSPEKTİFLİLİK AÇISINDAN İNCELENMESİ

Burak Alakuş¹, Yasemin Demircan²

Bildiri Kodu: 1065

Çok perspektiflilik kavramı; tarih öğretiminde öğrencilerin olay ve olguları sadece kendi bakış açılarıyla değil başka açılardan da irdelemelerine, doğrunun tek olmayıp çok sayıda olabileceği düşüncesinin farkındalığının oluşmasına zemin hazırlar. Öğrencinin bu farkındalığı kazanmasına aracı olacak birincil kaynaklardan biri şüphesiz ki tarih ders kitaplarıdır. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı; Türkiye, İran ve Azerbaycan ortaöğretim tarih ders kitaplarında ve öğretim programlarında ortak olarak yer alan Çaldıran Savaşı'nın çok perspektiflilik açısından incelenmesidir. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden nasıl ve niçin sorularına cevap veren çoklu durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini ise 'Türkiye 10 sınıf tarih ders kitabı', '10. Sınıf Azerbaycan tarihi ders kitabı', 'İran 11. sınıf tarih (2) ders kitabı' ve Türkiye, Azerbaycan ve İran tarih öğretim programları oluşturduğu için veri toplama aracı olarak basılı materyallerin incelenmesi için kullanılan doküman analizi seçilmiştir. Ders kitapları ve programlarından Çaldıran Savaşı ile ilgili kısımlar betimsel ve içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Yapılmakta olan çalışmanın sonuç safhasına ulaşıldığında ülkelerin ders kitapları ve programlarında yer alan anlatım ve kazanımların çok perspektiflilik açısıyla incelenmesinin yetersiz kaldığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tarih ders kitapları, Çok perspektiflik, Çaldıran Savaşı.

Tema: Tarih Eğitimi.

WHAT IS THE APPROPRIATENESS OF THE NARRATION OF THE BATTLE OF CHALDIRAN IN THE HISTORY TEXTBOOKS OF TURKEY, AZERBAIJAN, AND IRAN IN TERMS OF MULTI-PERSPECTIVITY?

The concept of multi-perspectivity prepares the ground for students to examine events and phenomena not only from their own perspectives but also from other perspectives, and to become aware of the idea that the truth may not be one but many. One of the primary sources that will help students gain this awareness is undoubtedly history textbooks. Therefore, the aim of this study is to examine the Battle of Chaldiran, which is common in secondary school history textbooks and curricula of Turkey, Iran, and

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Tarih Eğitimi, alakusbrk01@gmail.com

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Tarih Eğitimi, ydemircan@gazi.edu.tr

Azerbaijan, in terms of multi-perspectivity. In the study, a multiple case study that answers how and why questions from qualitative research designs was used. Since the sample of the study consisted of 'Turkey 10th grade history textbook', '10th grade Azerbaijan history textbook', 'Iran 11th grade history (2) textbook' and history curricula of Turkey, Azerbaijan, and Iran, document analysis, which is used to examine printed materials, was chosen as the data collection tool. The parts of the textbooks and programs related to the Battle of Çaldıran were analyzed through descriptive and content analysis. When the conclusion phase of the study was reached, it was concluded that it was insufficient to examine the narratives and achievements in the textbooks and programs of the countries from a multi-perspective perspective.

Keywords: *History textbooks, Multi-perspective, Battle of Chaldiran*

Theme: *History Education.*

2023-2024 MEB 10. SINIF TARİH DERS KİTABINDA TİMAR SİSTEMİ

Fikriye Kıyıcı¹, Yasemin Demircan²

Bildiri Kodu: 1083

Osmanlı Devleti, başlangıcından itibaren fetihler yaparak genişlemiş böylece farklı ekonomi ve kültürlerle sahip toplumları bir araya getirmiştir. Genişleyen bu toprakların hem idaresinin sağlanması hem de işlenerek değerlendirilmesini imkân verecek bir sistemin geliştirilmesi elzem olmuş, tarihteki diğer sistemler de örnek alınarak “Timar Sistemi” Osmanlı Devleti’nde uygulanmaya koyulmuştur. Bu çalışmanın amacı, Osmanlı Devleti’nin özellikle klasik dönemine damga vuran Timar sisteminin tarih ders kitabına ve tarih dersi öğretim programına nasıl yansıdığını ortaya koymaktır. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Doküman incelemesi yapılarak Türkiye 10.sınıf Tarih Ders kitabı ve Tarih öğretim programından elde edilmiş veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Yapılmakta olan çalışmanın sonuç aşamasında bulunan ön bulgulara göre kitapta kullanılan görseller ahengi bozar şekilde yerleştirilmiştir. Bu yerleştirmeden kaynaklı olarak birçok görsel boyut olarak küçük kalmıştır. Görsellerin kitapta küçük ya da büyük boyutlarda yer almasının nedeni tespit edilememiştir. Söz konusu görseller aynı zamanda nitelik açısından da oldukça zayıftır. Kitap bilimsel içerik açısından incelendiğinde de yetersiz olduğu görülmektedir. Neden-sonuç ilişkisi iyi kurulamamış, tek boyutlu bir anlatım benimsenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tarih ders kitabı, Timar sistemi, Osmanlı tarihi.

Tema: Tarih Eğitimi.

TİMAR SYSTEM IN 2023-2024 MEB 10TH GRADE HISTORY TEXTBOOK

From the very beginning, the Ottoman Empire expanded through conquests, thus bringing together societies with different economies and cultures. It was essential to develop a system that would enable both the administration and the utilization of these expanding lands, and the “Timar System” was put into practice in the Ottoman Empire by taking other systems in history as an example. The aim of this study is to reveal how the Timar system, which marked the classical period of the Ottoman Empire, was reflected in the history textbook and history curriculum. Case study, one of the qualitative research designs, was used in the study. The data obtained from the Turkish 10th-grade history textbook and history curriculum were analyzed with descriptive analysis method by document analysis. According to the preliminary findings in the final stage of the study, the visuals used in the book are placed in a

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Tarih Eğitimi, fikriyekyc@gmail.com

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Tarih Eğitimi, ydemircan@gazi.edu.tr.

way that disrupts harmony. Due to this placement, many images remained small in size. The reason for the small or large size of the images in the book could not be determined. The visuals in question are also very weak in terms of quality. When the book is analyzed in terms of scientific content, it is seen that it is insufficient. The cause-and-effect relationship is not well established and a one-dimensional narrative is adopted

Keywords: *History textbook, Timar system, Ottoman history.*

Theme: *History Education.*

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK LİSE DERS KİTAPLARINDA KADIN İMAJİ (1981 ve 2021)

Tuğçe Sakaoglu¹, Tuğba Belenli²

Bildiri Kodu: 1105

Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Lise Ders Kitaplarında yer verilen tarihi dönemlerde, kadının tarihteki yeri kısaca incelenerek tarihsel verilerin ortaya koyulması ve 1981 ile 2021 yıllarındaki ders kitaplarında kadın imajının incelenmesi bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır. 1981 ve 2021 tarihli lise ders kitaplarının kapsadığı tarih aralığında kadının tarihteki yeri tespit edilerek böylece “geçmişte ne oldu?” sorusuna yanıt bulunmaktadır. Geçmişteki tarihi olaylarda yer alan kadının, ders kitaplarına nasıl aktarıldığını inceleyebilmek için nitel araştırma yöntemlerinden tarihsel modellerle desenlenmiştir. 1981 yılına kadar “Türkiye Cumhuriyeti” adıyla çıkartılan ders kitapları, 1981 yılında “Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi” adıyla çıkmış ve 1981 yılından sonra ise “Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük” adında çıkartılmaya başlanmıştır. Bu çalışmada, 1981 yılı “İnkılap Tarihi” adı altında ilk defa yayınlanan “Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi” ders kitabı ile günümüze yakın olan 2021 yılına ait “Ortaöğretim İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük 12” adı altındaki ders kitabı çalışma grubunu oluşturmuştur. Böylece bu isimler altında çıkartılan ders kitaplarında, kadın imajının eskiden günümüze doğru nasıl ve ne denli yansıtıldığını tespit edebilmek için veriler toplanıp askeri, eğitim, toplumsal, ekonomik ve siyasi temalar ile analizi yapılarak elde edilen bulgularda, kadın imajının yansıtılışındaki değişikliklerin ortaya koyulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İnkılap Tarihi, Kadın imajı, Atatürkçülük.

Tema: Tarih Eğitimi.

THE IMAGE OF WOMEN IN TURKISH REPUBLIC HISTORY OF REVOLUTION AND KEMALISM HIGH SCHOOL COURSEBOOKS (1981 and 2021)

The aim of this research is to reveal the historical data by briefly analyzing the place of women in history in the historical periods included in the Republic of Turkey History of Revolution and Kemalism High School Coursebooks and to analyze the image of women in the course books of 1981 and 2021. In the 1981 and 2021 high school coursebooks, the place of women in history is determined and thus the

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Tarih Eğitimi, tugce.sakaoglu@gazi.edu.tr

² Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Tarih Eğitimi, tbelenli@gazi.edu.tr

question ‘what happened in the past?’ is answered. The study was designed with the historical model, one of the qualitative research methods, in order to analyze how women involved in historical events in the past were transferred to coursebooks. Until 1981, coursebooks were published under the name ‘Republic of Turkey’, in 1981 they were published under the name ‘History of Turkish Revolution’ and after 1981 they were published under the name ‘History of Turkish Revolution and Kemalism’. In this study, the coursebook ‘History of Revolution of the Republic of Turkey’ published for the first time under the name of ‘History of Revolution’ in 1981, and the coursebook ‘Secondary Education History of Revolution and Kemalism 12’ in 2021, which is close to the present day, constituted the study group. Thus, in order to determine how and to what extent the image of women was reflected in the coursebooks published under these names from the past to the present, data were collected and analyzed with military, educational, social, economic, and political themes, and the findings obtained were aimed to reveal the changes in the reflection of the image of women.

Keywords: *History of Revolution, Woman image, Kemalism.*

Theme: *History Education.*

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI EĞİTİMİ

“MƏQALAT-E ŞƏMS”DƏ İŞLƏNƏN TÜRK SÖZLƏRİ

Nazim Mənsimov¹

Bildiri Kodu: 1062

Dünya dilləri arasında qarşılıqlı münasibətlər həmişə yüksələn xətt üzrə inkişaf etməkdədir. Tarix boyu fars və türk dilləri arasındakı qarşılıqlı münasibətlər isə daha intensiv şəkildə müşahidə olunur. Fars dilində yazıb yaradan türkdilli şairlərin fars dilinə təsirini onların əsərləri əsasında müəyyən etmək mümkündür. Belə müəlliflərdən biri də Cəlaləddin Ruminin həyatında böyük bir inqilab yaradan Şəms Təbrizidir. Əslən Təbrizdən olan Şəmsin söhbətlərində türk sözlərindən istifadə heç də təəccüb doğurmamalıdır. Bunu Şəmsin “Məqalat”ında işlənən türk sözlərinə əsasən deyə bilərik. Belə ki, həmin əsərdə işlənən türk sözləri aşağıdakılardan ibarətdir: Atabək, bulmac, tutmac, toxməş, taraqataraq, tüş, çaruq, çariq, çəlik, çuxa, qonaq gərək, kalək, kərtəl, kumac, gəzik, göl, lələ, nacıx, namazlıq, vüsaq, vüsaqbaşı, yəxni Qeyd etdiyimiz bu sözlərin əksəriyyəti bir nitq hissəsinə aid deyil. Hətta bəzi sözlər işləndiyi formada fars dilinə daxil edilmişdir. Onlardan “Qonaq gərək” ifadəsinə nəzər salmaq kifayətdir. Bu ifadədə “gərək” sözü qonaq sözü ilə tərkib yaradaraq dilə daxil olmuşdur. Bir sıra türk sözləri fars sözlərinə türk dilinin leksik şəkilçilərinin artırılması yolu ilə düzəlmişdir. Sözlərə əsasən demək olar ki, vəzifə, hərbi terminlərin də türk dili vasitəsilə fars dilinə böyük axını olmuşdur.

Açar sözlər: Fars, Türk, Dil.

Mövzu: Farsdilli Türk edebiyatı eğitimi.

TURKISH WORDS USED IN THE “MAQALAT-E SHAMS”

Mutual relations between languages have always been developed on a rising line. Such relations between Persians and Turks have constantly been intensive throughout history. The influence of Persian-writing Turkish poets on the Persian language can be traced based on their works. One of such authors is Shams Tabrizi, the one who created an enormous revolutionary change in Jalal al-Din Rumi's life. Born in Tabriz, Shams naturally used Turkish words, which can be attested based on his “Maqalat”. The following are some examples for Turkish words used in the mentioned work: atabek, bulmaj, tutmaj, tokhmash, taraqataraq, tush, charuq, chariq, chalik, cukha, qonaq garak, kalak, kartal, kumaj,

¹ AMEA Şərqşünaslıq İnstitutunun “Cənubi Azərbaycan” şöbəsinin doktorantı nazim.2000mensimov@gmail.com

gazik, gol, lala, najikh, namazliq, vusaq, vusaqbashi, yakhni. Most of the words do not belong to a single part of speech and some of them even have been included in Persian in the form they have been used in. The expression “qonaq garak” can be an example for viewing. Here, the word “garak” entered the language together with the word “qonaq” creating with it a noun phrase. A range of Turkish words were created by means of adding Turkish endings to Persian words.

Keywords: *Persian, Turkish, Language*

Theme: Persian-speaking Turkish literature education

QƏTRAN TƏBRİZİNİN “DİVAN”INDA İŞLƏNƏN ANTONİM SÖZLƏR

Gövhər xanım Nağıyeva¹

Bildiri Kodu: 1062

Qətran Təbrizinin “Divan”ındakı sözlərin antonim, sinonim və omonimlərin tədqiqi onun şeir yaradıcılığının xüsusiyyətlərini daha dəqiq anlamağa kömək edir. Qətran Təbrizinin “Divan”ında işlənmiş antonimləri bir neçə baxımdan ayrı-ayrı qrupa bölmək olar. Birinci bölgü sözlərin ərəb ya fars dilinə məxsusluğu baxımından aparılmışdır; 1. Fars mənşəli antonim söz qrupları, 2. Ərəb mənşəli antonim söz qrupları, 3. Biri fars digəri ərəb mənşəli antonim söz qrupları. İkinci bölgünü nitq hissələrinə əsasən aparmışıq; 1. Antonim isimlər 2. Antonimlik çaları olan xüsusi isimlər, 3. Antonim sifətlər, 4. Antonim feillər, 5. Ayrı-ayrı nitq hissələri Sonuncu bölgü isə işlənmə yerinə görə antonim sözlərin bölgüsüdür/ 1. Beytdaxili çarpaz antonim sözlər, 2. Cümlə daxili antonim sözlər, 3. Yanaşı işlənən antonim sözlər, 4. İki misrada işlənən antonim sözlər, 5. Söz qrupları arasında antonim sözlər, 6. Bir söz birləşməsində işlənən antonim sözlər, 7. Bir beytdə iki sözün antonimi. Farsdilli ədəbiyyatda Azərbaycan üslubunun nümayəndəsi sayılan Qətran Təbrizinin antonim sözləri yanaşı, daxili çarpaz, həm də iki misrada işlətməsi şeirin texniki cəhətdən yüksək səviyyədə olmasını sübuta yetirir. Sözlərin istifadəsinə texniki cəhətdən diqqət olunması isə Azərbaycan üslubunun əsas xüsusiyyətlərindən sayılır ki, Qətran Təbrizi də bu işin öhdəsindən çox böyük ustalıqla gələ bilmişdir.

Açar sözlər: Qətran, antonim, Divan.

Mövzu: Farsdilli türk edebiyatı eğitimi.

ANTONYMOUS WORDS USED IN QATRAN TABRIZI'S “DIWAN”

Antonyms used in Qatran Tabrizi's “Diwan” can be divided into groups from several aspects. The first division has been conducted according to Arabic or Persian origin of words: 1. Groups of antonymous words with Persian origin; 2. Groups of antonymous words with Arabic origin; 3. Groups of antonymous words with one Persian and one Arabic origin. The second group has been differentiated in accordance with parts of speech: 1. Antonymous nouns; 2. Private nouns with antonymous tones; 3. Antonymous adjectives; 4. Antonymous verbs; 5. Separate parts of speech. The last division has been made according to the usage of words, which includes the following groups: 1. Cross-antonymous words in a distich; 2. Antonymous words in a word; 3. Antonymous words used alongside; 4. Antonymous words used in two lines; 5. Antonymous words used between word groups; 6. Antonymous words used in noun phrase groups; 7. An antonym of two words in a distich. Considered as a representative of the Azerbaijani style

¹ Bakı Dövlət Universitetinin Şərqşünaslıq fakültəsinin doktorantı aghayeva500@gmail.com

in Persian literature, Qatran Tabrizi frequently used antonymous words alongside, in a distich and in two lines, proving the high technique of his poems, while special attention masterfully paid to the technical usage of words by the poets is seen as one of the main peculiarities of the Azerbaijani style.

Keywords: *Qatran, Antonymous, Diwan.*

Theme: *Persian-speaking Turkish literature education*

YETİŞKİNLERİN ETKİLİ İLETİŞİM BECERİLERİNE MASAL ANLATIMLARININ ETKİSİ

Saniye Yıldız¹, İsmet Çetin²

Bildiri Kodu: 1093

Çalışmada yetişkinlerin etkili iletişim becerilerine masal anlatımlarının etkisi araştırılmak istenmiştir. Masal anlatımlarıyla etkili iletişim becerileri arasındaki bağlantı ele alınarak disiplinler arası bir çalışma örneği sunmak amaçlanmıştır. Çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden olan deneysel desen tek grup öntest – sontest deseni kullanılmıştır. Bunun için gönüllü kişiler arasından amaçsal örnekleme ile seçilen 30 kadın, araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. Katılımcıların demografik bilgilerini belirlemek amacıyla kişisel bilgi formu (yaş, eğitim durumu, meslek, medeni hal, çocuk sayısı) Etkili İletişim Becerileri Ölçeği oturumlar öncesinde doldurtularak uygulama öncesi beceri düzeyleri ölçülmüştür. 8 hafta boyunca haftada 1 saat süren masal oturumlarında katılımcılar her hafta bir profesyonel anlatıcıdan masal dinlemiş, ardından katılımcılara masallardan hareketle etkili iletişim becerilerinin alt boyutları hakkında bilgi verilmiştir. Tüm oturumlar sonunda sontest olarak Etkili İletişim Becerileri Ölçeği ve oturumlar hakkında düşüncelerini ifade edebilecekleri katılımcı geri bildirim formu doldurtulmuştur. Elde edilen veriler SPSS 23.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Öntestten ve sontestten alınan puanlar bağımlı/ bağımsız t testi ve tek yönlü varyans analizi Anova testleri ile karşılaştırılmıştır. Araştırma sonucunda katılımcıların etkili iletişim becerileri düzeyinde uygulama öncesine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık görülmüştür. Demografik bilgilere göre ise gruplar arasında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Ayrıca katılımcılar masal anlatımlarına karşı olumlu tutumlar geliştirdiklerini ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Masal, Masal anlatımı, Etkili İletişim, Beceri, Yetişkin.

Tema: Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi

THE EFFECT OF FAIRY TALE NARRATIVES ON ADULTS' EFFECTIVE COMMUNICATION SKILLS

In this study, the effect of fairy tale narratives on adults' effective communication skills was investigated. The aim was to present an interdisciplinary example by examining the connection between fairy tale narratives and effective communication skills. For this purpose, a sample group of 30 women was created through purposeful sampling from volunteers. An experimental design of pretest-posttest

¹ YL Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi, snyeyldz0@gmail.com

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi, icetin@gazi.edu.tr

single group design was used as a quantitative research method in the study. To determine the participants' demographic information, a personal information form (age, education level, occupation, marital status, number of children) and Effective Communication Skills Scale were administered to measure pre-application skill levels. Over 8 weeks, participants attended tale narratives sessions lasting 1 hour each week, during which they listened to a tale from a professional storyteller and received information about the sub-dimensions of effective communication skills. At the end of all sessions, the Effective Communication Skills Scale was administered as a posttest, and participants were asked to fill out a participant feedback form where they could express their thoughts about the sessions. The data obtained were analyzed using SPSS 23.0 software package. The scores obtained from the pretest and post-test were compared with dependent/independent t-test and one-way analysis of variance ANOVA tests. The research results showed that there was a statistically significant difference in the effective communication skills levels of the participants before the application. However, no significant differences were found between groups based on demographic information. They also state that they have developed positive attitudes towards the remaining fairy tale narratives.

Keywords: *Tale, Fairy tale, Storytelling, Effective communication skills, Adult.*

Theme: *Turkish Language and Literature Education*

EKOELEŞTİRİ BAĞLAMINDA FARUK DUMAN'IN "İNCİR TARİHİ" ADLI ROMANI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Kadriye Reyhan Karaca¹, Mustafa Kurt²

Bildiri Kodu: 1134

Geçmişten günümüze doğa ve çevrenin insan hayatında önemli bir yeri vardır. İnsan, ilk çağlardan beri doğadan, hayatta kalmak ve neslini devam ettirebilmek amacıyla yararlanmıştır. Doğanın insana sunduğu sonsuz nimetler insanlığı büyülemiş ve bunun sonucunda özellikle Sanayi Devrimi ile birlikte doğal kaynakların aşırı kullanımı, çevre kirlilikleri, sanayileşme faaliyetleri, savaşlar gibi birçok etken doğanın tahrip edilmesine yol açmıştır. Toplumsal olaylar ve edebiyat birbirinden ayrı düşünülemeyeceği için doğa sorunlarının edebî eserlerde görülmesi kaçınılmaz bir hâl almıştır. Ekoeleştiri kavramı da bu koşullarda ortaya çıkmıştır. İnsanın doğayı kendi tahakkümü altına alması önu alınamaz bir boyuta ulaştığı için edebî eserler yoluyla insanlara farkındalık yaratmak amacıyla metinlerde çevre bilinci özellikle işlenmiştir. Günümüzde bu metinler Türk ve dünya edebiyatında azımsanamayacak bir şekilde artış göstermektedir. Türk edebiyatında ekoeleştiri bağlamında önemli isimler arasında yer alan Faruk Duman, bu çerçevedeki eserleri ile dikkat çekmektedir. *İncir Tarihi* adlı romanında da doğa ve çevre önemli bir yer oluşturmaktadır. Bu çalışmada, *İncir Tarihi* romanındaki ekoeleştiri unsurları incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Ekoeleştiri, Çevre Çalışmaları, Faruk Duman, *İncir Tarihi*.

Tema: Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi.

A REVIEW ON FARUK DUMAN'S NOVEL CALLED "İNCİR TARİHİ" IN THE CONTEXT OF ECOCRITICISM

From past to the present, nature and the environment have an important place in human life. Since ancient times, humans have benefited from nature in order to survive and continue their generation. The endless blessings that nature offers to humans have fascinated humanity, and as a result, especially with the Industrial Revolution, many factors such as excessive use of natural resources, environmental pollution, industrialization activities, and wars have led to the destruction of nature. Since social events and literature cannot be considered separately from each other, it has become inevitable for natural problems to be seen in literary works. The concept of ecocriticism also emerged under these conditions.

¹ Yüksek Lisan Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi, reyhanoncel09@gmail.com

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi, kurtm@gazi.edu.tr

Since man's domination of nature has reached an unstoppable level, environmental awareness has been specifically addressed in texts in order to raise awareness among people through literary works. Today, these texts are increasing significantly in Turkish and world literature. Faruk Duman, one of the important names in the context of ecocriticism in Turkish literature, attracts attention with his works in this context. Nature and environment play an important role in his novel, *İncir Tarihi*. In this study, the elements of ecocriticism in the novel *İncir Tarihi* will be examined.

Keywords: *ecocriticism, environmental studies, Faruk Duman, İncir Tarihi.*

Theme: *Turkish Language and Literature Education.*

YÜKSEKÖĞRETİM

1416 SAYILI KANUN KAPSAMINDA AMERİKADA DOKTORA ÖĞRENİMİ GÖREN VE NİTEL ARAŞTIRMA YAPAN ÖĞRENCİLERE GÖRE AMERİKADA NİTEL ARAŞTIRMA SÜRECİ NASILDIR? KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ NELERDİR?

Demet Alkan¹, Güzide Şen²

Bildiri Kodu: 1010

Millî Eğitim Bakanlığı yurt dışı burs programı ile Amerika'ya doktora öğrenimi için gönderilen öğrencilerin görüşlerine göre Amerika'da Yükseköğretimde nitel araştırma çalışmalarının nasıl yapıldığı, sürecin nasıl ilerlediği, karşılaşılan sorunların neler olduğu ve çözüm önerilerine yönelik görüşlerinin belirlenmesidir. Nitel araştırma yöntemi, durum çalışması deseni kullanılmıştır. Çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örneklemesine göre Amerika'da farklı üniversitelerde doktora öğrenimi gören 22 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri yapılandırılmış görüşme tekniği esas alınarak yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak toplanmıştır. İçerik analizi ile analiz edilmiştir. Araştırma bulgularının iç-güvenirliğini ve geçerliğini artırmak amacıyla öğrenci görüşlerinden alıntılar yapılmıştır. Nitel araştırma metodu, nitel veri toplama, nitel veri analizi olmak üzere zorunlu 3 seçmeli 2 nitel dersi olduğunu, zorunlu derslerin doktorada alındığını, hangi teknikte uzmanlaşacaklarsa o tekniğe yönelik dersler aldıklarını, farklı kültürün veri analizinin zorluğu, Amerika'da katılımcıların ücret karşılığı araştırmaya katıldıklarını, Üniversitenin Institutional Review Board (IRB) kurumundan araştırma izninin alınmasının zor olduğu, Akademik çevrenin nitel çalışmaları fazlasıyla destekledikleri bulgular ön plandadır.

Anahtar Kelimeler: Amerika'da nitel araştırma süreci, İyi bir nitel araştırmacının özellikleri, Amerika'da nitel araştırmaya yönelik sorunlar, Yükseköğretim

Tema: Yükseköğretim

¹ Dr., Hacettepe Üniversitesi, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, alkandemet@hotmail.com

² Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Alman Dili ve Eğitimi, adivarguzide@gmail.com

**HOW IS THE PROCESS OF QUALITATIVE RESEARCH IN AMERICA
ACCORDING TO THE STUDENTS WHO DID DOCTORAL STUDIES AND
CONDUCTED QUALITATIVE RESEARCH IN AMERICA WITHIN THE
FRAMEWORK OF LAW NO. 1416? WHAT ARE THE PROBLEMS THEY
ENCOUNTERED AND THEIR SOLUTION SUGGESTIONS?**

The study aims to determine how qualitative research studies are conducted in higher education in America, how the process progresses, what problems are encountered, and what solutions are suggested, according to the students' views, who went to America for doctoral education through the Ministry of National Education's overseas scholarship program. The study employed a case study design as a qualitative research method. The study group consisted of 22 PhD students from universities in the USA, selected considering maximum diversity sampling from purposeful sampling methods. The researchers collected the data through face-to-face interviews based on the structured interview technique. Then, the researchers analyzed the data using content analysis. The researchers quoted student opinions in the study to increase reliability and validity. The study findings included that there were three compulsory and two elective qualitative courses, and the students took compulsory courses in the PhD program. Moreover, the students took courses on the research techniques they would specialize in. The students mentioned the difficulty of analyzing data from different cultures and they participated in the research for a fee. It was also difficult to obtain a permit from the Institutional Review Board (IRB) of the university, but the academic environment supported qualitative studies.

Keywords: *Qualitative research process in America, Characteristics of a good qualitative researcher, Problems of qualitative research in America, Higher education*

Theme: *Higher Education*

EEG SİNYALLERİNİN VERİ MADENCİLİĞİ SINIFLANDIRMA METODLARIYLA ANALİZİ*

Pınar Karabakla¹, Dilara Bakan Kalaycıoğlu²

Bildiri Kodu: 1038

Bu araştırmanın amacı, video izleme ve öğrenme süreci sırasında EEG sinyalleri kaydedilen öğrencilerin dikkat seviyelerini belirlemektir. Öğrencilerin izledikleri bir videonun ardından yöneltilen iki soruyu doğru cevaplayıp cevaplayamamaları ile videoyu izlerken çekilen EEG sinyalleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi hedeflemektedir. Veriler, çalışma için gönüllü olan 29 eğitim fakültesi lisans öğrencisinden toplanmıştır. Katılımcıların yaşları 18 ile 25 arasında değişmektedir. Ölçüm problemleri nedeniyle 4 katılımcıya ait veriler çalışma dışında bırakılmıştır. Araştırmada kullanılan EEG verileri, uluslararası 10-20 sistemine uygun şekilde, 0,5 kHz örnekleme frekansıya, 8 elektrot kullanılarak Enobio 8 cihazıyla toplanmıştır. Çalışmaya katılan gönüllülere 'İki Dil Bir Bavul' filminden alınan bir video kesiti izletilmiştir. Bu filmin seçilme sebebi, hem eğitimle ilgili bir film olması hem de doğrudan öğretici veya bilgilendirici bir yaklaşıma sahip olmamasıdır. Bu sayede, katılımcıların konuyla ilgili soruları cevaplamasında yalnızca dikkat faktörünün ölçülmesi amaçlanmaktadır. Veri analizi için sadece bir videoya ait iki soru üzerinde çalışma yapılmıştır. Sorular, tamamen katılımcıların dikkatini ölçmeye yönelik olup, bilişsel becerileri ölçmeye yönelik hazırlanmamıştır. Analizler, EEG sinyallerinin toplanması, Hızlı Fourier Dönüşümü ile öznitelik çıkarma ve SPSS modelleri ile sınıflandırma bölümlerini içermektedir. Bayes Sınıflandırma algoritması ve Yapay Sinir Ağları kullanılarak yapılan analizlerde, Bayes Sınıflandırma algoritması ile %92,9, Yapay Sinir Ağları ile %78,6 doğruluk oranları elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: EEG sinyalleri, Video izleme, Dikkat ölçümü.

Tema: Eğitim Bilimleri Çalışmaları, Yükseköğretim.

ANALYSIS OF EEG SIGNALS WITH DATA MINING CLASSIFICATION METHODS

The aim of this research is to determine the attention levels of students whose EEG signals were recorded during the video-watching and learning process. It aims to examine the relationship between

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Ana Bilim Dalı, pinarkarabakla@outlook.com

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Ana Bilim Dalı, dilarabakan@gazi.edu.tr

*Bu çalışma Pınar Karabakla'nın Prof. Dr. Dilara Bakan Kalaycıoğlu danışmanlığında yürütülen yüksek lisans tezinin bir kısmından üretilmiştir.

the students' ability to correctly answer two questions posed after watching a video and the EEG signals recorded while they were watching the video. Data were collected from 29 undergraduate students from the faculty of education who volunteered for the study. The participants' ages range from 18 to 25 years. Due to measurement problems, data from 4 participants were excluded from the study. The EEG data used in the research were collected using the Enobio 8 device with 8 electrodes, at a sampling frequency of 0.5 kHz, in accordance with the international 10-20 system. The volunteers were shown a video clip from the film 'On the Way to School.' This film was chosen because it is related to education and does not adopt a direct instructional or informative approach. In other words, the film does not aim to convey specific information to the audience. This ensures that only the attention factor is measured when participants answer questions related to the content. Data analysis was conducted on two questions pertaining to a single video. The questions were designed solely to measure the participants' attention and not their cognitive skills. The analyses included EEG signal collection, feature extraction using Fast Fourier Transform, and classification using SPSS models. In the analyses conducted using the Bayesian Classification algorithm and Artificial Neural Networks, accuracy rates of 92.9% and 78.6% were achieved, respectively.

Keywords: *EEG signals, video monitoring, attention measurement.*

Theme: *Educational Sciences Studies*

ZİHİN ENGELLİLER EĞİTİMİ

TÜRKİYE’ DE OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU OLAN ÖĞRENCİLERE SOSYAL BECERİ ÖĞRETİMİNDE FIRSAT ÖĞRETİMİ YÖNTEMİYLE YÜRÜTÜLEN ARAŞTIRMALARIN İNCELENMESİ

Penbe Çağla Çakal¹, Eylem Dayı²

Bildiri Kodu: 1057

Bu araştırmanın amacı Türkiye’de 2010- 2024 yılları arasında otizm spektrum bozukluğuna sahip öğrencilere sosyal beceri öğretiminde fırsat öğretimi yönteminin kullanıldığı araştırmaları incelemektir. Araştırmaların katılımcı özellikleri, hedef beceri, yöntem, araştırma modeli, veri analizi, araştırma türü, çalışmanın yürütüldüğü ortam ve etkililik bulguları incelenecektir. Araştırma nitel veri analiz yöntemlerinden betimsel analiz kullanılmıştır. Araştırmanın verileri belirlenen anahtar sözcükler (fırsat öğretimi, sosyal beceri, sosyal beceri öğretimi, otizm spektrum bozukluğu, zihin engeli, özel gereksinimli bireyler) Google, Google Akademik arama motoru, Yüksek Öğretim Kurulu’nun (YÖK) Ulusal Tez Merkezi elektronik veri tabanları taranmıştır. Araştırmaya dahil edilmesi için çalışmaların karşılaması gereken ölçütler: Otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerle yapılmış olması, sosyal beceri öğretimi olması, Türkçe dilinde yayımlanmış olması, 2010- 2014 yılları arasında yayımlanmış olması, fırsat öğretimi yönteminin kullanılmış olmasıdır. Ulaşılan çalışmalar ayrıntılı bir şekilde taranmış ve ölçütü karşılayan 8 çalışmanın betimsel analizi yapılmıştır. Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklarla çalışan öğretmen ve ebeveynler için ayrıca literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırma devam ettiği için araştırmaya ilişkin kesin bulgu, sonuç ve öneriler daha sonra sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Otizm spektrum bozukluğu, Fırsat öğretimi, Sosyal beceri öğretimi.

Tema: Zihin Engelliler Eğitimi.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Özel Eğitim, caglacakalp@gmail.com

² Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Özel Eğitim, eylemd@gazi.edu.tr

A REVIEW OF STUDIES CONDUCTED ON TEACHING SOCIAL SKILLS TO STUDENTS WITH AUTISM SPECTRUM DISORDER IN TURKEY USING THE INCIDENTAL TEACHING METHOD

The aim of this study is to examine the studies in Turkey between 2010 and 2024 in which incidental teaching method was used in teaching social skills to students with autism spectrum disorder. Participant characteristics, target skill, method, research model, data analysis, research type, setting, and effectiveness findings of the studies will be examined. The research used descriptive analysis from qualitative data analysis methods. The keywords (incidental teaching, social skills, social skills teaching, autism spectrum disorder, intellectual disability, individuals with special needs) Google, Google Academic search engine, and Council of Higher Education's (YÖK) National Thesis Center electronic databases were scanned. Criteria that studies must meet to be included in the study: it should have been conducted with students with autism spectrum disorder, it should be social skills teaching, it should be published in Turkish, it should have been published between 2010 and 2024, and it should have used the incidental teaching method. The studies were screened in detail and 8 studies that met the criteria were analyzed descriptively. It is thought to contribute to literature for teachers and parents working with autism spectrum disorders. Since the research is ongoing, the final findings, conclusions, and recommendations regarding the research will be presented later.

Anahtar Kelimeler: *Autism Spectrum Disorder, Incidental teaching, Social skills teaching*

Tema: *Special Education*

PAYLAŞIMLI KİTAP OKUMA VE UYARLANMIŞ SORU-CEVAP STRATEJİSİNDEN OLUŞAN MÜDAHALE PAKETİNİN GELİŞİMSEL YETERSİZLİĞİ OLAN ÇOCUKLARIN DİNLEDİĞİNİ ANLAMA BECERİLERİNE ETKİSİ

Zehra Şimşek¹, Arzu Doğanay Bilgi²

Bildiri Kodu: 1061

Bu araştırmanın amacı, paylaşımlı kitap okuma ve uyarlanmış soru-cevap stratejisinden oluşan müdahale paketinin gelişimsel yetersizliği olan çocukların dinlediğini anlama becerileri üzerinde etkisini belirlemektir. Araştırmada tek denekli deneysel desenlerden denekler arası çoklu yoklama deseni kullanılmıştır. Araştırma, 60-75 ay aralığında gelişimsel yetersizliği bulunan üç çocukla yürütülmüştür. Müdahalede katılımcı çocukların dinlediklerini anlama becerilerinin geliştirilmesi için paylaşımlı kitap okuma müdahalesi ile “bilgi, araştırma, çıkarım ve ilişki kurma” soru türlerinden oluşan uyarlanmış soru-sevap stratejisi bir arada kullanılmıştır. Müdahalede çocuklara hikaye kitapları okunmuş ve ilgili sayfalarda her bir soru türü temsili bir görselle eşleştirilmiş, soru türünü ve nasıl cevaplayacağını öğreten senaryolar okunmuş ve çocukların soru türlerini ayırt etmelerine yardımcı olacak örnek sorular ve nasıl cevaplanacağı modellenmiştir. Deney süreci başlama düzeyinin belirlenmesi, müdahale ve izleme oturumlarından oluşmuştur. Veri toplama ve müdahale sürecinde okul öncesi dönem çocuklarının gelişim özelliklerine uygun bulunan on bir adet resimli hikâye kitabı kullanılmıştır. Müdahale her bir katılımcı çocuk için 8 oturum sürmüştür. Veri toplama aracı olarak deney süreci başında ve sonunda dinlediğini anlama testi kullanılmış, ayrıca müdahale boyunca sürekli olarak bağımsız değişkene ilişkin veri toplanmıştır. Mevcut bulgulara göre paylaşımlı kitap okuma ve uyarlanmış soru-cevap stratejisinden oluşan müdahale paketinin gelişimsel yetersizliği olan çocukların dinlediğini anlama becerilerine katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dinlediğini anlama, Gelişimsel yetersizlikler, Paylaşımlı kitap okuma, Soru-cevap stratejisi.

Tema: Zihin Engelliler Eğitimi.

THE EFFECT OF AN INTERVENTION PACKAGE CONSISTING OF SHARED BOOK READING AND AN ADAPTED QUESTION-ANSWER STRATEGY ON

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Özel Eğitim Bölümü, simsekehra06@gmail.com

² Doç. Dr., Arzu Doğanay Bilgi, Gazi Üniversitesi, Özel Eğitim Bölümü, arzudb@yahoo.com

THE LISTENING COMPREHENSION SKILLS OF CHILDREN WITH DEVELOPMENTAL DISABILITIES

The purpose of this study is to determine the impact of an intervention package, consisting of shared book reading and an adapted question-answer strategy, on the listening comprehension skills of children with developmental disabilities. The research involved three children aged 60-75 months with developmental disabilities and used a multiple probe design across subjects, a type of single-subject experimental design. The intervention package comprises two main components: shared book reading and an adapted question-answer strategy. Shared book reading involved reading storybooks to the children and pausing at certain points to ask questions that facilitate comprehension. The adapted question-answer strategy included different types of questions such as "Fact, Search, Inference, and Connection." each paired with representative visuals. Scenarios were read to teach the children how to answer these questions, and example questions and responses were modeled to help them recognize different question types. The experimental process included baseline determination, intervention sessions, and maintenance sessions. Each child participated in eight intervention sessions using eleven illustrated storybooks suitable for preschool children's developmental levels. A listening comprehension test was used as the data collection tool at the beginning and end of the experimental process, and continuous data related to the independent variable were collected throughout the intervention. According to the current findings, it is expected that the intervention package consisting of shared book reading and an adapted question-and-answer strategy will contribute to the listening comprehension skills of children with developmental disabilities.

Keywords: *Listening comprehension, Developmental disabilities, Shared book reading, Question-answer strategy.*

Theme: *Special Education.*

TAM METİN BİLDİRİLER

ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРНЫНДАҒЫ СТУДЕНТТЕРДІҢ

ӘЛЕУМЕТТІК ИНТЕЛЛЕКТИСІН ДАМУДЫ ЗЕРТТЕУ БАҒЫТТАРЫ

К.К. Сайлинова¹, Н.С. Жұбаназарова

Bildiri Kodu: 1072

Мақаланың өзектілігі: Жоғары оқу орнындағы студенттердің өзіндік сана сезімінің дамуы, дүниетанымының қалыптасуы, мамандық таңдауы және үлкен өмірге қадам басуы, бұл адамның жастық шақ өмірінің кезеңі. Осы тұрғыдан әлеуметтік интеллект - әлеуми ортаны қабылдау мен рефлексияны біріктіретін жеке тұлғаның коммуникативті қабілеттерінің танымдық аспектісін түсіндіреді. Психологиядағы даму процесіндегі тұлғааралық қарым-қатынаста, белгілі бір іс-әрекетпен байланысты менталды қабілеттерінен тұратын күрделі құрылымдық білім. Осы қабілеттердің пәні ретінде біз басқа адамдарды түсінудің дәлдігін, психологиялық және әлеуметтік факторларды қарастырады. Студенттердің қарым-қатынас тәжірибесінде әлеуметтік бейімділігі мен дағдылары, көп факторлы құрылым. Әлеуметтік интеллект когнитивтік, эмоционалдық, мінез-құлық компоненттерді сипаттайтын интеллектуалдық дамуымен анықталады.

Зерттеу мақсаты: Әлеуметтік интеллектіні дамытудың зерттеу бағыттары бойынша мазмұнын талдау, психологиялық сипаттамаларын анықтау.

Зерттеудің ғылыми болжамы: тұлғаның табысты психологиялық әсерін жүйелі түрде анықтасақ, әлеуметтік интеллектіні дамытуға болады.

Зерттеу жұмысында әлеуметтік және жалпы интеллекттің арақатынасы мәселесіне, сондай-ақ барлық интеллектуалдық қабілеттер жүйесіндегі орнын анықтауға арналған.

Түйін сөздер: әлеуметтік интеллект, әлеуми орта, коммуникативті қабілет, когнитивтік, эмоционалдық, мінез-құлық.

Тақырыбы: Жоғары оқу орнындағы студенттердің әлеуметтік интеллектісін дамытудың зерттеу бағыттары

Relevance of the article: The development of self-awareness of students at a higher educational institution, the formation of a worldview, the choice of a profession and the beginning of a big life, this

¹ Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Алматы, Қазақстан, Al-Farabi Kazakh National University, Almaty, Kazakhstan, sailinova777@gmail.com, zhubanazarova@mail.ru

is the period of a person's youth. From this point of view, social intelligence explains the cognitive aspect of an individual's communicative abilities, which combines perception and reflection of the social environment. Complex structural knowledge consisting of mental abilities associated with certain activities in interpersonal relations in the process of development in psychology. As a subject of these abilities, we consider the accuracy of understanding other people, psychological and social factors. Social aptitude and skills of students in communication practice is a multifactor structure. Social intelligence is determined by intellectual development, which describes cognitive, emotional, and behavioral components.

The purpose of the study: to analyze the content and psychological characteristics of the development of social intelligence according to the research directions.

Scientific hypothesis of the study: it is possible to systematically determine the successful psychological impact of a person, and develop social intelligence. The research work is devoted to the relationship between social and general intelligence, as well as to determine its place in the system of all intellectual abilities.

Keywords: *social intelligence, social environment, communicative ability, cognitive, emotional, behavior.*

Topic: *Research directions for the development of social intelligence of students at a higher educational institution*

Жастық шақ маңызды шешімдер қабылдайтын ересектікке өтудің аяқталуы, өмірлік циклдің айналымына негізделеді. Кәсіп таңдау, жалпы өмір стилін және болашақта нақты тапсырмаларды орындау, жаңа ересектік статуста тұлғалық дамудың басты міндеті өз тағдырын басқаруға қабілеттенеді. Осы кезеңде К.Юнгтің пікірінше, адамның шынайы өмірмен күресуі, оның ойымен сәйкес келе бермейді. Жастық кезеңде көптеген болашақтан күтулер, оптимизммен немесе негативизммен байланысты. Осы деңгейде адамның интеллектік деңгейіндегі компоненттер өзіндік мән атқарады[1].

Жастар дағдарысты шешуде өзіндік кедергілерге ие болады. Жастық кезең бұл таңдаған мамандықтың қоғамдық өмірге деген қарым-қатынасының анықталу кезеңі. Жастық шақ кезеңіндегі негізгі қызмет бұл кәсіби, таңдалған мамандықтың игерілуі. Бұл кезеңде тұлға өмірдің барлық түрлеріне ену арқылы әлеуметтік ролдерді игеруі, кәсіптік өзін-өзі тану жалғасуда, өзін-өзі кәсіби бағалау ретінде бағалау критерийлері күрделенеді. Жастарда интеллектуалдылық даму мүмкіндігі негізінде, сапалы өзгерістер орын алады.

Б.Ливехуд бойынша жас тұлғаның дамуындағы дағдарыс жастық шақта шешілуі керек сұрақтармен басталады. «Мен кімін?, Мен нені қалаймын?, Мен не істей аламын?» жастық шақта шешілуі керек маңызды сұрақтар болып табылады. Жастық шақта өзінді қабылдап үйрену

үшін, өз таңдауың мен шешіміне жауапкершілік болу керек. Егер жастық шақ кезеңінде басты мәселелерді алдына мақсат етіп қоя алмаса, мәселеден шығу жолын таппаса, өзіндік бағалауы қоғамдық пікірмен сипатталады немесе бүкіл әлемге қарсы тұрады.

Жоғары оқу орындарында білім алу жастар мәселесін шешуге әсер етеді. Б. Ливехудтің еңбегінде «университеттерде оқу және жоғары оқу орынының басқа да формалары жастық шақты табиғи жағдайда ұзартып жібереді, нәтижесінде жеке жауапкершіліктің белгілі бір деңгейіне жетудегі ересектік тұрмыстың алғашқы фазасының дамуы бұзылады» деп жазады. Зерттеу барысында, тұлғаның мектептен кейін бірден жоғары оқу орнына түсуі жастық шақтың негізгі маңызды сұрақтарын шешуге, өзіндік жеке көзқарастың дамуына, жауапкершілігін нақтылауға, өмір сүру жолында жауапкершілікті сезінуге уақыт берілмейді. Уақыт өте келе жастар дағдарысты шешеді. Позитивті тұрғыда тұлға өз өміріне жауапкершілікті қабылдаумен аяқталады. Бұл өзіне қанағаттану, өмірге деген қызығушылықтың артуы, өмірден алғанына қанағаттанумен байланысты. Бұл қоршаған ортамен қарым-қатынасты реттеуде тұлғалық, кәсіптік, әлеуметтік, сенімдер мен ұмытылыстарды дамыту әлеуметтік интеллектке негізделеді[2]. Әлеуметтік интеллектіні дамыту өмірде сәтті қадамдар жасауға негіз болады.

Қазіргі кезде студенттердің білім алу деңгейі мен оларды кәсіби дайындауға қойылатын талаптар жоғарылап келеді. Бұл әрбір білім алушының кәсіби дайындығымен, өмірде өзіндік алатын мансабының қатар дамуында әлеуметтік табысты болуының кепілі. Бүгінгі және болашақ маман ретінде көп функционалды міндеттерді жоғары қоюға байланысты, тұлғалық дамуда «жетістік мотиві», яғни табысқа, мақсатқа жетуге ұмтылу шешуші рөл атқарады. Жетістікке жету мотивін алға қойылған мақсаттарға тиімді жолмен жету бұл әлеуметтік интеллектімен байланысты. Жетістік мотивация ұғымын 1961 жылы Д.К.Мак Клеlland енгізген. Жетістікке жетудегі мотивация тұлғалық және мәдени айырмашылықты бағалау ұғымымен байланысты.

Хайнц Хекхаузен бойынша жетістік мотивациясы адамның жеке қабілеттерінің, соның ішінде сәттілікке жету немесе сәтсіздікті болдырмаудың арқасында белгілі бір нәтижеге бағытталған.

Ол адамды бір-бірімен байланысқан әрекеттердің «қалыпты» нәтижесіне жетуге итермелейді». Мұндағы жетістік мотивациясы дегеніміз – «табыстылық критерийлерді қолдана алатын және сондай қызметті орындауда табысқа немесе сәтсіздікке алып келетін барлық қызмет түрлеріне деген адамның қабілеттерін дамыту немесе максималды түрде жоғары деңгейде сақтауға тырысу» [3].

Б.Г. Ананьев тұжырымдамасының негізінде студенттік кезең интеллектінің күрделі құрылымдық уақыты екендігін көрсетеді. Жоғары оқу орнындағы оқу уақытында кәсіби іс-әрекеттік негіз қалыптасады. Студенттің оқу іс-әрекетінің формаларын орындай алу біліктілігі көрсеткіші болып табылады. Тұлғаның мінез-құлқы мен әр түрлі әлеуметтік субъектісі ретіндегі ұстанымы сенімдер мен мотивтер қатынастарының, осы бағытталған мақсаттар мен құндылықтардың күрделі жүйесін білдіреді. Субъектілік қасиеттердің барлық күрделі жүйесі дамудың берілген әлеуметтік жағдайларында адам орындайтын ролдердің қоғамдық функциялардың белгілі бір кешенінде іске асырылады [4].

Әлеуметтік интеллектіні дамыту мақсатында тренингтер қажет. Тренинг тиімділігін толық бағалау үшін және бірқатар мүдделі тарап көзқарастарымен санасу үшін тренинг бірқатар деңгейде өтуге тиіс. Сол үшін бағалаудың балама деңгейлерін ұсынатын бірнеше модель жасалды (such as Warr et al., 1970; Bushnell, 1990; Easterby-Smith, 1994; Fitz-Enz, 1994). Бұлардың ішіндегі ең ықпалды әрі тұрақтысы Киркпатрик (1987) ұсынған бағалау деңгейлері:

1. Реакция өте жиі қолданылады (Wolff, 2014). Бұл деңгейдегі бағалау тренинг іс-шарасының аяқталуына қатысты көзқарасын анықтауға бағытталған. Мұндай бағалау тренерлер үшін пайдалы. Бірақ ол тәжірибе (мысалы, нәтижемен қуану) мен оның жұмыс үшін нақты құндылығын ажырата алмайтынымен шектеледі.
2. Оқу-үйрету – тренинг мақсатына жету өлшемі. Әсіресе алған білім, дағды мен көзқарасты, мысалы, тест алу немесе сұхбат алу арқылы өлшеу.
3. Мінез-құлық – тренингінің жұмысқа әсерін бағалау және оқытудағы кемшіліктерді толтыру дәрежесін бағалау. Өйткені тренинг қызметкерлердің жұмысы мен мінез-құлқына әсер ететін жалғыз айнымалы шама болғандықтан, тренинг әсерін анықтау және бағалау қиынға соғады.
4. Нәтижелер – тренинг жалпы жеке өнімділікке және нақты өлшемдер негізінде бөлімдік немесе ұйымдық өнімділікке әсерін біртұтас бағалауға тырысу. Мұны тренингінің жалпы экономикалық тиімділігін бағалау үшін пайдалануға болады.

Киркпатрик моделінің ықпалы әлі де қолданылуы оның қарапайымдығын көрсетеді. Бірақ модельді практикада толық қолдануға қатысты бірқатар сыни ескертпелер болды (Holton, 1996; Harrison, 2005; Holton and Naquin, 2005; Guerci et al., 2010; Simmonds, 2010) [5].

Тұлғаның әлеуметтік интеллектісін дамытуға психологиялық денсаулықтың негізгі сипаттамалары әсер етеді:

1. Тұлғаның үйлесімі оның ішкі және сыртқы күйі арасындағы тепе-теңдік ретінде қарастырылады (ішкі үйлесім және сыртқы әлеммен үйлесімділік). Бұл адамның әртүрлі компоненттері арасындағы үйлесімділік: эмоционалды және интеллектуалдық, физикалық және психикалық, айналадағы адамдар мен адам арасындағы, табиғатпен, ғарышпен үйлесімділік. Бұл жағдайда үйлесімділік статикалық күй ретінде емес, процесс ретінде қарастырылады.

2. Өзін-өзі реттеу – оның екі аспектісі-ішкі және сыртқы деп қарастырылады. Өзін-өзі реттеудің ішкі аспектісі - адамның ішіндегі тепе-теңдік, ол жоғары психикалық және физикалық стресстен төмен деңгейге өту арқылы күшін қаншалықты тез қалпына келтіре алады. Керек кезде мәселенің шешімін табу үшін уақытында жинақталып, кейін демалуға мүмкіндік беретіндей тұлғада қандай қабілеттер қалыптасқан. Өзін-өзі реттеудің сыртқы аспектісі өзіне сыртқы орта жағдайларына сәтті бейімделуге мүмкіндік беретін тұлғаның жеке қасиеттерін қамтиды.

Сыртқы жағдайларға бейімделудің сәтсіздігі адамның регрессиясына әкеледі. Сонымен қатар, кейде адамдарға өмір сапасының нашарлауына қарағанда, өмір сапасының кенеттен тез жақсарған жағдайындағы өмірдің жағымды өзгерістеріне бейімделу қиынға соғады. Қолайсыз жағдайлар өмір сүру үшін күресуге тура келетін тұлғаның даму факторы деп болжауға болады.

3. Адам өзін және басқа адамдарды қабылдауы. Оның дамыған рефлексиясының болуы және өзін-өзі дамыту қажеттілігі. Өзін-өзі қабылдау өзін басқалармен салыстырғанда сәттілік және сәтсіздік тұрғысынан емес, ол оның өмір жолының бірегейлігі тұрғысынан бағалау қабілетіне ықпал етеді. Рефлексия арқылы қандай өзгерістер болғанын түсінуге болады.

4. Өз өмірі үшін жауапкершілікті қабылдау. Бұл 17-18 ... 21-23 жас аралығындағы міндет. Өмірдің барлық жағдайларында біз өз өмірімізді жасаушылармыз.

5. Өз өміріне қанағаттану - бұл бақыт сезімі. Өздерін бақытты деп танытындардың қатары аз, бұл ретте бақыт елдің экономикалық деңгейіне де, өзінің деңгейіне де, адамның білім деңгейіне де тәуелді емес. Этносқа, отбасыға, балаларға деген мақтаныш сезімі бақытты болуға көмектеседі. Бақытты адамдардың саны бойынша бірінші орын алатын елдерде олар бақыт сезімін өмірдің кез-келген жағдайларына қарамастан, олар оны имплицитті, оларға тән сипат ретінде қабылдайтындығымен ерекшеленеді[6].

Американдық психологтар пайымдауынша, жалпы интеллект 20% ғана табыстылықты қамтамасыз ете алады. Қалған 80% – әлеуметтік қабілеттерге байланысты. Әлеуметтік интеллект дәрежесі көшбасшылық қабілетімен тығыз байланысты.

Оның алдында әрқашан тұратын басты міндеттердің бірі өз идеясымен қол астындағы адамдарды еліктіре білу, бүкіл ұйым немесе компания ішінде қажетті эмоционалды күйді тудыра білу болып табылады.

Өзінің ішкі дүниесі мен компанияның корпоративті рухын басқара алатын кез-келген басшы бизнесте толағай табыстарға жете алары сөзсіз. Нарықтық қарым-қатынас талабы бойынша, пайданың 10% – идеяны жасап шығарған адамға берілсе, қалған 90% – сол идеяны сатқан адамға беріледі.

Сондықтан, қарым-қатынастағы біліктілік әлеуметтік өмірде зор табыстың негізгі шарты болып табылады[7].

Қолданылған ғылыми зерттеулерді тұжырымдадық. Әлеуметтік интеллект белгілі бір әрекетке байланысты және тұлғалық психикалық қабілеттерден тұратын күрделі құрылымдық формация. Бұл қабілеттердің мәні басқа адамдарды түсіну дәлдігі мен болжау белгілі бір уақыт кезеңін, жүйке-психикалық жағдайын және әлеуметтік және экологиялық факторларды әлеуметтік өзара әрекеттестіктің сәйкестігі мен табыстылығы деңгейін қамтамасыз етеді. Әлеуметтік интеллект жалпы интеллектке салыстырмалы түрде тәуелсіз. Әлеуметтік интеллекттің қалыптасуы әлеуметтік қабылдау, әлеуметтік сезімталдық, әлеуметтік ойлау, рефлексия және эмпатия арқылы анықталады.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Жұбаназарова Н.С.. Даму психологиясы: оқу құралы. Алматы: 2016.- 326 б
2. Кризисы жизни - шансы жизни. Развитие человека между детством и старостью / Б. Ливехуд ; пер. с нем. - Калуга : Духовное познание, 1994. - 224 с. - Б. ц.
3. Хекхаузен Х. Психология мотивации достижения. – Спб.: Речь, 2001. - 7-23 беттер 256
4. Ананьев Б.Г. Человек как предмет познания. - СПб: Питер, 2001. - 288 с.
5. HR менеджментке кіріспе / Уилтон Ник. –Алматы: Ұлттық аударма бюросы, 2019 жыл. – 532 бет
6. Сахарова Т. Н . Возрастная динамика смысловых ориентаций личности // Вестник Воронежского государственного технического университета. – 2012. – Том 8.

7.Бердибаева С.Қ., Сайлинова К.К., Адилова Э.Т., Айдосова Ж.К., Кайратова М.К., Психология:
Учебное пособие. "Қазақ университеті" 2021. 179с.

БОЛАШАҚ ПЕДАГОГТАРДЫҢ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ДЕНСАУЛЫҒЫ МӘСЕЛЕСІН ТЕОРИЯЛЫҚ ТАЛДАУ

Камшат Игембаева¹, Yucel Gelisli², Гульнара Сланбекова¹, Райхан
Сабирова¹
Bildiri Kodu: 1127

Шолуда білім беру ұйымдарындағы болашақ педагогтардың психологиялық денсаулығының мәселесі қарастырылған. Болашақ педагогтардың психологиялық денсаулығын зерттеулер бойынша қазіргі заманғы әдебиет деректері талданып, теориялық тұрғыда құрылымдалған. Жұмыста педагогтардың қазіргі жағдайын бақылаудың маңыздылығы туралы мәселе көтеріледі. Психологиялық денсаулық мәселесінің теориялық қарастырылуы қазақстандық, ресейлік және батыс ел авторларының қағидаларының негізінде көрсетілген. Нақтырақ айтқанда, эмоционалдық шаршау, тозу мен эмоционалдық өрісте көрініс беретін жағымсыз күйлердің ерекшеліктері туралы қарастырылады. Қазіргі таңдағы білім беру ұйымдарындағы педагогтардың кәсіби тозу байқалатын педагогтар санының көбеюінің динамикасы атап өтіледі. Жоғары мектептің болашақ педагогтарына психологиялық қолдау көрсету нұсқалары қарастырылған. Білім алушылардың психологиялық денсаулығын сақтайтын және дамытатын психологиялық шаралар кешенін мақсатты түрде қолдану оқу-тәрбие үдерісіне қатысушылардың жай-күйіне әсер етіп қана қоймай, сонымен қатар олардың қызметінің тиімділігіне кепілдік беретіні, сол арқылы оқу ісінің табыстылығын анықтайтыны сипатталады. Болашақ педагогтардың дамуы мен қалыптасуындағы кәсіби тәуекелдерді объективті анықтау және бағалау, болашақ педагогтардың кәсіби іс-әрекетіндегі мүмкін болатын қиындықтарды жеңуге және психологиялық денсаулықты сақтауға қажетті жағдайларды алдын алуға септігін тигізеді.

Кілт сөздер: денсаулық, психологиялық денсаулық, болашақ педагогтар, білім алушылар, білім беру үдерісі.

Тақырыбы: Болашақ педагогтардың психологиялық денсаулығы мәселесін теориялық талдау.

THEORETICAL ANALYSIS OF THE PSYCHOLOGICAL WELL-BEING ISSUES OF FUTURE EDUCATOR

The review deals with the problem of psychological health of future teachers in educational organizations. Modern literature data on researches of psychological health of future teachers are analyzed and theoretically structured. The theoretical consideration of the problem of psychological health is shown on the basis of the principles of Kazakhstani, Russian and Western authors. More specifically, emotional fatigue, wear and tear, and features of negative states manifested in the emotional field are considered. Options for providing psychological support to future teachers of the higher school are provided. It is described that the purposeful use of a complex of psychological measures that preserve and develop the psychological health of learners not only affects the condition of the participants in the educational process, but also guarantees the effectiveness of their activities, thereby determining the success of the study. Objective identification and assessment of professional risks in the development and formation of future teachers will help to overcome possible difficulties in the professional activities of future teachers and prevent situations necessary to maintain psychological health.

Key words: health, psychological health, future teachers, students, educational process.

Theme: Theoretical analysis of the problem of psychological health of future teachers.

¹Kamshat Igembayeva, Karaganda Buketov University, Igembayeva.K_1981@mail.ru

² Yucel Gelisli, Gazi University, gelisli@gazi.edu.tr

Болашақ педагогтардың психологиялық денсаулығы мәселесін теориялық талдау

Қазақстандық білім беру жүйесінің дамуының қазіргі кезеңі, адамға тек физикалық және психикалық саулығымен ғана емес, сонымен бірге танымдық, тұлғалық және әлеуметтік өмірлік салаларының салауаттылығымен де сипатталуы тиіс ерекше біртұтас жүйе ретіндегі назардың артуымен сипатталады. Білім беру стандарттарының жеке тұлғаның психологиялық саулығы мен салауаттылығына ықпал етуі өте маңызды болып табылады. Адамның психологиялық денсаулығы мәселесінің өзектілігі, психологиялық денсаулықтың жекелеген құрамдас бөліктерін зерттейтін ғылыми зерттеулердің жеткілікті санымен атап өтіледі.

Зерттеу мәселесінің өзектілігін жалпы, арнайы және қосымша білім беру педагогтарының психикалық және психологиялық денсаулығын сақтауға бағытталған, тәжірибеге бағдарланған әзірлемелерді қамтитын ғылыми әдебиеттермен интернет-ресурстардың мазмұнын контент-талдау растайды. Мұндай тәжірибелік жұмыстар мыналарға бағытталған: педагогтардың жүйке психикалық шамадан тыс жүктемесін болдырмау; төтенше эмоционалдық және жеке шамадан тыс жүктеме жағдайында туындайтын стресстік жағдайлармен күрес; әр түрлі санаттағы балалармен өзара әрекеттесу дағдыларын қалыптастыру; балалармен, әріптестермен және білім беру ұйымының әкімшілігімен қарым-қатынаста өзін-өзі реттеу дағдыларын дамыту; заманауи педагогтың эмоционалды күйіп жану синдромын ескерту және т.б.

Педагогтың кәсіби іс-әрекеті потенциалды эмоциогенді болып табылады. Педагогикалық үдерістің барысында туындайтын балаларды оқыту мен тәрбиелеуге қатысты сұрақтар, маманнан психологиялық денсаулықтың жеткілікті дәрежеде дамуын қажет етеді. Сондықтан да, жоғары мектептің білім беру кеңістігінде, болашақ педагогтардың психологиялық денсаулығының жекелеген құрамдас бөліктерін дамыту ерекше мазмұнға ие.

Адамның психологиялық денсаулығын сақтау, нығайту және дамыту мәселесінің өзектілігін отандық және шетелдік зерттеушілердің басым көпшілігі қарастырған (Б.С. Братусь, И.В. Дубровина, А.И. Захаров, В.Э. Пахальян, В.И. Слободчиков, Д.И. Фельдштейн, О.В. Хухлаева, Н. Leventhal, А.Н. Maslow, А. Neuber және т.б.).

Білім беру жүйесінің басты құндылығы ретінде «психологиялық денсаулық» феноменін зерттеуге бағытталған Е.А. Баева, А.И. Бондаревская, Е.Ю. Васильева, И.В. Дубровина, Ю.М. Забродин, Е.В. Мещерякова, В.И. Панов, В.Э. Пахальян, В.А. Пономаренко, Ю.В. Родин, В.В. Рубцов, В.В. Семикин, Т.П. Скрипкина, В.И. Слободчиков, Ниетбаева Г.Б. және т.б. авторлардың еңбектерінде, білім беру үдерісінің барлық субъектілерінің психологиялық денсаулығын қамтамасыз етуге бағытталатын, психологиялық қауіпсіз ортаны құру жолдарына ерекше мән беріледі. Психологиялық және педагогикалық ғылымның ғылыми қолданысына енген «білім беру ортасының психологиялық қауіпсіздігі» ұғымы, ең әуелі онтогенездегі психологиялық денсаулықты сақтау және нығайту мағынасын білдіреді [1].

С.И. Оксанич «білім алушының психологиялық денсаулығы» түсінігінің негізгі сипаттамаларына оның келесі құрамдас бөліктерін жатқызады: «эмоционалды тұрақтылық, өзін-өзі жүзеге асыру мүмкіндігі, құндылық бағдарларының қалыптасуы, қоршаған орта жағдайларына бейімделе алу және т.б.» [2].

Бірқатар теориялық және эксперименталдық зерттеулер (Т.В. Белинская, Р.М. Давлетшина, Н.Г. Щербанева, В.А. Соломонова, С.М. Шингаева) университет білім алушыларының психологиялық денсаулығын, білім беру мекемесінің психологиялық қызметінің құралдары арқылы нығайтуды қарастырады [3].

Т.В. Белинская өзінің еңбектерінде педагогикалық мамандықтарда оқитын білім алушылардың өз денсаулығына құндылық қатынасын дамытудың психологиялық құраушыларын қарастырады [4].

Р.М. Давлетшина жоғары мектептің білім алушыларының білім беру үдерісінде өз денсаулықтарына қатынасын қалыптастырудың психологиялық-педагогикалық детерминанттарын қарастырады [5].

Психологиялық денсаулық кез-келген жастағы адамның онтогенезінің әртүрлі кезеңдерінде толыққанды жұмыс істеуі мен дамуының, тұлғаның адекватты түрде әлеуметтік функциялар мен рөлдерді орындауының, сонымен қатар өмірлік мақсаттар мен өзекті мәселелердің шешімінің алғы шарты саналып, адамға өмірінің барысында қажетті болатын өмірлік күш беріп, конструктивті дамудың мүмкіндігін білдіреді.

«Психологиялық денсаулық» ұғымын қазіргі психологияға И.В. Дубровинаның есімімен енгізілді. Бұл ұғым психикалық денсаулық ұғымына қарсы емес, онымен тығыз байланысты болып табылады. «Психикалық денсаулық» термині ең алдымен жеке психикалық процесстер мен механизмдерге қатысты болса, ал «психологиялық денсаулық» тұлғаны тұтастай сипаттайды, адам рухының жоғары көріністерімен тығыз байланысты [6].

Психикалық денсаулық психиканың дамуымен, табиғаттың адамға не бергенін дамытумен байланысты болса, психологиялық денсаулық жеке тұлғаның дамуымен, тұлғаның белгілі бір әлеуметтік ортада іс-әрекет пен өмірдің субъектісі ретіндегі тәрбиесімен байланысты.

Болашақ ұрпақтың мектеп қабырғасында және оқу-тәрбие үдерісіне қатысушылардың психологиялық денсаулығы тікелей педагогтардың психологиялық денсаулығының деңгейіне байланысты. Болашақ педагогтардың психологиялық денсаулығын сақтау, білім алушының психологиялық салауаттылығын ғана анықтап қоймай, сонымен бірге қазіргі білім беру жүйесінің жұмысының тиімділігін де анықтайды.

Заманауи психологиялық-педагогикалық ғылыми әдебиеттерге сәйкес, педагог оқу үдерісінің негізгі субъектісі болып табылады. Сондықтан да психологиялық денсаулық мәселесін талқылағанда, «психологиялық сау педагог – психологиялық дені сау балалар» формуласын қолдану дұрысырақ болып табылады [7]. Сондықтан да болашақ педагогтардың психологиялық денсаулығы мен оның құрамдас бөліктерінің ерекшеліктеріне мониторинг жасау, теориялық және тәжірибелік жағынан өзекті сұрақ болып табылады.

Мақала авторлары осы мәселе бойынша 2010-2024 жылдар аралығындағы қазақстандық, ресейлік және батыс ел авторларының ғылыми әдебиеттерін және әртүрлі мәліметтер деректерін талдады. Барлығы шамамен 20 дереккөздеріне талдау жасалынып, оның ішінде 14 әдебиет қолданылған әдебиеттер тізіміне енгізілді. Әдебиет көздерін талдаудың негізгі әдісі ретінде контент-талдау қолданылды. Ғылыми мағлұматтарды талдаудың бірлігі ретінде, жекелеген келесідей терминдер мен ұғымдар алынды: «психологиялық денсаулық», «болашақ педагогтың психологиялық денсаулығы», «болашақ педагогты психологиялық қолдау және сүйемелдеу» және т.б.

Жоғары мектепте оқитын жастардың жас аралықтары 17 мен 25 жас аралығын құрайды. Бұл кезеңнің шектік аралықтарын, әртүрлі авторлар түрлі тұрғыда көрсетеді. Жастық шақта тұлғаның өзін-өзі тануы және өзіндік дүниетанымы қалыптасады, адамгершіліктік және эстетикалық сезімдер белсенді түрде дамиды, сондай-ақ мінез-құлық тұрақтанып, ересектік кезеңге тән азаматтық, кәсіби, еңбектік және т.б. рольдерді меңгеру қарқынды түрде жүзеге асады.

Т.В. Борискина жастық шақты адамның персонализация үдерісінің аяқталу кезеңі деп көрсеткен. Автор бұл кезеңнің жаңа құрылымдары ретінде, өзіндік рефлексия, өзінің жеке даралығын сезіну, өмірлік жоспарлардың пайда болуы, өзін-өзі анықтауға дайындық, өмірді саналы түрде құруға берілгендік деп атайды [8].

Д.Б. Эльконин жастық шақтың жетекші іс-әрекеті ретінде, танымдық және кәсіби қызығушылықтар қалыптасатын, оқу мен мамандыққа бағдарланған жас ретінде қарастырып, психикалық функциялардың максималды дамуы байқалатын кезең ретінде қарастырады. Бұл жас кезеңінде танымдық қабілеттіліктерден бөлек, жауапкершілік, дербестік, ұйымдастырушылық секілді қасиеттердің маңызы артып, атқаратын іс-әрекетке қатысты мотивацияның ролі арта түседі [9].

И.В. Дубровина жастық шақтың жаңа құрылымы ретінде, адамның өзін-өзі анықтауды (тұлғалық, кәсіби, өмірлік) емес, тұлғаның бойында құндылық бағдар, адамгершіліктік бағыт-бағдарлар және өмірлік перспективаларды сипаттайтын, өз индивидуалдылығының орталығын

қамтамасыз ететін, психологиялық құрылымдардың жоғары деңгейде дамуын қалыптастыруға негіз болатын, өзін-өзі анықтауға деген психологиялық дайындықты жатқызады [10].

Бұл кезең үшін кейінгі өмірде өз орнын табуға, дамуға және өзін жетілдіруге мүмкіндік беретін, мамандықты, яғни болашақ кәсіпті меңгеру маңызды болып табылады. Жоғары мектепте оқу үдерісінде білім алушылар, физикалық, интеллектуалдық және тұлғалық дамуда көптеген өзгерістерге ұшырайды. Білім алушылардың психологиялық денсаулығы оқу үдерісі барысындағы білімдерді толыққанды игерудің, қызмет етудің және дамудың қажетті шарты болып табылады.

Алайда, университетте оқу үдерісінде, білім алушылардың психологиялық денсаулығына әр түрлі факторлар күшті әсер етеді (жаңа ортаға және оқу жағдайына бейімделу, өзара бәсекелестік, оқу жүктемелерімен байланысты стресстік жағдайлар, оқуды аяқтағаннан кейінгі жұмысты іздеу және т.б.) Жоғары мектептің оқу үдерісінің жаңа шарттарына бейімделу үдерісі, білім алушылардың бойында үрейлену, қобалжу, өз күйлерін басқару мен реттеудегі қиындықтар арқылы көрініс беретін жағымсыз күйлерді туындатып, олардың психологиялық денсаулықтарына қолайсыз әсер етеді. Бұл олардың бойында И.А.Курусьтің көрсетуі бойынша, эмоционалдық, жүріс-тұрыстық және тұлғааралық қатынастар өрістерінде түрлі бұзылыстар арқылы көрініс беруі мүмкін [11].

Оқу үдерісінің барысында, білім алушылардың бойында таңдаған кәсіби іс-әрекеттің бейнесі қалыптасады. Кейбір білім алушылар бұл бейнені қабылдап, болашақта өздерін осы мамандықта көрсе, басқалары үшін, болашақ мамандығы туралы ойлау шиеленіс туындатуы мүмкін.

Болашақ педагогтардың психологиялық денсаулығының көрсеткіштері жоғары мектептің кәсібилендіру үдерісінде оң динамикаға ие. Білім алушылардың өз денсаулығы туралы идеялары құрылымдалады және олардың салауатты өмір салтының жеке моделі мәнді бола түседі. Өмір сапасында қанағаттану деңгейі сияқты психологиялық денсаулық көрсеткіштері жақсарып, ішкі қақтығыстарды жеңудің сындарлы стратегияларының үлесі арта түседі.

Жоғары курста оқитын білім алушылардың мақсат көздеушілігі жоғары және өз өмірлерін жоспарлауға көбірек көңіл бөледі. Олар өздерін жүзеге асырудың жолдары мен тәсілдері туралы ойланады, жоспарларды реалистік тұрғыда қойып, оларды жүзеге асыру мүмкіндіктері туралы ойлайды.

Білім алушылардың психологиялық денсаулықтарына, олардың таңдаған болашақ кәсіптерінің ерекшеліктерімен байланысты болуы мүмкін. Әр түрлі білім беру бағдарламаларында оқитын білім алушылардың психологиялық денсаулықтарының құрамдас бөліктерінің ерекшеліктерінің салыстырмалы талдауы, алдағы уақытта біздің тарапымыздан эксперименталдық зерттеуді қажет етеді.

Психологиялық денсаулықты нығайту және психологиялық мәдениетті арттыру мәселесін шешудегі басым бағыт ретінде, білім алушының, нақтырақ айтқанда болашақ педагогтың өзінің психоэмоционалды күйін тұлғаның ең маңызды құндылығы ретінде қабылдауы; мәселеге деген енжар көзқарасты және әрбір білім алушының денсаулыққа деген белсенді қатынасын өзгертуді жатқызуға болады. Бұл мәселе өте индивидуалды және көпқырлы болып табылады.

Л.М. Митина білім беру жүйесінің табысты жұмысының және оның стратегиялық миссиясының кепілі, педагогтың кәсіби денсаулығы екендігін көрсеткен. Себебі педагогтың кәсіби іс-әрекетінде кездесетін стресстің іздері, педагогтың тұлғасында өз ізін қалдырады және жұмысқа деген жағымсыз қатынасты, тұрақты шаршауды, бей-жайлылық, апатия, кәсіби іс-әрекетпен қанағаттанбауды туындататы [12].

Болашақ педагогтардың психологиялық денсаулығын сақтау бойынша жұмыстың маңызды аспектісі, білім алушылардың өзіндік рефлексия әдістемелерін меңгеруі маңызды болып саналады. Тыныс алу жаттығулары, аутогендік жаттығулар, релаксация - бұл техникалардың барлығы болашақ педагогтарға өз эмоцияларын дұрыс басқаруға, жұмыс күнінің барысында өз күштерін тиімді, әрі рационалды тұрғыда реттеуге мүмкіндік береді.

Педагогикалық бағыт бойынша оқитын қазіргі таңдағы білім алушылар қоғамдағы әлеуметтік-саяси, экономикалық, азаматтық-құқықтық өзгерістердің үздіксіз өзгеру жағдайында білім алып

жатуына байланысты, психологиялық тұрғыдан болашақ мамандардың психологиялық денсаулығы мен өзін-өзі өзіктендіруіне талаптар күшеюде.

Білім алушылар 16-24 жастар аралығындағы әлеуметтік топқа жататындықтан, кәсіптік оқу үдерісінің алғашқы жылдарында олардың бойларында, жасөспірімдік кезеңге тән қарқынды биологиялық даму жүзеге асырылады. Бұл білім алушылардың бойында психикалық және эмоционалдық өрістерінің толыққанды қалыптасуы арқылы көрінеді, ал ол өз кезегінде психологиялық денсаулықтан көрініс береді [13]. Педагогикалық бағытта оқитын білім алушылар үшін, өз сөзі мен әрекеттеріне жауапкершілікпен қарауды қажет ететін, оқу үдерісінің жаңа жүйелеріне, жаңа қатынас формаларына тап болуға тура келетіндіктен, өздерінің психологиялық денсаулығын сақтау аса маңызды.

А.Г.Портнова мен М.Г.Иванованың пікірінше, психологиялық денсаулық күрделі динамикалық күй ретінде және адамның жеке тұлға ретінде сәтті жұмыс істеуі арасындағы тепе-теңдікті көрсететін, сонымен қатар даму мақсаттарын жүзеге асыруға септігін тигізетін, реттеу және қол жеткізумен байланысты эмоционалдық тәжірибе ретінде ұсынылған [14].

Педагогикалық бағыттағы білім алушылардың бойындағы бұл феноменінді қарастыра отырып, психологиялық денсаулық – бұл ғылыми әдебиеттердің авторлары жеткілікті түрде жан-жақты зерттеген сипаттамалардың динамикалық жиынтығы екенін атап өткен жөн.

Сондықтан сипаттамалардың әрқайсысы туралы айта отырып, мынаны атап өткен жөн: педагогикалық бағыттағы білім алушылардың бойындағы рефлексия толыққанды зерттелмеген және бұл мәселе бойынша қазіргі заманғы зерттеулер аз, сонымен қатар ақпараттың үлкен көлемінің жетіспеушілігі бар. Білім алушылардың бойында, стресске төзімділік, көбіне емтихан кезіндегі стресстік жағдайларға қатысты. Бұл бағыттағы білім алушылардың бойында өзін-өзі реттеуі төмен болған жағдайда, кәсіби маңызды қасиеттері жүзеге аспауы мүмкін. Білім алушы эмоционалдық салауаттылықтың құрамдас бөліктерін меңгеру арқылы, эмпатия, бірлескен шығармашылық іс-әрекет, диалогқа қабілеттілік пен өзінің психикалық күйлерін өзіндік реттеуге, сонымен қатар заманауи білім беру кеңістігінде тұлғаның психикалық және психологиялық салауаттылығын сақтауды меңгереді. Болашақ педагогтардың бойында жағымды «Мен» бейнесінің болуы, болашақ маманның кәсіби дамуында жағымды бағыт-бағдарлармен қажеттіліктердің, мотивациясының дамуына оң әсер етеді.

Сондықтан да, болашақ педагогтардың психологиялық денсаулығын сақтау мәселесі, білім алушылармен бұл бағытта кәсіби білім алудың барлық кезеңінде, психотехникалық жаттығулар мен ойындарды қолдана отырып, мақсатты түрде кешенді жұмыстар арқылы психологиялық сүйемелдеуді қажет етеді.

Ғылыми әдебиеттерді зерделеудің негізінде, болашақ педагогтардың психологиялық денсаулығын жан-жақты қарастыру, тақырырыптың тәжірибелік тұрғыда маңыздылығын білдіреді.

Қарастырылатын мәселе бойынша теориялық дереккөздерді талдай отырып, білім алушылардың психологиялық денсаулығының көрсеткіштеріне келесілерді жатқызуға болады: өзін және басқаларды қабылдау, кәсіптік таңдаудың дұрыстығына сенімділік; өз қалауы мен құндылықтарын түсіне алу; өзін-өзі реттеу және өзін-өзі жүзеге асыру; өмірдің мәнін білу және т.б.

Педагогтың кәсіби іс-әрекеті әр түрлі динамикаға ұшырайтындықтан, білім алушыларды жоғары мектептегі оқу үдерісінің барысында өз психологиялық денсаулықтарына деген қатынасын түзетіп, оны сақтап және дамытуға үйрету керек.

Болашақ педагогтардың психологиялық денсаулығы жоғары мектептің білім беру кеңістігінде жүйелі түрде психологиялық қолдауды қажет етеді. Авторлардың пікірінше, психологиялық қолдау – оқу үдерісін оңтайландыруға бағытталған, ұйымдастырушылық, әлеуметтік-психологиялық және психологиялық-педагогикалық шаралар жүйесі.

Жоғары мектептің оқу үдерісінде болашақ педагогтардың бойында, өзінің психологиялық денсаулығының жай-күйі туралы ойлана алатын және оны жақсартуға ұмтылысты туындататын шарттарды ұйымдастыру керек.

Қорытындылай келе, болашақ педагогтың психологиялық денсаулығын сақтаудың басты көзі – саналы өмірлік перспективаның және өмірдің мәнін түсіну болып табылады. Білім алушылардың бойында өмірдің мәнін түсінуі, оқу үдерісінің барысында шығармашылыққа ынталандырып, оптимистік көзқарас және өзін-өзі жүзеге асыру өрісі ретінде болашаққа қызығушылықты қалыптастырады. Осылайша, мақсатты түрде болашақ педагогтардың психологиялық денсаулығын сақтайтын және дамытатын психологиялық шаралар кешенін қолдану, болашақтағы кәсіби іс-әрекеттерінің тиімділігіне кепілдік беріп қана қоймай, жалпы білім беру үдерісінің жетістігін анықтайды.

Пайдаланылған дереккөздер тізімі:

1. Muhamad Saiful Bahri Yusoff. The impact of medical education on psychological health of students: A cohort study // Psychology, Health & Medicine. – 2013. - Vol. 18, No. 4, 420–430. <https://doi.org/10.1080/13548506.2012.740162>
2. Медведев А.В. Социально-психологические детерминанты психического здоровья студентов вуза (на примере сравнительного анализа студентов юридических и педагогических специальностей) / А.В. Медведев, Н.В. Поддубный // Вестник КГУ имени Н.А.Некрасова. Серия «Педагогика. Психология. Социальная работа. Ювенология. Социокинетика». - 2010. – №1. – С. 38-42.
3. Психология здоровья: Учебник для ВУЗов / Под ред. Г.С. Никифорова-СПб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2000.- 504 с.
4. Психологические особенности сформированности профессионально важных качеств и жизненных ценностей студентов / Белинская Т.В., Пацакула И.И. // Теория и практика развития экономики на международном, национальном, региональном уровнях. Материалы Международной научно-практической конференции / Под ред. Пироговой Т.Э., 2014. С. 312-318.
5. Давлетшина Р.М. Психолого-педагогические детерминанты формирования культуры здоровья студентов в условиях современного вуза: монография / А.Г. Маджуга, Р.М. Давлетшина / СГПА им. Зайнаб Бишшевой. – Стерлитамак, 2011. – 194 с. (12,0 п. л. / 6,0 п. л.).
6. Игембаева К.С. «Психикалық денсаулық» және «Психологиялық денсаулық» түсініктерінің арақатынасы // «Жаһандық ғылым және инновациялық орта Азия» ғылыми тәжірибелік журнал. XXI Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясы. Серия «Психологические науки». - № 3(21). - Б. 73 – 77.
7. Перышкова С.А. Проблема сохранения психологического здоровья педагога в современном обществе // Экологическая педагогика: проблемы и перспективы в свете развития технологий индустрии. - 2017. - №4. - С. 290–295.
8. Борискина Т.В. Психологические особенности отношения к здоровью лиц подросткового, юношеского и зрелого возраста // Инновации. Наука. Образование. – 2021. – № 34. – С. 32-53.
9. Егенисова А.Қ. Денсаулық психологиясы. – Ақтау. - 2019. – 189 б.
10. Дубровина И.В. Психическое и психологическое здоровье в контексте психологической культуры личности // Вестник практической психологии образования. – 2009. – № 3. – С. 20-21.
11. Курусь И.А. Структура кризисной идентичности на начальном этапе обучения в ВУЗе // Современная психодиагностика России. Преодоление кризиса: сборник материалов III Всероссийской конференции по психологической диагностике: в 2т. / Редколлегия: Н.А. Батурин (отв. ред.) и др. – Челябинск: ИЦ ЮУрГУ. 2015. – Т.2. – 94 с.
12. Митина Л.М., Митин Г.В. Психологический анализ проблемы маргинализма, прокрастинации, выученной беспомощности как барьеров личностно-профессионального развития человека. Психологическая наука и образование. - [2020. - Том 25. №3](https://doi.org/10.17759/pse.2020250308). - С. 90–100. DOI [10.17759/pse.2020250308](https://doi.org/10.17759/pse.2020250308)
13. Савинова М. О. Оценка состояния здоровья студентов педагогического университета [Текст] / М. О. Савинова. – Рязаново: Урок.рф., 2020. – 58 с.
14. Уварова Н.А., Казакова Е.В. Теоретический анализ характеристик психологического здоровья студентов педагогических специальностей // Материалы XV Международной студенческой

научной конференции «Студенческий научный форум» URL:
<https://scienceforum.ru/2023/article/2018033999>

ШАҒЫН ЖИНАҚТЫ МЕКТЕПТЕРДІҢ БАСТАУЫШ СЫНЫПТАРЫНДА (БІРІКТІРІЛГЕН СЫНЫПТАРДА) САПАЛЫ БІЛІМ БЕРУ МЕН БІЛІМ САПАСЫН АРТТЫРУДА БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ОҚУЫМЕН ҚАТАР ӨМІРГЕ ҚАЖЕТТІ ДАҒДЫЛАРДЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУ

Ж. Дағарова¹, С.К. Абильдина², Южел Гелишли³

Bildiri Kodu: 1123

Аталмыш мақалада бүгінгі таңдағы шағын жинақты бастауыш мектеп білім алушыларының бойында өмірге қажетті, яғни трансверсальды дағдыларды дамыту мәселесіне арналады. Ғылыми әдебиеттерді зерттеу негізінде трансверсальды дағдыларды дамытудың бүгінгі таңдағы жағдайына талдау жасалынып, оны әрі дамыту мүмкіндіктері қарастырылады. Шағын жинақты бастауыш мектеп оқушыларының бойында трансверсальды дағдыларды дамыту қажеттігінің жоғары екендігі негізге алынып, мақалада осы мүмкіндікке сәйкес білім алушылардың бойында трансверсальды дағдыларды дамыту мәселесінің өзектілігі айқындалады.

Қазақстан Республикасы шағын жинақты мектептердің бастауыш сынып мұғалімдерімен жүргізілген "Шағын жинақты бастауыш мектеп оқушыларының трансверсальды дағдыларын дамыту" зерттеу тақырыбы аясында шағын жинақты мектептердің бастауыш сынып мұғалімдеріне арналған сауалнама нәтижелері алынып, талданды. Зерттеу нәтижелерінде шағын жинақты бастауыш мектеп мұғалімдерінің білім алушылардың бойында трансверсальды дағдыларды дамыту мәселесіне қатысты ой-пікірлері алынды. ЮНЕСКО-мен іріктелген жиырма тоғыз трансверсальды дағдылардың ішінен тоғыз негізгі дағды сауалнамаға қатысқан мұғалімдермен басым дағдылар ретінде көрсетілді, яғни: командалық жұмыс және серіктестік, проблеманы шеше білу, креативтілік, тиімді қарым-қатынас, сыни ойлау, көшбасшылық, өзін-өзі тәрбиелеу, кәсіпкерлік дағдылар мен ұйымдастыру дағдылары іріктелді.

Түйін сөздер: шағын жинақты бастауыш мектеп, трансверсальды дағдылар, бастауыш сынып мұғалімі, педагогикалық мүмкіндіктер

Theme: Primary School Education.

¹ Ж. Дағарова, Бөкетов ат.Қарағанды университеті, Педагогика факультеті, БОПМӨ кафедрасы, докторант, Қарағанды, Қазақстан, zhadra-dagargova@mail.ru

² С.К. Абильдина, Бөкетов ат.Қарағанды университеті, Педагогика факультеті, БОПМӨ кафедрасы, зерттеуші-ғалым, профессор, Қарағанды, Қазақстан, salta-7069@mail.ru

³ Yücel Gelişli, Gazi University, Gazi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Ankara, Turkey, ygelisli@gmail.com

DEVELOPING LIFE SKILLS ALONGSIDE ACADEMIC LEARNING TO ENHANCE THE QUALITY OF EDUCATION IN COMBINED CLASSES AT SMALL-SIZED PRIMARY SCHOOLS

This article is devoted to the problem of developing transversal skills necessary for life in students of ungraded primary schools. It analyzes the current state of transversal skills development and considers the possibilities of its further development based on the study of scientific literature. The relevance of the problem of developing transversal skills in students of ungraded primary schools is determined by the high need for it. Within the framework of the research topic “Development of transversal skills of students of an ungraded primary school” conducted by primary school teachers of ungraded primary schools of the Republic of Kazakhstan, were received and analyzed the results of questionnaire survey of primary school teachers of ungraded primary schools. As a result of the study, primary school teachers of ungraded primary schools expressed their opinions regarding the development of students' transversal skills. Of the twenty-nine transversal skills selected by UNESCO, nine core skills were presented by the surveyed teachers as dominant skills, namely: teamwork and partnership, problem-solving, creativity, effective communication, critical thinking, leadership, self-education, entrepreneurial skills, and organizational skills.

Keywords: *an ungraded primary school, transversal skills, primary school teacher, pedagogical capabilities.*

Theme: *Primary School Education.*

Кіріспе. Мемлекет басшысының 2022 жылдың 1-қыркүйектегі Қазақстан Республикасы халқына жолдауында: «Білімнің сапасы – табысты ұлт болуды тағы бір маңызды шарты. Әрбір оқушының білім алып, жан-жақты дамуы үшін қолайлы жағдай жасалуға тиіс», – деп, мектеп жасындағы барлық білім алушылардың сапалы білім алуына жағдай жасалуы тиіс екенін атап өтті [1].

Халықаралық және отандық зерттеулердің негізінде ауыл мектептері мен қала мектептері және өңірлер арасында білімдегі алшақтық бары анықталып отыр [2]. Білімдегі алшақтық ең алдымен бастауыш сыныптан басталатыны анық. Ауылдық шағын жинақты мектептердің 50 %-ға жуығында біріктірілген сыныптары бар. Біріктірілген сыныптарда бала санының аздығына қарай 2 немесе 3 сыныптың білім алушылары қатар отырып білім алады. Бұл білім алушылардың білім алуында қажетті материалдарды меңгеруде әртүрлі кедергілерге алып келеді. Сонымен қатар педагогке де 45 минутта 3 сыныптың материалын меңгертуде қиындықтар тудырады. Көбіне бұл педагогтердің кәсіби құлдырауын туғызуы мүмкін. Сондықтан ауыл мектептері мен шағын жинақты мектептердегі бастауыш білім беру саласында білім беруде ғылыми зерттеу жұмыстарын жүргізу қажеттігі туындап отыр.

Сонымен қатар бастауыш білім беру деңгейінде білім сапасын жақсарту – білім алушылардың трансверсальды дағдыларын қалыптастыруды талап етеді. Ол үшін ең алдымен ауыл мектептерінің материалдық-техникалық жағдайын жақсарту мен педагогтердің біліктілігін арттыру жұмыстарын, оқу-әдістемелік кешендер мен білім алушыларды ынталандыру, оқу процесін жақсарту жұмыстарын жүргізу қажет.

Білім беру процесін жақсартуда білім алушылардың бойында трансверсальды дағдыларды, яғни мәтінге шолу жасай білу, ұйымдастыру, көпшілік алдында сөйлеу, бейнелеу дағдылары, зерттеу, креативті ойлау, сыни ойлау, сауатты деңгейде жазу, қаржыны басқару, заманауи компьютерлік, трансверсальды дағдыларды қалыптастыруымыз қажет [4].

Трансверсальды дағдылар жеке тұлғалар үшін тек оқу немесе қызмет барысында ғана емес, сонымен қатар күнделікті өмірде де нәтижелі жұмыс болуы үшін қажет. Қазіргі жаһандану әлемінде әлеуметтік-экономикалық интеграциялық процестердің күшеюі және білімге негізделген экономиканың қалыптасуы жағдайында жастардың әлеуметтік-жеке дайындығына қойылатын талаптар артып келеді. Өскелең ұрпақ мәдениетаралық өзара іс-қимыл, нәтижелі және жанжалсыз қарым-қатынас құзыреттерін, тілдік дағдыларды білуі және меңгеруі тиіс; шешім қабылдау кезінде жауапкершілікті, әлеуметтік-мәдени әртүрлілік жағдайларында әділеттілік пен түсіністікті көрсетуі тиіс. Берілген дағдыларды қалыптастырудан білім алушылардың сабаққа деген ынтасы арттырып, өзіндік ізденіс жұмыстарымен шұғылдануға мүмкіндіктер туындайды.

Ойлаудың кез-келген түрін дамыту ақпараттық-коммуникациялық қоғамда тиімді және дұрыс жұмыс істей алу үшін қажетті негізгі трансверсальды дағдылардың бірі болып саналады (Білім Беру Технологиялары Институты, 2010) [5].

Трансверсальды дағдылар – бұл академиялық білімнен бөлек, өмірде, тұрмыста, жұмыста қолданылатын құнды дағдылар, көп жағдайда табысты анықтайтын дағдылар. Бұл дағдылар өмірдің кез-келген саласында қолдануға болатын көп мақсатты дағды болып табылады. Мұндай дағдылардың маңыздылығы неде? Себебі, өмірге қажетті дағдылар білім алушының болашақта әрдайым сұранысқа ие болуын қамсыздандыратын дағдылар ретінде қарастырылады.

Өмірге қажетті дағдыларды қалыптастырудың жолдары қандай? Аталмыш дағдылар әр адамның оқу, әлеуметтік қызмет, кәсіби қызмет және жалпы өмір сүру арқылы иегеріледі. ЮНЕСКО тізімінен бөлек, оларды үш негізгі топқа бөлуге болады: құралдық, тұлғааралық және жүйелі.

Құралдық трансверсальды дағдылар – құралдық қызметке ие және келесілерден тұрады:

- Когнитивті дағдылар, яғни ой-пікірлер мен идеяларды түсіну мен қолдану қабілеті;
- Әдіснамалық дағдылар: уақытты және оқу стратегиясын басқару, шешімді қабылдау немесе мәселені шешу;

- Техникалық құралдарды, компьютерлерді және ақпаратты басқару дағдыларын пайдаланумен байланысты технологиялық дағдылар;

- Лингвистикалық дағдылар, ауызша секілді жазбаша қарым-қатынас.

Тұлғааралық трансверсальды дағдылар серіктесу және әлеуметтік өзара әрекеттесу үдеерісін жеңілдетіп, келесілерден тұрады:

- Жеке-дара дағдылар, яғни сезімді білдіру немесе мәселені қабылдау, сыну тұрғыдан ойлау және сынды конструктивті түрде көтере білу қабілетімен байланысты дағдылар.

- Командада жұмыс жасау қабілетімен байланысты әлеуметтік және тұлғааралық дағдылар.

Жүйелік немесе аралас трансверсальды дағдылар тұтасымен оқу үдерісімен байланысты білім мен білік жиынтығы ретінде ұсынылады. Бұл оқу үдерісін жоспарлау және жақсарту үшін қажетті дағдылардан тұрады.

Әдебиеттерді зерттей келе және сауалнама қатысты шағын жинақты бастауыш мектеп мұғалімдерінің жауаптарын қорытындылай келе, біз трансверсальды дағдылар дегеніміз – жұмсақ, өмірге қажетті дағдылар, олар оқушыларды орын алатын өзгерістерге сәтті бейімделу, мағыналы және өнімді өмір сүру үшін қажетті дағдылар деп пайымға келдік.

Зерттеу әдістері мен материалдары. "Шағын жинақты бастауыш мектеп оқушыларының трансверсальды дағдыларын дамыту" зерттеу тақырыбы аясында шағын жинақты мектептердің бастауыш сынып мұғалімдеріне арналған сауалнамасы әдістемелік құрал ретінде қолданылды.

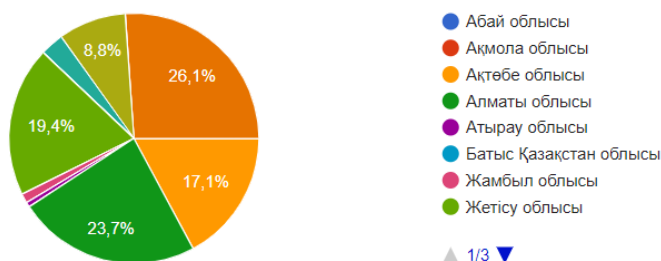
Сауалнама 2 бөлім, 40 сұрақтан тұрады. Сауалнамаға еліміздегі шағын жинақты бастауыш мектеп мұғалімдері қатысты.

Зерттеу нәтижелері. Сауалнамаға қатысушылардың басым бөлігі Түркістан облысынан, ең аз Атырау облысынан.

1) Өңіріңіз

490 ответов

 Копировать

Мұнда сауалнамаға қатысушы мұғалімдердің өңірлер бойынша бөлінісі қарастырылады. Қазақ тілінде басым жауап берушілер 26,1% - Түркістан облысынан, одан кейін 23,7 – Алматы облысы,

17,1 – Ақтөбе облысынан, ал ең аз жауап берушілер Атырау облысынан (бар болғаны 3 мұғалім) жауап берді.

2-сұраққа түсініктеме: Еңбек өтіліне қарай жауап берушілер төрт санатқа бөлінді: 1-5 жыл аралығында жұмыс өтілі бар 99 адам, 6-10 жыл аралығында жұмыс өтілі бар 83 адам, 11-20 жыл аралығында жұмыс өтілі бар 171 адам, 21 және одан да көп жыл жұмыс жасағандар 88 адам. Бұдан шығатын пайымдау: жауап беруші мұғалімдердің орташа жасы 40-50 жас аралығындағылар.

«Шағын жинақты мектептің бастауыш сынып оқушыларының бойында трансверсальды дағдыларды дамытуға жағдай бар ма?» делінген 8-сұрақта респонденттердің 9,2%-ы «жоқ» жауабын берсе, 31,6%-ы «иә» деген жауапты берді

«Біздің шағын жинақты мектепте трансверсалды дағдыларды дамыту бағдарламасы нақты құрылымдалған және құжатталған ба?» сауалнаманың 9-сұрағына 10,2% адам «жоқ» жауабын берсе, 29,4% адам «иә» жауабын берді.

Осы екі жауаптың айырмашылығы ретінде сауалнамаға қатысушылардың жауаптарынан қарама-қайшылықты байқаймыз.

18-сұрақ «Шағын жинақты бастауыш сынып оқушыларының сыни және жаңашылдық (новаторлық) ойлауын дамыту жолдарын көрсете аласыз ба?» сұрағына берілген тұщымды жауап болмады.

Жүргізілген сауалнама нәтижесінде келесі қорытындыға келдік, яғни толық жауап беруді сұрағанмен респонденттердің жауабы иә не жоқ нұсқаларымен шектелген. Бұл жұмыс мазмұнының жоқтығын, мұғалім қызметінің тек оқу мақсатын іске асырумен шектелетіндігін білдіреді деген қорытындыға келдім. Себебі, егер жауап толық көрсетілсе, онда жұмыс мазмұнын көрсетуге не нәтижелермен бөлісуге мүмкіндік бар.

Талқылау. Зерттеу жұмысы аясында жасалынған алғашқы сауалнама нәтижесі осындай. Жалпы білім беру жүйесіндегі, оның ішінде шағын жинақты бастауыш мектептегі мәселелер аз емес. Болашақ ұрпақ алдындағы міндетіміз – олардың әлемдік деңгейде білімді, бәсекеге қабілетті тұлға ретінде қалыптастыру болса, олардың бойында трансверсальды дағдыларды дамыту жағдайын жасау – бұл міндетке қол жеткізудің бірден-бір амалы болар еді. Бұл тұрғыдан тәжірибелік жұмыстардың нәтижелері ғылыми жұмысымыздың келесі кезеңдерінде талқыланады және көрсетіледі.

Қорытынды.

Сонымен, жүргізілген зерттеу жұмысының нәтижесінде шағын жинақты бастауыш мектеп оқушыларының бойында трансверсальды дағдыларды дамытуға жағдай жасалынбағанын,

аталмыш дағдыларды дамытуда келесі мүмкіндіктерді қамтамасыз ету қажет екендігін көрсетті:

- шағын жинақты бастауыш мектеп оқушыларының трансверсальды дағдыларын дамыту мақсатында білім беру бағдарламасы бойынша контент дайындау;
- арнайы курс бойынша шағын жинақты бастауыш мектеп оқушыларының трансверсальды дағдыларын дамытуды іске асыру;
- трансверсальды дағдыларды дамыту үшін сыныптан тыс іс-шараларды ұйымдастыру;
- шағын жинақты бастауыш мектеп оқушыларының трансверсальды дағдыларын дамытуға бағытталған, шағын жинақты бастауыш мектеп мұғалімдеріне арналған оқу-әдістемелік кешендерді дайындауды ұсынамыз.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

- [1] Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың Қазақстан халқына Жолдауы. 2022 жылғы 1 қыркүйек. <https://assembly.kz/ru/poslanie-prezidenta/memleket-basshysy-asym-zhomart-to-aevty-aza-stan-khal-yna-zholdauy/>
- [2] Betancur, L., Miller, P., & Votruba-Drzal, E. (2024). Urban-rural achievement gap in low- and middle-income countries: The role of early childhood education. *Early Childhood Research Quarterly*, 66, 11–23. <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2023.08.008>
- [3] Okada, A., Panselinas, G., Bizoi, M., Malagrida, R., & Torres, P. L. (2024). Fostering Transversal Skills through Open Schooling with the CARE-KNOW-DO Framework for Sustainable Education. *Sustainability*, 16(7), 2794. <https://doi.org/10.3390/su16072794>
- [4] Pérez-Escoda, A., García-Ruiz, R., & Aguaded, I. (2019). Dimensions of digital literacy based on five models of development / Dimensiones de la alfabetización digital a partir de cinco modelos de desarrollo. *C&E, Cultura Y Educación*/C & E, Cultura Y Educación, 31(2), 232–266. <https://doi.org/10.1080/11356405.2019.1603274>
- [5] *Vista de Desarrollo del pensamiento crítico: Metodología para fomentar el aprendizaje en ingeniería.* (n.d.). <https://produccioncientificaluz.org/index.php/rcs/article/view/39145/43911>
- [6] «Возможности развития трансверсальных навыков будущих педагогов начального образования на основе национальных ценностей». (n.d.). <https://bulletin-pedagogy.kaznpu.kz/index.php/ped/article/view/2073/742>

ТҮРКИЯДАҒЫ ПЕДАГОГ МАМАНДАР МЕН БОЛАШАҚ ПЕДАГОГТІҢ ЦИФРЛЫҚ САУАТТЫЛЫҒЫ МЕН БІЛІКТІЛІГІ

Еркеназ Әбдіжәділ¹, Yüzhele Gelişli², Қуаныш Молдасан³

Аннотация

Bildiri Kodu: 1041

Мақалада Түркия мемлекеті, Гази университетіндегі оқытушылар мен болашақ педагог студенттердің цифрлық білім беруге белсенді көшу жағдайында болашақ заманауи педагогтің цифрлық сауаттылығы мен цифрлық дағдыларын дамытудың негізгі аспектілері қарастырылған. Білім беруді цифрландыруға қойылатын талаптар, цифрлық дағдылардың негізгі түрлері мен педагогтердің цифрлық сауаттылығының құрамдас бөліктері: ақпараттық, компьютерлік, коммуникациялық сауаттылық, сондай-ақ медиа сауаттылық және технологиялық инновацияларға қатынасы қарастырылады. Халықтың басқа әлеуметтік топтарымен салыстырғанда болашақ педагогтардың цифрлық сауаттылығын ұлттық зерттеу нәтижелері ұсынылып, кәсіби тапшылықтар мен біліктілікті арттыру бағыттары жинақталған. Қоғамды цифрландырудың жалпы тенденциясы білім беру саласында, оның ішінде педагогика ғылымы аясында цифрлық технологияларды пайдалануға қатысты мәселелерді егжей-тегжейлі зерттеуді қажет етеді. Бұл мақалада авторлар өзара байланысты міндеттер қояды: ғылыми дискурста «цифрлық білім беру» ұғымы қалай анықталатынын нақтылау; қоғамды, педагогика теоретиктері мен практиктерін осы мәселеде алаңдататын маңызды нәрсені көрсету; халықаралық контексте Қазақстандық білім беру саласын цифрландыру тәжірибесін қадағалау; қазіргі кезеңде көрінетін цифрлық білім берудің ағымдағы мәселелерін ашу. Бұл зерттеудің мақсаты: Түркия елінің цифрлық трансформация күш-жігеріндегі негізгі қиындықтар мен табыс факторларын анықтау. Қазақстан мен Түркиядағы цифрлық сауаттылықтың оқу нәтижелеріне, мұғалімдер тәжірибесіне және білім берудегі әділдігіне әсерін бағалау.

Кілттік сөздер: білім беруді цифрландыру, болашақ педагог, цифрлық сауаттылық, цифрлық дағдылар, кәсіби тапшылық, кәсіби даму.

Theme: *Computer and Instructional Technologies Education*

TÜRKİYE'DEKİ ÖĞRETMENLERİN VE GELECEĞİN ÖĞRETMENLERİNİN DİJİTAL OKURYAZARLIK VE BECERİLERİ

Makale, Türkiye'deki Gazi Üniversitesi'nde öğretmenlerin ve geleceğin öğretmenlerinin dijital eğitime aktif geçişi bağlamında, geleceğin modern öğretmeninin dijital okuryazarlığının ve dijital becerilerinin geliştirilmesinin ana yönlerini tartışmaktadır. Eğitimin dijitalleştirilmesine yönelik gereksinimler, temel

dijital beceri türleri ve öğretmenlerin dijital okuryazarlığının bileşenleri dikkate alınmaktadır: bilgi, bilgisayar, iletişim okuryazarlığının yanı sıra medya okuryazarlığı ve teknolojik yeniliğe yönelik tutum. Geleceğin öğretmenlerinin dijital okuryazarlığına ilişkin ulusal bir çalışmanın sonuçları, nüfusun diğer sosyal gruplarıyla karşılaştırmalı olarak sunulmakta, mesleki eksiklikler ve mesleki gelişim alanları özetlenmektedir.

Toplumun dijitalleşmesine yönelik genel eğilim, pedagoji de dahil olmak üzere eğitim alanında dijital teknolojilerin kullanımına ilişkin konuların ayrıntılı bir şekilde incelenmesini gerektirmektedir. Bu makalede yazarlar birbiriyle ilişkili görevler belirlemiştir: "dijital eğitim" kavramının bilimsel söylemde nasıl tanımlandığını açıklığa kavuşturmak; toplumun, pedagojik teorisyenlerin ve uygulayıcıların bu konudaki önemli kaygılarını vurgulamak; Kazakistan'ın eğitim sektörünün uluslararası bağlamda dijitalleştirilmesi uygulamasının izlenmesi; Dijital eğitimin içinde bulunduğumuz dönemde görünür olan güncel sorunlarını ortaya çıkarmak.

Bu çalışmanın amacı Türkiye'nin dijital dönüşüm çabalarındaki temel zorlukları ve başarı faktörlerini belirlemektir. Kazakistan ve Türkiye'de dijital okuryazarlığın öğrenme çıktıları, öğretmen uygulamaları ve eğitim eşitliği üzerindeki etkisinin değerlendirilmesi.

Anahtar kelimeler: eğitimin dijitalleşmesi, öğretmen, dijital okuryazarlık, dijital beceriler, mesleki eksiklikler, mesleki gelişim.

Tema: Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi.

DIGITAL LITERACY AND SKILLS OF TEACHERS AND FUTURE TEACHERS IN TURKEY

The article discusses the main aspects of the development of digital literacy and digital skills of the future modern teacher in the context of the active transition of teachers and future teachers to digital education in the state of Turkey, Gazi University. The requirements for the digitalization of education, the main types of digital skills, and components of digital literacy of teachers are considered: information, computer, communication literacy, as well as media literacy and attitude towards technological innovation. The results of a national study of digital literacy of future teachers are presented in comparison with other social groups of the population, and professional deficits and areas of professional development are summarized.

The general trend toward digitalization of society requires a detailed study of issues related to the use of digital technologies in the field of education, including pedagogy. In this article, the authors identified related tasks: to clarify how the concept of "digital education" is defined in scientific discourse; highlight important problems of society, educational theorists, and practitioners; Monitoring the digitalization of

the Kazakh education sector in the international context; Reveal the current problems of digital education that are visible in our time.

The purpose of this study is to identify the key challenges and success factors in Turkey's digital transformation efforts. Assessing the impact of digital literacy on learning outcomes, teacher practice and educational equity in Kazakhstan and Turkey.

КІРІСПЕ

Білім берудің технологиялылығы мен икемділігін, сондай-ақ білім алушылардың қызығушылығы мен ынтасын арттыруды қамтамасыз ететін тұжырымдамалық ережелерді дамыту және енгізу бүкіл педагогикалық қоғамдастыққа жоғары талаптар қояды, жаңа кәсіби құзыреттер мен дағдыларды меңгеруді, цифрлық контентті сенімді меңгеруді талап етеді.

Сандық сауаттылық қасиет емес және өздігінен алынбайды, бұл цифрлық қоғамда өмір сүруге қажетті білім, дағдылар мен көзқарастар жүйесі [1]. Заманауи педагогтің, болашақ цифрлы сауатты педагогтің кәсіби шеберлігін арттыру, үздіксіз педагогикалық білім беру жүйесін дамытпай және түрлендірусіз мүмкін емес.

НЕГІЗГІ БӨЛІМ

Қазіргі уақытта Түркия мемлекетінде қосымша кәсіби білім беру жүйесін айтарлықтай жаңартуы керек педагогтер мен студенттердің кәсіби шеберлігін үздіксіз арттыру орталықтарын құру бойынша жұмыс жалғасуда. Тұжырымдамалық ережелерге сәйкес жаңа құрылымдар қызметінің негізгі бағыты біліктілікті арттырумен және тағылымдамаларды ұйымдастырумен қатар, білім беруде цифрлық технологияларды белсенді пайдаланып, оқыту болуға тиіс. Бұл ретте цифрлық технологияларды, бұлтты сервистерді пайдалану, онлайн оқытуды жобалау, онлайн-курстарды негізгі білім беру бағдарламасына біріктіру мәселелері кәсіби даму үшін неғұрлым өзекті және перспективалы ретінде айқындалған.

Сондықтан осы зерттеудің мақсаты педагогтың және де студенттердің цифрлық сауаттылығының негізгі бағыттарының даму деңгейін зерттеу және цифрлық білімге белсенді көшу жағдайында негізгі цифрлық дағдыларды дамытуға қойылатын талаптарды анықтау болды.

Білім берудегі цифрлық технологиялардың белсенді дамуы жағдайында цифрлық білім беру үдерісінде студенттермен өзара әрекеттесудің әртүрлі деңгейлерін қамтамасыз ететін заманауи мұғалімнің рөлдік ұстанымдарының үш негізгі тобы жаңартылуда [2]: мұғалім-ұйымдастырушы және оқытудың мотиваторы, студенттерге арналған білім беру маршруттарын басқару және ойын арқылы оқыту; әдіскер-онлайн курстарды әзірлеуші және оларды қолдау бойынша маман; сәулетші және білім беру мазмұны мен оқу платформасының директоры. Жаңа рөлдер мұғалімнің кәсіби қызметінің дәстүрлі мазмұнын айтарлықтай кеңейтеді және жаңа цифрлық дағдылар мен цифрлық сауаттылықтың тиісті деңгейін меңгеруді талап етеді.

Сондықтан қазіргі педагог қолда бар цифрлық технологияларды тиімді қолдана біліп қана қоймай, әртүрлі мәтіндік және графикалық редакторларды, ақпаратты өңдеу құралдарын, презентациялар жасау бағдарламаларын қолдана білуі керек, сонымен қатар жаңа технологияларды игеріп, өзін-өзі жетілдіруге және өзінің цифрлық сауаттылығы мен цифрлық дағдыларын дамытуға ерекше мән беруі керек, бұл қазіргі педагогтің цифрлық мәдениетін анықтайды.

ЗЕРТТЕУ НӘТИЖЕЛЕРІ

Зерттеу нәтижелері [3] заманауи педагогтің келесі цифрлық дағдыларға ие болуы керек екенін көрсетеді:

- жалпы цифрлық дағдылар (мысалы, Интернетте ақпаратты іздеу, кеңсе бағдарламалары мен қосымшаларын пайдалану және т.б.);

- жаңа тапсырмаларды орындауға байланысты қосымша цифрлық дағдылар (мысалы, оқушылармен және ата-аналармен байланысу үшін әлеуметтік желілерді және басқа цифрлық мессенджерлерді пайдалану);

- цифрлық экономиканың соңғы қызметтерін пайдаланудың арнайы дағдылары (мысалы, бұлтты технологияларды пайдалану және білім беру мазмұнын орналастыру үшін сақтау).

Үлкен және әртүрлі деректерге шексіз қол жеткізу және ақпарат алмасудың жоғары жылдамдығы жағдайында студенттерге әдістемелік қолдау және қолда бар ақпаратты таңдауда, сенімділігін бағалауда, интерпретациялауда және талдауда көмек көрсету ерекше маңызға ие. Заманауи мұғалім Интернеттің цифрлық ортасында сенімді қолдануы, жаңа білімдерді, түсіндірулерді және олармен жұмыс істеу тәсілдерін іздей білуі керек [4].

Ақпараттың үлкен деректер қорына оны тарату жылдамдығының айтарлықтай артуы жағдайында қол жеткізу мүмкіндігі білім беруді түбегейлі өзгертеді және педагогтен жаңа құзыреттерді дамытуды талап етеді.

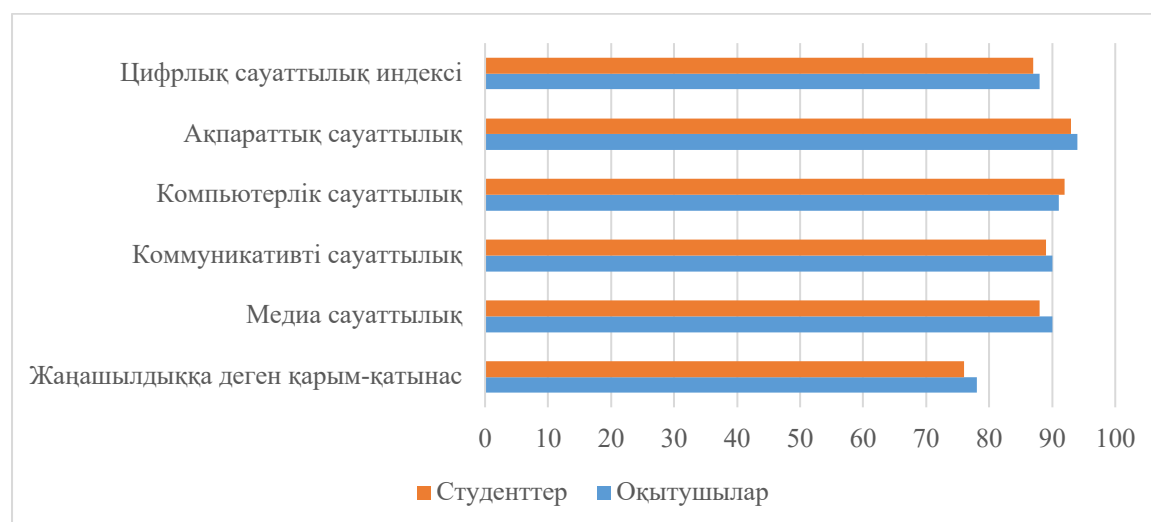
Оқыту технологияны қосымша ресурс ретінде пайдаланудан гөрі технологияны пайдалану арқылы білімді құру, сақтау, интеграциялау, беру және қолдану процесі ретінде қарастыруда. Сонымен қатар, заманауи технологиялар шығармашылық пен дараландыру мүмкіндіктерін кеңейтеді, қалай оқуға болатындығын білуге мүмкіндік береді, сонымен қатар педагогтің білім алушымен тиімді өзара әрекеттесуіне ықпал етеді [6].

Бүгінгі таңда педагогтер білім алушылардың цифрлық сауаттылығын қаншалықты тиімді қалыптастыра алады және олар бұл үшін цифрлық құзыреттілікті дамытудың жеткілікті деңгейіне ие ме? Педагогтер білім беруді цифрландыруға және цифрлық білім беруді белсенді енгізуге дайын ба?

Бұл сұрақтарға жауап іздеу Түркиядағы Гази университетінің 100 жоғары білім беру оқытушылары мен студенттері қатысқан цифрлық сауаттылық индексінің[5] зерттеуіне негіз болды.

Ұсынылған зерттеуге сәйкес [6], цифрлық сауаттылық көрсеткішінің жалпы мәні оқытушылар мен студенттердің цифрлық білім беруді дамытуға дайындығын анықтайды және ақпараттық, компьютерлік, коммуникативтік сауаттылықтың, сондай-ақ медиа сауаттылық пен технологиялық инновацияларға деген көзқарастың дамуын бағалаудан тұрады.

Жүргізілген зерттеу нәтижелеріне сәйкес [7] жоғары оқу орындарының оқытушылары мен студенттерінің цифрлық сауаттылық көрсеткішінің жалпы мәні 100 баллдан сәйкесінше 87 және 88 баллды құрады, цифрлық сауаттылықтың барлық құрылымдық компоненттері жоғары деңгейде болды (1-сурет). Бұл ретте екі зерттелетін топтағы цифрлық сауаттылық құрылымында цифрлық білім беруді дамытудың қазіргі тенденцияларын түсінуден, жаңа цифрлық технологиялармен жұмыс істеуге дайындықтан және олардың кәсіби дамудағы әлеуетті маңызын түсінуден тұратын инновациялар мен технологияларды дамытуға деген көзқарас (тиісінше 76 және 78 балл) сияқты компонент ең аз мәнге ие болды.

1-сурет. Цифрлық сауаттылықтың жалпы және жеке индекстерінің (көрсеткіштерінің) мәндері

Зерттеу нәтижелері [8] қазіргі педагогтардың цифрлық сауаттылығының құрылымын және оның қалыптасуының негізгі компоненттерін анықтауға мүмкіндік берді, цифрлық сауаттылықтың интегралды көрсеткішінің және оның құрылымдық компоненттерінің жоғары маңыздылығын растады, осылайша студенттер өз оқытушыларынан сауатты деген мифті жоққа шығарды.

Зерттеу нәтижелері қазіргі педагогтардың цифрлық сауаттылығын қалыптастырудағы кемшіліктерді анықтауға мүмкіндік берді [9]:

- жалпы білім беруді цифрландырудың негізгі бағыттарын зерттей отырып, сандық технологиялар мен жаңа ресурстарды дамыту саласындағы педагогтердің білімін арттыру қажет;
- күнделікті өмірімізге белсенді түрде енгізіліп жатқан жаңа технологиялармен және техникалық құрылғылармен жұмыс істеуді үйрену қажет;
- ақпараттық қауіпсіздікті дамытуға, әртүрлі ақпарат көздерінен алынған ақпаратты тексеру қажеттілігіне, сондай-ақ қазіргі заманғы адамның өмірінің жаңа сапасын қамтамасыз ететін коммуникацияларға және басқа да техникалық құрылғыларға оң көзқарасты дамыту маңызды.

Дәл осы мәселелерді шешу және анықталған кемшіліктерді жақсарту мұғалімдердің кәсіби қызметінде пайдаланатын цифрлық құзыреттіліктердің қажетті дамуын қамтамасыз етеді.

ҚОРЫТЫНДЫ

Ұсынылған тұжырымдамалық ережелер мен ғылыми-зерттеу нәтижелерін ескере отырып, сандық технологиялардың белсенді дамуы жағдайында педагогикалық қауымдастықтың цифрлық дағдыларды дамытуға мотивациясы біліктілікті арттыруға бағытталған қосымша кәсіби білім берудің негізгі міндетін айқындайды. «Білім» ұлттық жобасының «Болашақ мұғалімі» федералдық жобасы аясында «көлденең оқыту» форматын қоса алғанда, педагогикалық ұжымның цифрлық құзыреттіліктерін қалыптастыру.

Заманауи мұғалімнің біліктілігін арттыру құрылымында цифрлық сауаттылықтың келесі негізгі ережелерін анықтауға болады:

- жаңа цифрлық технологияларды (интерактивті ақпаратты өңдеу құралдары, мобильді технологиялар, электрондық ресурстар, цифрлық байланыс құралдары) тиімді пайдалану;
- Интернетте тиімді навигация, жаңа білімді, мәліметтердің әртүрлі формалары мен түрлерін, қажетті ақпарат пен ақпаратты іздеу және өңдеу мүмкіндігі;
- цифрлық ортада жаңа білім беру мазмұнын, интерактивті оқу материалын құра білу.

Дәл осы құзыреттер қазіргі педагогтың алдағы жылдардағы ақпараттық, компьютерлік, коммуникациялық сауаттылығына, сонымен қатар медиа сауаттылығына және технологиялық жаңалықтарға көзқарасына қойылатын талаптарды анықтайды.

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ:

1. Akhmedieva, G. B., Seitova, S. M., Egemberdieva, S. Sh. 2022. Formation of functional literacy of students is one of the ways to improve professional competence. *BULLETIN KazNPU them. Abay, series «Physical and Mathematical Sciences»*, № 4 (№ 80). <https://bulletin-phmath.kaznpu.kz/index.php/ped/article/view/1260/730>
2. Alchimbaeva, A., Tashkeeva, J. 2022. Technological formation media culture schools of future teachers. *Vestnik KazNU. Series «Pedagogical Sciences»*, № 73 (№ 4), 41-51. <https://bulletin-pedagogic-sc.kaznu.kz/index.php/1-ped/article/view/1708/732>

3. Дидактическая концепция цифрового профессионального образования и обучения / П. Н. Биленко, В. И. Блинов, М. В. Дулинов, Е. Ю. Есенина, А.М. Кондаков, И. С. Сергеев ; под науч. ред. В. И. Блинова. – Москва : Перо, 2020. – 98 с.
4. Колыхматов, В.И. Значение цифровых технологий в профессиональном развитии педагога // Педагогический поиск: инновационный опыт, проблемы качества профессионального развития педагога : материалы конференции. – Санкт-Петербург, 2019. – С. 50–55.
5. Колыхматов В.И. Образование будущего: технологии цифровизации // Современное образование: содержание, технологии, качество : материалы XXV Международной научно-методической конференции. – Санкт-Петербург, 2019. – С. 12-15.
6. Колыхматов, В.И. Цифровые навыки современного педагога в условиях цифровизации образования // Ученые записки университета имени П.Ф. Лесгафта. – 2018. – No 9 (163). – С. 152–158.
7. Цифровая грамотность российских педагогов. Готовность к использованию цифровых технологий в учебном процессе / Т.А. Аймалетдинов, Л.Р. Баймуратова, О.А. Зайцева, Г.Р. Имаева, Л.В. Спиридонова. Аналитический центр НАФИ. – Москва : Издательство НАФИ, 2019. – 84 с.
8. Binginlas, K.A. Barriers to the successful integration of ICT in teaching and learning environments: a review of the literature / K.A. Binginlas // Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education. – 2009. – V. 5 (3). – P. 235–245.
9. Role of ICT in the Curriculum Educational System / S. Shahmir, F. Hamidi, Z. Bagherzadeh, L. Salimi // Procedia Computer Science. – 2011. – V. 3. – P. 623–626.

REFERENCES

1. Akhmedieva, G. B., Seitova, S. M., Egemberdieva, S. Sh. 2022. Formation of functional literacy of students is one of the ways to improve professional competence. *BULLETIN KazNPU them. Abay, series «Physical and Mathematical Sciences»*, No 4 (No 80). <https://bulletin-phmath.kaznpu.kz/index.php/ped/article/view/1260/730>
2. Alchimbaeva, A., Tashkeeva, J. 2022. Technological formation media culture schools of future teachers. *Vestnik KazNU. Series «Pedagogical Sciences»*, No 73 (No 4), 41-51. <https://bulletin-pedagogic-sc.kaznu.kz/index.php/1-ped/article/view/1708/732>
3. Bilenko, P.N., Blinov, V.I., Dulinov, M.V., Yesenina, E.Yu., Kondakov, A.M., Sergeev, I.S. (2020), *Didactic concept of digital vocational education and teaching*, Pero, Moscow.
4. Kolykhmatov, V.I. (2019), "Role of digital technology in the teacher professional development", *Inter-regional scientific-practical Conference "Pedagogical search: innovative experience, quality problems of professional development of a teacher"*, St. Petersburg, pp. 50-55.
5. Kolykhmatov, V.I. (2019), "The future of education: digital transformation", *Modern education: content, technology, quality: materials of the XXV international scientifically-methodical conference*, St. Petersburg, pp. 12-15.
6. Kolykhmatov, V.I. (2018), "Modern teacher digital skills in the conditions of digitalization of education", *Uchenye zapiski universiteta imeni P.F. Lesgafta*, Vol. 162, No. 8, pp. 152-158.
7. Aimaletdinov, T.A., Baimuratova, L.R., Zaitseva, O.A. et al (2019), *Digital fluency of Russian teachers. Readiness to use digital technologies in the educational process*, Analytical Center NAFL, Moscow.
8. Binginlas, K.A. (2009) "Barriers to the successful integration of ICT in teaching and learning environments: a review of the literature", *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, Vol. 5 (3), pp. 235-245.
9. Shahmir, S., Hamidi, F., Bagherzadeh, Z. and Salimi, L. (2011), "Role of ICT in the Curriculum Educational System", *Procedia Computer Science*, Vol. 3, pp. 623-626.

ТҮРКИЯ УНИВЕРСИТЕТТЕРІНДЕГІ ШЕТЕЛДІК СТУДЕНТТЕРДІҢ ӘЛЕУМЕТТІК-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ БЕЙІМДЕЛУІН ЗЕРТТЕУ: ИНТЕГРАЦИЯНЫҢ ҚИЫНДЫҚТАРЫ МЕН СТРАТЕГИЯЛАРЫ

Санбаева Балым¹, Yücel Gelişli², Есенова Кампат³

Bildiri Kodu: 1011

Абстракт. Қазіргі әлемде көптеген студенттер шетелде, соның ішінде Түркияда білім алуды таңдайды, бұл білім берудің танымал бағытына айналуға. Алайда, шетелдік студенттерді жаңа елдің әлеуметтік-педагогикалық жағдайларына сәтті бейімдеу одан әрі зерттеуді және қолдаудың қолайлы стратегияларын әзірлеуді талап ететін маңызды міндет болып қала беретініне көзіміз жетеді.

Зерттеудің мақсаты: бұл зерттеу мақсаты негізгі мәселелерді, қиындықтарды және сәтті бейімделу стратегияларын анықтау мақсатында, Түркияның университеттік ортасында білім алатын шетелдік студенттердің әлеуметтік-педагогикалық бейімделу процестерін зерттеуге және бейімделу процестерін анықтауға бағытталған.

Іріктеу әдісі: зерттеу нысаны ретінде Түркия университеттерінде оқитын шетелдік студенттер тобы таңдалып алынды. Зерттеуде іріктеуді қалыптастыру үшін студенттердің әртүрлі ұлттары мен білім деңгейлерін ескере отырып, кездейсоқ іріктеу әдісі қолданылды.

Зерттеу әдісі: зерттеу мақсатына жету үшін сауалнама әдісі қолданылды. Сауалнамалар шетелдік студенттердің әлеуметтік-педагогикалық жағдайларды, проблемаларды және бейімделу стратегияларын қабылдауы туралы мәліметтер берді. Сауалнамаға 35 шетелдік студент қатысты.

Ұсыныстар: Түркия университеттерінде шетелдік студенттерге қолдау көрсету бағдарламаларын, соның ішінде мәдени-педагогикалық іс-шаралар мен тәлімгерлік жүйесін әзірлеу. Бұл іс-шаралар шетелдік студенттердің бейімделуін жақсартуға және қолайлы оқу мен әлеуметтік ортаны құруға ықпал етеді.

Кілттік сөздер: Бейімделу, әлеуметтік бейімделу, педагогикалық бейімделу, шетел студенттері, Түркия университеттері.

Theme: Higher Education

¹ PhD student training program «Social pedagogy and self-knowledge», Kazakh National University named after al-Farabi (Almaty, Kazakhstan , E-mail:sanbaeva.balim@mail.ru)

² Prof.Dr., Gazi University (Ankara, Türkiye E-mail:ygelisli@gmail.ru)

³ Doctor of Pedagogical Sciences, Deputy Associate Professor of the Department of Pedagogy and Educational Management, Al-Farabi Kazakh National University. (Almaty, Kazakhstan, kamchat_esenova@mail.ru)

STUDY OF SOCIAL-PEDAGOGICAL EDUCATION OF FOREIGN STUDENTS IN TURKISH UNIVERSITIES: CHALLENGES AND STRATEGIES OF INTEGRATION

Sanbayeva Balym¹, Yücel Gelisli², Yesenova K. A.³

Abstract. In today's world, many students choose to study abroad, including Turkey, which is becoming a popular destination for education. However, we believe that the successful adaptation of foreign students to the socio-pedagogical conditions of new country remains an important task that requires further research and the development of appropriate support strategies.

The purpose of the study: the purpose of this study is to study the socio-pedagogical adaptation processes of foreign students studying in the university environment of Turkey in order to identify the main problems, difficulties and successful adaptation strategies.

Sampling method: a group of foreign students studying in Turkish universities was selected as the research object. A random sampling method was used to form the sample in the study, taking into account the different nationalities and educational levels of the students.

Research method: survey methods were used to achieve the research objective. The questionnaires provided information on foreign students' perception of socio-pedagogical conditions, problems and adaptation strategies. 35 students participated in the survey

Recommendations: Develop support programs for foreign students in Turkish universities, including cultural-pedagogical activities and mentoring system. These activities contribute to improving the adaptation of foreign students and creating a favorable learning and social environment.

Keywords: Adaptation, social adaptation, pedagogical adaptation, foreign students, Turkish universities.

Theme: Higher Education

Кіріспе

Қазіргі әлемде білім берудің жаһандануы барған сайын байқалады және әртүрлі елдердегі оқу орындары әлемнің түкпір-түкпірінен студенттерді тартады. Осындай мысалдардың бірі-Түркия, өзінің бай мәдени мұрасымен, жоғары білім сапасымен және кәсіби жеке өсу үшін әртүрлі мүмкіндіктерімен халықаралық студенттердің назарын аударатын қарқынды дамып келе жатқан ел.

Алайда, шетелдік студенттердің университет ортасына сәтті енуі көбінесе әртүрлі бейімделу қиындықтарына тап болады. Бұл қиындықтар университеттердің тиісті қолдауы мен стратегияларын қажет ететін тілдік, мәдени, әлеуметтік және педагогикалық аспектілермен байланысты болуы мүмкін. Осы мақаланың мақсаты Түркия университеттерінде шетелдік

студенттердің әлеуметтік-педагогикалық бейімделуін зерттеу болып табылады. Бұл процесті талдай отырып, біз студенттердің алдында тұрған негізгі қиындықтарды, сондай-ақ тиімді қолдау шараларын әзірлеуге негіз бола алатын сәтті бейімделу стратегияларын анықтауға тырысамыз.

Осы мақсатқа жету үшін сауалнама әдістерін қолдану арқылы шетелдік студенттердің тәжірибесіне талдау жасалды. Бұл зерттеудің нәтижелері шетелдік студенттерді сәтті бейімдеу үшін Түркия университеттерінде инклюзивті және қолдау ортасын құрудың маңыздылығын, сондай-ақ тиісті қолдау стратегиялары мен бағдарламаларын әзірлеуге негіз бола алады.

Рецензияланған мақалалар әртүрлі білім беру контекстеріндегі Әлеуметтік және педагогикалық бейімделудің маңыздылығын көрсетеді. Mardieva (2019) және Nikitin (2022) зерттеулері оқушылардың бейімделуін қолдау үшін тиімді технологиялар мен стратегиялардың қажеттілігін ерекше атап өтеді. Feldman (2016) мұғалімдерді оқыту мен бейімдеудің кәсіби білім беру қауымдастықтарындағы рөлін көрсете отырып, педагогикалық әдетке тарту тұжырымдамасын зерттейді. Yarushkin (2020) жасөспірімдердің әлеуметтік бейімделуінің педагогикалық аспектісін, әсіресе толық емес отбасылар жағдайында қарастырады. Біріктірілген бұл зерттеулер білім берудегі әлеуметтік және педагогикалық бейімделудің маңыздылығын және оны қолдаудың тиімді стратегияларын әзірлеу қажеттілігін көрсетеді.

Түркиядағы оқу ортасын қарастырған кезде зерттеушілер әртүрлі аспектілерді зерттеді, соның ішінде тіл үйренуде технологияны қолдану (Aydin, 2013), мәдени факторлардың eLearning енгізуге әсері (Barton, 2007) және шетелдік студенттердің сабақтан тыс тілді үйрену тәжірибесі (Demiral, 2013). Бұл зерттеулер технологияның тіл үйренуді жақсартудағы әлеуетін, сондай-ақ білім беру тәжірибелерін қалыптастырудағы мәдени факторлардың рөлін және оқушылардың сыныптан тыс оқытудың әртүрлі тәжірибесін анықтайды.

Бірқатар зерттеулер жоғары білім беру саласындағы шетелдік студенттерді қолдауда зерттейді. Marinenko (2021) және Arthur (2017) Әлеуметтік интеграцияның маңыздылығын және профессор-оқытушылар құрамының қолдау көрсетудегі рөлін атап көрсетеді. Marinenko (2021) сонымен қатар мұғалімдердің әртүрлі санаттары қолданатын стратегияларға назар аудара отырып, дидактикалық, психологиялық және әлеуметтік-мәдени көмектің қажеттілігіне назар аударады. Bartram (2008) жас, этникалық және ұлт сияқты факторларды ескере отырып, халықаралық студенттерді қолдаудың басымдықтарын зерттейді. Осы зерттеулердің барлығы профессорлық-оқытушылық құрамның рөліне және кешенді тәсілдің қажеттілігіне баса назар аудара отырып, шетелдік студенттерді жеке қолдаудың маңыздылығын көрсетеді.

Қорытындылай келе, Түркия университеттерінде шетелдік студенттердің әлеуметтік-педагогикалық бейімделуі мұқият зерделеуді және тиімді қолдау стратегияларын әзірлеуді талап ететін күрделі және көп қырлы процесс екенін атап өткім келеді. Түркияның әртүрлі білім

беру контексттерінде және оқу ортасында жүргізілген зерттеулер шетелдік студенттердің қиындықтарын және олардың сәтті бейімделу жолдарын жақсы түсінуге көмектеседі.

Әдістеме

Зерттеуде деректерді жинау үшін сауалнама әдісі қолданылды. Зерттеуге Түркиядағы Гази университетінде оқитын 35 шетелдік студент қатысты. Іріктеу әдісі: зерттеу нысаны ретінде Түркия университеттерінде оқитын шетелдік студенттер тобы таңдалды. Іріктеуді қалыптастыру үшін студенттердің әртүрлі ұлттары мен білім деңгейлерін ескере отырып, кездейсоқ іріктеу әдісі қолданылды.

Сауалнамалар зерттеу мақсаттарын ескере отырып арнайы әзірленді және университет ортасында студенттердің әлеуметтік және педагогикалық бейімделуін зерттеуге бағытталған сұрақтарды қамтыды.

Деректер жиналғаннан кейін сауалнамалар студенттердің жауаптарындағы негізгі тенденциялар мен заңдылықтарды анықтау үшін сандық талдаудан өтті. Бұл талдау Түркиядағы Гази университеттің ортасында шетелдік студенттердің бейімделу деңгейін бағалауға мүмкіндік берді.

Талдау

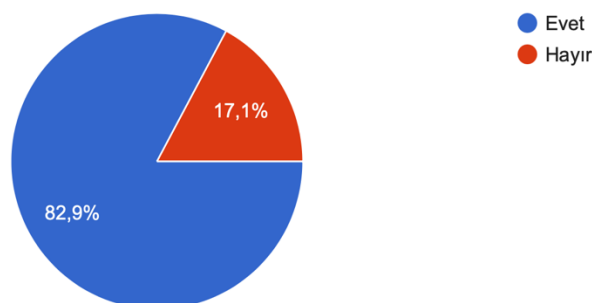
Сауалнама деректерін жинағаннан кейін, біздің зерттеудің келесі кезеңі-оларды талдау. Бұл бөлімде біз негізгі нәтижелерді қарастырамыз және Түркияның университеттік ортасында шетелдік студенттердің әлеуметтік және педагогикалық бейімделуін сипаттайтын негізгі тенденцияларды анықтаймыз. Деректерді талдау студенттердің қазіргі жағдайын жақсырақ түсінуге және назар аударуды және қосымша зерттеулерді қажет ететін негізгі аспектілерді анықтауға мүмкіндік береді. Сауалнама нәтижелерін талдауға кірісейік және негізгі қорытындыларды анықтайық.

Бір қызығы, респонденттердің 82,9% - ы Түркиядағы білім сапасына қанағаттану туралы сұраққа оң жауап берді, ал 17,1% - ы наразылық білдірді. Бұл нәтиже Түркия университеттерінде оқитын шетелдік студенттердің көпшілігі ұсынылатын білім сапасын оң бағалайтынын түсінуге мүмкіндік береді. Алайда респонденттердің бестен бір бөлігінен азында теріс пікірдің болуы осы студенттердің білім беру тәжірибесін одан әрі зерттеу және жақсарту үшін маңызды ақпаратты ұсынады. Диаграмма-1

Диаграмма-1. Түркиядағы білім сапасына ризасыз ба?

Turkiyedeki eğitimin kalitesinden memnun musunuz?

35 ответов

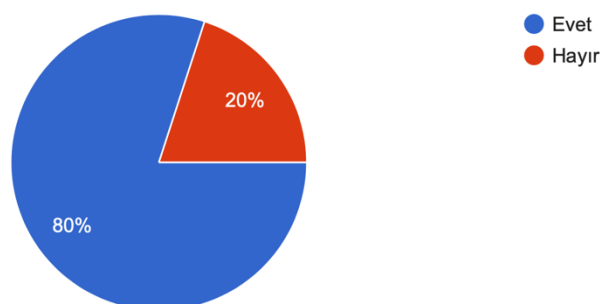

Нәтижелер респонденттердің 80% - ы оқытушылардың оларға деген көзқарасына қанағаттанғанын, ал 20% - ы наразылық білдіргенін көрсетеді. Бұл Түркия университеттеріндегі шетелдік студенттердің көпшілігі оқытушылардың оларға деген көзқарасын оң бағалайтынын көрсетеді. Алайда, респонденттердің бір бөлігі арасында наразылықтың болуы білім беру процесінің сапасын және оқытушылар мен студенттер арасындағы қарым-қатынасты жақсарту үшін ескерілетін маңызды сигнал болып табылады. Диаграмма-2

Диаграмма-2. Сіз мұғалімдердің сізге деген көзқарасына ризасыз ба?

Öğretim elemanlarının size karşı tutumundan memnun musunuz?

35 ответов

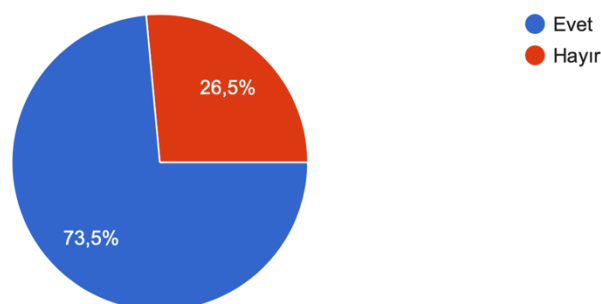

Келесі сұрақ нәтижелері респонденттердің 73,5% - ы оқытушылардың талаптарын түсінудің қарапайымдылығы туралы сұраққа оң жауап бергенін көрсетеді, ал 26,5% - ы керісінше пікір білдірді. Бұл халықаралық студенттердің көпшілігі оқытушыларды түсінуге сенімді екендіктерін көрсетеді. Алайда, бұған қиналған студенттердің аз бөлігі қосымша қолдауды және оқытушылар тарапынан нақты түсіндіруді қажет етуі мүмкін. Диаграмма-3

Диаграмма-3. Сіз мұғалімдердің сізден не қалайтынын әрқашан оңай түсінесіз бе?

Öğretim elemanlarının sizden istediklerini her zaman kolayca anlıyor musunuz?

34 ответа

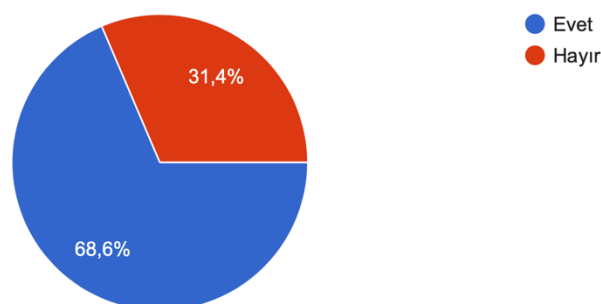
Сұрағымыздың зерттеу нәтижелері көрсеткендей, респонденттердің 68,6% - ы оқытушылардан қажетті қолдау алу туралы сұраққа оң жауап берді, ал 31,4% - ы керісінше пікір білдірді. Бұл Түркия университеттеріндегі шетелдік студенттердің көпшілігі оқытушылардың қолдауын сезінетінін көрсетеді. Дегенмен, студенттердің үштен бірінен азы арасында наразылықтың болуы білім беру тәжірибесінің сапасын жақсарту үшін ескеру қажет маңызды аспект болып табылады.

Диаграмма-4

Диаграмма-4. Сіз әрқашан оқытушылардан қажетті қолдауды аласыз ба?

Öğretim elemanlarından her zaman ihtiyacınız olan desteği alıyor musunuz?

35 ответов

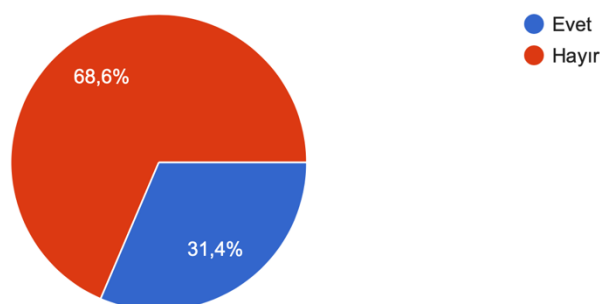
Келесі сұрағымыздың деректері респонденттердің 31,4% - ы оқытушылармен қарым-қатынаста тілдік қиындықтарға тап болғанын көрсетеді, ал 68,6% - ы мұндай проблемаларға тап болмағанын айтты. Бұл шетелдік студенттердің едәуір бөлігі оқытушылармен қарым-қатынаста тілдік қиындықтарға тап болатынын көрсетеді, бұл олардың білім беру тәжірибесіне әсер етуі мүмкін.

Бұл сонымен қатар халықаралық студенттерге тілді оқытуда және олардың қарым-қатынас дағдыларын жетілдіруде қолдау көрсетудің маңыздылығын көрсетеді.. Диаграмма-5

Диаграмма-5. Сізде мұғалімдермен қарым-қатынаста тілдік мәселелер болды ма?

Öğretim elemanlarıyla iletişiminizde dil problemi yaşıyormusunuz?

35 ответов

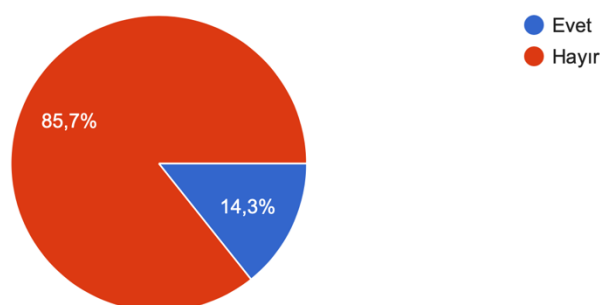

Нәтижелер көрсеткендей, респонденттердің тек 14,3% - ы тілді меңгеру деңгейі оқу процесіне кедергі келтіреді деп санайды, ал 85,7% - ы басқаша айтады. Бұл шетелдік студенттердің көпшілігі тілді меңгеру деңгейін табысты оқуға кедергі деп санамайтынын көрсетеді. Дегенмен, тілдік шеберлік деңгейіне байланысты қиындықтарға тап болған студенттердің аз ғана бөлігі тиімді оқу процесі үшін қосымша қолдау мен ресурстарды қажет етуі мүмкін. Диаграмма-6

Диаграмма-6. Сіздің тілдік деңгейіңіз оқуға кедергі келтіре ме?

Dil düzeyiniz öğrenmenizi engelliyor mu?

35 ответов

Сауалнама нәтижелері респонденттердің 77,1% - ы тілді меңгеру деңгейі және жоғары деңгейде сөйлеу қабілетіне деген сенімділік туралы сұраққа оң жауап бергенін көрсетеді, ал 22,9% - ы сенімсіздік білдірді. Бұл шетелдік студенттердің көпшілігі өздерінің тілдік деңгейіне сенімді екендіктерін көрсетеді, бұл олардың Түркияның университеттік ортасында сәтті бейімделуіне

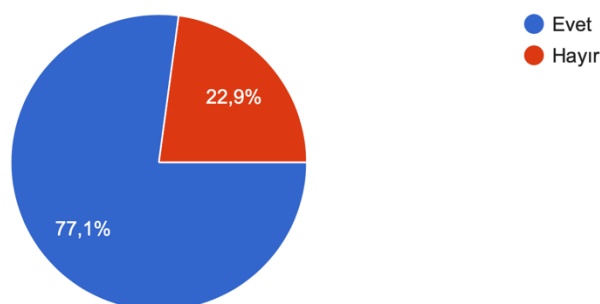
ықпал етуі мүмкін. Дегенмен, тілдік дағдыларына сенімді емес респонденттердің аз саны қарым-қатынас дағдыларын жақсарту үшін қосымша қолдау мен ресурстарды қажет етуі мүмкін.

Диаграмма-7

Диаграмма-7. Сіз тілді қаншалықты жақсы білесіз, сіз жоғары деңгейде сөйлей аласызба?

Dil eğitiminiz yüksek düzeyde mi konuşuyorsun?

35 ответов

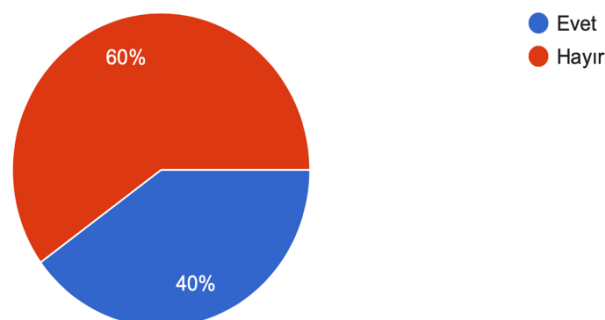

Сауалнама нәтижелері бойынша респонденттердің 40% - ы Түркиядағы басқа студенттермен қарым-қатынаста қиындықтар туындағанын атап өтті, ал 60% - ы мұндай проблемалар туындамады деп жауап берді. Бұл шетелдік студенттердің едәуір бөлігі жергілікті студенттермен қарым-қатынаста қиындықтарға тап болғанын көрсетеді. Бұл нәтижелер интеграциялық бағдарламаларды жақсартудың және шетелдік студенттер үшін қарым-қатынастың ықтимал проблемаларын азайту және Түркиядағы университет өміріне ыңғайлы бейімделуге ықпал ету үшін «Қолдау» ортасын құрудың маңыздылығын көрсетеді. Диаграмма-8

Диаграмма-8. Түркияда басқа студенттермен қарым-қатынас жасау қиын болды ма?

Türkiye'deki diğer öğrencilerle iletişim kurmakta güçlük yaşıyor musunuz?

35 ответов

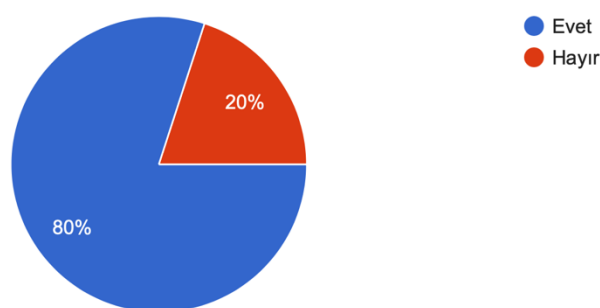

Сауалнама нәтижелері бойынша респонденттердің 80% - ы өздерінің алдына қойылған оқу тапсырмаларын оңай орындау қабілеті туралы сұраққа оң жауап берді, ал 20% - ы бұл туралы күмән немесе теріс пікір білдірді. Бұл шет ел студенттердің көпшілігі оқу тапсырмаларын сәтті орындай алатындығына сенімді екендіктерін көрсетеді. Алайда, респонденттердің аз бөлігі бұл процесте қиындықтарға тап болуы мүмкін, бұл оқуды сәтті аяқтау үшін қосымша қолдау мен ресурстарды қажет етуі мүмкін. Диаграмма-9

Диаграмма-9. Сіз алдыңызға қойылған оқу тапсырмаларын оңай орындай аласыз ба?

Size verilen eğitim görevlerini kolaylıkla yerine getirebiliyor musunuz?

35 ответов

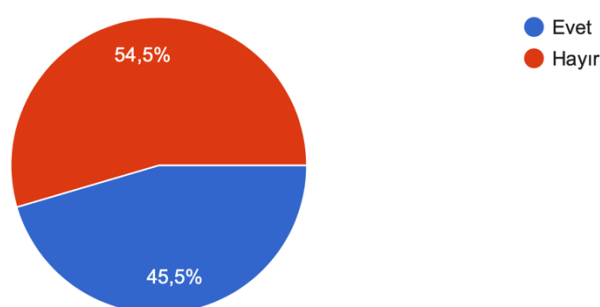

Сауалнама нәтижелері бойынша респонденттердің 45,5% - ы жатақханада тұрудың жайлылығы туралы сұраққа оң жауап берді, ал 54,5% - ы бұл мәселе бойынша теріс пікір білдірді. Бұл шетелдік студенттердің едәуір бөлігі Түркияда жатақханада тұрудан ыңғайсыздық сезінетінін көрсетеді. Бұл нәтижелер университет жатақханаларында шетелдік студенттер үшін өмір сүру жағдайларын жақсартудың және жайлы орта құрудың маңыздылығын көрсетеді. Диаграмма-10

Диаграмма-10. Жатақханада тұру сізге ыңғайлы ма?

Yurtta kalmak sizin için rahat mı?

33 ответа

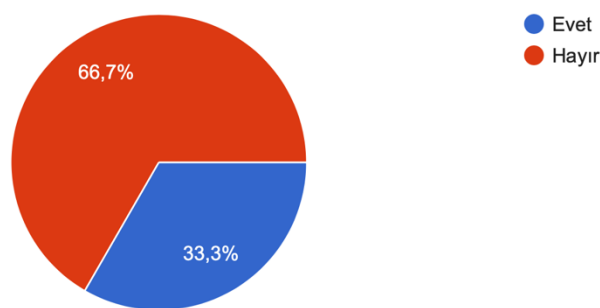

Сауалнама нәтижелері бойынша респонденттердің 33,3% - ы жатақханадағы бөлмелестермен қарым-қатынастағы қиындықтар туралы сұраққа оң жауап берді, ал 66,7% - ы бұл туралы теріс пікір білдірді. Бұл кейбір шетелдік студенттерге Түркиядағы жатақхана бөлмелерімен байланыс орнату өте қиын екенін көрсетеді. Бұл нәтижелер студенттердің жақсы әлеуметтік бейімделуіне ықпал ету үшін жатақханаларда қолдау және Инклюзивті ортаны құру қажеттілігін көрсетеді. Диаграмма-11

Диаграмма-11. Жатақханадағы көршілеріңізбен сөйлесу қиын ба?

Yurtta oda arkadaşlarınızla iletişim kurmakta zorlanıyormusunuz?

33 ответа

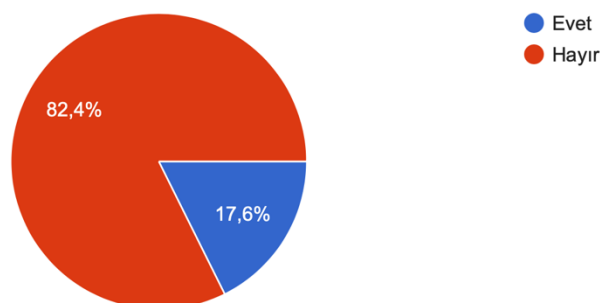

Келесі сұрақтың нәтижелері бойынша респонденттердің 17,6% - ы Түркияда мәдени бейімделуде қиындықтарға тап болғанын атап өтті, ал 82,4% - ы мұндай қиындықтар жоқ деп жауап берді. Бұл шетелдік студенттердің көпшілігінде Түркияда мәдени бейімделуде үлкен проблемалар жоқ екенін көрсетеді. Алайда, мұндай қиындықтарға тап болған студенттердің аз ғана бөлігі оларды жаңа мәдени ортаға біріктіруді жеңілдету үшін қосымша қолдау мен бейімделу шараларын қажет етуі мүмкін. Диаграмма-12

Диаграмма-12. Түркияда мәдени бейімделу қиынға соғады ма?

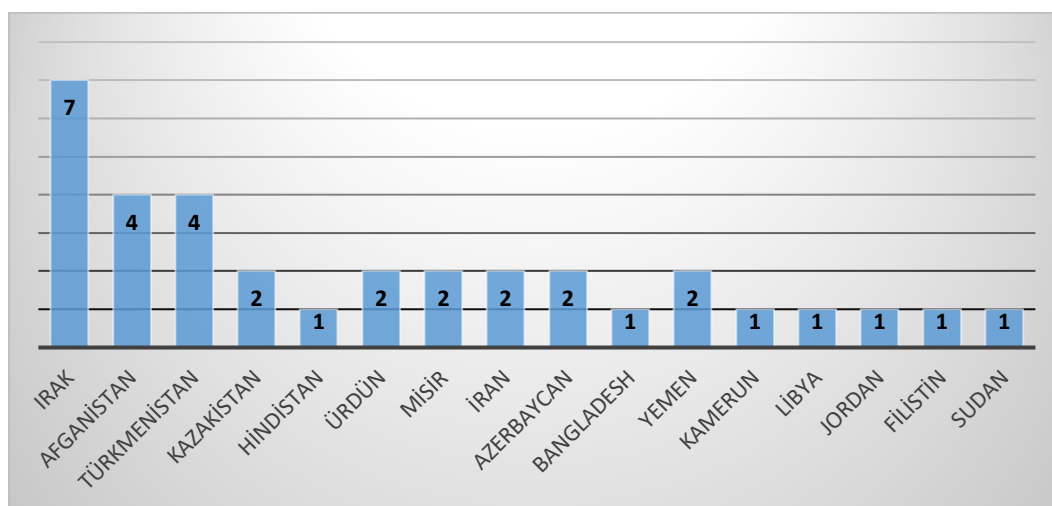
Türkiyede kültürel uyum zorlukları yaşıyor musunuz?

34 ответа

"Сіз қай елден келдіңіз?"- деген сұрақ респонденттердің қай елде шыққанын анықтауға бағытталған. Бұл сұрақ қатысушы студенттердің мәдени және Ұлттық қорларының әртүрлілігін түсінуге әсер етеді және олардың университет өмірінің жаңа ортасына бейімделуін талдауда маңызды болуы мүмкін. Сіз мұны 13-диаграммадан көре аласыз

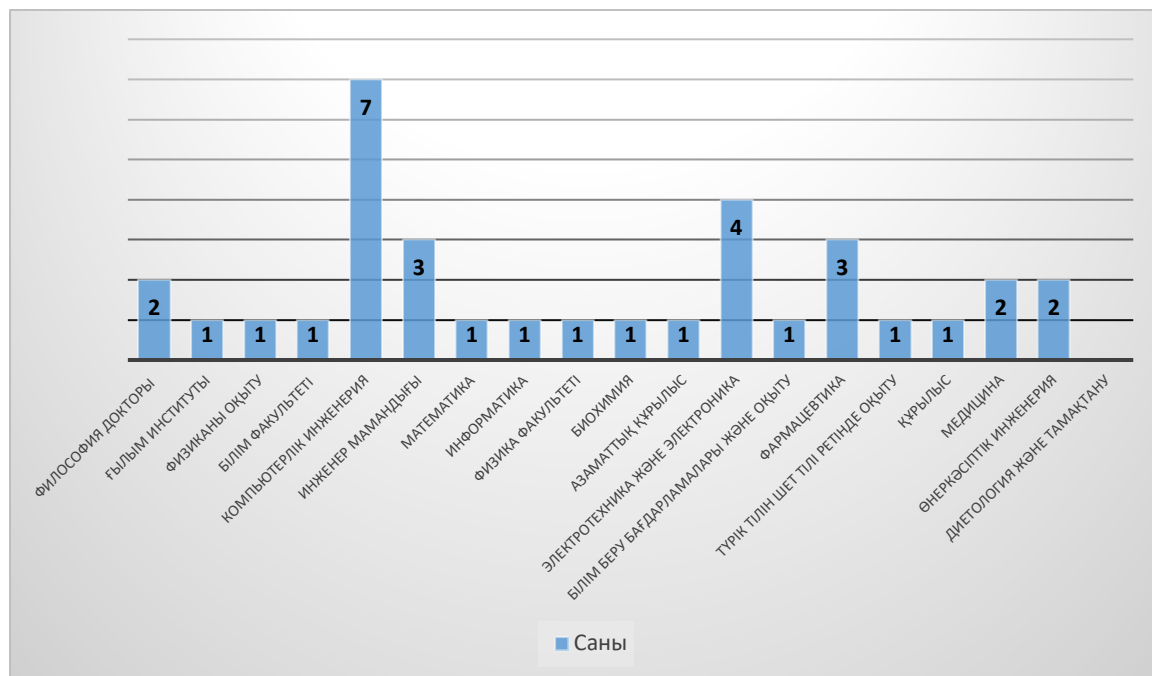
Диаграмма-13. Сіз қай елден келдіңіз?

Респондент оқитын мамандық туралы мәселе оның академиялық қызығушылықтары мен кәсіби ұмтылыстарының саласын анықтауға бағытталған. Бұл сұрақтың жауабы оқу контингентінің құрылымын түсінуге, сондай-ақ университеттегі білім беру қызметінің негізгі бағыттарын анықтауға мүмкіндік береді. Бұл сұрақтың жауаптарын талдау нақты білім беру

бағдарламаларына сұранысты бағалауға, студенттердің қажеттіліктерін анықтауға және білім беру процесін жақсарту стратегияларын жасауға көмектеседі. Диаграмма-14

Диаграмма-14. Сіз қандай мамандықта білім аласыз?

Студенттерге олардың оқу орнын таңдаудағы мотивациясы мен қалауын түсіну мақсатында Гази университетін таңдау себептері туралы сұрақ қойылады. Бұл сұрақтың жауабы университетке студенттерді не қызықтыратынын жақсы түсінуге және олардың білім беру бағдарламалары мен жағдайларын олардың қажеттіліктеріне бейімдеуге көмектеседі. Жауаптарды талдау маркетингтік стратегияларды жақсартуға және жаңа студенттерді тартуға көмектеседі. Кесте-1

Кесте-1. Неліктен Гази университетін таңдадыңыз?

Студент	Университетті таңдау себебі
1	ҮТВ стипендиясын алу
2	Беделді университет
3	Сәулет факультеті оқытушыларының кәсібилігі
4	Сапалы білім
5	Мектептегі достардың ұсыныстары
6	Университеттегі жақсы білімі
7	Инженерлік мектептің жақсы білімі
8	Қолжетімді бағалар және жақсы оқу шарттары

9	Халықаралық деңгейдегі кәсіпкерлік және инновациялық университет
10	Түркияның білім саласындағы үздік университеттерінің бірі
11	Университетте шетелдік квотаның болуы
12	Жетілдірілген зерттеулер
13	Университеттің сапалы оқытушылар құрамы
14	Сапалы білім және даму мүмкіндіктері
15	Оқытудың жалғыз қол жетімді нұсқасы
16	Университеттер рейтингісінде жақсы позиция алуы
17	Университеттің жақсы беделі және сапалы білімі

Гази университетін таңдау себептері туралы сұраққа студенттердің жауаптарын талдау барысында оқу орнын таңдаудың негізгі себептері оның беделі мен білім сапасы болып табылатындығы анықталды. Көптеген студенттер университеттің Түркияда да, одан тыс жерлерде де жақсы беделге ие екенін атап өтті, бұл олар үшін шешім қабылдауда маңызды фактор болды. Сонымен қатар, студенттер оқытушылар құрамының сапасын, факультеттер мен институттар оқытушыларының кәсібилігін жоғары бағалады. Кейбір студенттер сонымен қатар оқудың қолжетімділігін, даму мүмкіндіктерін және университеттің беделін олардың таңдауына әсер ететін факторлар ретінде атап өтті. Жалпы, нәтижелер Гази университеті студенттерді өзінің беделімен, білім сапасымен және кәсіби жеке өсу мүмкіндіктерімен қызықтыратынын көрсетеді.

Талқылау

Білім беру процесінде әлеуметтік және педагогикалық бейімделу, әсіресе шетелдік оқыту контекстінде шешуші рөл атқарады. Әр түрлі мәдени және білім беру орталарынан келген студенттер жаңа ортаға енуге және оқуда жетістікке жетуге тырысқанда көптеген қиындықтарға тап болады. Бұл тұрғыда бейімделуді қолдау үшін тиімді стратегиялар мен технологияларды әзірлеу қажеттілікке айналады.

Бұл зерттеудің мақсаты-Түркиядағы Гази университетіндегі шетелдік студенттердің әлеуметтік және педагогикалық бейімделуін талдау. Біз студенттердің сәтті бейімделуіне әсер ететін негізгі факторларды анықтауға және осы процесі қолдау үшін қолданылатын әртүрлі стратегиялар мен тәсілдердің тиімділігін зерттеуге тырысамыз.

Талқылау аясында біз зерттеу нәтижелерін осы салада жүргізілген алдыңғы зерттеулердің нәтижелерімен салыстырамыз, сонымен қатар оларды жалпы теориялық негіз контекстінде талқылаймыз. Алынған мәліметтерге сүйене отырып, біз студенттердің әлеуметтік және

педагогикалық бейімделуін жақсартуға бағытталған білім беру практикасына арналған зерттеулер мен ұсыныстардың негізгі бағыттарын бөліп көрсетеміз.

Біздің деректерді талдауды әдеби шолумен талқылау нәтижелердің алдыңғы зерттеулердің нәтижелерімен сәйкестігін көрсетеді. Біздің талдауымыз Әлеуметтік және педагогикалық бейімделу білім беру процестерінде, әсіресе Түркиядағы Гази университеті сияқты шетелдік оқыту контекстінде шешуші рөл атқаратынын растайды.

Біз сондай-ақ тиімді стратегиялар мен технологиялар студенттердің бейімделуін қолдауда маңызды рөл атқаратынын анықтадық. Біздің деректер Mardieva (2019) және Nikitin (2022) зерттеулерінің нәтижелерімен байланысты, олар сонымен қатар осы саладағы инновациялардың қажеттілігін көрсетеді.

Атап айтқанда, біздің талдауымыз білім беруде технологияларды қолданудың маңыздылығын, сондай-ақ Aydin (2013), Barton (2007) және Demiral (2013) зерттеулерінің нәтижелеріне сәйкес келетін оқу процесіне мәдени факторлардың әсерін растайды.

Шетелдік студенттерді қолдауға қатысты біздің нәтижелеріміз Marinenko (2021), Arthur (2017) және Bartram (2008) тұжырымдарына сәйкес келеді, бұл жеке көзқарастың маңыздылығын және оқытушылардың табысты әлеуметтік интеграциядағы рөлін көрсетеді.

Осылайша, біздің деректерді талдауымыз Түркияның білім беру контекстіндегі әлеуметтік және педагогикалық бейімделудің маңыздылығын және оны қолдау үшін тиімді стратегияларды әзірлеу қажеттілігін растайтын алдыңғы зерттеулердің нәтижелеріне сәйкес келеді.

Қорытынды

Қорытындылай келе, біздің зерттеу нәтижелері шетелдік студенттердің университеттік ортада, әсіресе Түркия контекстінде Әлеуметтік және педагогикалық бейімделуінің маңыздылығын растайды. Біз сәтті бейімделу тиімді стратегиялар мен технологияларды қолдануды, сондай-ақ университет оқытушылары мен әкімшілігінің жеке қолдауын қоса алғанда, кешенді тәсілді қажет ететінін анықтадық.

Біздің нәтижелеріміз университет ортасында шетелдік студенттердің бейімделуін қолдаудың қосымша стратегиялары мен бағдарламаларын әзірлеу үшін пайдалы болуы мүмкін деп санаймыз. Біздің зерттеулерімізге негізделген ұсыныстар білім сапасын жақсартуға және Түркияда шетелдік студенттердің табысты оқуы үшін қолайлы жағдайлар жасауға көмектеседі. Сонымен, біздің зерттеуіміз шетелдік студенттердің бейімделу процестерін жақсы түсіну және оларды қолдаудың одан да тиімді стратегиялары мен тәсілдерін әзірлеу үшін осы салада қосымша зерттеулер жүргізу қажеттілігін көрсетеді.

Біздің нәтижелерімізге сүйене отырып, біз университетте шетелдік студенттердің әлеуметтік және педагогикалық бейімделуін жақсарту үшін келесі ұсыныстарды ұсынамыз:

1. Тілдік курстарды, мәдени іс-шараларды және академиялық қолдауды қоса алғанда, шетелдік студенттерді университет ортасына біріктіруге бағытталған арнайы бағдарламалар мен іс-шараларды әзірлеу.
 2. Ресми веб-сайттарды, нұсқаулықтарды және университет әкімшілігімен кеңесуді қоса алғанда, шет ел студенттер үшін ақпарат пен ресурстардың қолжетімділігін қамтамасыз ету.
 3. Мәдениетаралық қарым-қатынас және оқытудың инновациялық әдістерін қолдану саласында білім беру сапасын арттыру және оқытушыларды қолдау.
 4. Отандық студенттер мен оқытушылар жаңадан келген шетелдік студенттерге университет өміріне бейімделуге көмектесетін тәлімгерлік және қолдау жүйесін құру.
- Біз бұл ұсыныстарды жүзеге асыру білім сапасын жақсартуға және Түркияда шетелдік студенттердің табысты оқуы үшін қолайлы жағдай жасауға көмектеседі деп санаймыз. Сондай-ақ, бейімделу процестерін жақсы түсіну және оларды қолдаудың одан да тиімді стратегиялары мен тәсілдерін әзірлеу үшін осы салада көбірек зерттеулер жүргізу маңызды.

Қолданылған әдебиеттер

- Arthur, N. (2017). Supporting international students through strengthening their social resources. *Studies in Higher Education*, 42, 887 - 894. <https://doi.org/10.1080/03075079.2017.1293876>
- Aydin, H. (2013). Students and Teachers' Perceptions on Technology-Enhanced Turkish Language Learning Environment in Turkey. *Educational Research Review*, 8, 986-996.
- Barton, S.M., Corbitt, B.J., Nguyen, L., & Peszynski, K.J. (2007). Cultural factors behind the adoption of e-learning in Turkey.
- Bartram, B. (2008). Supporting international students in higher education: constructions, cultures and clashes. *Teaching in Higher Education*, 13, 657 - 668. <https://doi.org/10.1080/13562510802452384>
- Demiral, H., & Yavuz, Ş. (2020). Out of Class Language Learning Environments and Experiences Used by Learners of Turkish as a Foreign Language. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*. <https://doi.org/10.17569/tojq.623493>
- Feldman, J. (2016). Pedagogical habitus engagement: teacher learning and adaptation in a professional learning community. <https://doi.org/10.17159/2221-4070/2016/V5I2A5>
- Mardieva, G. (2019). Technology of social adaptation of students of the I course of pedagogical higher education. *International Journal on Integrated Education*.
- Marinenko, O.P. (2021). Assistance and Support Provided to International Students by University Teachers. *International Journal of Research in Education and Science*, 580-592. <https://doi.org/10.46328/IJRES.1551>

Nikitin, S.V. (2022). Socio-pedagogical adaptation as a problem of psychological and pedagogical science. *Tambov University Review. Series: Humanities*.

Yarushkin, N.N., Satonina, N.N., & Khabibov, S.M. (2020). Pedagogical aspect of adolescent social adaptation. <https://doi.org/10.18287/2542-0445-2020-26-3-51-55>

CRITICAL THINKING AS A MEANS OF DEVELOPING STUDENTS' EMOTIONAL INTELLIGENCE

Zh.M. Molbassynova¹, Yuzhel Gelishli², N.K.Toxanbayeva³, Tobugov Maulen⁴

Bildiri kodu: 1048

The article examines the theoretical and methodological foundations of critical thinking in order to develop emotional intelligence in the subjective activity of an intellectual person in interpretation with new traditions and trends. The concepts of "thinking", "emotion", "emotional intelligence", "critical thinking", "intellectual abilities", "intellectual process" were disclosed, allowing to theoretically substantiate the relationship of critical thinking to the development of emotional intelligence of students through a review of psychological and pedagogical, philosophical literature.

In the course of the study, the structure of the correlation of intellectual processes of mental actions of the personality was developed, contributing to the definition of the psychological attitude of critical thinking in the development of emotional intelligence of students. The considered methodological approaches as synergetic, motivational, cognitive allowed to substantiate the integrated scheme of concepts, and abilities of critical and logical thinking and communication of personality.

The author clarified the psychological mechanism of critical thinking in the development of emotional intelligence of students through theoretical findings and judgments studied in the article.

***Key words:** intellect, thinking, emotions, emotional intelligence, critical thinking, intellectual process, cognitive activity*

***Theme:** Guidance and psychological counseling.*

СЫНИ ТҰРҒЫДАН ОЙЛАУ ОҚУШЫЛАРДЫҢ ЭМОЦИОНАЛДЫ ИНТЕЛЛЕКТИСІН ДАМУ ҚҰРАЛЫ РЕТІНДЕ

Мақалада сыни тұрғыдан ойлау оқушылардың эмоционалды интеллектісін дамыту құралы ретінде қатынасын теориялық тұрғыдан негіздеуге мүмкіндік беретін «ойлау», «эмоция», «эмоциялық интеллект» және «сыни ойлау», «интеллектуалдық қабілет», «интеллектуалдық үдеріс» ұғымдарына түсініктеме берілді.

¹ докторант PhD Al -Farabi Kazakh National University, Almaty, Kazakhstan. zhuma.maratovna@mail.ru

² Professor, Gazi University (GU), Turkey ygelisli@gmail.com

³ Professor, Al -Farabi Kazakh National University, Almaty, Kazakhstan. n.toksanbaeva@mail.ru

⁴ Teacher, Taraz, Kazakhstan. mtobugov@mail.ru

Зерттеу барысында мотивациялық, синергетикалық, когнитивтілік әдіснамалық тұрғыларды негізге алып, сыни тұрғыдан ойлау оқушылардың эмоционалды интеллектісін дамыту құралы ретінде айқындауға ықпал ететін жеке тұлғаның психикалық әрекеттерінің интеллектуалдық үдеріс қатынасының құрылымы жасалып, жеке тұлғаның қабілеті, сыни ойлауы, ой-өрісі, қарым-қатынасына қатысты ұғымдардың кіріктірілген сызбасы бейнеленді.

Мақалада зерттелген теориялық-әдіснамалық тұжырымдар мен пайымдаулар арқылы оқушылардың эмоциялық интеллектісін дамытуда сыни ойлаудың психологиялық механизмі нақтыланды.

Түйін сөздер: интеллект, ойлау, эмоция, эмоциялық интеллект, сыни ойлау, интеллектуалдық үдеріс, таным әрекеті.

Тақырыптар: *Guidance and psychological counseling.*

Introduction

Digital technological changes in the world have brought people's lifestyle and relationships to the space of globalization. Today, the main task of educational institutions in Kazakhstan is to determine the abilities of each learner and to form a competitive person who is ready to live in a high-tech world. It requires active participation of individuals in the scientific information problem, critical acceptance of necessary approaches.

Mental development takes place in the learning process. Pupils try to discuss problems in action, actively prove their point of view, transform their decision through critical thinking, and gain experience on their own.

In Chapter 2 of the State General Standard of Basic Secondary Education of the Republic of Kazakhstan "Requirements for the content of education, focusing on learning outcomes", it is stated as follows: to meet the dynamic demands of modern society; the need to develop critical, creative and positive thinking; formation of self-education and personal self-development skills; formation and development of self-realization and interaction skills in the community, etc. (<https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V1800017669>).

Based on the requirements of the standard, there is a need to form a person who can take actual initiatives, develop emotional intelligence in various forms of activity, think critically, and have high intelligence.

Continuity of topic selection and purpose and objectives

The purpose of the study is to determine the means of developing emotional intelligence of students, thinking critically, by analyzing the effectiveness of modern methods

Object of research : the process of developing emotional intelligence through critical thinking

Research subject: mechanism of psychological relationship of critical thinking

Objectives of the research:

1. Theoretical and methodological justification of critical thinking in the development of students' emotional intelligence.
2. Explain the concepts of "thinking", "emotion", "emotional intelligence" and "critical thinking", "intellectual ability", "intellectual process".
3. Description of the content of the psychological structure of the process of emotional intelligence through critical thinking of students in the educational process.
4. Creating psychological tools for critical thinking in the development of students' emotional intelligence.
5. Monitoring and evaluation of the growth dynamics of the student's emotional intelligence through the psychological mechanism of critical thinking.

Methodology of Scientific Research

As the theoretical and methodological bases of the research, L.S. Vygotsky's idea of the unity of intelligence and affect, theory based on D.Goleman's model of emotional intelligence, J. Meyer and P. Salovey's conceptual model and theoretical principles of emotional intelligence, guided by Bar-On's non-cognitive theory of emotional intelligence. S.L. Rubinstein gave explanations based on the principle of determinism as a natural dependence of mental phenomena.

The main direction of work on critical thinking is to understand the nature of this thinking, as well as search for effective methods of its formation and development. In P.Samson's research:

"...there are many definitions of critical thinking, mainly because they try to understand it in different fields of knowledge", "this allows the students to develop the ability to apply the definitions of critical thinking in practice".

P.Samson explains the phenomenon of critical thinking on the basis of five concepts of education: behaviorism, cognitivism, constructivism, humanism and social learning theory (Arsenyev, 2019:124) .

The term "critical thinking" was coined by famous psychologists J. Piaget, J. Bruner, It originates from the works of L.S.Vygotsky.

Referring to many domestic and foreign literature and sources, scientists show that the psychological influence of critical thinking in the development of emotional intelligence is special.

L.S. Vygotsky's theory, which has a special place in psychology, is called the proximal zone of child development. Near zone of development - opportunities for mental development, obtained by giving a person minimal help from the outside. The immediate zone of development is an environment defined by the child on the basis of small help and support of the people around him and using them to open opportunities for his real development. Developmental forces are the goals set by adults in the education and upbringing of children, that is, an attempt to consciously accept the child's needs for self-improvement (Nysanbaev, 2005:464).

S.L. Rubinstein's concept that "human consciousness is formed during action, consciousness and action are always united" and the meaning of the principle of determinism (causality) in psychology are considered the theoretical and methodological basis of the research field of psychological science. (Zharikbayev, 2006:384).

The cognitive base in psychology perceives a person as an "understander, analyst". Through a cognitive framework, researchers have viewed thinking and consciousness as the primary cause or component of emotion. Two large groups of theories can be distinguished: "I" theories (A. Combs, K. Rogers) and theories that consider cognition as a component of emotion (S. Schechter, M. Arnold). The more the cognition is connected to the self-image, the more emotions are involved, as opposed to the self-theory. The second group of theories describes man as a rational being. Therefore, a person lives in a world of information that can be understood, evaluated, and used. Human action consists of three components: the action itself, thoughts, emotional feelings during the performance of a certain action (Bobkova, 2016:8).

J.Kelly, as the founder of the cognitive platform, believes that everyone is a researcher who seeks to understand, explain, predict and control the world of his personal experience, making conclusions based on his previous accumulated experience. Emotions are considered to be particularly transitory. Objective reality can be comprehensively considered in various ways, for example, in the development of emotional intelligence through critical thinking, it is possible to predict the future, create plans for the expected results, and create hypotheses (Kelly, 2000:249).

In order to achieve the set goals and objectives, the methodology of critical thinking in education was developed based on the works of Sh.T.Taubayeva, we have taken the following structure as a basis: *the*

structural-service foundation is taken from sociology, the structural foundation is from linguistics, the systemic foundation is from natural science, and the synergetic foundation is from the direction of overcoming psychological difficulties and obstacles, searching for their tension through a complex system. Psychological and pedagogical interpretation of these foundations is a factor in creating an interdisciplinary methodology (Muratbaeva, 2021:17).

The structure of the mental development of the student's personality is characterized as a mental manifestation of phenomena and situations related to satisfying human needs through communication, connecting intellectual skills with cognitive activities, revealing the bases and principles, methods that define the methodological bases of the psychological effect of critical thinking. It is described in Figure 1.

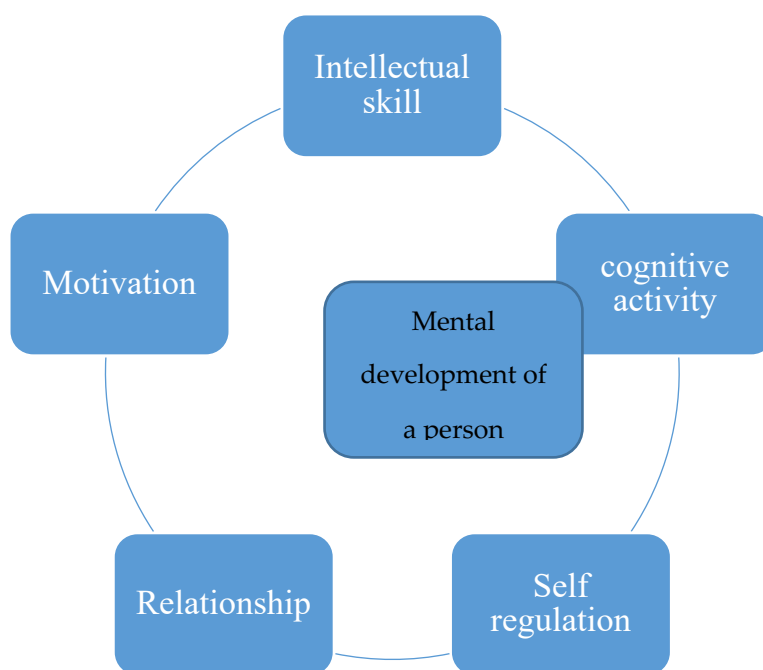

Figure 1 - The structure of mental development of a person

In the picture, it is possible to make sure that the structure of mental development of an individual is the reason for comprehensive development of cognitive activities, formation of intellectual skills, self-regulating in communication.

Revealing the psychological aspects of the synergistic platform, scientists P. Anokhina, E. Knyazev, S. Kurdyumova, N. Moiseeva, D. Mehonstseva, Kazakh scientists Z.Zh. Zhanabaev, M. S. Karakulova according to the proposal, the only feature is that it contributes to the search for a solution to some

psychological situations. At the same time, it is in harmony that causes to distinguish complex systems related to fundamental research, to promote one's ideas in the social environment. At the same time, it not only contributes to self-development, but due to the use of energy or information from the outside, there is an opportunity to implement the capabilities of one's internal systems (Solovyanyuk-Krotova, 2013:308) .

In the science of psychology, *the motivational framework* directs the actual action as a process of changing the state and relationship of an individual. Motives act on the interconnection of needs and interests, aspirations and emotions, views and ideals. V.A. Solovyova considered the relationship of updating motives in action to the psychological conditions, for example, the probability of success of the action, the relationship between the dynamic and content components of the motive. He studied the mechanisms of the positive motives of the person in his actions and considered the relationship of individuality in solving problems (Solovyeva, 2008:59).

Today, the theory of emotional intelligence has been clarified, and its ability, competence, and consistency have been defined by psychologists D.Mayer and considered by P. Salovey. In order to define emotional intelligence, we have highlighted its components.

The history of scientific research on emotional intelligence begins with the separate study of emotions and intelligence. Later, in psychology, the relationship between affect and intelligence began to be considered, only in the 90s of the 20th century, emotional intelligence was distinguished as an independent discipline of psychological research.

The study of emotional intelligence is widely used in foreign psychology. The first and most famous EI theory model in science was developed by psychologists D.Mayer, P.Salovey and Goleman also introduced the term "emotional intelligence". The initial version of this model was proposed in 1990, and they defined emotional intelligence as the internal structure of social intelligence, concluding that "emotional intelligence is the ability to monitor one's own and others' feelings and emotions, distinguish between them, and use this information to guide thinking and action."

Emotional intelligence in this model consists of the following abilities:

- 1) the ability to correctly perceive, evaluate and express emotions;
- 2) the ability to access and awaken feelings to increase the efficiency of thinking;
- 3) the ability to understand emotions;
- 4) the ability to consciously regulate emotions, control emotions (Salovey, 1990:211).

D. Goleman "Theory in his work "Emotional Competence" , he explained that emotional intelligence is a person's ability to understand the emotions of others and self-awareness, self-control, self-determination and initiative in using the information received to realize their own goals (Goleman, 2008:56).

In 1988, Reuven Bar-On first coined the term EQ (emotional intelligence). The emotional intelligence quotient is similar to the mental intelligence quotient. Reuven Bar-On understands emotional intelligence as all non-cognitive abilities that allow a person to successfully deal with life situations. He identified five components of emotional intelligence: self-awareness, interpersonal skills, adaptability, management of stressful situations, dominant mood (Bar-On, 2006:25).

G.M.Moldakhmetova and D.S. Toymbetova studies the importance of emotional intelligence in interpersonal interaction and concludes that emotional intelligence is the ability to understand one's own and others' emotions, manage one's own and other people's emotions, effectively use this knowledge to determine the cause of certain problems and solve them (Moldakhmetova, 2015). Tolegenova emotional intelligence from a psychophysiological point of view, D.B.Akhmetova explained the impact of teaching strategies and components on emotional intelligence through the basis of educational competence.

In his works, Kant, considering from the point of view of practical criticism, defines the human being as a subject that transforms the form of thinking (Kant, 2007:736) .

Among the scientists who studied the theoretical and methodological foundations of our research, S.L.Rubinstein considered the theory of thinking in intellectual development. Piaget says that children's intelligence is at the level of simple thought operations. Although J.Piaget's opinion is correct, now, according to the supporters of the cultural-historical theory (L.S. Vygotsky), the child's thinking and intelligence undergo a great change after entering school: the child moves from simple, i.e., natural thinking to thinking through cultural concepts.

Critical thinking is a cognitive strategy that consists of continuous analysis and testing of some possible solutions during the execution of the task. Critical thinking is often contrasted with creative thinking, which can be associated with divergent thinking, where the components of awareness and association are used to create some new version of problem solving. Those differences are, for example, creative thinking requires making new ideas and decisions, while critical thinking examines the shortcomings and errors of existing ideas and requires the right decision.

Critical thinking in psychology is a set of cognitive operations and processes. For example, a psychologist. In his book, *The Psychology of Critical Thinking*, Halpern states, "We draw on the

knowledge that others have created to create new concepts. Every time we get acquainted with new concepts and ideas, we update by comparing the content of previously accepted knowledge. Therefore, in critical thinking, we use newly acquired information to create our own internal knowledge," explains (Vaganova, 2019:79).

M.I.Akmusaeva describes the manifestation of critical thinking in Alimov's works in different situations:

- consider any problem or information from the point of view of own experience (life, professional);
- in the process of forming an independent (individual) opinion about any problem or information;
- formulating their opinions and points of view and proving them;
- time problem or information comprehensive in terms of when considering ;
- together work when doing (in a group , pair , team);
- of others opinions when evaluating and accepting (Akmusaeva, 2019:522).

the connection between emotional intelligence and thinking in the statements of philosophers .

In the 1920s, R. Thorndike introduced the concept of "social intelligence" to science for the first time and explained that it is the ability to understand other people and show personal behavior in relation to others. In the 1930s, R. Thorndike and Ch. Hunt made the first attempts to study social intelligence by identifying emotions based on drawings of human facial expressions of various emotions (Bandura, 1977:191).

In 1940 D. Wexler wrote the work "Non-intellectual factors in general intelligence", in which he concluded that in order to fully assess the intellectual potential of a person, it is necessary to take into account other aspects of thinking that are not directly related to intelligence. D.Wechsler also introduced the concepts of cognitive and affective skills and divided mental abilities into verbal and non-verbal abilities, which in turn explained that each person can develop individually (Wechsler, 1958:297). In 1948, the American scientist R. Leeper first proposed the idea of emotional thinking and even created his first survey. R.Leeper's main idea was that every logical thought has a share of emotional thought.

Famous psychologists L.S. Vygotsky and S.L. Rubinstein's work is devoted to the study of the relationship between emotional intelligence and thinking. When considering the concept of emotional intelligence, many psychologists emphasize the close psychological connection with the act of critical thinking. For example, L.S. Vygotsky says that "thinking arises only on an instinctive and emotional basis and is controlled by the forces of emotion, that is, affective and intellectual processes act in unity,

which consists, firstly, of mutual communication and mutual influence at all stages of mental development, and secondly, this communication is dynamic and at each stage of the development of thinking. "It takes place in its own stage in the development of affect" (Zharykbaev, 2011:624).

The mechanism of critical thinking includes thinking operations that determine the process of reasoning and reasoning: setting a goal, defining a problem, creating a hypothesis, presenting arguments, justifying them, predicting consequences, accepting or rejecting alternative points of view. It includes the ability to use basic intellectual skills (knowledge and understanding) to synthesize, analyze, evaluate, and communicate complex and ambiguous situations and problems. This includes defining the problem, clarifying the situation, analyzing the evidence, comprehensively researching the problem, developing criteria for evaluating solutions and the reliability of information sources, avoiding generalization. During critical thinking activities, attention should be paid to the development of various intellectual skills. Because during critical thinking, the ability to communicate effectively and the ability to imitate an emotional state are combined in the student by mastering his emotions.

Results and Discussion

Through the review of scientific literature, we can see that the problem of psychological importance of developing students' emotional intelligence through critical thinking has arisen while distinguishing the opinions given in the researches of philosophers, educators, psychologists. In addition, it goes without saying that the following contradictions will be encountered during the review. These contradictions are often based on the ability to choose and accept alternative solutions to problems, to refute false solutions in statements, to find a unique way to solve problems, to analyze rational and possible conclusions, to organize creative thinking activities. There is a need to increase the value of critical thinking by managing with emotional intelligence at all stages of critical thinking.

Therefore, psychologists show that during the educational process, improving the emotional intelligence of students through critical thinking has a great influence on the development of creative thinking through investigative and research activity. The relation of emotional intelligence to critical thinking can be seen in Figure 2.

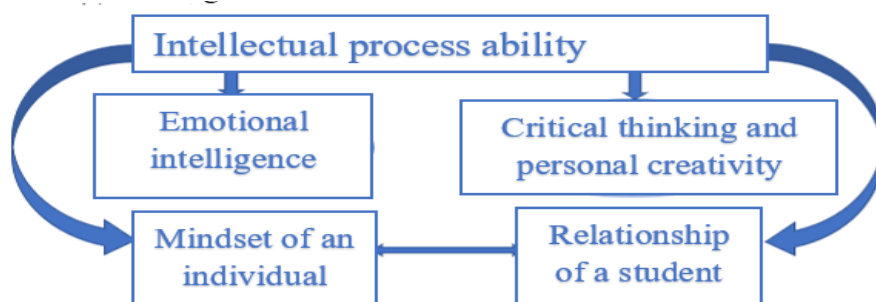

Figure 2 - Intellectual process ability

It made possible to reveal the content of the following structures in determining the psychological impact of critical thinking on the emotional intelligence of students :

- The ability of emotional intelligence is the ability of a person to perceive and regulate his own emotions, to direct the collective and group members to interact by regulating their mood. In addition, a person can adjust and increase his emotional intelligence throughout his life.
- Critical thinking is a personal creative ability - sincerity, openness, consistency of the desire and ability to evaluate one's own thinking for any subject. And the ability to make reasonable decisions in various situations, to analyze the opinions of others, to be inquisitive, and to have a desire to learn.
- The mindset of an individual means the effective processing of information, the generation of new ideas. Analyzing, comparing, understanding, searching for interesting and necessary connections, purposefully depicting the connections between objects and phenomena.
- The relationship of the student is one of the modern educational trends - from a "man who knows a lot" to a creative person who is "prone to life action", a person who develops his intellect by himself while establishing an active relationship with the social environment, who can master his emotions in any environment and who can "think critically" describe.

These judgments opened opportunities for us to structure the content of psychological mechanisms of critical thinking in the development of emotional intelligence of students. In the educational system, in order to regulate the student's learning and intellectual process, to judge his actions, it guides him to regulate his emotions based on the result of the educational process in achieving success, achieving results through cognitive activities (thinking, motivation, memory, perception), establishing relationships. We have given it in Figure 3.

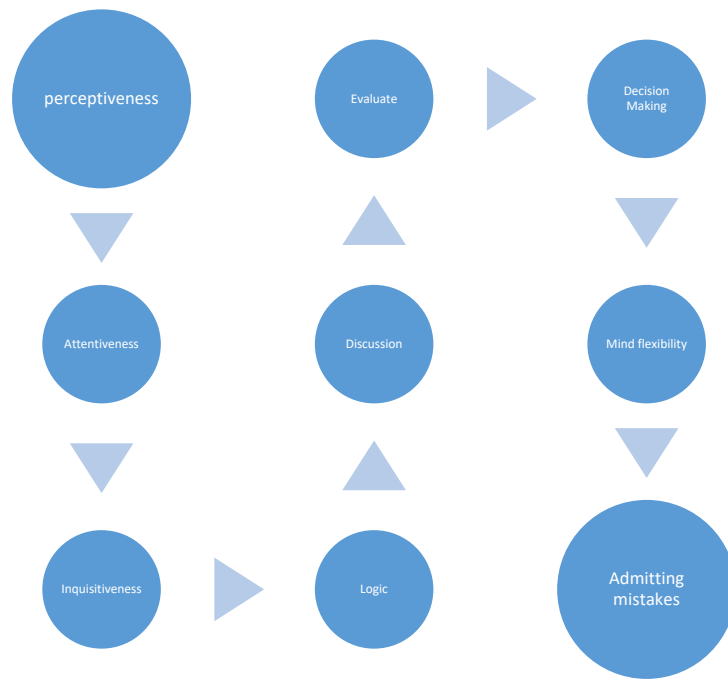

Figure 3 - Psychological mechanisms of critical thinking

In the implementation of the psychological mechanisms of critical thinking identified in this picture, it contributed to the following recommendations: ask questions and show interest in details; examine data, evidence, and reliability of sources; analyzing ideas, suggestions and attitudes; recognizing cognitive distortions that are common to each of us; to learn to define the problem correctly, to be able to reconstruct it; to control one's emotions; to be tolerant of uncertainty;

- thinking out of the norm, out of patterns - to bring the student to success, to get results, to guide him to regulate his emotions;

- monitoring and evaluating the growth dynamics of emotional intelligence of the student through the psychological mechanism of critical thinking.

Among the proposals based on this, schoolchildren were involved in monitoring and evaluating the dynamics of the growth of the emotional intelligence of the student through the psychological mechanism of critical thinking. 31 respondents participated in the experimental work. In the experimental group - 16, in the control group - 15. According to the results of the defining period of the experiment, the participants in the experimental and control groups had a high level of the characteristics of the formation of their understanding of emotional intelligence in developing their

ability to think critically, respectively 8%, 14%, and the average level was 57%, 47 %, and the lowest level was 35%, 39%. That is, the level of students in both groups is approximately the same.

Table 1 - General summary of the initial size according to the result of the test experiment

Group Level	Control group		Experimental group	
	The number of	Quality	The number of	Quality
Low	13	35%	14	39%
Average	21	57%	17	47%
High	3	8 %	4	14%

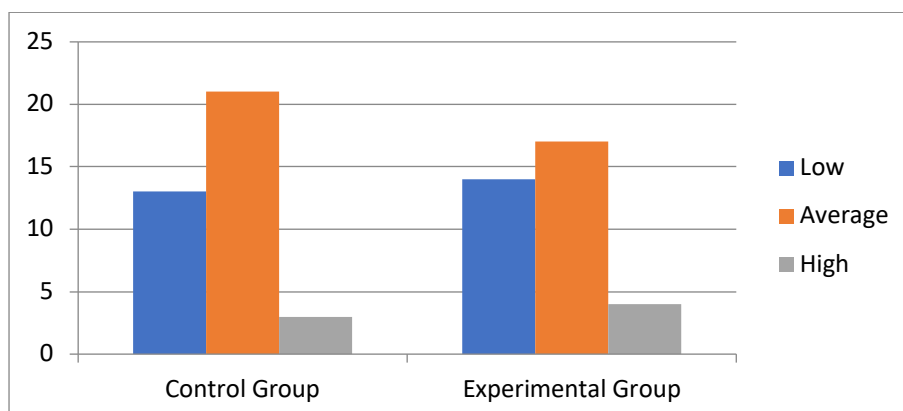

Figure 4 - Results of the study of the defining period

The effectiveness of the proposed psychological mechanisms of critical thinking was introduced and implemented during the experiment to produce the results of our formative experiment in the next stage . In the experimental group, it was carried out according to the methods mentioned below, and in the control group, it was carried out according to the traditional methods.

We have selected the following methods of critical thinking in the development of emotional intelligence:

- Mayer-Salovey-Caruso test consists of 4 factors: identifying emotion, improving thinking efficiency, understanding emotion, managing emotion;
- "EQ" survey of R. Bar-On;
- A. Mehrabyan and N. Epstein's "Emotional Response Scale" methodology
- Hall's methodology for determining the level of emotional intelligence;
- "EmIn" survey of emotional intelligence (D. V. Lucin);
- STT-1 critical thinking test methodology (N. Nepryakhina).

Based on the use of these methods in the experimental and control groups, the psychological relationship of critical thinking in the development of emotional intelligence of students gave the following indicators:

- can collect alternative views. The attempt to make a comparative analysis of different opinions, their positive and negative sides has increased.
- The level of expression of critical empathy has increased. In the educational process, the need to achieve success and motivate students has increased.
- the skills of self-esteem, acceptance of other people's opinion and evaluation of it have become stronger in communication.
- the student learned to express his critical opinion, to listen to the opinion of others, to master his emotions based on facts in making a clear decision.
- dynamic growth of critical and logical thinking ability was determined.

In the final part of the practical-experimental work, monitoring and evaluation of the level of emotional intelligence among students was carried out.

These methods were the basis for us to use methods for studying emotional intelligence and critical thinking in the future. They:

In the final part of the experimental work The main psychological measure of monitoring and evaluating critical thinking in the development of students' emotional intelligence - the dynamics of self-development of a student's personality was determined.

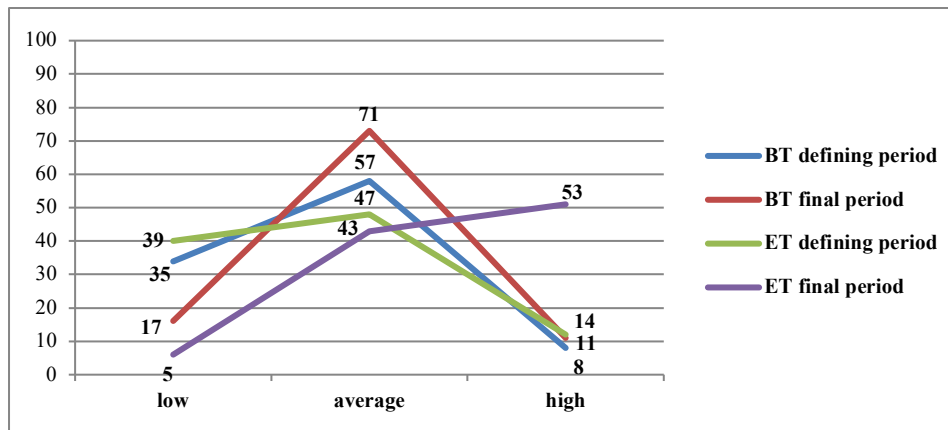

Figure 5 - Data from the defining and control stages of the study comparative analysis

We have seen that the main measure in the experimental group - the level of formation of the self-developing personality of the student has increased compared to the ones before the experiment. That is, the high and average level of students in this group increased, and the low level decreased on the contrary.

It confirmed the correctness of the observation and evaluation methodology selected for determining the levels of emotional intelligence through the method of forming critical thinking activity and the psychological mechanism of critical thinking in the development of emotional intelligence of students.

Conclusion and concept

The significance and value of synergistic, motivational, cognitive bases in studying the psychological impact of critical thinking in the development of students' emotional intelligence, and providing insight into the theoretical-methodological bases that we have considered.

In the study of methodological foundations, in accordance with the form of the research work, the concepts of "intelligence", "thinking", "emotion", "emotional intelligence", "critical thinking" were given comprehensive definitions from the philosophical, psychological and pedagogical point of view. Definitions of the concept of "emotional intelligence" in the psychological-pedagogical literature were analyzed by psychologists, and EI is the formation of cognitive abilities to think about emotions and use them to improve mental activity, to distinguish emotions accurately, to influence their thinking, to understand emotions and emotional knowledge, and to develop emotional and It has been proven that there are opportunities to consciously regulate emotions to promote intellectual growth.

In conclusion, it was described that cognitive activities play a special role in increasing the student's success rate in the educational process through the psychological mechanisms of critical thinking in the

intellectual process from learning to action, ability and achievement in solving the tasks of the research. That is, it was determined that the indicators of the mentioned mechanism allow to reveal the psychological relationship of the student in the development of his emotional intelligence through critical thinking.

References

Order No. 604 of October 31, 2018 State General Mandatory Standard of Basic Secondary Education of the Republic of Kazakhstan <https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V1800017669>

Arsenyev KS, Smolyaninova OG (2019). Methodological analysis of modern approaches to the development of critical thinking.// Bulletin of the I.Ya.Yakovlev ChSPU 2019 №4 (104) -S. 124-125. doi 10.26293/chgpu.2019.104.4.018

Nysanbayev AN (2005) Psychology: Adamzat aqyl-oyynyn kazynasy. 10 tomdyq: Satylap qalyptastyru teoriyasy of psychology. Volume 1. LS Vygotsky. Madeni-tarihi tuzhıymdama [Psychology: The treasury of human intellect. 10 volumes: Theory of mental activity in psychology. Vol. 1. LS Vygotsky. Cultural-historical approach] Almaty: Taymas Baspa Uyi . -464 - R. (7-462). (in Kazakh)

Zharykbayev KB, Sangilbayev OS (2006). Zhantanu ataularyng don't think sozdigi [Explanatory dictionary of idioms]. Almaty : Sozdik - Slovar . -. 384 P. (in Kazakh)

Bobkova NG (2016). Emotional Intellect kak klyuchevaya competence sovremennogo menedzhera [Emotional intelligence as a key competence of a modern manager]. *Journal Business education and economics znaniı* – s.2, - 8. P (in Russian)

Kelly DA (2000). Theory lichnosti : psychology lichnostnykh konstruktov Cognitive podkhod v psikhologii [The theory of personality: The psychology of personal constructs. Cognitive approach in psychology] (Trans.). St. Petersburg: Rech. -249 P. (in Russian)

Muratbayeva GA (2021). Zhiyrma first gasyrdagy knowledge to give of Zhuyesinin damuyna oylyau men is- areket adisnamasın ykpaly [The importance of thinking and action methodology in the development of 21st-century education]. *Khabarshy . Pedagogicheskiye Nauki Series.* - 3(68) , pp. 4-17. (in Kazakh)

Solovyanyuk-Krotova VG (2013). Sinergenticheskiy podkhod k voprosam development lichnosti [A synergetic approach to the issues of personality development]. *Knowledge Ponimanie . Umenie* , 4 . pp. 303-308. (in Russian)

Solovyeva VA (2008). Motivational sphere lichnosti [The motivational sphere of personality]. *Vestnik KGU im . NA Nekrasova* , 14, - 59 P. (in Russian)

Salovey P., Mayer JD Emotional intelligence // *Imagination, Cognition, and Personality* , 1990. - vol. 9. - pp . 185-211.

Goulman D. (2008). Emotional intelligence . AST: AST Moskva: Hranitel . pp. 56-478. (in Russian)

Bar-On R. The Bar-On model of emotional-social intelligence (ESI) // *Psicothema* 2006. - Vol. 18.- suppl . - pp. 13-25

Moldakhmetova GM, Toyymbetova DS (2015). Emotionally Intellect phenomenon Zhane onyng tulga distance Ozara arekettesudi magnyzy [The phenomenon of emotional intelligence and its importance in interpersonal interaction]. Retrieved from / <https://artpsy.kz/emotsiyaly-intellekt-fenomeni-zh-ne-on/> (in Kazakh)

Kant I. (2007). Kritika chistogo razuma [Critique of pure reason] (N. Lossky , Trans.; CG Arzakanyan MI Itkin, Eds.; CG Arzakanyan , Notes). Moscow : Eksmo . - 736 P. (in Russian)

Vaganova OI, Kutepov MM, Sedova AS (2019). Razvitie kriticheskogo myshleniya kak odna trace osnovnykh tselei sovremennogo obrazovaniya [Development of critical thinking as one of the main goals of modern education]. *Innovatsionnaya Ekonomika : Perspektivy Development i Sovershenstvovaniya* , 2(36), - 79 P. (in Russian)

Akmusaeva MI (2019). Son oylaudyng tulga damuyndagy roli [The role of critical thinking in the development of students]. *Molodoy Uchenyi* - 24(262) - p. 519-522. / <https://moluch.ru/archive/262/60459/>

Bandura A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. // *Psychological Review* . - 84(2). - pp. 191-215.

Wechsler D. (1958). The measurement and appraisal of adult intelligence. The Williams Wilkins Company. - 297 P.

Zharykbayev KB, Sangilbayev OS (2011). Psychology : Entsiklopediyalyk sozdik [Psychology: Encyclopedic dictionary] (BO Zhakyp, Ed.). Almaty: Kazakh Entsiklopediasy . - 624 P. (in Kazakh)